

С. Торлач

ПРИПОВІДКИ І АФОРІЗМИ
КАНАДСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Далека Ти, а близька...

STEFAN HORLATSCH

**UKRAINIAN CANADIAN PROVERBS
AND APHORISMS**

1 9 8 5

Published by "Steho" Publishing Co. Ltd.
Post Office Box 1, Station V,
Toronto, Ontario, Canada
M6R 3A4

СТЕПАН ГОРЛАЧ

**УКРАЇНСЬКО-КАНАДСЬКІ ПРИПОВІДКИ
і АФОРИЗМИ**

1 9 8 5

Видавництво “Стего”
Торонто, Онтаріо, Канада

Адреса видавництва “Стего”:
Post Office Box 1, Station V,
Toronto, Ontario, Canada
M6R 3A4

Обкладинка — Павло Лопата

Всі права застережені
Copyright

СТЕПАН ГОРЛАЧ

ВСТУПНЕ СЛОВО

Приповідки та афоризми, прислів'я і приказки — це близькі за своїм характером жанри народньої поетичної творчості, що зберегли до наших днів народню мудрість, великий досвід поколінь, переданий традицією. Народня пам'ять старша від письма, а творчість, хоч і індивідуальна, дійшла до нас вишліфована поколіннями предків у досконалій формі ляконічного змісту.

Вже в перших літературних творах Київської України-Руси знаходимо перлини народніх афоризмів; в літописах, в житіях святих, в "Слові о полку Ігоревім". Жили вони в народі у викристалізованій формі життєвої мудрості, світогляду — мірила правди і зла, пізнання життя, ствердження його фактів і, часто, висновків та поучень.

Подібно як в еposах і народніх казках можна прослідити світогляд народу, його моральні і етичні риси оцінки життя, вартості життя і людини, незалежно від сюжету вандрівного серед близьких народів — сусідів, так і приповідки чи прислів'я, приказки та афоризми є якби портретом характеру народу, його життя і досвіду, його матеріальної, соціальної і духової культури. Вже в самій мові є характер його думання і світогляду, що показує стежки формування нації, які вивчити може об'єктивний дослідник.

Автор цієї книги, назвав її у заголовній сторінці — "Приповідки і афоризми". Читач стріпеться в інших книжках цього жанру літератури з назвами "прислів'я" і "приказки", що в деячому різняться своїм характером. Прислів'я висловлюють думку в деячо ширшій формі

і з дидактичною тенденцією, коли ж приказка характерна більш ляконічною формою без повчальних висновків. Трудно перевести між ними чітку лінію точніших визначень. Спільним для них віршована структура з римами, з різноманітними поетичними засобами, як метафора, порівнання чи символічні епітети і т. п.

Приказка, у формі крилатої думки у переносному значенні, алегоричного характеру, зараховується до афоризмів. Афоризми дуже ощадні формою і стисло окреслені думкою. Їх поетична форма основується теж на римах, збагачена внутрішніми римами, метафорами, проприставленнями, парадоксами і т. п.

Чому автор назава свої твори приповідками і афоризмами? Чому не назава їх прислів'ями і приказками та афоризмами? Нам здається, що він обрав назовництво за прикладом Івана Франка, який зібраав 30 тисяч народніх прислів'їв та приказок, опублікованих Науковим Товариством ім. Шевченка у Львові ("Етнографічний збірник", 1901-1910) п. н. "Галицько-русські народні приповідки" (6 томів). Приповідками називали на західніх українських землях не лише прислів'я і приказки, але й короткі крилаті вислови, що, зрештою, має і своє витравдання ізза труднощів перевести чітку лінію між їх характером і змушує деяких авторів зачислити їх до одного спільногого літературного жанру, що, остаточно, їй зробив Іван Франко, охоплюючи їх одною спільною назвою приповідок.

Історія записування приповідок доволі давня. В Україні початок збирання цієї поетичної народньої творчості припадає на XVII ст. Збереглися рукописи Климентія Зінов'їва в бібліотеці АН УССР. Перший друкований збірник п. з. "Малороссийские пословицы и поговорки" В.Н. Смирницького, при допомозі Г.Ф. Квітки-Основ'яненка, появився у Харкові 1834 року. На західніх землях України під австрійською окупацією вже

в 1841 році (*Відень*) з'явився збірник “Галицькі приповідки і загадки, зібрані Г. Ільковичем”. Ще були збірники — “Старосвітський бандурист”, виданий Миколою Закревським (1864), “Українські приказки, прислів'я і таке інше” О. В. Марковича, М. Номиса та інших (1864). У підмосковській Україні М. Комаров видав — “Нову збірку народних малоруських приказок і прислів'їв, помовок, загадок і замовлень” (Одеса, 1890)

В підсоветській Україні вийшло декілька видань — збірок, як “Українська народна приказка” (Держлітвидав, 1936), “Українські народні прислів'я і приказки” (АН УССР, 1955), “Українські народні прислів'я та приказки”, дожовтневий період (Державне видавництво художньої літератури, 1963). Названі збірники обмежені тематикою до їх соціального змісту, що відповідає тенденціям соціалістичного реалізму, виминаючи багатогранне життя народу, відзеркалене у цьому жанрі народної поезії.

В Канаді поголосилося у 1946 році, опубліковане у Едмонтоні, видання “Притовідки або українська народня філософія” Володимира С. Плав'юка, який зібрав їх серед українських поселенців у Канаді з різних околиць України і послужили йому джерелом його праці.

Тепер читач дістас своєрідний твір, зложений на традиціях народних притовідок, але створений індивідуально Степаном Горлачем. Твір має назву “Притовідки і афоризми”. Автор цієї збірки користав з багатства народної мудrosti, але оформив її власними засобами поетики, як теж створив багато власних крилатих думок — афоризмів, що їх він передає читачеві як досвід свого життя.

д-р Богдан Стебельський

ВІД АВТОРА

“Господи, зішли на мене силу і витривалість, щоб я міг осягнути рівень відваги пляново віддати своє життя за Україну. Всі святі угоднички, всі святі помошнички: київські, каширивські, почайвські; всі святі ангели й архангели; святі праотці і праматері землі нашої святої, душі геніїв Дніпрової Долини, підмогильна сила гір і долин Великої України і всі небесні Сили — прибігаю до Вас і молю з глибини серця моого: зішліть мені силу і можливість померти в змагу за свою батьківщину! Хай стовниться те!”

Вище наведена молитва (в оригіналі, як мене мама навчила) не сходила з моєї думки. Відколи я покинув рідні землі, вона щодня була мовлена мною.

Чи та щира молитва доходила до тої Могуті, до якої я щодня молився? О, так! Інакше я не видав би правду про Богдана і не передав би глибини мудrosti наших предків для майбутніх поколінь, яку я зібраав при допомозі Духа Святого, і яка виходить у світ при фінансовій допомозі міністерства багатокультурності при онтарійському урядові, за що складаю глибокосердечну подяку нашему невтомному борцеві за права нашої діаспори бути рівною між першими, нашему палкому оборонцеві чести українського народу — достойному пошани Юрієві Шимкові, який завжди нам пригадує:

Калина в Києві, а чи в Оттаві —
Калиною росла, росте і вмре;
То хто ж тоді міняти українство
В Канаді рідний змушує тебе?

Передаючи мудрість своїх предків на папір в алегоричній формі — я завжди мав на думці вічну Україну. Я уявляв образ України коли писав:

*Кохана, Богові прикраса,
Чи міг Тебе хтось так любити,
Щоб з ямочки стопи твоєї
Був недостойний воду пiti?*

Коли я писав про ім'я, то не те ім'я, яке з'явилося на обкладинці книжки, але Ім'я, яке тисячоліттями існує на території України і занесене аж сюди: вдалеку, але привітну Канаду:

*Ім'я мое є найдорожче,
Його не купить скарб землі:
Воно ж лиши частка України —
То ж вартість уявіть її!*

Коли я пишу про родину, то також маю на думці н'ятдесятимільйоновий народ:

*Сусід мій — не друг — дуже близько,
Але лиши тілом, не душою;
Донька ж народу за морями,
А я одне ество із нею.*

Велика кількість зібраних приповідок і афоризмів написані у формі коломийок, що надає цілості тепло багатотисячній українській духовості.

Дякую Небесним Силам, що уподобили мене до-кінчити цю працю.

Бути іншим завадою на шляху розбудови держа-ви, чи прикладом у її зміцненні — це питання, яке не може бути без позитивної відповіді на друге.

*Інший камінь на дорозі —
Людям перешкода,
А наріжний, для прикладу,
Славним заохота.*

Всім тим, які в доовозі до функції парижного ка-меня, загинул!: в боротьбі за батьківщину, присвячую цей твір.

СТЕПАН ГОРЛАЧ

БІДА

Біда не є на те, щоб слізози
Ми проливали без мети,
Але щоб ми її зуміли
До воза слави запрягти!

**

Не думай, брате, дуже часто
Про ту непізнану біду,
Бо думання саме про неї —
Біда, що творить думку ту!

**

Біда півмертва, під ногами,
Страшніша за нову біду:
Отож, зачавши бій з бідою,
Кінчай завзяту боротьбу!

**

Лиши біду і не турбуй
До часу люд не зачепає,
Встуپивши в змаг, то вже чатуй!
Змагай аж правда залупає!

**

З бідою не хочеш зустрітися?
Не треба було народитися!
Життя бо наше, мов бджола,
Що мед дає і жало носить.

**

Своя біда — немов той хрін:
Чужа ж є солоденька;
Своє нещастя величезне,
Але чуже маленьке.

**

Мужик біду вином хотів втопити:
І пив... Аж раптом зникла та біда,
Але втопаючи біда взяла з собою
Свого приятеля — дурного мужика.

**

Утікати від біди
Без змагання, любі,
Те саме, що на базарі
Воду бити в ступі.

**

На віддалі біда страшніша
Ніж та, з якою ти змагаєш;
І смерть страшна під час забави,
Ta в згоді з нею умираєш.

**

Змагайся тяжко у житті,
Щоб все тяжке було легеньке,
Тоді й найбільша всіх біда
Приємна буде і маленька.

**

Попавши, часом, у біду,
Руки спасіння не проси:
Своєю силою звільнійся,
Повік позбутись щоб біди.

**

Без води Грицько вмирає,
Кинь у воду — потопає:
Де багато свободи, —
Місце знайдуть для біди.

**

Де корчма, там і біда,
Де біда — там сльози:
Шле корчма нас на цвінттар,
А біда в обози.

**

Не нарікай ти на біду,
Бо що засіяв, те і зійде:
Лише лінівство радо вижень,
А вже біда сама відійде!

**

Страшна хвороба не існує,
Лише непевність страшить та;
Для нас хвороба найстрашніша,
Це та, непізнана біда.

ГЕРОІЧНЕ

Не зкуєш душі живої,
Не ув'язниш думку,
Лише кусниками тіло
Вишлеши в подарунку.

**
*

Для нероби масляниця,
Що голодним паляница,
А творцям духових скарбів
Слава в поколіннях сниться

**
*

Коли вже ворога скалічив,
Не жалуй соли в рану дать,
Бо зранений один — сильніший,
Аніж здорових двадцять п'ять.

**
*

Поклялись посвятні діти:
Славу всім здобути,
Або дома, з наймилішим,
Вже в житті не бути!

**
*

Хто боротися не вміє,
Мусить в бою впасти,
Або взаді, у куточку,
Тихо задніх пасти.

**

Якщо прадід горду славу
На ввесь світ здобуде,
Гордість внука піднесеться,
Він те не забуде.

**

Краще вмерти в Україні,
Хоч би в злиднях і біді,
Аніж жити у палатах
Славними на чужині.

**

Живе на світі лише той,
Хто задля іншого існує;
Вільний же той, кого ярмо
На перший погляд денервує.

**

Не проси у Бога сили,
Лиш до єдності стреми:
Буде єдність — буде й сила,
Буде й правда між людьми!

**

Пес прислужує тому,
Хто його годує,
А людина йде туди,
Де зов крові чує.

**

Хвала тобі, хто виступає
У бій з брехнею без брехні,
За славу меншого вмирає,
За честь народу в сомні дні!

**

Київ же не збудували
В поспішці, лише за тиждень,
Коли ріс він — ще не знали
Радісний Святий Великденъ.

**

Хто продістанеться на шпилі гір,
На світ цей гляне гордо із висот:
Розкутий дух його пурхне у всесвіт зір
І з гордістю він гляне на народ.

**

Мізерна погань з нами вскрізь блукає,
Та хай вона тебе не злить:
Хай дух твій з поганню змагає
Й безперешкод до славного летить!

**

Коли буэя каже: Hi!
А очі ще б їли,
Винуй розум і душу,
Що не мають сили.

**

Добре, славне і важне
Словом не сказати,
А Божественно-духове,
То й не описати.

**

Нарід вільний лиш може бути той,
Душі хто крила відростити хоче;
Та проклятий хай буде той нарід,
Чий дух сусід у рівчаку полоче!

**

Не дозволяйте, любі браття,
Найжорстокішому тирану
Їдкої соли досипати
В національну нашу рану!

**

Лиш той, хто раз хоч побував
У проклятій неволі,
Навчився добре цінувати
Хвилини радости і волі.

**

Часом і в маленьке тіло
Велич духа загостить
І, мов іскрою, мільйони
Душ хоробрих запалить!

**

Як собаку нагодуєш,
Так і гавкатиме він,
А людина, в противагу,
За ідеї б'є поклін.

**

Часом з посміху бувають
Люди-великані
Й ними Небо володіє,
Не пусті шайтани.

**

Сонце сліпить ясні очі,
Та лиш невідважним:
Тим що моляться до ночі,
Temряві досяжним.

**

Не дивись, що він невидний,
А який в нім дух сидить:
Іскра дрібка, але хату
Вмить дощенту спопелить.

**

Іскра жару дуже часто
Згине вмить, але спалить
Більше скарбу, ніж роками
Спека сонця поглотить.

**

Хто не думає змаленьку
Довго зрання спати,
Про секрети життєві
Буде більше знати.

**

Хто кров чужу не може пити —
Свою подасть на стіл чужий,
А хто навчився зайд любити,
Того зустріне суд твердий!

**

Не шукай собі притулку
В зграї, між юрбою,
Бо чи бачив, щоб пророки
Лізли чередою?

**

На чужині не легко жити,
Але ще тяжче умирати,
Усвідомивши, що мене
Не будуть при Дніпрі ховати.

**

Кожний пнеться до переду,
До вершин, до перших лав;
Буде ж добром першим той,
Хто останнім побував.

**

Кожний знає, що своя
Пазуха є близчча,
Тому й слава не своя
Від своєї нижча.

**

Де вже засаджена є воля
І хоч один козак живе:
Там усміхнеться правда, доля
І дух воскреслий зацвіте.

**

Не вагайся виступати
До переду будь-коли:
Пам'ятай, що не святі
З глини ліплять баняки.

**

Хоч є й наївні, зайдам вірні,
Але титанів мали в предках,
І їхній дух, нас оминувши,
Вселиться голосно в нащадках.

**

Кропи чужою кров'ю волю
Свою і всіх своїх братів,
І величі твоїй застю
Не буде, хоч би й вічно жив!

**

Сторіччями Дніпрові води
Пролиті слози вдаль несуть:
Бо там Москва кує кайдани,
Матерія всіх сліпить тут.

**

Навчився мови шануваги:
Співучі, ніжні і тяжкі,
Слова потворні уживати, —
Забувши мамині, ніжні.

**

Грошима ми не так багаті,
Корони в нас не золоті,
Та з золотими ми серцями
І духом волі ми міцні!

**

Ох, як страшно үмирати
В чужині, в неволі,
Та страшніше помагати
Недругам на волі.

**

Воскресне воля, оживе
Безмежний порив вічно жити,
Зустрінете з Карпат нове
Ославлення, о волі діти!

**

Надію в хаті поважайте,
Її на видному тримайте,
Бо де у хаті вона є,
Туди і щастя забреде.

**

Великі люди, народившись,
Живуть — ніколи не вмирають;
Людці ж, малі, також живуть,
Але життя свого не знають.

**

Вже пів сторіччя гірко плачу,
Щоб не зів'яла наша слава,
Та сльози падають на мерзлу
Душу нашадків Святослава.

**

Наївний раб, хто сподівався,
Що лях помилує його:
Чи бачив хтось, щоб кат в останню
Хвилину милував кого?

**

Ми правдою уже віками
Свою історію писали:
Від нас бо рабства і насильства
Сусіди наші не зазнали.

**

Так хочеться полинути
За море, в простори:
Побачити людей вільних
І Дніпро, і гори.

**

Серця оголені до болю,
І душі змущені нидіють,
Але кайдани духа впалі
Надію вільності нам сіють.

**

Кого вразив фізичний біль,
Не бачити йому палати;
Хто ж слози усмішкою красить,
Той буде завжди панувати.

**

Гетьман варти не шукає
Для своєї охорони,
Бо любов народна завжди
Є сильніша ніж закони!

**

Відважний муж і певний на печі,
Його не скорить ласка, ні обман:
Але хвальки забули ті кличі,
Що на печі і баба отаман.

**

Народе праведний, безгрішний,
За що Боги покинули тебе?
Чи може, що ворожу кров ріками
Не вмів точити, як вино святе?

**

Ти, праведний, безжурний гречкосію,
Бери свій плуг і йди в народну кузню:
Переплави свій леміш на надію,
А плуг на оборонну зброю грізну!

**

Хоч і керуєш світом дикунів,
Та ти не мусиш бути дикуном,
Бо той, хто в горах вівцями провадить,
Не пробує бувати бараном!

**

Чи варто жити лиш для себе,
Для свого тіла, для забави?
Чи тіла вік так полонить,
І відстрашую безсмерття слави?

**

До зла байдужий — це творець
Того ж непроханого зла;
Таких дволичників колись
Відважно виплює земля!

**

Я молодим був і мені
У душу “батьківщини” пхали:
Советські, польські і німецькі,
Але мене не подолали.

**

Геній наш, немов криниця
Переповнена, без дна:
Він хоронить нас мов криця
Від знеслави і від зла.

**

Знеславлюють нарід нероби,
Всегрішні, кволі і бездушні;
На шпилі ж слави йдуть особи
Великі волею і духом.

**

Орліні очі, серце лева
І сила духа Прометея
Вас заведуть аж на вершини,
Пізнати слави Одиссея.

**

Провідник без серця лева,
Мов голодна в морі мева:
За частиночку наживи
Скоче в воду під час зливи.

**

Я так люблю, аж проклинаю
На грани між було і буде:
До проклятого гнів я маю,
До славного? — Вже знають люди!

**

Вислужники нечесної Москви,
Ви духу рабського створіння,
Вас проклинатимуть сини
Вільного духу, покоління!

**

Якщо в руках я маю зброю,
Вмирати з нею гріх тяжкий,
Бо хоч і не здобуду волю, —
Скоротить віддаль гнів палкий!

**

Запалуйте вогні вночі,
Між грішників несіть святе,
Тоді, на загарищах прокляття,
Надії квітка зацвіте!

**

Я син завзятого народу,
Хто перед світом рве кайдани,
Палить неправду без клопоту,
Бо там не люди — великані.

**

Не сподівайся дороблятись
На поті братчика свого:
Стремись народові щось дати,
Змивай пониження тавро!

**

Горить, кипить, клекоче пекло
На нашій прадідній землі,
Та ми, мов леви, в бій запекло
Йдемо, щоб правду принести.

**

З печаттю прадідів великих
Я вийшов на чумацький шлях
Надхнути духом покоління,
Шукати велич, а не прах.

**

Хто полюбив Шевченка раз —
Їого ж не можна не любити —
Для того вічним є наказ:
Надхненником любові бути.

**

I перед смертю, у катівні,
Проситиму: життя подай!
Щоб міг воскреснути для того,
Щоб вмерти знову за свій край!

**

Кров і залізо не легко змішати,
Це є один із секретів землі;
Той, хто зуміє секрет цей пізнати —
Славу здобуде державі й собі.

**

Щасливий той, кого не тішить
Забавне, радісне життя;
Хто замість розкішного, рішить
Віддатися в тверде буття.

**

Рубали ліс людського духу
На схилах гір, в душі Дніпра:
Та мужня сила з того руху
Мов месник на катів зросла.

**

Слава батківська привабна,
Мов кирея та єдвабна:
Всіх до себе притягає,
Але й кожного лякає.

**

Славу й геній не знайшов
Під периною, на ліжку:
Лиш в змаганню до висот
Пробиваючи доріжку.

**

Добру славу світ не знає,
Бо вона ввесь час лежить,
А погана, без причини,
Лиш народиться — біжить.

**

Невінчаних дітей, в неволі,
Катам служити запрягли,
Але на знищенні просторі
Дуби — нескорені зросли.

**

Колись слава панувала,
Україна волю мала,
Військо сунуло ярами,
Бубни грали за горами.

**

Віз порожній скоро їде,
Млин без вітру меле,
Дурень зайдам попід ноги
Рідну славу стеле.

**

Хоч і має не привітний,
Всіх страхуючий кожух,
Та зате всіма помітний,
Щиро-людський, панський дух.

**

Хитрого та звинного
В ступі ти не влучиш,
А хоробрих ти від слави
Легко не відлучиш.

**

Золото — річ є дорога,
Кожний в бік той пнеться;
Слово ж чести ще дорожче —
Слава в нім сміється.

**

Лиш той, хто думати навчився,
Пізнає скоро ціль життя,
А хто героєм народився,
До хмар стремить без вороття.

**

Багато тих, що за нарід
Запалуються і згоряють,
Та ті достойні, що горять,
Але ніколи не згасають.

**

Здобувши славну перемогу,
Гуляйте, тіштесь, гумор майте,
Для ката ж шибенечний гумор
Пускати в світ не забувайте!

**

Ти емігрант, а як нащадок
Князівсько-бравурного роду,
На світ дивитимешся завжди
Очима власного народу.

**

Неславний, бідний той нарід,
В чужих хто розум позичає:
Його вся мудрість доглибинна
В могилах предків спочиває.

**

Олімпи є, були і будуть,
Дух їхній житиме — не вмре;
Колись їх здобували люди,
Тепер за гроші їх бере.

**

Лише поборники спокою
Життя уміють оцінити,
А хто з спокоєм помирився,
Не знає, що з життям робити.

**

Залізна вдача — це бальзам,
Який лікує душу й тіло,
Що прагне бравурним синам
Батьківське доконати діло.

**

Голови щоб нам прийшлося
Буйні наложить,
Але батьківського скарбу
Й цаля не пустити!

**

Кволе, трюхле щохвилини
Непомітно плаче,
А герой коли заплаче —
Цілий світ те баче.

**

Хто викреслити хоче мій народ
З родини перших перед Богом,
Того до кости проклине Господь:
Ісус Христос на спілку зі Сварогом!

**

Не винен той, рабом хто народився, —
Його не гнобить рабський стан —
Та той, хто з рабством помирився,
Проклятий буде мов шайтан.

**

Так тяжко жити без любови
До рідного і славного народу:
Хвилини щастя соромом прикриті,
А в дні забави — з мосту та у воду.

**

Україну потатарщена Москва
Без сорому до кореня плюндрує,
А тут дияспора, в шовках немов весна,
В смердючих залях гучно бенкетує.

**

Чи може бути Бог, коли диявол
Смиренні душі легко так вербую?
Коли безбожник, кат і кровопивець
Безкарно над Дніпром панує?

**

О ви, сердечні гречкосії,
Не чуєте народу зов?
Московська куля в вашу шию
Навчить любити рідну кров!

**

Не щліть прокляття на нарід,
Де родяться борці завзяті,
Бо там, під ритм Дніпрових вод,
Усі прокляття розпрокляті!

**

Рабом волів би вічно бути,
З завзяттям рабство не любити,
Аніж розкішно, вільно жити
І рабству стежечки стелити.

**

Опинився за морями,
Вирваний мов зуб:
Все що мав я коло себе —
Хрестик і тризуб.

**

Якщо людей кусають комарі,
То нищать їх і грішні, і святі,
А нашу кров сторіччями вже п'ють,
Ta аж тепер катів на суд ведуть.

**

Корисний і творчий чин —
Життедайний лік народу:
Тим сильніший, чим є більша
Служба масі в невигоду.

**

Зробіть тепер, була щоб користь
Для тих, хто житиме по нас,
Бо завтра буде вже запізно —
Прийдешнє зробить все за вас!

**

Хто слізами усміхнеться,
З горя не заплаче,
В небо духом піднесеться,
Правдоночку побаче.

**

За гроші хто вищукує посади
І провідництво щедро продає —
Той підлій чин дорівнюється зраді,
І дух його прокляття не мине!

**

За те, — що здібний лютим ворогам
Свої швидкі показувати п'яти,
І шлях стелити недругам-катам —
Він буде Господом проклятий!

**

Не той є Богові угодний,
Тельця хто славить золотого,
А хто, відкинувши багатство,
Цурается всього земного.

**

Обожнює великих полководців,
Хто раз історію героїв прочитав,
Та забуває, що й великий полководець
Колись звичайним службу зачинав.

**

Посаду, славу і чини
Удень, вночі лови,
Та знай, що гнити зачинає
Велика риба з голови!

**

Одні торжествено святкують,
Бо час чекань вже надійшов,
А інші в розpacі лютують,
Бо час марнування прийшов.

**

Любов гаряча в рай приводить,
Вогненна ненависть — до пекла,
Та краще в пеклі вікувати,
Ніж дати зайдам панувати.

**

Гору не пробуй посувати,
Хоча б і радили зnavці,
Бо спотикаєшся ти завжди
Через маленькі камінці.

**

Якщо не вирости могили
Героїв нашої землі,
Не шліть молитви до Богині,
Щоб нам воскреслі там прийшли!

**

Дідько ладану боїться,
Палицю побитий пес,
А відважним завжди сниться
Наслідок земних чудес.

**

Шануй велике, людям гоже,
Люби й маленьких свинопасів!
Бо і маленька іскра Божа
Запалює народні маси.

**

Хто завжди зло покривдженим чинив,
Або здирав поношений жупан,
Печатку Каїна носити заслужив,
Чи то селих, магнат, чи духу пан.

**

Вмирають всі: одні в спокою, —
В слізах, на заході віку, —
Та я хотів би помирати
В хвилину бурі, в громову!

**

Овоч добрий і здоровий
Чин лише нам принесе,
То ж твори діла чинами,
Не порожніми словами!

**

Якщо в нещастю і біді
Недолю вмієш веселити,
То не страшні вже чорні дні —
Ти здібний подвиги творити.

**

Нарід мій був у Божій Славі,
Тремтіли перед ним лукаві,
І гордий світ ще затремтить,
Бо так на обріях зорить.

**

Лиш той літатиме високо,
Хто уділичив від батьків
Не лише крила, але й волю
Втікати геть від простяків.

**

Ти хочеш випросити волю
Собі і нації своїй?
Марний твій задум! Те не просять,
Що нам у власність дав Святий!

**

Вмерти хто боїться дуже,
Попадає в небуття,
Бо, надмірний страх умерти,
Нам скорочує життя.

**

Блаженний, хто живе сьогодні,
Прославивши майбутні дні;
Він вічність нації приносить,
Притримавши гріхи на дні.

**

Мое життя — малесеньке звено
В житті пригноблених, забутих мас,
Але чи з глини воно є, чи золоте,
Залежить: чи я жив для себе, чи для вас.

**

О Господи, зішли нам силу
Нарід пригноблений любити,
Бо без гарячої любові
Свободи Дух не може жити!

**

На те є нація, щоб дати
Життя своє у жертву їй,
А хто ж із нації здирає, —
Зустріне помсти Ериній!

**

Для нас катівень маса в світі,
Та найгрізніші лише дві,
Однаковісінької сили:
Це в наших душах і в Москві.

**

Забути можна брата, тата,
Степи і річки, і Карпати,
Та рідну, любу батьківщину
В житті гріхом є забувати!

**

Мало зробить й той, хто може,
Якщо ХОЧУ не поможе,
Бо без ХОЧУ і сильні
Часто кволі і малі!

**

Патріотизм — це не що інше,
А лиш пожива Україні:
Хто з патріотів робить кпини —
Прокляття знайде в поколінні.

**

Для затурканих людей,
Мов джерельна та водиця,
Була щира, рідна й славна
Шевченківська громовиця.

**

Шляхетні люди, мов олива,
Наверх легенъко випливають,
Й з висот державної посади
За благо нації змагають.

**

Чим більш рабів є в Україні,
Тим більше слави у Москві;
Чим нижче ж клоняться вони,
Тим більші впливи світові!

**

Вартість має *ЩО* ти робиш,
А не завжди, що *ТИ* робиш;
Часом праця незавидна,
Але всім на світі видна.

**

Ми пограбовані догола,
На тілі рані, кров тече,
Та сила духу все загоє
І людям радість принесе!

**

Не купана в чужій крові
І воля вартості не має,
Бо лиш в завзятій боротьбі
Здобуте гордістю лунає.

**

Страшні є бомби, їхня сила
Поміждержавні пише пакти,
Та навіть силою своєю
Безсилі стерти волі факти!

**

Безвихідність не є причина,
Щоб страшила вас смерть чужа,
Бо вихід теж знаходять люди
Й з-під леза гострого ножа!

**

Хто світ підслухує очима,
А вухом море оглядає,
Того напевно десь, колись
Хвилина слави привітає.

**

До зла байдужі — це раби
Того самісінького зла;
Байдужість та до безголов'я,
Мов баранів їх завела.

**

Не багаті є велики,
А великі є багаті
Не на золото й каміння,
А на рішення крилаті.

**

Впливовим кожний хоче бути,
Тому за золото б'ються люди;
Та той лиш міг впливовим стати,
Хто знав як злотом користати.

**

Безвольні тіло жлобам продають,
Живуть з торгівлі хами-опшуканці,
А чесні зі землі живуть,
Працюючи опівночі і вранці.

**

Сірник засвітить світло в хаті,
Спалити може наше тіло;
Перо ж вогненне — душі наші
Запалює начас уміло.

**

Колись Маріїного Сина
За правду людську розп'яли,
А чи тепер же, в Україні,
Зумів би Син себе спасти?

**

Хто згоду згідливо знаходить
В припасуванні тих кайданів,
Хай кров гаряча тих заліє,
Зазнають грому хай ударів!

**

Для чесного провідника
Родина не існує:
Любов до всіх дітей народу
Ним праведно керує.

**

Багато на світі героїв,
За мамою в довгій спідниці;
Та де ж ті завзятці-соколи,
Чий дух не уступить і криці?

**

Достойний слави емігрант,
Привіз хто мову і Дніпро,
А батьківщини право зміни
І Божество не привезло.

**

Наріжний камінь все тримає
(Тяжкий тягар народного добра)
І за свій труд нікого не питає,
Бо чесні служать людям без гроша.

**

Кохання щире не купити,
З сокири зупи не зварити:
Нарід любити можуть діти,
Хто не забув батьків любити.

**

Не бійся вмерти в раннім віці,
Діждатися кінця життя,
Та бійся зрадникам у жертву
Віддати наслідки буття!

**

Зі своїми любо й мило
Навіть і на смерть іти,
А з чужими, в чужім краю,
Тяжко радості знайти.

**

Якщо моя мізерна смерть
Спасе одного патріота,
То вже вмирати за свій край
Для мене не марна робота.

**

Своїх дітей любити щиро
І звірі можуть те зробити,
Але дітей свого народу,
Лиши люди можуть полюбити.

**

Рану тіла, то й вода
Може скоро загоїти,
Але зранену душу
Кров лише може відживити.

**

Чим нижче хиляться раби,
У Києві і на Дніпрі,
Тим вище голови підносять
Сатрапи півночи, в Москві.

**

Грішить, хто молиться за себе!
Краде, хто числячи дає!
Любов породжує потребу
Життя давати за святе.

**

Для нетвердих і полохливих
Драглина дзеркалом стає,
Але відважний, слави зрілий
Усіх до слави поведе!

**

Тяжко вмерти на чужині,
На відлюдді, у пустині;
Тяжче ще в багатстві гнити
Й муки нації не снити.

**

Перша думка для народу,
Друга для братів, бо треба,
Третя йде для свого роду,
А четверта вже для себе.

**

Наш вік, мов плуг, що наше власне
Лице під борозни ховає,
Але не менше в голові
Всі зморшки з розуму стирає.

**

Якщо на старості не можу похвалитись
Ні чим я іншim, як прожившими роками,
То чи достойний без вагання подивитись
На осяги здобуті земляками?

**

Лиш егоїст іде до церкви
І молиться там за своє
Приватне щастя — патріот же
За щастя всіх поклони б'є.

**
*

Твердохребетники, молюся
За вас і тих, хто молиться за вас,
Бо ви є сіль землі й народу,
Й души народної алмаз!

**

Ми не родилися на те,
На цвінтарі щоб місце мати,
А жити в змагу, аж по тим
На крилах слави помирати.

**
*

За припасовані кайдани
Не нарікай на ворогів,
Лише на себе, що плекав
Не силу душ, а кістяків.

**

Родився кожний при землі святій,
Відвагу черпав, хоч того і не просив:
Та відірватись від землі міг той,
Хто жив висотами, а землю не любив.

**

Страшний атом, і перед ним,
Тремтять немов ті гноми,
Ta меч нескореного духу
Страшніший за атоми!

**

Можна брата не любити,
І з геройв можна клити,
Кров'ю ж мучеників, брате,
Гріх великий торгувати.

**

Сягайте зором своїм гострим
Аж поза обрії широкі,
Тоді наблизутися до вас
Всесильні, владні і пророки.

**
*

Хто не зумів нарід свій полюбити,
Не здужає і подвиги творити,
Бо подвиги зростають на любові,
Шляхи ж до неї кручени й тернові.

**
*

Руки нації масивні,
Мускулисті та не штивні:
Націю хто забуває,
Тих народний дух карає.

**
*

Хто баче стовп, що підперає
Всесильність неба і землі,
Той величи простори знає, —
Не знає злиднів ні біди.

**
*

Якщо ти хочеш бути славним,
Забудь себе і своє я:
Служи народові хрустальним,
Сумлінням чистим, мов сльоза!

**
*

Ідеологи народу
Заслужили вічно жити,
Але повного корита
Ідеолог — має гнити!

**
*

Якщо плянуєш сіяти в морозі,
Ростити в тундрі виноград:
З поклонами до тебе прийдуть
Черпати мудrosti й порад!

**
*

З долини акції і чину
Одна дорога — лише в рай:
Одні знайдуть його у небі,
А інші підуть в рідний край.

**

Нема літеплого на світі —
Усе безмежне і без дна:
Існує грім, огонь і слава,
Або цвінтарна тишина.

**

Могута світом володіє,
Їй королі поклони б'ють;
Найбільші полководці світу
Могуті шану віддають.

**

Якщо вам хрест хтось відібрав,
Моліться до обуха,
Щоб Бог поміг дістати меч
Нескореного духу.

**

Полохливі — утоптані
Доріжки шукають,
А відважні для громади
Шляхи прокладають.

**

Великим прагне кожний бути,
Дістати те, що за горами;
Те все можливе, а найтяжче —
Собою бути між братами.

**

Допнявши величи висот,
Не легко в світі добрим бути:
Та тим, хто скорить самолюбство,
Святі служитимуть, мов люди.

**

Лиш шляхетні посідають
Магнет, що, в смутки і забави,
Без перешкоди притягає
Любов до величи і слави.

**

Якби люди не старались,
Там не буде ладу,
Де голота напереді,
А провідник ззаду.

**

В найтяжчих життєвих хвилинах
Розірву я смутку кільце,
І, навіть в сльозах по коліна,
Сміянимусь смерті в лиці.

**

Від себе, брате, якомога
Подальше в народій свій втікай,
Бо хто себе надмірно любить,
Не знайде той любови пай!

**

Мала рибка, у скляночці
З хвилями змагає,
А велика, і у морі,
Простори шукає.

**

Малим людям стежки біті,
Бічні переходи,
А великі на безмежжях
Шукають пригоди.

**

Великий ідеї — великий простори,
Великий машині, велики шляхи;
Великому ХОЧУ низенькі є гори,
Хто бажання має — досягне верхи.

**

Перо вогненне не спроможне
Пожарища творити,
Зате спроможне скам'янілі,
Трухляві дущі запалити.

**

Мудрець, як і свічка, освічує всіх,
Лиш коштом свого існування,
Й ніколи не шле нарікання на всіх,
Щоб потім не мати зідхання.

**

Якщо Ти, Боже, присудив
Мені нести тяжкі кайдани,
То ж уподоби донести
Аж до кінця без сліз і рані.

**

Як хочеш миру — не чекай
Аж на печі ховаючись:
Мир завойовують в бою,
За рідний край змагаючись.

**

Якщо задумав панувати,
То не пливи з рікою,
Бо є на світі горді леви
Крім мишкі, під мітлою.

**

Одні вживають мову душ,
А інші з розумом сваряться,
Та хто душою оперує,
Тому висоти слави сняться.

**

О Дух народу, велетень хрустальний,
Пісень народних скарби зберігай;
Всіх ворогів, із півночі і сходу,
Пісень лебідок вчасно научай!

**

Віра корисна в житті,
Та коли без чину,
Те саме, що будь яка
Праця без почину.

**

Задумав стрілити хоч раз в своїм житті
Очима, думкою, а чи стрільбою? —
Приціл тримай не на пусте, мале,
Але на те, зорить що за горою!

**

Кого захоче Бог скарати,
У того віру відбирає:
Без віри ж мов сліпий у лісі,
В розпуці помочи шукає.

**

Не доведи нас, Господи,
Щоб милосердились над нами,
А дай нам силу й витривалість,
Щоб ми всім поміч подавали.

**

Ризикуйте, брати мої,
Ризика бо сіє
Зерно правди, а від правди
Життя молодіє.

**

Коли упівці вирушали в бій,
За ворога нікого не питали:
Який сильний і скільки його там,
А, вздрівши ворога, завзято наступали.

**

Шляхетність хто свою не культивує,
Але амбіцію, натомість, потурає,
Висот допнявши, необачно, без причини
В долину сорому і злоби попадає.

**

Нема висот, яких не можна
Простому, смертному допнити,
Але не легко ті висоти
Собі на послугах тримати.

**

Для віруючих Сила Божа
Безмежна і незаступима,
І те саме для патріота
Підпільна армія незрима.

**

Якщо для себе ти споруджуєш будівлю,
Стараїся, щоб вона велика не була,
А для народу, навіть вища неба,
Не вистачаючо висока і мала.

**

Коли сміятися навчишся
Сльозами крупними в біді,
І сміхом плакати в неволі —
Тобі служитимуть святі.

**

Поржавлений і чорний меч,
Хоч і не страшуча стрільба,
Вартує більше у героя,
Аніж булава у раба.

**

Хто оре поле у зимі
І садить квіти на морозі,
Ніколи той не йде в ярмі, —
Він баче славу при дорозі.

**

Добре все, як рівно ж зло —
Все в житті минеться:
То ж не дбай про грубу шию,
Бо ярмо знайдеться.

**

Ленюх скиглить, ленюх плаче,
За бідою сміх не баче,
А завзятим, працьовитим —
Брак часу, щоб слізози лити.

**

Хай Бог спасе благочистивих,
Бо тяжко ниву обробляли
Лише для того, щоб прийдешні
Щасливці урожай збирали.

**

Життя довжезне мали ті,
Що Богом люблені, святі,
Бо не роками вони жили,
А щохвилини щось творили.

**

На світі можна все зробити,
Майбутність навіть предсказати,
Але не можна зле минуле
На свою користь розв'язати.

**

Якщо життя — безвихідна в'язниця,
То не значить, що вічний в'язень ти,
Душа бо наша загород не має —
І у в'язниці можна свободу знайти!

**

Мене атоми створили:
Я споживав їх, ними ріс,
А як пішов в сиру могилу,
Живим у жертву їх приніс.

**

Початок наших задумів і чинів,
Це голова безсмертного життя;
Нема ні смерти, ні найменшого буття.
Без початку нічого не існує:

**

Не тішся тим, що без зусилля
Противника ти переміг,
Бо переможець той, хто вміло
Зужити перемогу міг.

**

Любов і жертва, і посвята
Тебе до слави доведуть,
Й за те майбутні покоління
Тобі пошану віддадуть.

**

Могута стелить шлях до слави
Сильним думками, вольовим:
Її відважні прославляють,
Вона прибіжище слабим.

**

Ростуть мужі, коли росте загроза,
Застрашені ж втікають побілі;
Та хай втікають, бо як баба з воза,
То легше нашій громадській кобилі.

**

Вмираючи усі Христові діти
У Біблії спасіння віднайшли,
Але жиди, з народження хвилини,
Життя основи в Біблії знайшли.

**

Безкрилі біdnі, бо не можуть
Висот дістатися мов птиці,
Та ще біdnіші ті крилаті,
Де крила служать за милиці.

**

Чи варто вам приходити на світ,
Щоб чорну пляму залишить по собі;
Було б мудріше припинить життя
Перед народженням, у матерній утробі.

**

Уміння *НІ!* Собі сказати,
Це крила для душі твердої:
До величи шляхи відкриє,
До правди заведе святої.

**

Подвійна праця та, що без охоти,
Подвійна небезпека менша від страху;
Глибока річка тихо собі плине,
Малий струмок зі шумом гине на бігу.

**

Лиш глупий день і ніч плянує,
Як завтра житиме без горя,
Для мудрого ж сьогодні — пізно,
Тому віджив своє він вчора.

**

Щасливий будь і з тим що маєш,
Якщо багато не бажаеш;
Чого ж не можеш осягнути,
Зумій без нього в щасті бути.

**

Якщо в змаганні до мети
Хтось дрюк підклав й тебе зранив:
Зривайся вмить і мчи вперед,
І не питай: хто це вчинив?

**

Пече огонь, палить пожар,
Часом від нього не втекти,
Але письменного перо
Ще більше може припекти.

**

Горішок хто хоче так пристрасно з'їсти,
Шкарлупу, без слів, розбиває,
Кому ж забажалось вітрильником плисти,
На вітер сильний не чекає.

**

Не всі родились бути першими,
Не всі останніми бувають:
Та краща нація, де перших
Буває більше — це всі знають.

**

Сильному духом не потрібно допомоги,
А свинареві навіть поміч не поможе,
То ж будь відважним, щоб прости були дороги,
І з непригожого сотвориш все пригоже.

**

Відлюддя — радість мудрецям,
Поет знайшов там музі ціль святу:
То вівці лиш гуртуються у стадо, —
Орел за хмарами шукає самоту.

**

Обставинам безвольні покорились,
Бо бракло сили до мети дійти,
А характерникам обставини служили
Й допомогли у змагу до мети.

**

Вовки хапають лише тих
Загублених в житті, слабих,
А хто дістався до переду,
Той посмакує слави лету.

**

Готов я в пеклі побувати
І думати про рай земний,
Аніж в раю перебувати
І в пеклі бачити край свій!

**

Північний гад скубе потрохи,
Нас пхають в пропаст, у долини;
Стріляють нас, женуть у льохи,
А ми маршуєм на вершини!

**

Чим вище вилізеш, то пам'ятай:
В долину довший, болючиший злет,
Тому так часто, у погоні
За тінню, губимо предмет.

**

Лише відважний, самопевний,
Знавець своєї справи,
Не побоїться будь-де в світі
Зробити творчості вистави.

**

Вогнений дух, що ми створили,
Не є на радість гречкосіям,
Бо з них він зробить козаків,
Що зуби рватимуть отруйним зміям.

**

Над голим серцем ти не плач,
А тішся духом, убраним в огонь,
Й позбудешся ти несподіваних невдач,
Життя ти матимеш, мов вимріаний сон.

**

Раз үзявшся ти за гуж,
Не кажи нам, що не руш:
Або волю всім здобути,
Або дома нам не бути!

**

Сліпа відвага кине в славу,
Або закине нас під лаву:
Або всі груди у хрестах,
Або головка у корчах!

**

Похвала для шляхетного,
Це початок завзяття,
А нерозумним принесе
Кінець змагань — прокляття.

**

Мов самітний лист на гілці,
Боягуз тремтить в біді,
А відважному і в пеклі
Позавидують святі.

**

З веселості то і дурний,
І засміється, й зарегоче,
Та славний той, хто засміється,
Коли трагедія мороче.

**

Братів по крові полюби,
Немов блаженну душу,
Але спричинників біди,
Тряси неначе грушу!

**

Перемоги, це дороги
До всеславного життя,
Здобувають їх сильніші,
А сильні йдуть в забуття.

**

Сильний не той, хто тягарі підносить,
А той, за кого пружать мільйони:
Він у сусідів помочи не просить,
Йому підпора — тисячні колони!

**

Камінь той, що на шляху
Був завадою слабим,
Став наріжним для відважних
І підпорою сильним.

**

Хай буде сумно на душі,
Нехай поллються слізози градом:
Я йду вперед, щоби чужі,
Московські сили подолати!

**

Як видно, то ще й місяць заглядає,
Закоханим і щастя заваджає,
Багач сиріт не радо помічає,
А сила волі громами шпурляє.

**

Хто тернистим шляхом бродить,
До геройських днів доходить,
Бо мусова необхідність
Породила винахідність.

**

Словами пробує вказати
Дурний на мудрощі свої, —
Мудрець змагає показати
Заслужені чини твої.

**

Хто для себе хоче жити,
Той життя своє марнує,
Треба нарід свій любити,
Щоби вічністю зажити.

**

Трудність кожного лякає,
Кожний в паніці втікає:
Найкоротший шлях від неї —
Сміло перейти крізь неї!

**

Ціле життя я зле робив,
Але був Богові угодний,
Бо бездіяльно не сидів —
До доброго ж не був я здатний.

**

Слова вогненні і мечі
Відкрили світлий шлях до слави,
Дали підвалини тверді
Під величні, святі булави.

**

Зродилося велике ХОЧУ,
І правда силою рясна:
Полилася кров, та не своя —
Ворожа, проклята, брудна.

**

Прошу вас, кохані правдосії,
Не погоджуйтесь зі мною, не хваліть,
Від хвали бо і погодження простого
Дух нидіє, моє серденько болить.

**

Плач слабенькім помагає,
А калікам скавуління;
Велетень же подолає
В зародку чортів насіння.

**

Не винуйте смак води,
Не діставши спраги,
І не пніться в першуни,
Як нема відваги!

**

Прийшов вже час трощити ярма,
Що в шиях в'іліся міцних,
Бо дух воскрес і розточаться
Поклонники ідей чужих!

**

Розкована душа пурхнула,
На крилах слави й перемоги,
Її вже навіть ада сила
Не в силі збити із дороги.

**

Не навчився добре панувати?
То слугою мусиш відбувати,
Бо під сонцем — раб і пан,
А між ними темний сан!

**

Воскрес козак з глибин культури,
Немов енергія з атома,
І пролунав до бою зов,
Ta сила Олімпійських громів.

**

В майбутність рушили звитяжці
На підготованих Пегасах,
І слава Києва, від нині,
Повік ніколи вже не згасне.

**

Кайданами спишу свою я долю,
Або загину проклятим в неволі:
Аніж змарную я життя в спокою,
Чи перестану діяти на волі.

**

Без вагання і рішучо,
Подолавши Рубікон,
Діти Кия і Трипілля
Праведний несуть закон!

**

Лиш той нагоди не здобуде,
Хто іх не пробував шукати;
Нагоди вскрізь на вас чекають —
Зігніться, браття, щоб підняти.

**

Сліпий не той, хто зір утратив,
А той, хто бачити не хоче:
Тому духовий ясновидець
Ніколи перла не толоче.

**

Не лякайтесь трагедій,
Нехай будуть вони з нами:
На трагедіях зростали
Незабутні великани.

**

Конквістадорами не є,
Та нас атоми не злякали,
Бо незабутні русичі
Стинати голови навчали.

**

За що геройв катували?
За що преславні умирали?
Молімо Господа за них,
Щоб духи їхні нам сказали!

**

Пригадай батьків-геройв,
Що з відвагою вмирали:
Іх пекли і шкуру дерли,
А вони ще й жартували.

**

Без думки власної ти був
Рабом, помостом для чужих,
І далі будеш, бо ж є здібний
Щодня наслідувати їх.

**

Помножились Холодні Яри
По славній, рідній Україні
І там зродилися Атласи
На страх катам уже від нині!

**

Не втікай від перешкоди, —
Проти течії іди:
Опозиції позбувшись,
Забредеш ти до біди.

**

Тяжкі часи є в Україні,
Панує лютий “старший брат”:
Закуті руки, ноги в путах —
Ta вже гряде законний лад!

**

Білим зайдам і червоним,
Байстроюкам-заблудам
Подаруй петлю на шию,
Щастя ж добрим людям.

**

Можна помилку зробити,
З помилкою можна жити,
Але помилка велика —
Помилку в страху чинити.

**

З могил і льохів полководці
Прийдуть, щоб зайду воювати,
І, мов воскреслі Прометеї,
Землею будуть панувати!

**

Багаті роги Амалфеї
Від себе геть кидаймо,
А ріг, що жваво кличе в бій,
З захопленням шукаймо!

**

Світ бібліотеки,
Це не лише Київ:
Це є рай і пекло —
Знай, хто що там сіяв.

**

Не дай невдачі панувати
Над повним розумом твоїм,
Бо і в невдачі слід надії
Поможе успіхам новим.

**

І в малій бібліотеці
Душі всіх на божім світі
Радо книжкою зустрінуть,
Візьмуть вас у власні сіті.

**

Фасони з радістю міняють:
Було що вчора — те старе,
Але народний стрій Трипілля
Для мене нинішнє, святе!

**

Якщо доктор не поможе —
Голодівку запроси;
Голод бо найкращий лікар,
А не кусник ковбаси.

**

Галушковий патріотизм
Помер, і з праху народився
Ліванський кедр — націоналізм,
І в душі праведні вселився.

**

Нескорені кінець приносять
На плач і скрегіт зубовий,
Й чужих богів з висот скерують
У вир і клекіт дніпровий.

**

Лондон — батько Вашингтону,
Київ Москву породив:
Лондон має користь з вуйка,
Київ ворога нажив.

**

На люципера-потвору —
Північного гада,
Вже зродилася могута —
Духотворча влада.

**

Той озброєний, сильний,
Хто уміло сіє страх,
Бо в страху й святий маліє
На землі, чи в небесах.

**

Уярмлені люди, не ті, що з ярмом
Не мають часу розлучитись,
А ті, що бояться вілнimi людьми
На сцені вільних опинитись.

**

Вогнем засвітять наші імена
На світових скрижалах слави,
Бо договорами з чортами
Прилюдно печі розпаляли!

**

Слава із лісів Карпат
Рознеслась по світу
І зродила непоборну
Силу, мов з граніту.

**

Дівча привабливe, солодке —
Спокуси зародок в житті;
Твоя краса є взір для здібних
Творити образи святі.

**

Шукаєте за страченим Вулканом?
А він на вас давно უже чекає,
І з української святині
У діл печалі злих штурляє.

**

О, не журися що прийшлося
Гласити писані укази,
Бо лиш божественний Адам
Не повторяв утерті фрази.

**

Біль — невидиме звено
Між душою й грішним тілом:
Хто душу зкристалізує,
Біль загубить той уміло.

**

Хто вхід до мислення й науки
Відважно, вперто відчиняє,
Семипечатну мудру книгу
Без жодних трудів відчитає.

**

Нові зродилися Атласи,
Сам Геркулес їх не здолає,
Вони сокири нагострили —
Й за ними слава лиш лунає.

**

Тіло смокче все поживне
Зі всіх кінців світу;
Дух традицію шукає
Славою покрити.

**

Батько й син, це нероздільність —
Доброї родини взір;
Загостить де недовір'я,
Зійде ненависть на двір!

**

Чому тих славних усі знають,
За них на каторгу ідуть?
Бо славні в славі помирають,
Малі у мुках з болі мрутъ.

**

Зі словами не спішися
В болісну розмову,
А на розум подивися,
Й мир придбаєш знову.

**

Сивілині книги нам не допоможуть,
Бо ми є творцями завтрашнього дня:
Нами загордилася, радістю умилась
Трупами напхана прадідна земля.

**

Була перш темрява, чи світло,
Чи слово-чин творця всесвіту:
Та що б не сталось — треба праці,
Тому то праця перш від віку.

**

Забудьте страх, життя забавного і розкішного суть,
Єднайтесь відважні — нової слави співаки,
А як і згинемо, то мертві сраму не імуть,
Бо скорених, а чи царів, однаково смакують хробаки.

**

У нас вогонь в одежі слова,
На всіх устах горить, палає
Й, позбувшись Ветхого Адама,
Нам правди світло засіяє.

**

Відчуття загляне глибше,
Ніж всі розуми землі:
Забираїте мої змисли,
Дайте відчуття мені!

**

На золото вогонь існує,
Щоб випробувати той метал;
Людину ж випробує битва
І сили волі ідеал.

**

Шукатиму я завжди світ,
Поки життя ще не відбув,
Щоб написати на п'яті,
Що я також колись тут був!

**

Майбутність багатьох лякає —
Для страху двері відчиняє,
Та я майбутністю живу
Й за неї Господа молю.

**

Усі вмирають, та не всі
По смерти вічністю живуть,
Не смерть бо нам несе геройство,
А передсмертний чин достойнства.

**

Не запуститься машина
Тим, хто їхати не хоче;
Не обновиться людина,
Хто ім'я своє толоче.

**

Я тим, що знають, так не заздрю,
Що правди всі могли піznати,
Та заздрю тим, що безнастенно
Про все багато хочуть знати.

**

Зродився дух зі силою Вулкана,
Й пішов у степ, по селищах гуляти:
Кувати слово правди, сили й волі,
Всеславну зброю браттям гартувати.

**

Невтральним бути, все забути:
Любов, шляхетність і красу —
Це смерті йти на допомогу,
Щоб хутше рухала косу.

**

Без ліхтаря старого Діогена
Мій край знаходить вже герой
За Україну, у незрівняну відвагу
І зброю волі зодягає воїв.

**

Армія новинкарів,
З їхніми коментарями,
Можуть світ ввесь покорити
Не багнетами — статтями.

**

Збудована слава на підлих основах,
Не є довговічна і в пеклі грізнім;
Коріння її не спроможні дістати
Поживної сили у серці своїм.

**

Руйнуй, плюндруй північного сусіда!
Пали дощенту, не лишай там навіть сліду!
Та не пали, не можна руйнувати,
Якщо збудовані докупи наші хати!

**

Не будьте заздрісні красі —
Не завжди щастя там приходить;
І де краса серця полонить,
Там мудрість місця не знаходить.

**

Чи ніч оспівана тому,
Що рай у темряві? О, ні!
Бо зором ми слабі істоти,
Щоб світло дня перемогти.

**

Хто змагає не за себе,
А за рідний народ свій,
І за всіх відповідає —
Зорить нації своїй.

**

Партія сильніша та,
Що народні кадри має,
Бо всеславить не себе,
А народ свій прославляє.

**

Я без хвали життя прожив,
Помер незнаний, без нажив,
Похований в чужих калюжах,
Але лежу в народних душах.

**

Багато Я й багато *ТИ*
Щодня блукають без мети,
А Бог покликав нас творити,
Щоб син майбутній міг гордити.

**

Ми ненавидимо сусідів
Тому, що боїмся їх:
Той страх жене слабих у найми,
А боронити край сильних.

**

Картина добра прикриває
В собі поетів силу й дар:
Замість рядків, там є кольори,
Замість думок — глибинний чар.

**

Життя — малесеньке звено
Безмежного й безсмертного буття:
Що перед нами — довге і незнане,
А після нас — коротке забуття.

**

Найбільша біль, це та, що ми
Її ні з ким не поділяли,
А, відслонивши перед Богом,
У тайниках душі тримали.

**

Не поголоски про людину
Є дзеркалом її буття,
Лише що робить, чи зробила
На протязі свого життя.

**

Ніж бути жінкою дурного,
Багато краще залишитись
Вдовою славного героя,
Й ціле життя слізами митись!

**

Амбіція пустих зганяє
Нераз у пропасті брехні,
Й безповоротно віддаляє
Від Бога — в царство сатани.

**

Хто народився, мусить шляхом власним
Своє призначення безропотно тягти;
Який би шлях не був: тяжкий чи легкий, —
Других доріг нема — він мусить ним іти!

**

О Господи, своєю кров'ю
Готов зросити Кия цвіт,
Щоб гордий правнук чув в Канаді
Вільного Києва привіт.

**

Бути бідним — не ганьба,
Та гріхом є чутись бідним;
Бо ти в ласці нерозумних,
Духом опинився в зліднях.

**

Не прагне знати лиш теля
Недоліки своєого Я,
А хто поради всім дає,
Пізнати мусить перш себе.

**

Після довгого блукання,
Я знайшов короткий шлях,
І тоді лиш мав я певно
Досвід у своїх руках.

**

Твоя родина, це цеглина
Міцної нації-будови;
Які родини є в народі,
Такі і нації основи.

**

Не покоряй думки чужі,
Не обмеживши свої,
Бо покоривши сам себе,
Тобі незриме зацвіте.

**

На життевому шляху,
Мов на тій поляні:
Хто посіяв, тим росте,
Хто проспав — в біді помре.

**

Втікайте, браття, від спокою,
Раби де тихо сльози ллють;
Скеровуйтесь на вершини,
Де блискавки постійно б'ють!

**

Нація мов на стовпах,
На фанатиках стоїть,
Бо без сили фанатизму
Жадна правда не встоїть.

**

Щасливі бідні і багаті,
Хто знає як з страхом зійтися;
Вони впродовж свого життя
Без щастя можуть обійтися.

**

Землю і дурні без вагання
Ногами копають, тривожать;
Та небо зрушити святе
Висот бажаючі лиш можуть.

**

Якщо не ми — ніхто не зборить
Чужі, драконівські закони;
Не повалить, немов трюхляві,
Зненавиджені людом трони.

**

Славних кволі не питаютъ,
Як до слави добрели?
Лише з гордістю взоруютъ,
Шкандинавши до мети.

**

Не обіцяй, бо попечешся,
Не виконавши що сказав:
Змагайся те зробить сумлінно,
Що дотепер не обіцяв.

**

Хай кожний день направду буде нам
Останнім днем — кінцем життя земного,
Щоб завтра знову ми могли зажити
Новим життям, нові чини творити.

**

Не жалуй ти того небогу,
Хто потрапляє у біду,
А хто з біди не хоче вийти —
Тому дай помочи руку!

**

Якщо вчинив хтось неймовірне,
То не дивуйся ти тому,
А що спонукало до чину —
За те позаздри ти йому!

**

Не той бідний, хто марнує
Тяжко придане майно,
Лише той, хто час руйнує
В ході придбання його.

**

В житті теперішнім, швидкім
Не присідай відпочивати,
Бо як присядеш — переїдуть
І не захочутъ підібрати.

**

Хто не підноситься уверх,
Той опускається до пекла,
Бо птах летить, уверх стремить,
А стане — прийде смерть запекла.

**

Якщо потрібне — недосяжне,
Щоб мати радісне життя,
Зроби потрібним все досяжне,
Й не буде злидням вороття.

**

Страшний є ворог не в бою,
А коли дари він приносить:
В бою бо зброя тіло нище,
А дари душі наші косять.

**

Не горди своїм зусиллям,
Наловняй свою макітру,
Бо підноситься лих той,
Хто змагає проти вітру.

**

Тернистий шлях зішли для мене,
Небесний Царю, й силу йти,
Щоб після смерти міг спокійно
До Тебе в царство я зайти.

**

Життя солодке і приемне,
В нім і слабеньке славиться,
Та правду ту пізнав тоді,
Коли життя кінчается.

**

Хто там сказав, що я напевно
З приходом смерти үмираю? —
Ціле життя я мертвим був,
А після смерти заживаю!

**

Перфектний чин на перешкоді
Не з'явиться шукати зло:
Чим більш перфектними двоногі,
Тим менша заздрість на добро.

**

Віра — щире серце,
Що вміє любити:
Чим більше любови,
Тим солодше жити.

**

Слабі і немічні тугу
Й похвали люблять до безтями;
Сильні ж висміюють тугу,
А для похвал копають ями.

**

Гонор не капуста, на грядці не знайдеш —
Його добувають з маминих грудей;
А як скупі груди ошукали сина,
Спробуй не примкнути славному дверей!

**

О Боже, не кидай в обійми
Мене моїм приятелям,
Бо я безрадний в колі друзів,
А з ворогами раду дам.

**

Сумління чисте мов бальзам,
Свідомість людську відновляє:
І з підсвідомості криниці
Вас воля жити привітає!

**

О промінь світла, першородний,
Хвала тобі, що нас знайшов
І тінню вже Святого Духа
На землю праведну зійшов.

**

Я мав добро і все пішло
В минулий час без вороття;
То будь же ти, кохане зло,
Мені розрадою життя!

**

Затуркані браття воскресли й охоче
Каміння спіткання з дороги штурляють,
Невинне джерело любови і ХОЧУ —
В народного генія щиро шукають.

**

Хочеш вірних друзів мати?
Ім пошану треба дати:
Будуть тебе прославляти,
Будуть друзі шанувати.

**

Бідний їздить без страху,
Його біdnість скрізь пильнує:
Двері муру на шляху
Для його душі відкриє.

**

Хоч кожний каменяр карбує,
Але не кожний добре знає,
Що з каменя, немов із глини,
Можливе твориво людини.

**

Могута — святість у громаді,
І мудрість, і відвага в тим;
Престиж її — це є змагання
І бій, і боротьба зі злим.

**

Хто сподіється похвали,
Той найменше заслужив;
Всі роздумні у похвалі
Бачать пустку голих слів.

**

Новонароджене лиш плаче,
Дорослий плаче і сміється;
Як бракне сили вже сміялись,
До нього смерть холодна пнеться.

**

Сумують і далі широкі простори
І смутком повиті заплакані гори:
Аж доки нові не воскреснуть герої —
Всеславні гетьмани-соколи.

**

Якщо шукатимеш добро
У близьнього, то й знайдеш те;
Захочеш зло у нім знайти —
Добро прокляттям поросте.

**

Якщо в змаганню шабля притупилася,
То нагостри язик, щоб добре він горлав,
Та не на те, щоб шаблю заступити,
А щоб гострити шаблі научав.

**

Людину пізнавай в біді,
В якім оточенні живе:
Не по каміннях і металах,
А хрест який вона несе.

**

Не у щасті нам сміяться
Й сумувати у біді;
Бо по щастю біль приходить
І біді прийдуть кінці.

**

Не дбай ти за тіло, бо хоч його й зранять,
То рана колись заживе;
Та дух свій пильнуй, бо пошкоджений раз,
Покине він тіло твое!

**

Караєш ти свою дитину
Й родину всю, щоб знали люди?
Але чи карою зумієш
Неславний вчинок завернути?

**

Мене ощасливили близькі й далекі,
Багатством наділений, рівно ж вродливий
Збагачений завжди оточенням буйним,
Тому то тепер я благий, нещасливий.

**

Стежі попередні бачили багато,
Ta це не геройство, ні мудrosti знак:
Посади і хлопа на козачі плечі —
Він побаче більше, ніж міцний козак.

**

Хто щиро питає, тим доля сіяє,
А той лиш не знає, хто рідко питає,
Бо щирі питання зростять сподівання
І зменшать клопоти — душевні зідхання.

**

Тяжку роботу вибираєте,
Якщо до величи йдете;
А легка, соняшна доріжка
До мрій дитинства доведе.

**

Замість очей я маю антиочі,
Ta велич Києва я добре бачу;
На місці вух я маю антивуха,
Ta чую славу і могутність княжу.

**

Ти будь могутньою, високою вежею,
Щоб бачити достойників земних,
А не на те, щоб по тобі всі лізли
I крали мудрість із висот твоїх.

**

Хто *ВИ* поставить після *Я*,
Чий розум заздрістю повився,
Того майбутність — голос пса,
Який на світ не народився.

**

Не пнися тим допомогати,
Які на золоті стоять,
А тим, які в недолю впали
Й — забуті лавами — лежать!

**

Великі люди ті, що знають
Як підлість власну побороти,
А підлість де душу лишає,
Там велич радо приступає.

**

Своїому братові прости,
Понижся, щоб уверх злетіти,
Та не прощай усе собі,
Щоб шанували тебе діти.

**

Світло свічки гордо світить в хаті
За рахунок воску, що вмирає;
Чи подумав вибраний в палаті,
Що народний дух у нім сіяє?

**

Страх глотає безборонних,
Віру у сильних кує,
А без віри і бажання
Слід життя у нас замре.

**

Я є людина і мені
Планета вся належить,
Але калічiti її? —
Мені на тим залежить.

**

Лиш той нішо не здобуває,
Хто не навчився покоряті,
А хто змагатися не хоче,
Не вмітиме добро збирати.

**

На світ запізно не родися,
Зійти зі світу не спішися;
Господь үсім життя дарує,
Але ним кожний сам керує.

**

Не кличте військо на ідею!
Її й в'язниця не заб'є:
На поміч клич нову ідею,
Вона стару з землі змете.

**

Поет, це дзвін, який всіх будить,
Всім сповіщає добре й зло;
Хоч сам до маршу не придатний,
Але громаду в бій веде.

**

Теперішнім ніколи я не був,
Минулим не збирався бути:
Прийдешнім жити завжди мріяв я —
Буття своє спожити, добрі люди.

**

Хто страх відкинув перед смертю,
То перед ним і смерть є кволя,
Бо він життя-звено вмістив
В ланцюг нескінченого кола.

**

Ще прийде час задовгожданий,
Що українець буде цвіт,
Прикраса світу, провідник,
А послідовники — ввесь світ.

**

Рядки поетові палають
І кожне слово нас лоскоче:
Читач поетове ж мистецтво
Інтерпретує — як хто хоче.

**

Як мило для брудного нашого тіла,
Так освіта згущена нашій душі,
Та є й надосвічені, праведні люди,
Але як ослята наївні й дурні.

**

Про результат своєї боротьби,
Не мрій і не турбуйся надто ти:
Борись для того, щоби лиш бороти,
А добрий вислід прийде без турботи.

**

Не є гріхом себе хвалити,
Чи вчинок злий собі простити;
Та гріх великий свого брата
За москаля менш полюбити.

**

З людьми живи ти як людина,
Між твар'ю чуйся як тварина,
А знайдешся поміж звірями, —
Забудь людське — живи з іклами!

**

Якщо на світ ти народився,
Го дбай про зброю, оборону,
Бо де нема тяжкої зброї,
Нема й частиночки закону.

**

Поема, хоч би і найкраща,
Це не окраєць колача:
Вона є мертвa і незнана
Доки не знайде читача.

**

Я знаю все, бував ускрізь і всюди,
Навчився як атоми розбивати,
Славетний думкою, мов золотом укритий,
Та не зумів себе як слід пізнати.

**

Хитрість лисички, а левина сила:
Разом змішати — козацький звичай;
Нам треба вчитися тим користати,
Щоб над Дніпром був вільний, милий край!

**

Хоч Біблія є слово Боже,
Глибинни мудrosti святої,
Та Божий чин — це світ, природа,
Вінок життя, краси земної.

**

Вимовки, вимовки, чому, безголовки,
За балаком вашим і правди помовкли?
Коли б ви, сестрички, та голови мали,
То нас би сусіди повік шанували.

**

Одне життя, немов та буква,
Що наш алфавіт загубив,
Та разом всі, в родині здібних,
Це чин, що славу породив.

**

Будьте добрі, не лагідні,
Говоріть чинами;
Світ пізнає вас скоріше,
Вславлять за горами.

**

В Аркадію, уздовж Дніпра,
Сини нескорених прийшли,
В серця пробуджених геройв
Знам'я Ізіди принесли.

**

Життя на те є, щоб змагатись,
А не здобути лиш мету:
Тому змагайся, щоб хрустальну
І чисту віднайти душу.

**
*

То не славні відкривають
Всенародні свої рани
Кожному, хто хоче плюнуть
Сіллю злости без вагання.

**
*

Кожний з нас, немов той місяць,
Ясний має й темний бік,
Але світові показуй
Ясну сторону весь вік!

**
*

Поет не сміє нас поїти
Вином з московської калюжи;
З криниць історії нам треба
Черпати сили в свої душі.

**
*

Потенція усякого добра,
Як рівно ж непотрібного і зла,
У нас самих, і що зі себе ти здобудеш,
З такою силою до успіху ти рушиш.

**
*

Побожна людина поклони не чеше,
Не б'ється у груди в забутих місцях,
А йде у народ і народові служить,
З народом спілкує на долі шляхах.

**
*

Без віри не шукай, бо ти не знайдеш
В своїй кишенні навіть серед дня,
А з вірою зустрінеш і спіткаєш
На місяці, що знала лих земля.

**
*

Що без зусилля покорили,
В тим слави й чести не шукайте,
Бо славу, мов ту чудну рожу,
Крізь терні й муки досягайте!

**

Дуже прикладним ти хочеш
Бути завжди й повсякчас?
Думай, що ти не достойний
Бути прикладом для нас.

**

Хоча народами прокляте
Ярмо відважні торощили,
Та лиш тому, що їх носили,
Свободу добре оцінили.

**

Хоч як впиваються сарказмом,
Немов сметанкою гріхів,
Та все ж таки сарказм, це мова
Нагоди й підлости синів.

**

Релігія, це ключ в житті,
Що двері в вічність відчиняє;
Пізнаймо радо, хто той ключ
Для нашого буття тримає!

**

Іде годинник, не стає
Як довго справна в нім пружина:
Сумління нас в житті веде —
Про справність дбала ще давнина.

**

О море, чисте і чарівне,
Тобі хвалу у mrіях шлю,
Тебе люблю мов мати сина,
Але я берег більш люблю!

**

Моя власна таємниця,
Це не хліба паляниця:
Паляницю з'їв — нема...
Таємниця в світ пішла.

**

Не псуйте дні шукаючи
Продовження життя,
Але живіть палаючи,
І вас не скорить забуття.

**

Корися сам, щоб і тобі
Всесильні світу покорились;
Коряться Господові всі,
Бо сили Неба нам служили.

**

Хто умираючи гордиться
Маєтками і своїм родом,
Того відлуння чують в пеклі
І тішуться його приходом.

**

Достойні слави не високі,
А ті, що корисні в житті:
Хоч зорі вище є від сонця,
Та сонце батьком є мені.

**

На ліжку розкоши зродились
Руїнники духових благ;
Їх сили неба не затягнуть
Під визвольницький, рідний стяг.

**

Хто стоїть, відпочиває —
Може того і не знає —
Той ржавіє і пустіє,
І з лукавства він дуріє.

**

Хто при народженні не міг
Дістати мудrosti від Бога,
Того в багатство заведе
Лиш потом скроплена дорога.

**

Гартуйте зброю добру і надійну,
Також навчайте вірних вживачів,
Огонь бо робить не сухий дубочок,
А хто дубок той сміло підпалив.

**

Не відчиняй уста широко,
Бо буде видно задум твій:
Плянуй з замкненими устами,
І слух нагострюючи свій.

**

Наколи б у той сам час
Всі ми помилку зробили,
То та помилка для нас
Принесла б багато сили.

**

Ризикує той найбільше,
Хто все робить обережно,
Бо надмірна обережність
Не боронить вас належно.

**

Кожна дія, хоч найменша,
Двері в вічність відчиняє;
То ж не спи, а щось твори,
Хай же вічність процвітає!

**

Пекло страх на всіх наводить,
Рай приваблює юрбу;
Я ж волію паном бути
В пеклі, ніж рабом в раю.

**

Між тим що *ХОЧУ*, й тим що *РОБЛЮ*
Старайся віддалі не мати:
Чим менша віддаль поміж ними,
Тим довше будеш панувати.

**

Живіть між добрими людьми,
А чуйтеся, що між Богами —
Служитимуть півбоги вам,
І слава буде завжди з вами.

**

Ти будь мов блискавка на небі,
Серед розгульної громади:
Шляхи освічуй для непевних,
Загубленим зсилай принади!

**

Громоподібна сила волі
Понизить нації без труду;
Залише трудних українців
І тих, хто ними схочутъ бути!

**

Соромляться непевні люди,
Або невишколені діти,
А хто повірить в чин глибоко,
То й сором буде тим служити.

**

Ви залишили вже давно
Дитячі роки за собою,
Чому ж, у проводі донині,
Вживаєте дитячу зброю?

**

Ми не на посміх народились,
А приклади у світ нести;
Не лиш братам розради слати,
А до висот геройства йти.

**

Любов до Києва і наше тут життя
Знак рівняння створили між собою:
Згаси любов, і злісною рукою
Життя впровадять в тихе небуття.

**

Маємо всі очі й нюх,
Сmak і дотик, добрий слух;
Але скільки з нас придбали
Органи, щоб дух пізнали?

**

О, не жени спокусу ти від себе,
Вона є часткою привітного життя,
Бо без спокуси ми не знали б Неба,
Причин не мали б вилізти з гріха.

**

Ніхто не вчив нас як родитись,
І не учив кохати,
Творити думки вздовж життя,
А при кінці — вмирати.

**

Я є іржавий внук Трипілля,
Припалій порохом Дажбога:
Та лиш тому слов'янам світу
До слави й гордости дорога.

**

Сльози наші, що пролиті
З усмішкою на устах,
Це той теплий, літній дощик —
Кропить квіти у гаях.

**

Хай тих Господь благословить,
Хто нам життя подарували,
Та більша слава усім тим,
Хто славно жити научали.

**

Як хочеш жити, то твори,
Бо час на тебе не чекає:
Хто творить щось, то той живе,
Бо твір ніколи не вмирає.

**

Не смійся з мене, що природа
Любови чару не дала:
Найкраща квітка на городі
Також лиш пуп'янком була.

**

О харч кохання, відступи,
Щоб знов як страсті віднайти,
Бо тіло маю у Канаді,
А дух далеко, при Дніпрі.

**

Не треба влади, територій,
Ані людей — державу мати,
Лиш переконання й хотіння,
Щоб необхідне все придбати.

**

Коли життя крута дорога
Кінчається над вашим гробом,
То вже запізно йти в минуле,
Щоб не встидатись перед Богом.

**

Всесильний час зітре блискуче,
І зробить темряву зі світла;
З малого творить колосальне,
З великого — мале, безсильне.

**

Який тяжкий не був би шлях —
Іди, долай, не завертай!
А як здобудеш перемогу,
Неси її у рідний край!

**

Пильнуйте мови чистоту!
Хай не тремтить з пером рука!
ТЯЖКЕ, ЛІТЕПЛЕ, НЕДОСЯЖНЕ
Повикидайте з словника!

**

Хто за нарід упав на полі бою,
Той піднесеться до висот небес:
Бо переслідують знавців коли навчають,
А після смерти молять, щоб воскрес.

**

Тримайте душу в чистоті,
І тіло чисте мов слізоза,
Щоби по смерти з того тіла
Чарівна квітка там зросла.

**

Щоб українцем добрим бути,
Не все показуй, що ти маєш;
Дивися розумом, сумлінно
Й не все висказуй, що ти знаєш!

**

Навіщо живете без волі?
Навіщо мами вас родили?
На те, щоб слізози слабодухів
Козацькі щоки холодили?

**

Хто зброєю перемагає,
Той пів побіди здобуває;
А хто словами переміг,
Той покорив людей усіх.

**

Не маємо ми лордів, ані дуків,
І шляхта носом хмари не дере;
Та нам не треба, бо в шляхетних жилах
Шляхетна кров фонтанами тече.

**

За охотою услід
І можливість помандрує;
Не питає: чи можливо?
Той, хто ХОЧУ припильнує.

**

Кредити всі — руки збирають,
Що праця тяжка осягла:
По суті ж, то розум задумав,
А воля охоти дала.

**

Зайди в музей, і ти побачиш
Минуле все мов у вікні;
І там збегнеш, що жити треба,
Не марнувати куці дні.

**

О музико... відлуння неба,
Чи може хтось тебе не знати?
З тобою жити є так легко,
Ще легше в бою умирати.

**

Успіх, це не є посади,
Не чини і не висоти,
Але скільки перешкоди
Покорив ти — треба знати!

**

Якщо не осягнув сьогодні,
Відважно завтра зачинай;
Також є другий день позавтра:
Осягнеш все — лише змагай!

**

Коли в житті надія вмерла...
Нема родини, ані хати:
Подумай, що зробити треба.
А не збирайся помирати!

**

Кістки дідів не чують Бога,
Лише збагачують садок;
Та гомін Бога завжди лине
Від білих, прадідних кісток.

**

Вінок трагедії є смерть,
А що між тим, то все є радість;
Трагедія душу плекає,
Герої в ній долають слабість.

**

Зрадник добрий на гляці,
А не у державі,
Де братерство розквітає
Й стелить шлях до слави.

**

Хто любить подорож, мов рідну свою маму,
І в подорожі баче книгу світу,
З порожніми кишенями приходить,
Але з характером, мов зробленим з граніту.

**

З малим хто тяжко не змагає,
Той не дістанеться висот;
Слона бо легше відігнати,
Аніж блоху, що лізе в рот.

**

Нарід дніпрової долини
Живе для східної обнови:
Його сльоза дорожча нам
Аніж ворожі ріки крові!

**

Глянь на себе з точки зору
Злого ворога свого,
Щоб пізнав ти себе щиро —
Гордість імені свого.

**

Кожна твар за себе дбає,
Діток рідних вихваляє;
Українець повноцінний
Хвалити те, що Ненъці цінне.

**

Щоб жити вільно, без клопоту —
На Господа ти уповай,
Але шаблюку свою вірну
Всечасно гострою тримай!

**

Якщо я сам не подолаю
У ситуації тяжкій,
На допомогу час покличу,
І він докінче задум мій.

**

Страх великий перед Богом,
Це є харч для твого тіла:
Дні життя твого продовжить,
Щоб по смерті слава жила.

**

О, чи не краще бути в злиднях
І птахом користати з волі,
Аніж у розкошах служити
У золотій, чужій неволі?

**

Стрімка гора, хоч і найменша,
А сили витріпати вміє;
Та хто стрімке долати любить —
Високо лазити зуміє.

**

Змагайтесь на всіх фронтах,
І кожну зброю бережіть:
Там, де перо не подолає,
До шаблі гострої спішіть!

**

Живу, щоб плачучи співати,
Творити щастя без майна,
Тяжку землю підперезати
Паском любови до добра.

**

Я не сміюся без причини,
Дурниця настрій не псує,
І від народження незмінний:
Яким я був, таким я є.

**

Пильною службою тиранам
Засмічуємо шлях до Бога,
А щирим виступом, відкритим
Руйнуємо престоли злого.

**

Народе мій, твої мордерці
Не знатимуть душі спасіння,
Бо й шептіт іхній будуть чути
Майбутні, славні покоління.

**

Господь дає нам хліб насущний,
До хліба й сіль на стіл подав,
Але хлібець для нас жувати
Ніколи згоди не давав.

**

Спитай проміння: яке сонце?
За темряву — нічну годину,
За чорта Бога запитай —
Себе спитай: яка людина?

**

Невиразні гасла у блуд нас приводять,
Невиразне світло нещастя несе;
Літеплі героями бути не можуть,
Сильний з нерішучого душу трясе.

**

Особи й нації, які
Замість хребта мускули мають,
Найменші подвиги в житті,
Без ваших сил не осягають.

**

Щоб дістатися до цілі —
Прочисти дорогу;
Запобігти щоб неволі —
Здобудь перемогу!

**

Час — злодюга непомильний
Юности ѹ забави;
Не дає тріумфувати,
Роздобувши славу.

**

Він жив розкішно і в незгоді,
Корився силам темним, злим;
Але по смерти всі ті вади
Пішли під землю разом з ним.

**

Грізна корона ѹ на бездарній голові,
За блиск корон ведуть завзяту рать,
А мій народ єдину в світі має
Корону серця — Неба благодать.

**

Твори, щоб міг ти вічно жити,
Щоб світ міг край твій полюбити,
Бо край, це плід твоєї думки,
І тих, що мали щастя жити.

**

Якщо я маю брата убивати,
Хрустальну душу його в пекло відсилати,
То краще, Господи, прийми мое життя,
Щоб рід неславний мій пішов у забуття.

**

Для інших музика тихенька
Приносить щастя почуття;
Для мене ж громи близкавичні:
Це світ, це радість, це життя!

**

Світильник вуличний — безпечне
Джерело світла для всіх нас:
Для п'яного, вночі, підпора,
Тверезому дорожоказ.

**

Студент у розкошах горює,
Себе наукою годує,
Щоб день народження забути,
Й джерело мудrosti здобути.

**

Господь людину сотворив
На уподобіє свое;
О, як хотів би я пізнати,
О Боже, твориво Твоє!

**

Людина судить те, що баче,
Що тіла органи сприймають;
А хто ж судитиме за те,
Що робиться, а те не знають?

**

Ми всі брати, але хто може
Пролити кров за свого брата —
Він братом є нащадків Кия,
Прийдешнім — маривом завзяття.

**

Хто повірить у маленьке —
Осягне велике,
Бо найменша віра в світі
Вас спасе — не зникне!

**

Не той багатий, хто вже має,
А той, хто дуже хоче мати,
Бо можна придбане згубити,
А той, хто хоче — все придає.

**

Для перестрашених людей
Тихеньке нявкання кота
Нераз звучить мов лева рев,
Мов грому грізного луна.

**

Чи скити ми, чи горді анти,
А чи нащадки козаків:
Ці імена — це є прикраса
Багатотисячних віків.

**

Дай, Боже, щоб блискучого мене
По смерти дикі звірі рознесли,
Аніж неславного й тупого,
За склом, в музею берегли.

**

Чи правда зміниться від того,
Хто правду ту в житті голосить?
І чи пустельник дбає хто
Йому води на час приносить?

**

У світі дару не шукай,
Бо кожний дар, це зла насіння;
Між смертними найкращий дар,
Це лише Боже провидіння.

**

Не за вбивство винуватців судять,
А щоб іншим злочин показати:
Бо минуле тяжко завернути,
А майбутнє тяжче предсказати.

**

Чи можу я свій край забути,
В аорті маючи Дніпро,
Й не передати всім нащадкам
Любов, посв'яту і тепло?

**

Життя батьки нам дарували...
З чиєї волі? — я не знаю!
Та, по народженні, всі блага
Я від Небесного сприймаю.

**

Доброта життя руйнє,
Мов тепло льдовий дім,
Де невинна добросердність
Служить ворогам твоїм.

**

Пізнай межу свого хотіння,
Й багатства межі заблищать,
Тоді пізнаєш в тим що маєш
І щастя, й долю, й благодать.

**

Якщо в гріху ти знайдеш мир,
То пімста там не відізветься;
Хоч і пробудеться кумир,
Та ненависть не усміхнеться.

**

Рухливий світ іде і не вгаває...
І ти іди, щоб місце це не знат:
Тут з Богом той у мірі спочиває,
Хто за свого життя не спочивав.

**

Ніхто нам, брате, не боронить
Запеклих ворогів любити:
Їм довіряти ж — гріх великий,
Ще більший — з ними в згоді жити.

**

Якщо задумав щось творити,
То перше: полюби все те,
А потім приступай до чину,
І успіх дожене тебе.

**

Дати кусник хліба й масла
Тим, що вас так образили —
Більше зробить в їхнім серці,
Ніж стріла, що ви пустили.

**

Підносьте якорі! не час дрімати!
Рушаймо в світ на хвилях мрій і казки!
Тоді лиш наші горді покоління
Заслужено приймуть Небесні ласки.

**

Чи то держави голова,
Чи з гір Карпат овець пастух —
Ми всі вдяглися у незримий,
У Володимировий Дух!

**

Теперішнє довкола нас,
Все що приемне і прокляте,
Це тінь майбутнього, що вас
Ще вчора страшило завзято.

**

Прости мені, що я не вмію
Якслід по вулицях ходити,
Бо я не лазити учився,
А поза хмарами летіти.

**

Не бійся людського каміння,
Що цільно в тебе попадає;
Якщо і вмреш, то тішся тим —
Розп'ятих завжди прославляють.

**

Гріхом є ставити себе
Багато вище понад всіх,
Та більший гріх — не рватись вгору,
Триматись грішників земних.

**

Блаженна горстка, що в житті
Не йшла до маси приятелів,
А відділялася у світ
Казкових, не земних осель.

**

Ми сваримося, бо нема
Між нами доброго співця,
Який би ноту нам подав
І мову спільну розпочав.

**

Будь же певний і відважний,
І сильний мов Кожом'яка,
Бо з тобою сила духу,
Богувірний Київляка.

**

Безплодне та пусте життя
І в сто нам є коротким,
А Симоненко в три декади
Зробив своє солодким.

**

Щасливці, бо свої стяги
Земним вершинам дарували:
Між ними Київ, як і Львів,
Знаки свої там полишли.

**

Мрія і дійсність є завжди у згоді...
Мрія незгоду терпить:
Скінчиться наше життя нездовго —
Мрія на все відлетить.

**

Святині Заходу, мов вимучені пальці
У синє небо сумно повстромляли;
Собори ж Києва могутніми руками
Землю і небо з'єднано тримали.

**

Якщо твої знесилені коліна
Перед Святым зігнутися не хочуть,
Хай на твоїй душі, у темнім пеклі,
Що доброго зробив, толочутъ!

**

Добродіям добро робити
І самолюби здатні є;
Та спробуй недруга любити,
І побороти Я своє!

**

За кожний чин, за кожне діло
Є нагорода, є ціна,
А за любов до підлих зайдів
Ненависть є лише одна.

**

Віра навіть і з бездарних
Робить вартісних людей,
Але віра без зусилля —
Те, що авто без дверей.

**

Пусті у золоті шукають
Свого життя опори дні,
А золото отруту цідить
У душі знатні, молоді.

**

Нам легше краплинку води піднести,
Що впала на літній, гарячий пісок,
Ніж добре навчити як край наш любити,
Отут, на чужині, своїх діточок.

**

Та підсвідомість — непізнаний шлях
З часу народження, майже до смерти, —
І на шляху тим душа підбирає
Добре і зло до своєї коверти.

**

Всі нормольні, на дні серця,
Генія в собі тримають,
Та не всі до свого воза
Його силу запрягають.

**

Мала різниця між людьми,
Бо всі подібні між собою,
Та те *МАЛЕ*, то є велике,
Що тягне й Бога до двобою.

**

Вірш ідею родився,
А словами вік прожив,
І по смерти, у народі,
Знов ідею залишив.

**

Задумав лізти на вершини? —
Свій власний почин нагостри
І не чекай, щоб темні маси
На лаврах в славі принесли!

**

Що може вам допомагти
Побачити святу вершину?
Не героїзм, не волі сила,
А час помножений на силу.

**

Я народився, й мушу жити,
Творити дійсність із ідей;
Не хочу бути близько Бога,
Аби подальше від людей.

**

Зайняті люди забивають
І про дієту й про вагу,
Вони за долю інших дбають
І підливають тим свою.

**
*

Великий народ, де велики
Згори дивилися на зграю:
Та бідна буде та держава,
Де провід вгору заглядає.

**
*

Чи можна на землі святій
Страхатися земних потвор,
Коли над нами є щось вище,
На полотні, мов кругозор?

**
*

Цитати, цитати, цитати...
Вас кожний в житті хоче знати,
Та час надійшов їх забути,
А думки свої запрягати.

**
*

Краса в поезії, мистецтві,
Краса в красі — о, світє-мати:
В красі я хочу помирати,
Ніж в золоті свій вік зживати.

**
*

Колись вільні раби рекли,
Що де є вільність, там мій край,
Але для мене: де мій край,
Там вільність, радість, душі рай.

**
*

О гордий народ, діти батька-Кия,
Твої ідеї чесний люд не труют;
Не міг ти над рабами панувати,
Бо лиш раби рабами урядують.

**
*

За мир кричать малі людці,
За мир змагають маси сірі,
А я іду на боротьбу,
Щоб мій нащадок жив у мірі.

**

Я кожному допомагаю,
Хто допомогу ту шукає;
Петро щасливий, людям милив,
Бо сам собі допомагає.

**

Ми дуже часто сміємося,
Щоб не збудити гіркий плач,
І широко брешемо, щоб стерти
Сліди небажаних невдач.

**

За склом корона є безсила,
Хоч порохом не припадає,
Але, де шабля й справедливість,
Там і корона силу має.

**

За край свій рідний ви упали
І без попа вас поховали,
Та з ваших тіл дуби повстали,
З яких святыні збудували.

**

Лиш добрі бувають самітні,
Їх маса не любить, хулить,
Та їх же не маси цікавлять,
А слава і вічність манить.

**

Браття, не плачте! Дух гордості куйте!
Гордість завзяття в бою породила;
Плач перешкодив розвою завзяття,
Сльози визвольний огонь погасили.

**

Гостри свою ти оборону,
Якщо хтось лагідний до тебе;
Вживай свої козацькі змисли,
Бо кожний думає за себе!

**

Чи не іронія велика,
Народженим хвалу співати,
А за померлим, без причини,
Гіркі, родинні слози лляти?

**

Не будь найгіршим в світі словом,
Що впало із найкращих уст,
Бо цінять не ким дідо був,
Але в житті що ти здобув.

**

Чи жити в багатстві і бідним вмирати,
Чи жити в біді і багатим померти,
Це питання совісти, чистої думки:
Служити чортяці, чи з пам'яти стерти.

**

Жорстокий світ застрашив небо,
Тому Отець не міг зійти:
Зіслав однісінського Сина —
Його ж замучили кати.

**

Кому не легко є дістатись
До заплянованої цілі,
На поміч кличе він цитати,
Щоб ціль для нього полонили.

**

Не моли ти Господа Святого
Щоб тобі роботу подавав,
А моли за силу, за відвагу,
Щоб роботу радісно долав.

**

Не перестанемо боротись,
Аж доки наш найменший брат
Не стане вільним горожаном
Вільних долин, вільних Карпат.

**

І прийде час, ідеї наші
І Схід, і Північ покорять
І пси, на лінії кордону,
Ворожий задум не просплять.

**

Великі люди не родились,
Вони ту велич досягали;
Своєю впертістю, завзяттям, —
Тому великими вмирали.

**

Ти плачеш і життя клянеш? —
Я плачу тихо і сміюся;
Зі страху ти до гурту йдеш —
Я на верхи, в самітність пнуся.

**

Я з розпростертими руками
Вітаю всі малі народи,
А ви, великі зачекайте
Доки не дійдете до згоди!

**

Захоплюючись тими залотими
Прикрасами, під сонцем, на землі,
Ми тратимо наш скарб — короткий час,
Бо ми нове вродились віднайти.

**

Чому Господь не дав мені
Можливість за братів вмирати,
А уподобив Жанну д'Арк
За свій нарід життя віддати?

**

Ніколи він не гнувся перед паном,
І не гострив на кревного свій зуб,
А як прийшлося, то гнувся мимо волі,
Немов той трюхлий, сучкуватий дуб.

**

Мое життя — незнана річка,
Яка не має початку;
І тимчасово тут спинилася
В ні ким не знаному ставку.

**

Чим більш на тебе шлють образи,
І ти без злости зносиш їх,
Тим вище ти стоїш під сонцем,
Подальше від турбот земних.

**

Не гнівайтесь ви на тих,
Що заперечують нераз;
Бо дуже легко *TAK* сказати,
Тим більш на зверхника наказ.

**

Лиш той майбутність буде мати
У лаврах, славі, близько Бога,
Кого до того з юніх років
Вела утоптана дорога.

**

Te, що з мене вже зробило
Богомільного борця,
Зробить вірного громаді,
Змусить славити Творця.

**

Господь свободу посилає
Лиш тим, хто любить вільно жити;
Хто, замість ярма вихваляти,
Іде до гробу вічно гнити.

**

Не зі своєї волі я родився,
Не з волі власної зі світу відійду,
Ta, в міжчасі, життя роблю солодким,
Bo другого життя вже не знайду.

**

Упівець, ранений смертельно,
На смерть із усмішкою ждав,
Бо не на ліжку, коло мами,
Але в змаганні помирав.

**

Прощають ті, з великим серцем,
В чийй душі вміститься світ,
А гноми, з душами малими,
Замість любови — шлють привіт.

**

Не варто жити на землі
Всім тим, хто вмерти не навчився,
Бо жити і чини творити
Міг той, хто вмерти погодився.

**

Я замирюсь лиш після змагу,
І після Божого привіту,
Або як доля занесе
На дах знедоленого світу.

**

Якщо Дажбога відріклisia,
Єдиного прокляли Сина,
То ми тоді болото, бруд,
Потоптана чортами глина!

**

Помилка не є велика,
Якщо правди в ній нема,
Але помилка злочинна,
Де вся правдоњка сама.

**

Пиши, твори поки живеш,
Щоб браття завтра користала,
Бо лиш хробак, коли помреши,
Поживу матиме зі сала.

**

Ніколи не роби, що є не добре,
А як зробив, то вір що не є злое,
І непомильним житимеш ти завжди,
А як помилишся — не віритимуть в те.

**

Я шаблю гострю для нового змагання
За добрих сестер і за добрих братів,
Бо духом нагострена шабля й по смерти
Рубатиме завжди моїх ворогів.

**

Іди у світ і покоряй простори
І не шукай притулку під дахом!
Бо краще бути мертвим президентом,
Аніж живим, незнаним пастухом!

**

Хто низько сяде, той не буде
Боятися, що може впасті;
Зате він дальше є від неба,
Від Божої, святої ласки.

**

Нехай вас єсть тяжка робота,
Гризе небажана турбота;
Хай вами тіщутться садисти,
Аніж іржа б вас мала їсти.

**

У всіх кінцях були велики,
І немалими й ми були,
І ще раз прийдуть панувати
З Дніпра поборники хули!

**

Не страште мешканця Карпат —
Його ж не страшуть катакомби:
В його козацькім кулаку
Є більше сили ніж всі бомби!

**

Хоч більшість силою рішає,
Живе в законах і цвіте,
Та окровавлене залізо
Печать законам надає!

**

Чи вільно нам, не маючи держави,
Один другого грзти і товкти?
Проклятий будь, хто у чужій державі
Для себе славу хоче віднайти!

**

Провідником задумав бути? —
Покинь людей! Богів шукай!
Знайшовши Боже провидіння,
До провідництва вирушай!

**

Словами хочуть сірі люди
Свою всю мудрість показати;
Великі ж хочуть нас усіх
Чинами слави здивувати.

**

Вартість сірої людини
Міряють старим аршином:
До всеславної ж людини
Із новим ідуть мірилом.

**

Рвуться маси на вершини,
Оминаючи змагання,
А змагаються великі,
Щоб покинути долини.

**

Віра зробить все що хочеш,
З нею славу осягнеш:
З вірою на гору скочиш —
Вниз без віри не впадеш.

**
*

Війна, війна до білих пальців
За наше право вільно жити,
Але проклята та війна,
Що хоче вільних покорити.

**
*

Не хочеш бути на дні горя,
В нечесті з мukoю брести?
То неможливе відшукай,
Можливе в забуття пусті!

**
*

Якщо тобі, хоч проти волі,
Могутні крила відростуть,
То не чекай на товариство,
А вибирайся сам у путь!

**
*

Якби на місці чорнозему
Пісок ми мали і біду,
Ми б керували світом гордо —
Весь світ би чув “На вас іду!”

**
*

До того спокій полюбив,
Що хоче хату збудувати
В пустині розуму і душ,
Щоб ворогуючих не знати.

**
*

Ти вродився — й маєш право
Знати що пасує:
Брати світ під свою владу —
Він на те існує!

**
*

На кожнім фронті так було,
Напевно завжди так і буде:
Хто не пролеє свій власний піт,
Той кровлю лити не забуде.

**

У тюбці фарба — це є фарба,
Та чар для всіх на полотні;
Дівчат чарівних в світі маса,
Та чарівниці при Дніпрі.

**

Були боги — всеславні люди,
Було велике і мале:
Тепер — велике все що знане,
Хоч і бездушне, і гниле.

**

Хоч ви є Шіллери, Шекспіри,
Майстри імперій і сатири,
Але ваш величи мотив
Походить з грані двох світів!

**

На сцені змагу Орієнти
Й їх антиподи, Окциденти,
Та остронний, не партієць, —
Це я — суддя і українець.

**

О, предки в славі умирали,
Дерева їхній прах спожили,
А що зробили ми — нащадки,
Що овочі віками їли?

**:

Я друзів знаю, їх вітаю,
Часом їм поміч подаю,
Та їхню шану у народі
Лише по смерти пізнаю.

**:

Не кличте мене православним від нині,
Bo це є та зброя в московських руках,
Яка поневолила наших магнатів,
І буде нас бити в майбутніх віках!

**

У суді, чи на полі бою
Дорогу наступам стели!
Бо виграють не оборонці,
А ті, що наступ повели.

**

Не переконуйте мене,
Що ви сусідів примирili:
Лише чатовані кордони
Сусідів добрими зробили.

**

Сусід мій, недруг, дуже близько
Але лиш тілом, не душою;
Донька ж народу за морями,
А я одне єство із нею.

**

Не плачте, браття, за померлим,
Бо слози літі погасять
Світильник на дорозі в Небо,
Де душі в темряві терплять.

**

Нас, українців, мов жидів,
На грані світу не любили,
Та тою ненавистю всіх
Патріотизму научили.

**

Якщо не можеш з гонором ти жити,
То з гонором зі світу відйди,
Але зі шляху гонору і чести
За жадні скарби не плянуй зійти!

**

Великі гетьмани не скиглять,
Попавши в пащу сатани;
Вони грізні, хоч і вберуться
У хлопські, зношені штани.

**

Калина в Києві, а чи в Отаві
Калиною росла, росте і вмре;
То хто ж тоді міняти українство
В Канаді рідній змушує тебе?

**

Шекспір, Дюома, чи Гайне й Твен —
Краса держав, але минула;
А з Наддніпров'я полине
Краса, що й земленька не чула.

**

Гасяль вогні святої правди
На нашій, прадідній землі,
Та доки віра в нас велика —
Ворожі задуми марні!

**

Нехай тому язик усохне,
Хто предків має за тварин,
І хто забув, свій вік не зживши,
Чиїх батьків він гордий син!

**

Земле вічних трудолюбів,
Зла орда тебе топтала —
Твоя ж велич непоборна
Завжди з праху повставала.

**

Чином думка ялова,
Плоду не приносить.
Чином гетьман молодий
Славу всім приносить.

**

Спокійним будь! Витримуй преси сталі!
Руйнуй хвороби диявола-потвори,
Бо заспокоєння і витривалість —
Найкращі на землі доктори!

**

Зустрівши будь-яку проблему,
Не плач, небоже, на горбу;
Готуйся в наступ, до змагання —
Відважно йди на боротьбу!

**

Слабі гуртуються в отари,
Ховаються за плечі інших —
Сильні ж шукають собі пари,
Й приймають виклик найсильніших.

**

Харчі поживні, це не вітаміни —
Так вартісні для якісної крові,
Чи юности побажання обнови, —
А ті, що мають домішок любові!

**

Задумав ти симфонію писати? —
Забудь все те, а дбай — як мислячий творець —
Про дух симфонії, про ту кінцеву велич,
Щоб безконечний мало твориво кінець!

**

Якщо пізнали силу грому
Не в сні, а втиші гробовій,
То смерти тінь вас не злякає,
Ні дух потворних Ериній!

**

В перегонах всі є добрі,
Всі відзнаки можуть мати,
Та лише перших відзначають —
Треба з першими змагати!

**

Стріляють всі — не тим самим:
Одні стрільбою, інші зором,
Та кулі й зір не лучать там,
Де мають віру заборолом.

Власні мускули, найтяжчі
Ярма поламають,
А чужі — тяжкі кайдани
Спритно закладають.

**

Хочеш пімсту звеличати? —
Вжий просту, всеславну зброю:
Вибачення в рух пусті,
І побіда за тобою!

**

Якщо підпорою свого народу став,
То все твори без сліду нагороди,
Бо добрій фундамент лиш буде той,
Який невидимі виконує роботи!

**

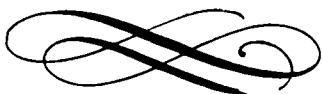
За кривди й сльози більно штовханця
Задумав ти Московщині всадити?
То про високі вежі, сину, сни,
Бо грім лиш там дошкульно зачав бити!

**

В нашім світі так ведеться,
Що й великий вгору пнеться;
А хто молота не любить,
Той ковадлом бути мусить!

**

Там воля миліша, де клітка людніша —
До волі дорога ж бо хресна.
Найкраща приправа до кожної страви,
Це праця шляхетна і чесна.

Г О С П О Д Ъ

Людина думає, гадає,
Часом і інших научає:
Господь же ладить і провадить,
І людський розум поповняє.

**

Вічне, Боже переможе
Клопіт і журбу земну:
Хоч не орють люди поле,
А час оре людину.

**

Що Бог людині дарував,
В житті мов квітка розквітає,
Але краса — той Божий дар —
Шляхетне й мудре заслоняє.

**

Всім відважним, працьовитим
Бог допомагає;
Думних, чесних, обережних
Небо зберігає.

**

В кожній хаті люди знають
Знане місце, де є Біг,
В протилежному куточку
Для нечесних є поріг.

**

Кожний знає, що без Бога
Ані до порога,
Але з Богом, мов у сні,
Житимеш щасливі дні.

**

Божий дар — не галушки —
Тяжко дар той проковтнути,
А ще тяжче, вже діставши,
Його вартість нам збегнути.

**

З Богом щастя, з Богом доля,
А без Бога вскрізь неволя:
Ані курки, ні свині,
Лиш портрет свій на стіні.

**

Будь ти з Богом, не журися
І до Нього помолися,
І не будь необережним,
А від чортастережися!

**

Не журися що помокло
Те, що вже було сухе:
Бог змочив його до нитки,
Він і висушить все те.

**

Прикладно живи щоднини,
І на Бога покладайся,
Та шануй святих героїв,
Але ї праці не цурайся!

**

Всі ми рівні перед Богом,
Мов хлоп'ячі гаманці;
Перед людом вартість мають
Ti, що напхані — товсті!

**

Всесила Божа сліпить мудрих,
Бо промінь світла — Божа тінь;
Любов Господня, це сумар
Усіх блаженних благ, амінь!

**

Бог не те, що кожночасно
Масово в дітей вбивають,
Але те, чого не вчаться,
А того не забувають.

**

Чар, краса, земні палати —
Нашої природи шати,
Вшиті ще перед потопом
Всемогучим нашим Богом.

**

Рано встань, молись до Того,
Хто життя нам дарував;
Перед сном поклич Святого,
Щоб нічний нам спокій дав!

**

Якщо ти молишся до Бога,
Коли турботи і тривога;
То ж помолися раз тоді,
Коли далеко від біди!

**

Людина кожна, хто без Бога,
Це не що інше, а тварина,
А та що з Богом — це вже люди,
А не покинута людина!

**

Як є й малесенька тривога,
То нас усіх жene до Бога,
А між багатством ходить змога:
Забути існування Бога.

**

Мною розум, часом серце,
Інколи ніщо не радить
І, здається, заблудив я,
Але Бог в житті провадить.

**

Досхідсонця хто встає,
Тому щастя Бог дає;
Хто братам допомагає, —
Хліб і сіль у хаті має.

**

Коли дороги позникали
Й нема вже далі куди йти,
Звернись ти думкою до Бога
І на коліна припади!

**

Щоб Небо не було глухе,
Молитва має бути щира,
Мов умираючого сповідь:
Глибокодумна і сльозлива!

**

Віддано працюй і широ
Без журби, небоже,
Лиш тоді тобі всесильний
Неба Пан поможе.

**

Там де Бог, то і самотний
Більшістю є на землі,
А де сила, де є правда,
Там і горнутться усі.

**

О Боже, все життя донині
Я Україні дав святій:
Тепер же не життя я прошу,
А можности служити Йі.

**

Хто розкоші для себе відмовляє,
Того Господь ще більше наділяє:
Бо хто сорочку з себе віддає,
Того Господь үбере у святе!

**

Моліться без страху до Бога,
Немов до батенька свого,
І вас за те Він нагородить,
Бо любить Бог відважного.

**

О Господи, хоч трошки крові
Дозволь зронити над Дніпром,
Бо непідляте поле наше
Покритись може бур'яном.

**

Хто смерть собі насильно кличе,
Не варт пошани від громади,
А хто тремтить при згадці смерти,
Того готові всі прокляти.

**

Бог на небі світом радить,
Все пильнує і все знає;
На землі ж дітей мамуся
В дусі радости плекає.

**

Судії судять те, що бачать,
Бог же судить все що знає,
Де сумління з Богом радять —
Суд земний там заваджає.

**

Біду зустрінув хто відважно
І поборов усі турботи,
Тому і Боги недосяжні
Відважно жити шлють охоти.

**
*

Чи Бога бачити можливо,
Ти хочеш щоб тобі сказав? —
Яку б Він вартість тоді мав,
Якби Його я показав?

**
*

Бог є сила, і на Нього
Завжди покладайся,
А щоденної роботи
Також не цурайся!

**
*

За нерідними богами
В чужині блукає,
Але рідного Святого
В хату не пускає.

**
*

До Господа всі рвуться, пнуться,
Стирають всесвіту пороги,
А хто сам бог, той уповає
На вірні кищенськові боги.

**
*

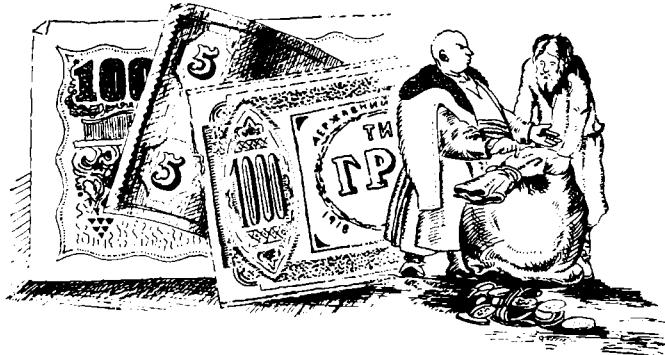
Я Богом присланий на землю
І з Богом вік прожити мушу,
Щоб тіло жертвувати людям
І зберегти для Бога душу.

**
*

Дажбог Карпатами рядив —
Олімпом тиша панувала,
Де мама Зевсова синкові
Нові пеленки полокала.

**
*

Якщо задумуєш зробити
Святому Богові прислугу —
Зроби ти прикрість москалеві,
Зіславши пекло і наругу!

ГРОШІ

Чи потрібно вам любити
Грошовиту бабу? —
Так лелека ж полюбила
Неуважну жабу.

**

Краще жити у біді
З правдою гіркою,
Ніж розкішні мати дні
З грішми і брехнею.

**

Гроші мають в житті вартість,
Їм поклони віддають,
Але доброго здоров'я
За червінці не дають.

**

Не пасує нарікати
На худі кищені;
Краще мати в голові,
Ніж в міху зелені.

**

Не один же мріє ласо
Про наживний хапанець,
Не про свій, а про чужий,
Повний грішми гаманець.

**

Гроші — не велика річ,
Та велику роблять справу:
Гори зрушать, море сушать,
Ще й війну зачнуть криваву.

**

Сливе гроші і глупоти
Співпрають будь-коли:
До кишень грошенята, —
Глупота до голови.

**

Дурний шанує грошенята,
Багату грошову добу,
А гроші, мов дурні ягнята,
Шанують мудрого й лічбу.

**

З Богом ти живи у мірі,
І за гріш не дуже дбай,
Але завжди, в час веселий,
Чорну днину пам'ятай!

**

Гроші — це не розум, люди,
Їх придбаєш будь-коли,
Але розуму не мавши —
Додатково не знайти.

**

За гроші люди часто б'ються,
За них і кров невинну ллють,
А їх на світі так багато,
Що навіть кури не клюють.

**

Хто карбованці щадить, —
Гроші має в кожну мить,
Хто шанує кожний гріш,
Має з гаком за всіх більш.

**

У багатого і в будні
Напхані зелені,
А у бідного і в свята
Вітер дме в кишені.

**

Гаманець є пан великий
Для безвольних, для малих;
Він щасливить духом голих,
Є слугою для сильних.

**

Не журися де прожити —
Вижени лиш зайду;
Аби гроши підшукати,
А кишеню знайду.

**

Ой наш любий, наш коханий,
Полюби нас так,
Бо за гроши, за дукати
Любити всіх і дяк.

**

Вартість цента пізнається,
Як від іншого береться:
Гріш бо паном може бути,
І слугою, добрі люди!

**

Гроши мовою говорять —
Всі що розуміють:
Якщо служать — все в порядку,
Панувати не сміють!

**

Добре мати все на світі,
Гріш що міг купити;
Краще ж мати те, що грішми
Не міг заплатити.

**

За срібники дістати можна
Усе, що може зір злапати,
Любов же, честь, посвяту й славу
За срібники нам не дістати.

**

Чи дощиться, чи сніжиться,
А в багатого грошиться:
Лихо йому сіє й оре,
А біда, зі заду, поле.

**

Там де гріш запанував,
Лихо вже віджило,
І всеславну добчинність
Вмить похоронило.

**

Не дивися *ЩО* вживає —
Приглядайся: скільки має;
Вона, брате, грошовита,
Хоч на ній дірява свита.

**

Хто щадить маленький гріш,
Завжди матиме їх більш,
Бо хто хоче, той дістане
Й багачем напевно стане.

**

Не журіться як вітають,
Як платять за торти:
Гроші свою вартість мають
І в непраній торбі.

**

Зле живеться? — не журися!
Гріш покинув? — то й дарма!
Аби совість була чиста,
Аби добра голова!

**
*

Вартість мають не червінці,
Але гаманець товстий,
Бо п'ятак, в моїй кишені,
Вартий більше, ніж в твоїй.

**
*

Коли кишеня погrubіє,
Тоді власник її маліє:
І треба добрий розум мати,
Щоб знати як тим керувати.

**
*

Те, що довго шукається,
Голови все тримається;
Тяжко придбаний дукат
У кишені валяється.

**
*

Гроші вас не хочуть знати? —
То й не треба умлівати;
Гріш пішов? — Ну то й дарма,
Аби повна голова.

**
*

На селі всі лепетують:
Грішми курку не годують: —
Та на світ би не прийшла
Навіть курка без гроша!

**
*

Гріш і посвята взаємно руйнують
Себе на високих і низьких щаблях,
Бо вмерти за народ — багатство лишивши —
Святі лише здібні піти на той шлях!

Д О Л Я

Напрям долі щоб змінити,
Те що землю зупинити:
Оточ, гнись ти, чи не гнись,
А в голоблі становись.

**

Кожний знає: на вербі
Грушки не зародять;
Не шукайте долі там,
Де її не просять!

**

Поки бідний свою долю
Незгублену знайде,
То не раз ласкаве сонце
За горизонт зайде.

**

Нічого вічного нема,
На все готовий є кінець,
Тому минеться доля зла,
Її не стримає й мудрець.

**

Доля наша ніг не має
І до нас не примандрює:
Її вскрізь слабий шукає,
А сильний лищ здобуває.

**

З долею був серед моря,
Час так скоро проминув,
А без долі у калюжі,
Коло хати, потонув.

**

Шануй свою рідненьку маму,
Та полюби і свого тата,
Якщо ти хочеш щоби доля
Була весела, не щербата.

**

Добра доля і у пеклі
Завжди є з тобою,
А лиха то і у небі
Нам не дость спокою.

**

Тяжка недоле, (хай лиши наша)
Ти нас в біді не покидай,
Бо краща приятельська злоба,
Аніж ворожий тихий рай.

**

Ти хоч бідна і обдерта,
Доле, моя доле,
Я без тебе, моя рідна,
Як без дощу поле.

**

О мамо, мамо, не гордися,
Що генія в собі носила:
Його в завзятім чині й праці,
І в змагу доля породила.

**

Якщо вже доля так судила,
Що жебраком вродився ти,
То жебрати відважно йди
На биті, світові шляхи.

**

Що б в житті ми не робили,
Де б у світі не були,
Ми не будемо самітні —
З нами доля буде йти!

**

Забідна буде твоя доля,
Якщо повіриш всім і вся,
Бо в кожнім шепоті людському
Сидить прихована змія!

**

Там, де доля загостила,
Всі танцюють гопака,
А де гадина вкусила,
То бояться їй глистюка.

**

Якщо ти кращої в житті
Задумаєш шукати долі,
То будеш мати довгі шати,
А не рубці старої льолі!

**

Тяжка, безпросвітна неволя
Породжує крилату волю;
Також, хто пережив недолю,
Навчився шанувати долю.

Д У Р Н И Й

Дурень дурня вихваляє,
А за що, то й сам не знає;
То ж не будьте й ви хвальками,
Щоб не знатись з дураками.

**

Похвали дурного,
Голосно при всіх,
Він же без надуму
Дметься мов той міх.

**

Дурень завжди лише mrіє:
Не оравши жито сіє,
З неіснуючим змагає
І себе лиш вихваляє.

**

Не будь мудрим аж таким,
Хату щоб палити,
Лиш на те, щоб свої руки
При огні зігріти.

**

Не став хату ти на льоді,
Хоч і є щасливий,
Бо надійде час весни —
Станеш юродивим.

**
*

Дурень часто, без надуму,
Десь за щастячком біжить,
А воно уже роками
Мовчки перед ним лежить.

**
*

Дурень — мудрий щось зробити
До такої міри,
Що і мудрі не розв'яжуть
Без добра сокири.

**
*

Коло дурня плащ лежить,
А він з холоду тремтить;
А післали 'го по масло,
То в печі усе погасло.

**
*

Пізнають по реготу
Дурнів на весіллі,
Але мудрого по слові,
Він бо в тим умілий.

**

Кожний думаючий знає,
Що дурних навчати,
Те що вилами, в негоду,
По воді писати.

**

Кожний мудрий після шкоди,
І навчає всіх і вся:
Та на шкоді лише дурні
Вдосконалюють життя.

**

Кожний блазень дуже легко
Може клопоту завдати,
Що й найбільші мудреці
Не зуміють розв'язати.

**

Дуренъ міряє усіх
На свій клин завзято,
А мудрець до всіх себе
Приміряє радо.

**

Такий мудрий, аж дуріє,
Такий мудрий — аж дурний;
Їх прекрасно розуміє,
Хто всі розуми поїв.

**

Одружився той дурний,
Та взяв біснувату:
І не знали що робити —
Підпалили хату.

**

Образити, для дурного,
Це не жаден трюк:
Хто ударити захоче,
Знайде той патик.

**

Дурні будуть перед ловом
Гончих годувати,
А на стрижений макітрі
Косу заплітати.

**

Дурний, хто ложкою копає
Цвінтарну яму за столом,
Та той дурніший, хто бажає
Не знати світу за вікном.

**

Дурному лихо лиш минає,
То він і Бога забуває;
Вночі за свічкою він плаче,
А вдень і сонечка не баче.

**

Здурнілий дурень пробудився
І до люстерка подивився,
І з радості зареготав,
Що дурня мудрого пізнав.

**

Не хвалися випадковим
Успіхом в своїм житті,
Бо і дурень мудрим словом
Може прикрасити дні.

**

Не братайся з нерозумним,
А йди в спілку з думним,
Бо назвеш дурного братом —
Він захоче бути татом.

**

Блазень має таку вдачу:
Все “не наше” він ганить;
Дурень славить свою працю,
Мудрий іншого хвалить.

**

Навчати легко, тому всі
Придуркуваті всіх навчають,
Але всім корисні чини
Вони здалека оминають.

**

Він розумний, мов дурного
Зношений патинок,
Або в Києві, на суді,
Ввічливий латинник.

**

Плетуть шнури, плетуть і коси,
М'ясар ковбаси всім плете;
Немудрий все плете, що часом
На злий язик йому впаде.

**

Найдурніший зла не робить,
Й не плянує він те зло,
Але що на зле виходить —
Не турбує те його.

**

Дурні думати не мусять —
Доля про них дбає:
Людська усмішка їх гріє,
Сонце зодягає.

**

Всі на помилках чужих
Вчаться мудреці;
Для дурних свята наука —
Помилки свої.

**

Дуже легко, будь-коли,
З дурнями зйтися,
Але тяжко, після того,
З ними розійтися.

**

Всім відома річ і знана:
Хто до дурнів пристає,
Мимо власного бажання,
Він таким же сам стає.

**

Мудрий з мудрих — аж дурний,
Інший дурень, що аж клопіт;
Дехто славний, голосний,
А дурний, як дурня чобіт.

**

На світі дурнів маса є
І всі вони багаті:
Багатство множиться щодня,
Бо думкою крилаті.

**
*

Нерозумний тим злиденний,
Мов церковна миша,
Бо боїться слави й руху —
Вабить його тиша.

**
*

Дурного правда небезпечна:
Хоч і не гостра, і без трюка,
Та вас підкосить і знеславить,
Немов оголена шаблюка!

**
*

Позбудься шатів дурноти
І вухо заздрости заткай,
Щоб зникли тіні глупоти,
Щоб вас зустрів душевний рай!

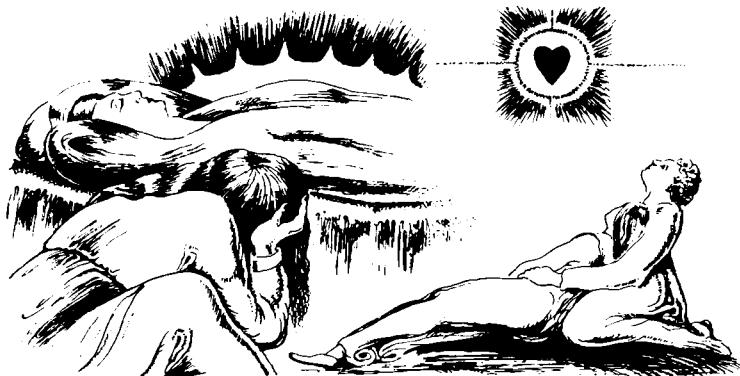
**
*

Багато краще час перемовчати —
Хай називають неуком, дурним —
Ніж нерозумне речення сказати
Й переконати кожного у тим.

**
*

Прийшов на світ на те, щоб вийти
Зі світу мудрим — не старим;
Покинувши землю героям,
А не бездарним і дурним!

Д У Ш А

Небесна сила всемогуча, —
Диявол є також сильний:
Чому ж тоді війну ведуть
У мікросі, в душі моїй?

**

Душа, брате, не чоло,
На ній тяжко прочитати;
Щоб людину ж зрозуміти,
Треба душу перш пізнати.

**

Чужа душа, це є загадка,
Немов дрімучий, темний ліс:
Тобі в ній ладу тяжко дати,
Хоч би до неї вже й заліз.

**

Хоч душа твоя близенько,
Та для нас є недосяжна:
Для одного темна ніч,
Іншому ж є ясна, красна.

**

Роздоріжжя, як і в полі,
Необхідність у житті,
І в душі доріг багато, —
Знай як вибрati свої!

**

Душа для кожного так близька —
Без неї тіло — це земля,
Але для нас, хоч недалека,
Та втасманичена така.

**

Колись душа моя співала,
Дніпро й Карпати прославляла:
Тепер скиглить і зlostить тим людей,
Мов без'язикий в борі соловей.

**

Світами Бога я шукав,
За ним у світ чужий пішов,
До неба пнявся, та дарма —
Аж доки в душу не зайшов.

**

Жило раз твориво Господне,
Йому ім'я було людина,
Та від часу душу згубивши,
Зосталась мисляча машина.

**

Блаженний той, душу хто щиру,
Хрустально-чисту завжди має,
Та бідний, хто з беззубою
Душою цілий вік зживає.

**

Душа добра і погана
В тілі проживає,
А де люблять її широ,
Там перебуває.

**

Всіма богами присягає,
Які лише на світі є,
А бідну душу, неборака,
Дияволові продає.

**

Буває, що згрішить душа,
І тим на гріх людей спокусить,
Тоді ж і тіло, хоч-не-хоч,
Усе покутувати мусить.

**

Сорочкою я можу поділитись,
Життя віддати?... Господа молю,
Але душу покірну і багату,
Ніхто не може врати за свою.

**

Світ сприймаю я душею, —
То ж, яка душа в мені,
Такий світ я буду мати:
Світ бджоли, чи світ свині.

**

Хто без надуми і вагання
Приборкує свою спокусу,
Той від біди і від гріха
Звільняє власну свою душу.

**

Світ сприймаємо таким,
Який настрій у душі, —
Душа — дзеркало життя
В радісні і темні дні!

**

Очі — зовнішня це міра —
Бачать птаха пір'я,
А душа, це загадковість,
Висота сузір'я.

**

Моя душа, мов сонячне проміння,
Всю земну кулю міцно обняла,
Але найбільш до серця притиснула
Степи Дніпра, де прадідів земля.

**

Міняйте ЕНКИ на МАКЕНКИ,
Частини тіла продавайте,
Та душу рідну козаченьків
У поколіннях зберігайте!

**

Нехай душа горить, кипить у пеклі!
Нехай вікує в муках і сльозах!
Бо за життя покірні і літеплі
Були їй прикладом у змагу на шаблях!

**

Душа твоя і горда слава,
Це діти матері одної:
Душа спожие дари Божі,
А слава радости земної.

**

Чи церкву роблять грубі стіни?
Чи грати келію в'язничну?
Спитай душу свою покірну,
Душу святу, не хаотичну.

**

Душа має свою мову,
Де мислею віс,
Хто мислити научився —
Душу розуміє.

**

Коли душа в задусі прагне
Себе звільнити від намулу;
Відкрий їй двері до симфоній,
Нехай забуде плач і хулу.

ЖІНКА

О світу Божого прикраса,
Душі розрада, мрії хліб;
Дружино вірна, жив з тобою
І заберу тебе у гріб.

**

Добра жінка, це прикраса
І в народі, і в сім'ї,
А не добра, час від часу,
Роги виставить свої.

**

Найкраще твориво Господнє,
Прикраса гордої землі:
О жінко, не рівняйся з мужом,
Бо стратиш чари всі свої!

**

Найкраща жінка, це донька,
Яка батьків не забуває;
Вона прикрасна є така,
Якого чоловіка має.

**

Te, що не є легко
Військом покорити,
Поглядом жіночим
Можна все зробити.

**

За добру жінку в казочці співають,
Її побожно діти вихваляють,
Та є баби, що чорта заступають
І після бурі бурю викликають.

**

О, жінки степу і Дніпра,
Ми вам до ніг чоло схиляли,
Бо Пентефрієвих жінок
У вир прокляття відсилали!

**

Жінку треба вибирати
Не очима, брате,
Але вухом, ще й до того
Розум запрягати.

**

Що за демонова баба,
Між юнацтвом, мов та пава:
Та сватів не шлють до неї,
Бо лише чорт для неї пара.

**

Працьовита і вродлива,
Вже й стара та дівка:
Та вже Бог зна, що воно —
Ні вдова, ні жінка.

**

I в лихий час може бути
Радісна і ясна днинка, —
Лиш у тих, кого голубить
Нерозпусна, добра жінка!

**

Жінка добра, люба, мила —
Чоловікові вінець,
А недобра і сварлива —
Всьому доброму кінець.

**

Не журіться що мамуна
Бідна, та ще й хвора:
Голка світ ввесь зодягає,
А сама є гола.

**

Жіночі сльози — їхня зброя,
Підпора в наступі й біді,
Та краще, щоб без сліду зникли
Вони у річковій воді!

**

Дівочі чорні оченята
Часу ніколи не марнують:
Вони, як треба, і чортяку
Собі на службу зачарують.

**

Ріки море наповняють,
Злу дружину — свій мотлох:
Як одне, так само й друге
Не наповниш, хоч би й здох!

**

Зла, непокірна і підла дружина —
Золота кусник у пащі кнурі;
Хоч може й варта на ліжку, в потребі,
З того ж народові користь мала.

ЖИТТЯ

Якщо життя вам надоїло,
То віру в себе вмовте:
Колюмб всі води переплив,
А вам життя задовге?

**

Твоє життя вже проминуло,
Мов дим нічного каганця,
А де ж твій плід? Де твоя праця?
Де слід поради мудреця?

**

Чи ви готові зміряти життя? —
Й яке дістати мірило на те?
Чи довгі роки, а чи гроши,
Чи те дитятко всім святе?

**

Чи пам'ятаєш, мій коханий,
Як ціль життя було вино?
А що тепер, по шістдесятці,
Заступить наслідки того?

**

Життя є довге, але творчість,
Що слід лишає по собі,
Така мізерна і коротка
У тій життєвій боротьбі.

**

Бог, як схоче покарати,
Буде розум відбирати,
А без розуму життя,
Це є вуличне сміття.

**

Життя своє роби солодким
І на горбочки випихай,
Щоб бачив світ, що хто захоче,
Той перетворить життя в рай!

**

Прокляття тих в житті спіткає,
Хто за прокляття щиро дбає;
Та хоч прокляття в рай нас не пускає,
А я живу і пекло проклинаю!

**

Якщо життя мое — молитва
За власне щастя, добробут,
А не за край, — хай міцно стисне
Мене знеславлення хомут!

**

Життя щасливе й довге там,
Де вік прискоюють ночам,
А доштуковують години
Побажаним і куцим дням!

Ж У Р Б А

Дурниці жінка де плете,
У тій родині пеклом тхне,
Коли ж там розум запанує,
Журба ніколи не турбує.

**
*

Журба — не рідна матінка,
Не виведе вас із біди,
І не подасть же вам у спеку,
На час, холодної води.

**
*

Журися, брате, не журися —
Журба сорочки не дас;
Запрашки з неї ти не зробиш —
Журба життя не роздає.

**
*

Журба країнами блукає,
Вона приятелів не знає,
І шкодить кожному із нас —
Лиш лисині допомагає.

**
*

Журба не лазить по землі,
Але по людях лише ходить
І всім нещастя роздає,
Бо лиш нещастя вона родить.

**
*

Журбу зорав він досхідсонця,
Засіяв смуток власний свій:
Журбу зібрав, та не піддався
Ані журбі, ні долі злій!

**
*

Мов небажана іржа
Сталь тверду з'їдає,
Так непрохана журба
Серце не минає.

**
*

Запхаю злість у грубу кістъ,
А неспокій в діряву торбу,
І з чарки смутку і журби
Напиток радости я съорбну.

**

Зажурились галичанки,
Заплакали надніпрянки,
Бо чарутуть київлянів
Чарівниці-волинянки.

**
*

Життям коротким не журися!
Журися вартістю його,
Бо вічна слава України
Потребує всесильного!

**

Здобудься ти на сніп відваги
Й наповни радістю түгү!
А в серці засади геройство,
Щоб звідти випхало журбу!

З В І Р І

Часто кіт на підвіконці,
Вигріваючись на сонці,
Жалував мишей в тривозі,
Пригадавши їхні слізози.

**

Свиня на перці визнається,
Баран не гірш на небі,
Й набути більшого знання
Вже не були в потребі.

**

Не потрібно лиса вчити,
Кури де ночують:
Лиси сплять і курок снять,
Нюхом півнів чують.

**

Може всі про те не знають,
Що старого лиса
Не так то вже дуже легко
Викликати з лісу.

**

Пес приятель є людині,
Служить вірно вночі й днині:
В чужім сіні смачно спить,
А про свого пана снить.

**

Кінь тримається коня,
Віл з волом парує;
Як коня з волом спарують —
Лихо запанує.

**

Кінь з конем, а віл з волом —
Так паруються тварини,
А зі славою парують
Діти Неньки-України.

**

Не дивуйтесь мені,
Що я помилився:
Кінь на чотирьох ногах,
І то покотився.

**

Не тому вівцю стрижуть,
Що вже має повну,
А тому, що головешку
Ше не має повну!

**

Всі корови були чорні
На нашій толоці,
Бо в той час було так темно —
Хоч стріляй у очі.

**

Якщо коневі ви дасте
Самої чистої полови,
То не збирайтесь на нім
Іти в змагання, чи на лови!

**

Кожному, хто прийде вчас,
Наш коваль коня кує —
Та йому, з-під купи гною,
Й жаба ногу подає.

**

Не на те коня кують,
Щоб парадувати,
А на те, щоб і на льоду
З нього користь мати.

**

Не тоді коня потрібно
Поспішно сідлати,
Коли треба, по наказу,
На нього сідати.

**

Тільки наш Бурмило-кіт
Вийде за високий пліт,
А вже миші з дір мандрують
І, співаючи, танцюють.

**

Лишень кітка задумасє
Трошкі переспати,
А вже миші заряджують
Вільно танцювати.

**

Ой рада би наша киця
Свіжу рибку з'їсти,
Та за нею, брате, треба
До водички лізти.

**

Від свекрухи й кіт пізнає
Який смак копистці,
Лиш тому, щоб натякнути
Молодій невістці.

**

Крутиться, немов листок
У тій ополонці,
Або в'юн в сковороді,
Чи на літнім сонці.

**

Коли в мишок кости гнуться,
Сльози заливають,
То коти пирують смачно,
З радості співають.

**

Лисиченька, що любить спати,
Навчиться пір'ячко смоктати,
А та, що до схід сонця встала,
Смачне сніданнячко придбала.

**

Можна псові довіряти,
Як душі не має,
А живому ніхто пальці
До зубів не пхає.

**

Не знайся з тим, хто не є пара
У зменшенні слідів удара,
Коза з вовком бо так тягалася,
Що лише ріженьки зісталися.

**

Якщо ти менший, чи слабий —
Зійди сильним з дороги,
Бо запроторять в темний кут,
Де козам правлять роги.

**

Переживши дні величні,
Він попав в біду тяжку,
І, не думавши багато,
Закупив кота в мішку.

**

Пес, якщо здалека лає —
Він не скоче нишком,
Бо лиш злий і дуже лютий
Пес кусає типком.

**

Але ж скора і проворна
Та непосидюща сваха:
Попри нас чимчикувала
Мов та хвора черепаха.

**

Гордовитому теляті
Дають кіш полови,
А ласкаве теляточко
Ссе аж дві корови.

**

Якщо кінь напнеться добре,
То і квола муха,
Без надмірного зусилля,
Стеле працю плуга.

**

Кожна пані пам'ятає
Нашу приказку стару:
До комори миші мають
Більше як одну діру.

**

Лише рак-неборак
Завжди рухається взад,
А нормальні сотворіння
Пнуться до верховних рад.

**

Запидалася кобила
Хомутом новеньким,
А зайчиха, під вербою,
Хвостиком куценьким.

**

Пишалася стара свиня,
Що мала ту нагоду:
Об панський тин почухатись,
І віднайти вигоду.

**

Вибіг котик із комори
І клянеться на всі двори,
Що бувавши там — ні риски
Не було у нього в писку.

**

На полицях, у коморі,
Висить різна ковбаса,
Хоч між нею є й найгірша,
Та її вона не є для пса.

**

Ліз бурмило мед лизати,
Та поза законом,
Її поживився, бідолаха,
Як пес макогоном.

**

Чи не байдуже вже тому
Старому ракові в відрі:
Варитимуть його в горшку,
Чи в золотому баняку?

**

Весело свиня в хліву
Перед кожним пишалася,
Що до плota панича
Цілу добу спиралася.

**

Визнається, як теля
На новенькій терці,
Або дядькова свиня
В червоному перці.

**

Тій свині вже не до жартів,
Не до любих поросят,
Яку радісно двоногі
З задоволенням смалять.

**
*

Де наповнене корито,
Свині там знайдуться:
Люди, свинської натури,
До наживи пнуться.

**
*

Якби Бог зробив помилку
І дав свині крила,
То вона б не лиш город,
Але й небо б зрила.

**
*

А якби свині Господь
Та дав гострі роги,
О, тоді б всіх розганяла
З нашої дороги.

**
*

Доглядай свиню щоднини,
Милом чисто мий,
А вона, умить по тому,
Пхається на гній.

**
*

Такий вже час тепер настав,
Така година надійшла,
Що розуму лис позичає
У недоучка-віслюка.

**
*

Вовк страшний у темнім лісі,
В час, як не полюють:
Не такий страшний же чорт,
Як його малюють.

**
*

Кажуть, що коза з вовком
За садком тягалися:
І по ній лише копита
Й мокра шерсть осталися.

**

Пес із мухою братався,
Та й без партнера остався:
Хай же будуть їй науки,
Для старої баби мухи.

**

Добре сірого скарали,
Щоб надовго пам'ятив:
Зачинили з баранами,
Щоб він лиха там зазнав.

**

Кличуть янголів до хати,
Та вони не йдуть,
А про вовка лиш помовка,
І він вже є тут.

**

Не буває дощ без хмари,
Нема злого без добра,
Без гріха немає кари,
Нема лісу без вовка.

**

Дуб старий не хилиться,
Навіть і не гнетться.
Скільки вовка не годуй,
Він до лісу пнетися.

**

Мріяла стара бабуся,
Сівши коло хати:
Як би тому теляткові
Та вовка злапати?

**

Сповідався крокодил,
Коли зникли кози,
Мов вовчисько, що губив
Баранячі слози.

**

Не будь надто вередливим,
Добродійства побіч,
Вередливий бо козел,
Це вовчиці здобич.

**

Вовк міняє кольор,
Часом і линяє,
Та своєї вдачі
Повік не міняє.

**

Кожна сука, серед ночі,
Нам здається чорним псом,
Забуваючи те часто:
Не все сіре є вовком.

**

Легінь славний і меткий,
Вовком був підшитий;
Хитрий, звинній і прудкий,
Лисом мов підбитий.

**

Вовк був, вовк і є,
Буде вовком док' живе;
Вовкові що б не робив ти,
Вовком він і пропаде.

**

Містом вітка обігнала,
Що у лісі чудо стало:
Вовк наївся і коза
Залишилася жива.

**

Вовк лишається вовком
В темнім гаю, над ставком,
На горі, чи на долині,
Чи в овечій кожушині.

**
*

Господар впевнено рахує
Овець, як в поле виганяє,
Та вовк полічених овець
Також без сорому хапає.

**
*

Вовк бере старих овець
І молодого барана,
Але час таки надійде —
Заберуть того вовка.

**
*

Скільки вовк не тягне,
Скільки він не носить —
Заплатить сторицею
За овечі слізози.

**

Вовк носив, до свого часу,
Не лиш кіз, але й бика,
Та прийшла година слішна —
Понесла й того вовка.

**
*

Я не буду нарікати,
І не буду мати злість:
Нехай собі вовчурисько
На поляні сіно їсть!

**
*

Дорогі і любі друзі,
Час вже разом стати!
Бо боятися вовка —
В лісі не бувати.

**
*

Чим би ти не намагався
Лиса годувати,
Він до лісу повсякчасно
Думає тікати.

**

Думав Гриць: яку вовчиці
Дати слідну кару? —
Та й закликав він її
Стерегти кошару.

**

Мама діточок годує,
Маму — збіжжя стоги,
Ненаситного вовка
Його власні ноги.

**

Як би вовк не намагався
Своє Я сховати,
Його і в овечій шкурі
Легко розпізнати.

**

Раз притрапилось Грицькові —
Мало смерть не злапав:
Від ведмедя утікав —
На вовка натрапив.

**

В нашій хаті, у родині —
Мов той вовк, мов та свиня,
А на вулиці, в громаді,
Мов приручене ягня.

**

Вовк старий вам не полізе
До сильця ніколи:
Він до пастки не впадає,
Хоч не має школи.

**

Жвавий і проворний вовк,
Все на час линяє,
І доріжкою старою
До овець ганяє.

**

Любов, це благородна річ,
Від неї в жилах кров пульсуює:
Курей лисичка любить так,
Що з ними днює і ночує.

**

У старого лиса мудрощів до біса,
А старий баран, це отарі отаман,
Старезний дуб є прикладом для лісу,
Стара свиня підріє і новий паркан.

**

Точно знають вражі миши
Коли чорного кота,
Не лише в старій коморі,
А й в половнику нема.

**

Аби сонечко пригріло,
А струмки поллються;
Аби сталося болото —
Жаби заведуться.

**

Коти і пси — звірята милі,
Вони щасливлять нас-людей,
Та гріх постигне, коли звірі
Нам заступатимуть дітей.

**

Корисний баран в отарі,
Пес, немов живий паркан;
Нашо здатні ті творіння,
Що ні пес, ані баран?

**

Не сваріться, добрі люди,
Бо хтось інший скористає:
Де два песики гризуться —
Третій з кісткою втікає.

**

Через тин, що повалився,
Й на сирій землі лежить,—
І маленьке пессенятко
Вмить його перебіжить.

**

Вошена стару кобилу
Теж загристи може,
Якщо сірий вовк йому
В тому допоможе.

**

Яка свиня є щасливіша:
Чи та, що різали простим
Ножем сталевим, а чи та,
Яку кололи золотим?

**

Здохлого, і лева
Заєць не боїться,
А жива й тетеря
Зайцям завжди сниться.

**

Хоч і хвиськає кобила,
І копитами кидає,
Та лошатко її любе
Зла від неї не зазнає.

**

Борсає немов ранений
Звір у чистім полі,
Або злапаний щупак
Вдень, на суходолі.

**

Хоч маленька і худенька,
Та якщо своя вівця,
Дасть нам більше сиру й масла,
Ніж корова чужинця.

**

Яке б болото не було,
Воно для жаби рідне є:
Чи жаба мудра, чепурна,
Чи посміховисько земне.

**

На похиле деревце
Скачут кізоньки охоче;
На дурнеську вівцю
Вовченятко навіть скоче.

**

Полюбив овечий мир? —
Пам'ятай про вовчий пир!
Бо вовк чує й добре баче,
За овечками не плаче.

**

Одне однісіньке — ніщо,
Багато їх — життя повстало,
Тому для стада борзих псів,
То навіть і коня замало.

**

Яке щастя, що не має
Жаба довгого хвоста:
Потолочила б городи,
Знищена була б трава.

**

Яке блаженство, що пан Біг
Не дав свині довжезний ріг:
Бо поколола б всіх людей,
І не лишила б і свиней.

**

Помирився пес з котом,
А пацятко з вовком,
Та й побачив світ життя
Скарги і вимовки.

**
*

Хай не лишає суета,
І чуйність завжди сниться,
Бо задрімавшого кота,
І миша не боїться!

**
*

До верху пнися! На вершини!
Подальше від землі й голоти,
Бо де знаходиться отара,
Там баранові буде пара!

**
*

Нехай не журиться ягня,
Що з дерева упасти можна:
А як дістатися уверх,
Де пташка радується кожна?

**
*

Вола за повід всі водили,
Тому в ковбасню зеведи;
Але чому ж Павла в неволю
До москалис'ків віддали?

**
*

Лисиці брешуть на щити —
Була то мила нам брехня;
Тепер же правду всі говорять,
Та в ній неправда і борня!

З Г О Д А

Згода — мужній чоловік,
Він імперії будує;
А незгода — навпаки —
Вже збудоване руйнує.

**

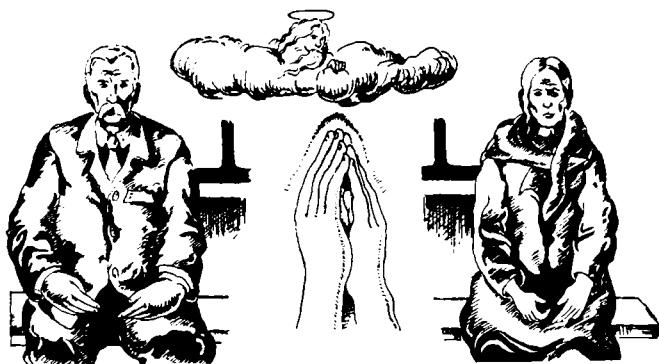
Хто про згоду лише дбає,
Той вигоду завжди має:
Бо де згода, там вигода,
А за ними йде догода.

**

Більше зробить для всіх нас
Солом'яна згода,
Ніж та сива, кокетлива,
Золота незгода.

**

Де є згода, там і сила —
Нездоланна перемога,
Тому хата та щаслива,
Де є згода, не тривога.

ЗДОРОВ'Я

Не купиш, братику, здоров'я,
Хоч би і мав ти цілий світ,
Бо за багатством — десь далеко —
Ціна здоров'я мерехтить.

**

Здоров'я — все від *Аз* до *Я* —
Це центр радості і щастя;
Його не виростить земля,
Також купити не удастся.

**

Здоров'я стратити так легко,
Мов оковитої попити,
Але набути — це не забути —
Роками треба потерпіти.

**

Найбільший скарб, це є здоров'я,
Найбільше щастя — те саме:
Воно поволі в двері лізе,
А вилітає — мов дурне.

**

Жебрак здоровий в торбі носить
Те щастя, за яким летить
Всесильна власниця корони,
Що в ліжку за здоров'ям снить.

З Л О Д І Й

Злодіїв на світі маса:
Є великі, є й малі,
Але хатній — унікальний,
Чи то в місті, чи в селі.

**

Чесних злодій не турбую —
В Бога ласку не вкраде,
А нечесного оголе
Й душу з тіла забере.

**

Не того лиш називають
Злодієм, хто речі крав,
Але й той так само винен,
Хто ті речі заховав.

**

Пальцем вказують на того,
Хто дозрілі грушки рве,
Але й той же є злодюга,
Хто драбину подає.

**

Злодієві чин простити? —
Не зроблю те, хоч заріж!
Скоріше в темряві я копну
Гостре шило босоніж!

**

Злодійство раз ти скүштував,
І злодіям себе віддав;
Бо з ким ти, братику, живеш,
Таким же завжди і стаєш.

**

Той злодюга сам бере —
На Панька звертає:
Безсоромний недолюдок,
Сорому не знає.

**

Очі в злодія горять,
Мов ті зірки в небесах;
Кінчик праці догоряє
У завзятого в руках.

**

Не той злодій, хто краде,
А кого злапають;
Хто ж не йме обвинувачень —
Славним називають.

**

Кого зловлять на гарячим,
Мов пса на базарі,
Той ніколи не уникне
Совісти удари.

**

Хоч би лише один раз
Хтось дрібницю якусь вкрав,
Для громади, він назавжди
Пляму сорому придбав.

**

Куди вітер повіває,
Туди гілля гнеться,
А де срібло засіяє,
Туди злодій пнеться.

**
*

Хто в короткому житті
Раз колись щонебудь вкрав,
Той до самої могили
Злодієм порядним став.

**
*

Хто в сусіда грушку вкрав —
Злодієм назвали;
Землю нашу хто загарбав —
Честь тому віддали.

**
*

Якщо злодій плянував
Добре щось украсти,
То, напевно, вже обдумав
Як брехеньку скласти.

**
*

Чи він дулю з маком крав,
Чи державність продавав:
Для козацького народу: —
Він чортяці душу дав!

**
*

Плює на нас і Північ і Полудень,
Та нас, в висотах, тяжко досягти,
Тому то плюнуті угори — від тяжіння —
Впадуть, і злодіїв знеславлять ті плювки!

КОЗАК

Дім козацький не великий,
Та має пороги
Зависокі на короткі
Злісних людей ноги.

**

В найпоряднійшій родині
Виродкові місце є,
І козацький славний рід
Жити право всім дає.

**

Якщо вмирає — не питай:
Рідно на кого він лишає?
Бо доки житиме козак —
Рідня достойний догляд має!

**

Бавиться козак на волі,
Вітер мов по морю;
Перешкоди він не знає
У широкім полі.

**

Козарлюга в катакомбах
Крізь стіну проб'ється:
Від тепер, і на слизькому
Вже не посковзнеться.

**

Козацьку славу цілий світ
Вже пережив і знає;
То не значить, що той козак,
Хто на коня сідає.

**

Уподібнився Петро
До відважних козаків:
Крутъ козак і верть козак,
Лише чубъ його не так.

**

Москалисько зажурився,
Бідний ляшик аж упився,
Бо козацькому вже роду
День не прийде переводу!

**

Вже не час козацькім дітям
Москалеві уступати;
Час вже голову піднести,
Власну долен'ку кувати!

**

Бути добрим козаком,
А жити в обмові,
Так пасує, як сідло
Сірому волові.

**

Не нарікай на козакію,
Що катом не була Москві:
Козак не лайдак лихосійний,
А приклад світові в біді.

**

Чайкою козак по морю
Славі обітүє,
Бо розумний, спритний лев
Мишок не полює!

**

Хліб насущний — батько наш,
Вода — наша мати;
Гостра шабля в козака
На те, щоб рубати!

**

Хороброго козарлюгу
Кулі не беруться:
Йому навіть чорти лисі
Услужливо гнуться.

**

Не достойний той козак
Взять гетьманову руку,
Хто трясеться, як хробак,
Під водою, на гаку.

**

Вчинити здібний і велике,
Якщо послухаєш малого раз,
Як і повинність козакові —
Є для підлеглого наказ.

**

Мудрий кожного пізнає,
Глуний на свій час чекає:
Так і шаблю кожний носить,
А козак її вживає.

**

Козацьке око краще баче,
Ніж серед лоба хлопських два,
Воно в тяжкій біді не плаче,
Для нього смутку не бува.

**

Козацький рух є непоборний,
Для світу приклад — козаки,
Бо від тепер на світ приходять
Без Ахіллесової п'яти.

**

Якщо тебе стрижуть мов барана,
Або в ярмо ідеш зі згоди,
Тобі не місце між козацьким родом,
Тебе не прийме благодать земна!

**

Козацький кінь не буде ситний,
Щоб як за ним не доглядали,
А раз попав під зір гетьманський —
Такий ситний, що й не пізнали.

**

В московськім пеклі мучено сконавши,
Козак пішов у рай, де праведні царі;
Ta вислухавши, Бог любенько наказав:
Іди й пануй в краю найкращої землі!

**

Страх лиш тим допомагає,
Хто страху не знає,
Тим то козак, перед боєм,
Страх перемагає.

**

Коли людину Бог хотів створити,
Він довго думав, тяжко плянував;
Коли ж зачав людину Він ліпiti,
Йому козак вже глину подавав.

**

Козак не яструб степовий,
І не голодний птах нічний,
Але степами він літає,
Бо не коня, а крила має.

**

Як рідненьку, українську
Пісеньку почує, —
Все козацьке товариство
Вдома не начує.

**

Він там великий, негнучкий,
Де люди є маленькі,
А з козаками, то такий,
Що візьмеш до кишеньки.

**

Біда грізна і страходайна
Лиш для безвартісних народів,
Але козацькім поколінням —
Джерелом славних винаходів.

**

Думкою козак далеко
По чужих краях гуляє,
А у нього, за плечима,
Смерть жорстока вже чигає.

**

Яку користь козак має,
Шо його ввесь світ вітає,
Його задуми буйні —
Коли чоботи малі?

**

Хто, згадавши, лише охне
Й без протесту з горя сохне —
Тим не місце поміж нами, —
Жити в згоді з козаками.

**

Злидні вчать не всіх брехати,
Лише тих, хто вже брехав:
Чесний, совісний козак
Злидні на коня міняв.

КОХАННЯ

Й мале кохання в світі має
Свій початок, також творця,
Та лише вкорінене кохання
Є з початком, та без кінця.

**

Де кохану залишив,
Туди й серденько летить,
А за ним, вже по звичаю,
Туди й око побіжить.

**

А я вийду на поляну,
На всі боки любо гляну,
До серденька притулуся —
Та й нікого не боюся.

**

Кохання давнє не ржавіє,
Про нього пам'ять не маліє,
Бо хоч воно і дійсно давнє,
Та кожному із нас є славне.

**

Кохання, не пожежа:
Його не запалиш,
А випадково розпаливши,
То легко так не погасиш!

**

Хай життя буває з перцем,
Та зате зі ширим серцем:
Хоч, пташиночко, і ох,
Та зате ми разом, вдвох.

**

Хоч у хаті і не пишно,
Та зате з теплом, затишно;
Хоч всі кажуть: ми погані —
Але любі і кохані.

**

Бідного ніхто не знає,
Потерпілий не вітає;
Бідний бідного не любить,
Лиш кохана приголубить.

**

Любов — хвороба, яку всі бажають,
І заразитися хоча на день:
Пізнати чар глибинної посвяти,
Почути Богом створених пісень.

**

Хай вже буде на безлюдді,
Хоч би навіть в курені,
Аби лише ти до серця
Була, пташечко, мені.

**

Кохання в любої згубити,
То краще вже мені не жити,
Але ще гірше у житті
Нікого щиро не любити.

**

Люби невинною любов'ю,
Або забудь про ту любов,
Бо чисте здобувають кров'ю,
Або отруюють ту кров.

**

Серце любої ї мое —
Твориво одне, єдине;
В різних тілах, різний розмір,
Але пульс ритмічно плине.

**

Любов відкриє кожне серце
І не поклониться каліті;
Лиш доторкнє свій ключ до нього, —
І двері серця вже відкриті.

**

Дівчаток-підлітків ми любим,
Бо їхній вигляд нас чарує,
А хлопців-молодят за те,
Що з них майбутність промінює.

**

Одні любови стільки мають,
Що здібні світ ввесь полюбити,
А інші, з браку, світом нудять
І їх не знають рідні діти.

**

Дівча кохати — річ звичайна,
Це кожний вже переживав,
Але кохати для кохання —
Лиш янгольський мотив пізнав.

**

Закоханий ще ї по весіллі
Ночами мріяв і гадав:
Чому Адамові Господь
Всі ребра не повитинав?

**

Яке блаженство, що Господь
Тоді творив, а не тепер,
Та краще було б, щоб Адам
Зі всіми ребрами помер.

**

В коханні будьте обережні,
Воно бездумне і сліpe:
І мудрого, у кожну пору,
До дурня в гості заведе.

**

Журишся, що часто-густо
Не вітають тебе люди?
Треба інших покохати,
Щоб коханим завжди бути!

**

Любити може лише той,
Хто грэми гніву посилаe
А мертвий гнів лиш не живу
Любов під сонечком вітаe.

**

Любов — сестра поваги-ласки —
Добро пізнаe і спросоння,
Також племінниця покори,
А ненависти люба доня.

**

З твоїх очей, немов із чаши
Добірно зроблене вино,
Любов краплинами до серця
Мого стікала аж на дно.

**

Найдорожчі присолоди
Подаваєте на стіл? —
Та ж любови де бракує,
З цукром — не солодкий твіr!

**

Хто кого любить, тому і прощаe,
Рівно ж, в коханні не тисне ярмо;
Доброго сина і школа приємна,
Бо у відносному ми живемо.

**

Коли наблизились уста
І ледь до мене доторкнулись,
Відчув я запах волошків
І молодости дні відчулися.

**

Любов прив'язує сильніше
Аніж десяток ланцюгів;
Одна краса притягне більше
Аніж п'ятсот сильних волів.

**

Любов і самолюбство
Вживають вихід той самий
Лишень любов з дверей виходить,
А самолюбство вже приходить.

**

Любить вірно лише той,
Ненависть хто носить:
І п'яніє не вином, —
Тим лиш, хто доносить.

**

Тих ми щиро полюбили,
Хто нас подивляє;
Тих не любимо без тями,
Хто за правду лає.

**

Я полюбив тебе, кохана,
Не за прекрасний вигляд твій,
Але тому, що наші душі
Близнята з роду, янгол мій.

**

Живи на те, щоб зодягнутись
У шати чистої любові
До рідного, що нам святе,
Що нас провадить до обнови.

**

Я стратив силу, а любов
Настільки в силі побільшив,
Що більш ніж п'ятдесят мільйонів
Сестрицтва й братства полюбив!

**

Любов безмежна і глибока
В полон не піде до слабого,
Вона сильного покорить,
Й останнім словом вийде з нього!

**

Яка велика сила зброї,
Що розум сотворити міг?
Спитайте Сина, що любов'ю
Всі зброї світу переміг.

**

Легка праця говорити —
Тяжко догодити всім,
А ще тяжче любов теплу
Слати недругам своїм.

**

Який старий Дніпро? — Бог знає, —
Хоч корисно було б те знати —
Та люди з-над Дніпра зуміли
В хомут любови світ убрati!

**

О, промінь ранкового сонця,
В Канаді світлом нас вітаєш,
Але незбагненим теплом
І Україну огріваєш!

ЛИХО

Ішло лихо понад лихо
Й зачепило інше лихо,
Та й звалилося на того,
Потуряє хто лихого.

**

Бийте лихо! Не втікайте!
Бо воно вас знайде,
Хоч надворі й потемніє,
Хоч і сонце зайде!

**

Якщо лиxo умудриться,
Й лиxo перебуде,
То, хто вродиться в той час,
Нешасливим буде.

**

Лихо — будь-якої міри —
Щастячка мірило:
Більше щастя, якщо більше
Лиха покорили.

**

Лихо, мов широке море:
Його тяжко обійти,
А ще тяжче й морочніше
Зі шляху зісунути.

**

Не гани найбільше лихо,
Бо воно, немов точило,
Наш маленький і негострий
Розум добре нагострило.

**

Було б добре, якби можна
Лихо замінити,
А ще краще, щоб недолю
Лихом міг заткати.

**

Не плач, сину, жадне лихо
Ти в слізах не втопиш,
Лише силою завзяття
У провалля скотиш.

**

Без непрошеноого лиха
Жили б люди гоже,
Але лихо без людей
Дихати не може.

**

В кожній хаті і кімнаті,
Там де лихо діє,
Переважно в господаря,
Голова сивіє.

**

Мале лихо — не біда,
Воно хоч докучить,
Але, зате, дуже часто,
Розуму научить.

**

Меле, мов порожній млин,
Добре і без вітру;
Та й намеле купу лиха
На свою макітру.

**

Скінчать лищенко молоти, —
Засиплять гаразди,
Хто ж гаразди прозиває,
Буде задніх пасті.

**

Не кричи, не лепетуй,
Будь, синочку, тихо!
Мале лихо, між великим,
Не є жадне лихо!

**

Для розумного й велике
Лихо — це наука,
А дурному і маленьке
Є незносна мука.

**

Хоч те лихо і маленьке,
Та коли своє,
Воно кожному є завжди
Більше за чуже.

**

Хай сміється все що хочеш,
Навіть хоч би й злобне лихо,
Аби лише не кричали,
Аби лише було тихо.

**

Лихо іншого — солодке,
Хвалить його і Мартин,
А своє тяжке, морочне
І пекуче, немов хрін.

**

Хай те лихо братаеться,
Нас не надто цураеться, —
Та я його — хап за хвіст,
Ta об землю... тільки трісь!

**

Плачем лиха не виплачеш,
Не заб'є його і грім:
Сила волі кожне лихо
Знівечить на сміх усім.

**

Розкішно лиxo там панує,
Де люд не хоче славно жити,
А думає, що можуть сльози
Те злобне лиxo затопити.

**

Не шукайте в полі лиха —
Знайдеться і на печі;
Та ж втопився у калюжі
Гриць, до річки ідучи.

**

Хоч не пишне і не красне,
Та зате є наше, власне:
Хоч і лиxo в нім гніздиться,
А проте нам щастя сниться.

**

Лиху долю не відманять
Найсмачніші колачі,
Кого ж хоче, того завжди
Знайде навіть уночі.

**

Збувшиесь повністю грошей,
З корисного міха, —
Потішався нерозумний,
Що позбувся лиха.

**

Щоб халепу не спіткати,
Треба розум уживати,
Бо попавши їй до хальки —
Тяжко з неї виловзати.

**

Лихо не повідомляє:
Як, кого і де спіткає,
Але раптом, без вагання,
І негрішників влучає.

**

Лихо — славний то учитель,
Вчить немудрих жити:
Навчить пити славний мед,
Коржі з маком їсти.

**

Не веди війну потиху
Проти купи лиха:
Побори маленьке лихо,
То умре й велике.

**

На кінці гаразду,
Лихо там лютує,
Але в кінці лиха,
Знов гаразд панує.

**

Бачили ви щоб гаразд
З лихом одружився? —
Лихо зникло, мов камфора,
Лиши гаразд з'явився.

**

Здибала біда журбу —
Й лиxo породила:
Не задовго та голота
Горем світ покрила.

**

За гараздів повну хату
Приятелів мали,
А як лихо показалось, —
Ворогами стали.

**

Лихо розуму не має,
Без зубів людей з'їдає;
Хто любові не пильнує,
Лихо завжди там панує.

**

Скільки б, братіку, не думав, —
З лиха чуда не утнеш,
І в найбільшому старанні
Смуток в яму не штурнеш.

**

Не лихо нас потурбувало,
Але раптовість того лиха;
Тому і страх не є страшний,
Коли до нас приходить стиха!

**

Високо гетьмані й князі —
Для нас вони є недосяжні —
Але для лиха і біди,
Вони доступні і досяжні!

**

Хоч і ув'язнене те лихо,
Ta все ж таки біду несе,
Bo лиxo мoре пересkочe,
З-за гратів смуток принесе!

**

Лихо лихом подолаєш,
Якщо силу волі маєш;
А без волі всkrізь біда,
Bo постава не тверда!

МОСКАЛЬ

Край москаль занапастив —
Світ того не баче:
Ой, москале, за тобою
Шибениця плаче!

**

Заснув Дніпро на триста років,
Аж доки буря із Карпат
Не сколихнула його води —
Стривожився московський кат.

**

За пекучу чорну редьку
Хрін не є солодший;
Москаль гірший за монгола,
Хоч і є молодший.

**

За білих москалів терпів
Далекий, пребагатий край:
Й тепер не має більше права
На рідний, прикладний звичай.

**

До хахлів москаль є добрий, —
Ми ж бо є “рідня”,
А тому і полюбив нас,
Мов той вовк ятня.

**

На безлюдді і москаль
Вдачею добрячий,
Та до починів святих —
Він, таки, ледачий.

**

Плачуть і діти, часом дорослі:
Плач же прокляттям не був і не є;
Навіть москаль, над нещастям народним,
Всі крокодилячі слози проле.

**

Москаль страшний? О, не для всіх,
Не для відважних з рискаlem;
Страшніший той, від кого чути,
В родині славних, москалем.

**

Москаль добрий, бо хахла
Дуже радо годував
Тою шкурою, що з брата
Тристя років вже здирав.

**

— Хоч і ялова... телися!
Бо я хочу молока! —
Закричав москаль, зі злости,
До безрогого бика.

**

Його слова, мов стріли гострі,
Низали вуха слухачів,
А де слова були безсилі,
Шаблюку брав на москалів.

**

На тій козацькій парі ніг
П'ять москалів вміститься;
А покажи одну їм шаблю,
То ліс шабель їм сниться.

**

Не дозвольте москалеві
Пильнувати рідний край,
Бо вже знаєте як кіт
Сіру мишку пильнував.

**

Та москаль же є ласкавий,
Мов той лис над когутом,
Гарні фрази вимовляє,
Але думає вовком.

**

Москва нас гнобить? ну то, брате, й що?
Пригноблення не завжди є страшне
Для тих, хто півночі ніколи не любив,
Та горе тим, кому московське дороже!

**

Тоді твої нечесні діти
За чин служили москалям:
Тепер же ті самі потвори
Віддали душу ворогам.

**

Розбагатів москаль лиш у війні,
Бо злодії з війни лиш користають;
Плугатарі ж на прадідній землі
Хвалу Богам у поті посилають.

**

Москаль — ні чорт ні сатана:
Від нього не відхрестишся,
А зброєю і гострим словом
Від нього лиш відчепишся.

**

Палив сторіччями москаль
Зелені гори і степи,
І після смерти не забув
Той жар до пекла принести.

**

Блаженний муж, хто з москалем
За стіл погоджень не сідає:
Москаль ехидний, бо сміється —
Вовком же в душу заглядає.

**

Під московським пануванням
Не повірять і зідханням:
Там порядно вас поб'ють —
І скривиться не дадуть.

**

Холоне серце, стигне кров,
Коли згадаю, що святу
Землю москаль плюндрює там,
А я в могилу тут іду.

**

Навчав же ще старий Сенека:
Від москаля держись здалека!
А дід Славута говорив,
Щоб українця полюбив!

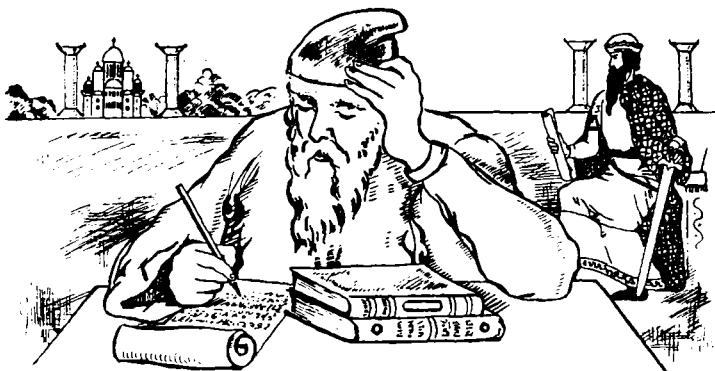
**

Хвалько своє все вихваляє
І чорні плями білить;
Сльозами кропить путь в Москву, —
Москва ж сльозам не вірить.

**

Знову будемо щасливі,
Знову прийдуть роки,
Коли шаблі заборознятъ
Злі московські боки!

М У Д Р І

Мудрі — це не є розумні,
Не батьки чинам земним:
Мудрий той, чи та особа,
З ким ти чуєшся дурним.

**

Там, де мудрий повсякчас
Творить щось і вчиться,
Дурень кожного там вчить,
Глупоті кориться.

**

Кожна помилка розумних
Чогось научає,
А дурному — й той, що має —
Розум відбирає.

**

Мудрий всіх нас підготує
На день чорний, до біди,
А дурний життя руйнує
У багатстві, в свободі.

**

Щоб мудрим бути, треба завжди
Всі добрі річі пам'ятати,
А злість свою, на свого брата,
То кожночасно забувати.

**

Хоробрій ворога звоює
Й над переможеним лютує;
Мудрець покорених не лає,
Собі на службу притягає.

**

Для мудрих зле минулося,
Недобре все забулося;
А дурні добре забувають,
Зате недобре пам'ятають.

**

Мудрий той, хто все дурне
Без надуму забуває,
А дурний, все нерозумне
Попри себе не пускає.

**

Багато мудрих є на світі,
Їх пізнають дорослі діти,
Ta наймудріший є той літній,
Хто незалежно вміє жити.

**

Мудрий блазня пізнає,
Блазен бо мудре:
Йому лекції дає —
Ним же не керує.

**

Не буде з того вже пуття,
Хто винуватить знаряддя,
Бо в мудрого працівника
Не ключ працює, а рука.

**

Не рипи й не обіцяй,
А про мудрість добре дбай:
Слово мудре — ключ до хати
Й до найкращої палати!

**

Мудрець багато дещо знає,
Але не всім про те говорить;
Немудрий уст не замикає,
Тому так мало він і знає.

**

Бути мудрим — не заслуга —
Всі про себе так гадають,
Тому мудрості причину
І дурні в житті вітають.

**

Мудреці в житті все мають,
Про багатство бо не дбають:
Працьовитий плуг не дбає —
Його леміш блиском сяє.

**

Тому що мудрі люди певні,
Їм небезпеки є далекі:
Тому й маліє небезпека,
Бо пізнають її здалека.

**

Для мудрого не є важне,
Чи він багач, чи бідний є;
Так само і для дурня, братство,
Бо не цінуеть він багатство.

**

Гриць старався все пізнати,
Мудрість в голову запхати
Так, що й сам не знову коли
Випхав розум з голови.

**

Кожний мудрість вихваляє,
Знає як її знайти,
Та найбільша мудрість в світі:
Знати мудрість зберегти!

**

Все довкола відживає,
Мудрість де загляне;
Перед розумом великим
І могута в'яне!

**

Мудрому, ніж говорити, —
Легше сказане зробити,
А дурному навпаки —
Легше бити байдики.

**

Достаток мудрим допоможе,
Дурним завадою стає,
Бо мудрий близькім робить гоже —
Дурний вихвалює себе.

**

Мудрість кожної людини
Робить згоду золоту,
А умілість вчить нас власну
Розпізнати глупоту.

**

В святих місцях плекають думку,
Глибинні розуми там світять,
Книжками ж розум наповняють,
Й ніколи думкою не смітять!

**

Мудрець тепло душі дарує,
Серцям доброти роздає,
А дурень в душах все руйнує —
Тим пекло в рай душі несе!

П О Б У Т О В І

Афоризм, це те маленьке,
Між людьми незавиднєньке,
Але силу скарбу має —
Навіть мудрих научає.

**

Не покалічившись — не плач,
Не клич лікарську допомогу;
Й не нарікай на той місток,
Що через пропасть клав дорогу.

**

Хто без надуму обіцяє,
Ніколи слова не тримає,
А хто за жінку зле говорить —
Своєї чести не боронить.

**

Сухими сітями і раків не лапають,
Наситні птахи близько мене не сідають;
Всім милю щастя добрим людям не дается —
Його лиш вперто і зі силою береться.

**

Не бійся помилку придбати
В намірі славу відкривати,
Бо лиш нероба непомильний,
Та помилки хто вміє направляти.

**

Якщо тримаєшся заможно,
А не змагаєшся за краще,
То скоро місце собі знайдеш
У лиходійній, злобній паці.

**

Неси всю правду про свій край,
В тяжкі хвилини, в світ глибоко,
І, время люте переживши,
Всевидюще віднайдеш око.

**

О мово рідна, плекана віками,
Обтесана Шевченковим пером,
Тебе плекаємо на преріях Канади,
Бо ти пригноблена між горами й Дніпром.

**

Жиди в єгипетській неволі
У Єгова просили волі:
Так, волю Боги зісилають,
А люди в змагу здобувають!

**

Цікавить вас, чому зродився
Над Чорним морем Ельдорадо?
Бо мешканці Дніпра й Карпат
Кропили кров'ю землю радо.

**

Всі хочуть напереді бути,
Змагається старе й мале —
Та в перегони на милицях
Ніхто змагатися не йде!

**

Хвалько з Грицька Петра зробив —
Так рознеслись по людях слухи —
Та вже, направду, є дурне,
Щоби слона зробити з мухи.

**

Не вір, що кажуть губи,
А поклади на зуби,
А як і зуби не утнуть,
То язикові віддадуть.

**

Сміються коні і корови,
І людські сміхи знані,
Але сміється, дійсно, той,
Хто засміявсь останній.

**

У виборі приятелів,
Ти будь повільний дуже,
Але в заміні їх на кращих,
Ще повільніший, друже!

**

В обіцянках бувай повільний,
Прудкий у виконані їх;
Люби братів своїх маленьких
Й байдуже стався до чужих!

**

Якщо приятеля в собі
Ти до сьогодні не знайшов,
То не сподійся, щоб до тебе
Охочо вірний друг прийшов.

**

На паддину ворони
Не прохані ідуть;
На борошно готове
Мірошника знайдуть.

**

Обробити цілу ниву, —
Треба армію трудиву;
До готового ж хлібця
Знайдуть завжди молодця.

**

Тішся, брате, доки гірше
Ще до тебе не прийшло,
Щоб найгірше попри тебе
До неробів поплило.

**

Так вже є на Божим світі:
Льоду не проси уліті;
А граблі, хоч як живуть,
Все до себе лиш гребуть.

**

Вчора ще музики грали,
Добрі люди танцювали,
А Гриць нині пригадав,
Та й собі затанцював.

**

Куць виграв, куць програв! —
Так про себе Гриць сказав:
І червінець полетів,
Лиш до братії присів.

**

Інші грають і співають,
День і ніч товчутся;
Глек не грав, не танцював,
Але вух позбувся.

**

Подарунок — хай найменший —
То ніколи не гудять,
Але ввічливо і чемно,
Хоч і вдавано, хвалять.

**

В житті не плач, не нарікай,
Бо все залежить: як гукнеш,
Так відгукнеться все що хочеш —
Й від того шлях ти свій зачнеш.

**

Хоч життя не йде так плинно,
Та гуляй, моя дитино,
Бо тепер, а не в четвер,
Є твоя вільна година.

**

Гей, гуляймо, тато,
Завтра буде свято,
А як бракне свого свята,
То позичимо у свата!

**

Все ж таки пізнав Грицько,
Що ті часті гулі
У подерті постоли
Всю родину взули.

**

Той, хто дешево купує,
Гірший за ледащо,
Бо продати він не зможе —
Віддає нізащо.

**

Хто на ринку, на базарі,
Купить дешевеньке,
Той і матиме таке —
Дуже поганеньке.

**

На базарі дива, дива...
Так було багато —
Не вспівав я, в добрій волі,
В голову үбгати.

**

Так здається, що ніколи
Зі старого дива
Не сміятимуться люди,
І не буде пива.

**

Закохався Гриць в Марину —
Вона і не знала,
А він завжди споглядав,
Мов той кіт на сало.

**

Прагнути високо бути,
Мріють всі на світі люди;
Заглядає ж хто високо —
Запорошить собі око.

**

Кожний батько є мудріший
За свою дитину,
Але й батько часом має
Вишколу годину.

**

Вінки тернові праотці
Під тягарем біди носили,
За те все правнуки вільні
Вогні свободи запалили.

**

Пращур вартість зброї знов, —
Внук зате його шанує —
Будучи в повстанських лавах —
Цінував і ще цінує.

**

Святині Божі прикрасили
Майдани й площі сіл думних,
Вони дорогу промостили
До наших власних душ малих.

**

Нерозумні філіпіки
Громаду руйнують,
А народні кобзарі
В основі будують.

**

Не все велику вартість має,
Що масу площи покриває:
Ворона простірна — лише кряче,
А соловей малий — співає.

**

Ти не шукай добра між злом,
Вночі промінчика сліди:
Між карасями, що зіпсувались,
Не зможеш кращого знайти!

**

Забажалось нашій Насті,
При незлій годині,
Безтурботно дівочити
По сьомій дитині.

**

У сусіда дочок сім —
Й щастя дарував үсім,
А у мене лише одна,
І тій доленьки нема.

**

Хто уперто забажає
Діяти лише язиком,
Це не більше і не менше,
Що не діяти цілком.

**

Гурт відваги надає
Масі полохливій,
Й замикає шлях до слави
Дії хоробривій.

**

Весело в гурті і братньо,
Гурт — це ж рай голоті!
То ж гуртом є досить легко
Двох чортів збороти.

**

Смерть в гурті не зачепає,
Рана не болить;
У гурті, то дуже часто,
І малий кричить.

**

Гордий стільки надавав...
Більше набалакав;
Та, нарешті, роздобрився:
Дав — як кіт наплакав.

**

Не гани, що наші зуби
Без роботи будуть,
Бо, напевно, хто дав зуби,
Дасть і хліб до губи.

**

Не той дає, хто розчисляє
На грубий зиск у слушний час,
А той, хто вчасно дав і зрання,
Забувши що зробив для вас.

**

О, були і Соломони,
Їхня мудрість ще сіяє:
Та народня наша мудрість
І її перевершає.

**

Купи курку, дай яєчко,
Ще й до того, облупи,
А він тебе далі просить
Пожувати, для біди.

**

Матінка-земля дає,
Але і приймає:
Хто їй широко віddaє —
Про тих вона дбає.

**

Не всім двері відчиняють,
Та стукає кожна:
Чи дадуть вони, чи ні —
Заправити можна.

**

Той, хто щиро не дає,
Часом лиха зазнає:
З того всього — мусить дати
Стільки, що не може стати.

**

Гарно хтось у тебе просить...
Ти не мусиш дати,
Та якщо комусь ти винен —
Дати ти повинен.

**

Дехто грає, що все знає —
Дурне ж як лелека;
Інше мудре мов Шевченко,
Але грає грека.

**

Далеко жабі до корони,
Ще далі куцому до зайця;
Далеко грішникам до раю:
Всім білим, чорним, чи китайцям.

**

До Києва дорога близька,
Для тих, хто до висот стримить,
Та шлях до нього є далекий
Для дурнів, і хто спокій снить.

**

Дарма верба, що груш нема,
Аби зеленіла;
Козак б'ється, щоб ніколи
Слава не маліла.

**

Дарма нічого не буває,
Дарма і курка не гребе;
Хто сіє згоду, той збирає
Блаженство і добро земне.

**

Дарма що в біднім черепку
Обід нам подавали,
Печені кури зате всіх
Голодних нас вітали.

**

Все дароване є добре,
Хоч за нього і не дбають,
А дарованій кобилі,
То і в рот не заглядають.

**

Дүмку власну ти цінуй
І про себе дбай!
Та малого свого брата
Теж не забувай!

**

За те, що завжди маємо,
Ми мало коли дбаємо,
А втративши те “неважне” —
За ним уболіваємо.

**

Як ти завжди у житті
Про все рідне дбаєш,
То, чи хочеш, чи не хочеш,
Точно таке й маєш.

**

Приятелі в небезпеці,
Лихом не милуються;
Два коти, в одній торбині,
Радо не цілуються.

**

В кухні, кухарів де двоє, —
Борщ там не смакує,
А де троє господарів,
Там хаос панує.

**

Два коти де зустрінуться —
Пів їх забагато,
А де пара закохана —
Там і світу мало.

**

Не женися за двома
Зайцями у полі,
Бо не зайця ти злапаєш,
А наруги голі!

**

Треба в ранньому житті
Розуму набути,
Бо вже дівчі молодим
У житті не бути!

**

Ошукати можна раз —
Дівчі не вдається,
І два рази з тої липи
Лику не дереться.

**

Тому добре вскрізь буває,
Хто є завжди вдвох —
Більшу радість той зазнає,
Хто буває втрьох.

**

Де є Крим, а де є Рим,
Де є коровай?
Хочеш знати трохи більше? —
Дурня запитай!

**

Кожний знає, що де п'ють,
Там, без надуми, і лл'ють,
А де мудrosti шукають,
Там дурного не питаютъ.

**

Безупинно цілий день
Зі захопленням біжать,
А по тому, аж три дні,
Спочиваючи лежать.

**

Вчорашнього не завернути,
Майбутнього не обійти,
Немавшого не загубити,
Не загубивши — не знайти.

**

Вчорашнє автом не здогнати,
Його й юнак не дожене;
Воно з собою все забрало:
Страшне, велике і мале.

**

Розвинену юнацьку пам'ять,
Мов душу рідну бережи!
Зі свічкою бо, в білу днину,
Загублену нам не знайти!

**

Вас дерево хай не дивує,
Яке і день, і ніч рипить:
Рипуче дерево ще довго
В житті своєму постоїть.

**

Найкраще дерево є те,
Яке обильно родить,
А муж блаженний, хто братам
Безкорисно все робить.

**

Перед бідою не хились,
Хай радості сіяють,
Бо на похиле деревце
І кізоньки стрибають.

**

Гриця бідного деруть,
За нізащо навіть б'ють,
А до того, проклятої,
І ревіти не дають.

**

Дери, мій братчику, луб'я
Лиш тоді, коли пора,
Бо страчений момент нагоди
На шлях кидає нам колоди!

**

Чомусь то здавна вже в житті
Небажано ведеться:
Що в тому місці, де благе,
То там і роздереться.

**

Дешеве м'ясо більш коштує,
Ніж добрякісний товар:
Бо не лиш кашу вам зіпсує,
Але і борщ — наш Божий дар.

**

Дешеву юшку до помий
Частенько виливають,
А дорогу, за кожним разом,
Смачненько поїдають.

**

Думка добра, та чомусь
Дійсність не розумна,
Думку тому й не шанують,
Там де дією торгують.

**

На Великденъ, раз у році,
Крашанка є дорога,
А минуться дні святочні,
І захоплення нема.

**

З дорогим приємно бути,
В іх присутності так мило,
А з дешевим прикро, нудно,
Безнадійно і так гнило.

**

Патик у лісі — зайва річ, —
Він всім звіряткам заваджає;
Коли ж в руках законодавців,
То навіть мудрих научає.

**

Час проживши, а то навіть
До самої дошки, —
До макітри, за вік довгий,
Не придбав ні трошки.

**

Часом без кінця дощиться
Та не там, де просяТЬ,
А де людям і не сниться —
Там де бідні косяТЬ.

**

Все велике, що ти знаєш,
У широкім світі,
Спочиває на атомах —
Чи взимі, чи вліті.

**

Хоч найменша то дрібниця,
Та не є дурниця,
Бо мала всякасно справа
Є великому підстава.

**

Хай то буде і мале,
Часом і незавидне,
Та велике без малого,
Те що мрія для дурного.

**

Хто велике хоче мати,
На мале там мусить стати;
Хто малого не минає,
Тих велике зустрічає.

**

Не дивуйся, що старієш,
Борода сивіє;
Дуб кремезний, молодезний —
З часом теж дупліє.

**

Можна вмерти героїчно,
Душу Богові віддати,
А також — безцеремонно —
Можна дуба дати.

**

Сирота вночі блукає,
Тіло в злиднях в'яне;
Її доля є щербата,
Життя мотузяне.

**

Хворий легінь завжди заздрить
Не одному жебракові,
А як прийде до здоров'я —
Не вступає й козакові.

**

Наймудріша мудрагеля
Мало коли знає,
Де, кого несправедлива
Доленька чекає.

**

Не поможуть на землі
Наймудріші чари,
Як сподобає собі
Те, що є до пари.

**

Допомога в слушний час,
Дощ мов у посуху:
Зродить радості у вас,
Вилонить услугу.

**

Доріг багато в світі є,
Вас кожна в казку заведе,
Та найпростіша є дорога,
Це до родинного порога.

**

Вибирай в житті дороги
Звідки-будь і які-будь:
Вони кожне покоління
До свідомості ведуть.

**

Розпаношились партійці...
Хоч без серця, неморальні,
Та за гроші вони стали
І всеславні, й геніяльні.

**

Хто з плуга зробить меч, той майстер,
Хто швайку викує з меча — партач,
Та як того нзвати можна,
Хто ні творець, ні попихач?

**

Ранок, це є Божий дар:
Хто проспить — бездарним буде;
Полюбіть той скромний дар —
Вас не чіпиться облуда.

**

Кожний мимоволі пнеться,
За непізнаним женеться: —
Заборонена квасниця
Багатьом щоночі сниться.

**

Що дається — не смачне.
Завжди так буває:
Заборонена дурниця
Слину викликає.

**

Промине і час негоди,
Прийде початок погоди:
І благому ще присниться
Час веселої масниці.

**

І природа б'є поклони
Необхідності великий,
Бо вона руйнє трони,
Або тронить маси дики.

**

Як маєш мало, витрачай
Ще менш на всі потреби,
Бо меж потреба не знайшла,
І горне все до себе!

**

Не для Химкиного Гриця
Вже спеклася паляница, —
То ж нехай ще потерпить,
Притупивши апетит.

**

Знання в кишенні не знаходять,
Також на таці не приносять:
Знання і досвіду запас
Ніколи їстоњки не просять.

**

Давно було це: за царя,
Здається, першого Горохи,
Коли ще на землі було
Людей слов'янських дуже трохи.

**

А ще раніше, перед тим, —
Це за відважного Панька,
Коли земля була мала
І, по-дівочому, тонка.

**

А вже й не знати як давно...
Ще за царя Химери-Хмеля,
Коли людей на всій землі
Було не більш як одна жменя.

**

Іди, мій сину, та вважай,
Не відходи з дороги,
Бо відпокутують за те
Твої бідененькі ноги.

**

Перебірливі ті дівиці,
Немов чаруючі вдовиці:
За елегантними шукають,
А шолудивих зате мають.

**

Звичка — не химера,
При біді не плаче:
Для людей розумних,
Це є друга вдача.

**

Нарікайлові негоже:
Звідси бо його пече,
А посунеться хоч трошки —
Вже на нього там тече.

**

Хвалися, сину, щоб всі знали,
Що ти є жаба, що кричала:
Розсунься море — жаби йдуть,
З лиця землі усе зітрутъ!

**

Напняв біленькі рукавички
На руки, мов старої дівки,
Та від людей ти не сковаєш
Свої забруднені кінцівки!

**

Можна собі жартувати,
Але треба міру мати:
Глек дочасу жартував —
Луснув, тріснув і пропав.

Жити, як масний вареник
У пательні, на столі:
Вільно плавати у маслі
І тремтіти на ножі.

**

Не їж смачне, хоч і голодний —
Лиши на завтра, на смачний обід,
Та праця зроблена сьогодні
Заступить сотню завтрішніх робіт!

**

Крикливи люди, переважно,
Є над громадою горою,
Та користи з них стільки там,
Що з каганця, вночі, без лою.

**

Гриць живе і розкошує
Мов той кіт в коморі,
Але часом так бідує,
Мов хробак у морі.

**

— Як живеться, миливій брате,
Стратив щось, чи здібав?
— О мій друже, проживаю,
Як на гаку риба!

**

Будеш тяжко працювати —
Ти заробиш горби;
Людським хлібом будеш жити —
Доживеш до торби.

**

Жили, жили і доживали —
Так вік свій довгий марнували:
Та й дожилися аж до того,
Що вже не маємо нічого.

**

О 33-ій рік, жорстокий,
Коли за хліб майно давали,
А людську кров і людське тіло
Задурно до могил кидали.

**

Немудрий мови десь лизнув,
І вже свою цілком забув,
А журавель в краї літає —
Своє ж “кру-кру” не забуває.

**

Наш стареніцький дід казав:
Як пошлеш дурного,
Зараз же за ним, услід,
Посилай другого!

**

Заситнені коні не стануть в пригоді
Для добрих спортивців, худих орачів:
Там сало видніє, де спокій панує,
Хоча б і не стало доволі харчів.

**

Ворогів на світі є багато,
Та вони нікому не страшні,
Але наші, рідні вороженьки
Смутять ночі і тривожать дні.

**

Ти не твори великі фрази,
Також не мрій про недосяжне,
А все мале роби й відразу,
Бо на малім стоїть поважне!

**

Якщо ти добрий, то чому
Недобре чиниш для громади?
Чи ти не знаєш, що недобре,
Між чесними, подібне зраді?

**

Людський, чи святий закон
Мусить кожний шанувати,
І немудрих тих законів
Треба вміло научати.

**

Часом і такий є тип,
Що від недругів відпав,
Але, проти волі інших,
До рідненських не допав.

**

Гриць немудрий, бо убогий,
Чом убогий? бо дурний!
Та не завжди так буває,
Бо убогий і святий.

**

Часом бідне, безнадійне,
Й виглядає, що дурне,
Але раптом, всім на диво,
Дуже мудре слово втне.

**

Як би довго я не жив,
Що б Господь не дав мені —
Не візьму я зі собою,
Що не зміститься в труні.

**

Не живи, щоб час зживати —
Мусиш щось робити;
То ж живи, щоб працювати,
Й не працой, щоб жити!

**

Наука досвідом керує,
А досвід знаряддя руйнє,
Тому досвідчений те знає,
Що праця знаряддя придбає.

**

Думка чистенька — промінчик це світла,
П'яна головка є завжди безплідна;
Тому то так є: все, що п'янний вже знає,
Тверезий без клопоту те забуває.

**

Як в господарці не везе —
Під парканом садиба;
А на безриб'ї, будь-коли,
Маленький рак є риба.

**

Чужинці, за свою славу,
Нас у бій женуть,
Мов ті дзвони — в церкву кличуть,
А самі не йдуть.

**

Діру в човні не роблять,
Щоб випустити воду;
Сліпий не просить окулярів,
Щоб оглядати вроду.

**

Щоб яму перескочити,
До неї треба підійти;
А щоб продати шкуру лиса,
Його потрібно перш найти.

**

Треба вміти, як зробити
Те, що наш Юхим:
Він же навіть і з дна моря
Вилізе сухим.

**

Не роздумуй забагато,
Чи в гурті, чи лише вдвох;
Бо так індик довго думав,
Та й, бідака, таки здох.

**

Яка б велика не була
Людина вільної держави,
Та більшою за свій народ
Не є і сам носій булави.

**

Слова заповнюють книжки,
Від них товстіють томи,
А думка знайде на вістрю
Розв'язку світу без утоми.

**

Любіться всі мов голуб'ята,
З неволі визволяй брат брата;
Де чуба мнуть, не треба лізти,
Хоч вовк вовка не може з'єсти.

**

Головка капусти — добро на городі,
Але катастрофа на людських плечах;
Якщо не коваль — ковалитися годі
І щастя шукати в залізних кліщах!

**

Хвора думка викликає
Хворе відчуття в людей,
А без відчуття людину
Кожний дурень поведе.

**

Прошені гості, це радісна вістка —
Щастя до хати приносять;
Скільки ж сусідів, приятелів, близьких
Биту доріжку до пекла нам мостять?

**

Прийшов на світ? — зачни змагання,
І то за ранньої весни,
А заоравши свою ниву,
Засій, бо вродять бур'яни!

**

Ох, як легко на цім світі
Ворога придбати,
Але тяжко, дуже важко
З нього користь мати.

**

Краса багатством домінует,
Нездарам розкоші дарує,
Та мудрого те не чарує,
Бо ним здоровий глузд керує.

**

Хвала тій праці, що в давнину
Красила мудрих сотворінь,
Бо праця пращурів завзятих,
Це слава йдучих поколінь!

**

Малий Грицько мотав на вус,
Та лише одне не міг збегнути:
Чому то — руки завинили,
А по задочку налупили?

**

Ворог підлій — його ж мова,
Хоч до рани прикладай,
А приятельська розмова —
Хоч полу ріж і тікай.

**

Навчання успіх там буває,
Де люблять не лиш ремесло,
Але й щасливого того,
Хто нас так старанно навчає.

**

Себе достойно шанувати
Лиш шановані є здібні,
Але молитися до себе —
Немудрі думкою є плідні.

**

Якби душі не мали ми —
Жінок купляли би на фунти;
За награбовані червінці
Скуповували б всі таланти.

**

Без різниці, кожний кий
Два кінці тримає:
З них один нечесних б'є,
А другий лякає.

**

Він великим цікавиться —
Не хоче малого:
В цій же жмені вже порожньо,
А в другій нічого.

**

На порожній гаманець
Закони не важать;
Як їстивного нема,
То й лободу смажать.

**

Нічого на світі нема дорогого,
Як довго воно нам потрібне:
Але непотрібне, хоч є й найдешевше,
Тебе зруйнувати до голого здібне.

**

Поради брати і приймати
Від ворогів не є гріхом,
Якщо ти в силі заплатити
Одержаням від них добром.

**

Кожний бігає, ганяє,
Безцілево поспішає...
Щоб життя своє зіжити
Й смерть безжалісну зустріти.

**

Колись людину шанували,
Для неї крали в Бога міру,
Тепер же бачать купу м'яса
Завиненого в брудну шкіру.

**

Застрашуючи людські душі,
Війну поети зачинали,
А після успішних куплетів,
Її політики кінчали.

**

Стільці і крісла є в пошані,
Їх славлять хлопці й чоловіки;
Та не стілець зробив шевця
Порядним майстром черевиків.

**

Зішли, о Боже, ворогам,
Жорстокім, найлютішим,
Всього, що я б не побажав
Рідненькім, наймилішим!

**

Дорога до пекла іде через шлунок,
Заїхавши в гості до милої в двір;
Та жити без шлунку і Синові тяжко,
То ж шлунок також Богом славлений твір.

**

Не будьте захлані, не лізьте
На два човни, серед води;
Тоді скоріше вас врятують
І охоронять від біди.

**

Одну здорову ногу маю,
Тому на мене щастя сяє,
Бо мій сусід уже давно
На металевих шкандибає.

**

Міняються моди, міняють фасони,
І все для добра тих несвідомих мас;
Адамове ж убрання, Богом пошите,
То завжди лишається модним для нас.

**

Творцем пошиті чобітки
Для Еви — любої особи —
Пасують кожній в світі пані
Від дня народження, до гробу.

**

Північний ворог нам добро
Приніс усе, що міг лиш мати,
Але добро усе те міг
Адам за пазуху сховати.

**

Якщо твої руки город обробляють,
То й тіло міцним, мускулистим стає;
До того ж і зуби нагострені будуть,
І думка багаті плоди принесе.

**

Зробив щось добре для громади? —
Тобі похвала, честь і слава,
Ta признання не жди в заплату,
Й життя засяє мов заграва.

**

На преріях із нас сміялись,
Що маса ми на цій землі,
Але чи мало діамантів
Знаходять у чужій воді?

**

Війну грізну і атомову,
To й дурень може розпочати,
Але щоб виграти її,
To і святий не зможе втяті.

**

Знаю я тебе не гірше,
Як свої п'ять пальців,
І щоб знати, я не радив
У міських китайців.

**

Петруся пізнав я добре,
Мов свою кишеню,
І не лиш його самого,
A і жінку — Ксеню.

**

Якщо зновував куди зйті,
Як і що там взяти,
Мусили відповідь знайти:
Як то все віддати?

**

Якби зновував, де місце те,
Де я маю впасті, —
Попросив би свого сина
Ковдру там покласти.

**

Знав Іван, і то не сам —
Знав і його тато,
Що на кожну неділеньку
Припадає свято.

**

Таємницю якщо знає
Хоч одна кума,
То вже буде, незабаром,
Знати пів села.

**

Не лиш силу треба мати,
А й знання придбати;
Бо хто трюки добре знає,
Мури той ламає!

**

Знаєш, як в житті своїм
Часто помиляти,
Мусиш також навчитися
Все те ю направляти!

**

Хто впився, серце розмочив —
Зробив із нього мокру шмату;
А протверезившись узрів,
Яку поніс велику втрату.

**

Сльози — ранішня роса —
Брудять вольові обличчя;
Де їх үряди вітають,
Там сумують п'ятиріччя.

**

Не мрій без перерви щодня спочивати,
Спочинок не мати — життя не дає,
А праця щоденна, тяжка і завзята,
Тому виконавцеві вартість несе.

**

Зник, як камінь у воді, —
Не лишив і сліду;
Мов би чорт йому поміг,
Як зійти зі світу.

**

Зник Петро, немов корова
Язиком злизала:
Чули вістку, що його
Качка, вдень, пірвала.

**

Зник, немов у темнім лісі
Ялівка вночі, —
Розмишляв товариш вірний
З бою ідучи.

**

Зник з очей і залишив
Різні неполадки;
Але, з часом, все минеться —
Зійде він із гадки.

**

Кожний ключ на свої двері
Таємницю має;
Золотий лиш кожні двері
Легко відчиняє.

**

Там із нас багато має
Золоте серденько,
Де його не прикриває
Пиха немаленька.

**

Прошу зуби не гострити
На чужі книші —
Доведеться заплатити
Тілові й душі.

**

Так блищить, і вскрізь сіяє —
Темнить навіть казку:
Вартости ж не більше має,
Ніж під нігтем скарбу.

**

Без причини, дуже часто,
За зубами б'ються;
А лиш хліба Бог зішле —
Зуби враз знайдуться.

**

Він бувалий і підкутий,
Ще й на всі чотири:
Вже за гратами відсидів,
Був і в монастирі.

**

На вареника чекали,
А прийшов пиріг:
І то, раптом появився,
Як улітку сніг.

**

Сім миль тяжко довелося,
Майже рачки лізти,
Щоб несмачно, ще й рідкого
Киселю поїсти.

**

А чи варто було нам
Сім миль іти пішки,
Щоб дістати в нагороду
Пів шматочка кишкі?

**

Хто в мандрівках небагато
Днів перебуває:
Іде, бува, по дорозі
І шляху питает.

**

Дуже добра всім порада:
Іти помаленьку —
Доженеш тоді, напевно,
І Хіврю хутеньку.

**

Як сидить, то всім терпить,
Мов старезний пень,
А як піде, то немов би
По вчорашній день.

**

Все пропало, понесло,
Все до крихітки пішло;
Мов невидиме прокляття
Все мітлою замело.

**

Характерникам твердим
Мусиш ти віддати з волі,
Або змусять вас чемненько
Погодитися з неволі.

**

Довго бідна і голодна
Згублено блукала коза,
Та в кінці свого блукання
Відшукала таки воза.

**

Гості — які б не були —
А прийшли непрохані;
Чи свої, чи не свої —
Підуть геть некохані.

**

Учить дітей своїх маленьких
Всього, що мама вас навчала,
Щоб під кінець життя в Канаді,
Недоля з вас не реготала.

**

Світом білим Гриць блукав —
Не мав часу сісти,
Та останній раз пішов
Сири землю їсти.

**

Всі рибалки добре знають:
Щоби рака з'сти,
Треба завжди, без вагання,
До води полісти.

**

Всі те знають: той, що робить
Безупинно леміші,
По роботі зайдає
Смачно зроблені книші.

**

Добрі люди тим корисні,
Бо їдять як пташки,
А працюють, мов невтомні,
Трудіvnі мурашки.

**

Де без міри люди плачуть,
Лихо там сміється,
Там, в потребі, і запаска
За плахту здається.

**

Як була я молодою —
П'ять бубликів з'їла,
А тепер лиши двадцять п'ять,
Бо вже постаріла.

**

З'їбі Сидор дуже радо
Білі паляници,
Та високо, над лавкою,
На верхній полиці.

**

Наші тато є забудько —
Славні тим між нами,
Бо годують їх удома
Часто забудьками.

**

Хочеш у повазі жити,
Радісно життя любити?
То їж борщ, та ще й з грибами,
І язик май за зубами!

**

Не очікуй масла й сиру —
Ти ж корову продала;
Мусиш їсти, козо, лозу,
Коли сіна вже нема.

**

Живи, сестро, дружньо, мило,
Правдою святою,
Хоч би, навіть, і прийшлося
Їсти хліб з водою!

**

Хочеш їсти щось поживне,
Гарне ще і смачнецьке?
То не спи аж до обіду,
А вставай раненько!

**

Вже так ведеться на цім світі —
Про це ти, сину, добре знай,
Шо на чийм візку ти їдеш,
То й їхню пісеньку співай!

**

Так вже трапилось йому —
У дорозі до Хоми —
Голову запоморочив, —
Опинився у куми.

**

Іхатимеш ти поволі,
То скоріше будеш в полі:
Отже, хутко ти не їдь,
Щоб не мусів іти вбрід.

**

Күм казав, що сам на небі
Ясні зіроньки збирав,
Та не досить був уважний,
І назад, на землю, впав.

**

Пан казав, що шубу дам —
Я ж, дурний, чекаю,
Та чи слово його тепле? —
То лиш я те знаю.

**

Сліпий казав: побачимо,
А глухий — почуюмо;
Один одному казали,
Та того не зав'язали.

**

Обіцяла старша Химка
Пів мішка цибулі,
Та, направду, приділила
Кожному по дулі.

**

Не подумавши сказав
Лиш своїй кумі,
А вона, вже по секрету,
Всім у слободі.

**

Чому мовчиш, пане брате?
Та скажи щось, Кліме!
Нехай твоє, так намарно,
Не в'яне, не гине!

**

Кажи мало, слухай більше,
А думай найбільше!
Не пізнавши, не лізь в воду,
А йди там, де мільше!

**

Будеш менше говорити,
Вуха не затруєш,
Тоді корисне, що треба,
Більше ти почуєш.

**

Що сказав, то вже минуло,
І ніколи не завернеш,
А написаного, з книжки,
То й волом уже не вирвеш.

**

Що сказали — поплило,
А записане пішло,
І все добре і недобре
Зі собою понесло.

**

О Максиме, що з тобою?
Та вже ж не вівторок,
Щоб казати те саме
Понад разів сорок.

**

Кажуть люди: кожна казка,
То є побрехенька,
Але пісня — ще й народня —
То є правда-ненька.

**

Інший камінь, на дорозі —
Людям перешкода,
А наріжний, для прикладу,
Іншим заохота.

**

Не лежи, як сурма грає,
До життя волає,
Бо лежачий камінь, часто,
Мохом обростає!

**

Не лиш камінь для кравця
Ножиці старі направить;
Навіть хвіст брудний кінський
Скрипку на весіллі славить.

**

На твердім граніті пишуть
Лиш сталевим долотом,
А історію карбують
Зі загостреним пером.

**

В кожному народі кажуть,
Що жорстокому катюзі,
Після скінчення роботи,
Приділяють по заслужі .

**

Один вояк в чистім полі
Ворогам не сила;
Одна квітка ще віночка
Ніколи не звила.

**

У попаленому полі
Гарно і будяк цвіте,
Та хоч він людей і вабить,
То його ніхто не рве.

**

До переду, на вершини
І у провід пхайся,
Та до пекла, перед батька,
Дуже не старайся!

**

Не кепкуй, старий барилко,
Хоч і щастя маеш —
Незабаром і ти, може,
Сам кухвою станеш.

**

Согрішив перед народом
У нерівній боротьбі?
Послужи ж своїй родині,
І Господь простить тобі!

**

Куди вітер віє,
Туди й гілля гнеться,
А слабий характер
У неволю пнеться.

**

Він тупий, що хоч клином
Клин на голові теші,
Або бити чолом мури
До роботи запряжи.

**

Добрый, славний початок
Баче радісний кінець,
Але разом і докуши —
Кожній праці є вінець.

**

Навіть і малий дарунок
Має вартісний рахунок:
Його завжди більше цінять,
Між хвальками радо білять.

**

Тяжко стало в світі жити —
Не так, як то перше:
В цій кишені вже порожньо,
А в другій ще менше.

**

Пізнай — як мало в світі треба
Для нашого життя, спокою,
І розійдешся ти у мірі
Із загребущою рукою!

**

Ти не смійся, не кепкуй! —
Я такої ласки,
То без клопоту дістану
Навіть від Параски!

**

Хто сказав, що наш Іван
Завжди час марнує?
Він же все своє життя
Свята всі пильнує.

**

Дуже добре ледачого
По смерть посылати:
Натовчешся, наживешся
Й захочеш вмирати.

**

Ледар двічі ходить,
Скнара двічі платить;
Море дурням по коліна,
Глибина — не жадна зміна.

**

Щодня ледачому є свято,
Хоч довго спить — не є багато;
Щодня неділеньки підряд:
Ледарство — мати всіх завад!

**

Не рухай шмату — то зігнє,
Сокира лежачи ржаві;
Лежачого хоч і не б'ють,
Але й лежати не дадуть.

**

Не лежи! Бо хто лежить —
Прокленуть того навіки;
На лежачого плюють
Навіть і низькі каліки.

**

Ох, қумусю, не лежи!
Бо ніхто із лежі
Дотепер ще у житті
Не пошив одежі!

**

Ну, Івасику мій милив,
Ти крути чи не крути,
Але все таки додому
Доведеться пішки йти.

**

Навчився раз шахрайства ти,
То хоч би як крутив, небоже,
Тобі вже нічогісінько
Й ніяк не допоможе.

**

Гриць в своїй роботі битий,
І похвалами прикритий:
Хитрим лисом він підшпитий,
І вовком старим підбитий.

**

Не журися, що всі кличуть
Нас і лихом, і журбою;
Та ж лихого біс не вхопить,
А журба ще за водою.

**

Чи вам відомо, що певно
Виправить лихого свата
Не наука і не штука,
А нагострена лопата?

**

Лиш у скрутну і тяжку,
Та лиху годину,
Ти пізнаєш собі добру
Й дорогу людину.

**

Прозівавши корабель,
В море слідом не біжи,
А, запрягтись до роботи,
Час тяжкий переживи!

**

Кожна твар за себе клопітливо дбає,
Свою власну пісеньку співає,
Та людина всіх в своїй кишені має,
Що ж робити з ними, — досі ще не знає.

**

Пригода кожна доведе
Усіх до мудрого кінця,
А найскоріше допоможе
Розумуванням мудреця.

**

Кожна справа — добра й зла —
Свій кінець побаче,
А тому то не журіться,
Що ваш дідо плаче!

**

Із однісінької нитки
Ще сорочки не сплели,
Але з кожного по нитці, —
Й голому вже є штані.

**

Кожний хоче бути знатним,
Бородатим і вусатим;
Та не кожний бородатий
Розумом бува багатий.

**

Майже кожний у житті
Втне якусь провину,
Та не кожний дістася
Штовханця у спину.

**

Час іде на костурах
Там, де вмер веселий сміх;
На забаві ж, мов той птах,
Пролітає попри всіх.

**

Хто думає, що смертью приятеля
Життя своє продовжити він зможе,
Той скоро голову свою немудру
У стіп законності без спротиву положе.

**

Одна асперина, — це корисна річ,
А більше — життя подарує;
Ще більше зужийте, й побачите вмить,
Як ваше спасіння вас трує.

**

Коли маєш коло себе,
У кишені, хліба пай,
То під першою вербою
Може бути тобі рай.

**

Захворів наш пан Іван:
Коли єсть, то завжди пріє,
А робота, і найтяжча,
То ніяк його не гріє.

**

Коли задумає сирітка
Нарешті одружитись,
То їй бракує того дня,
І мусить дійсності коритись.

**

Коли у полі люди добрі
Всі дружньо сіно косять,
То лиш на хмари споглядають,
Але дощу не просять.

**

Не тоді приходить час
На сопілці грati,
Як запряжені вже коні,
Поле щоб зорати.

**

Кожний mrіє бути здібним,
Кожночасно здібність мати:
Та для того — все, що треба:
Вміти здібність розпізнати.

**

Коли хмарно, то до того
І сонце не світить,
А як хмари розійдуться —
Дощик не потішить.

**

Іншим добрий сивий кум,
Декому і кумова,
А ще іншим до вподоби
Лише кумова донька.

**

Якщо комусь в його житті
Та добре все ведеться,
То в пізню пору, на скіпку,
Без клопоту прядеться.

**

Корона в кожному музеї
Притягне спомин, співчуття,
А на розумній голові —
Джерело смерти і життя.

**

Сійте, мудрі, нелукаві,
Думи теплі і ласкаві,
Бо ласкаве слово вчас
Піднесе на дусі нас!

**

Що далека сторона
І нерідний край,
То відмінна поведінка
І чужий звичай.

**

Птаха красить пір'я,
Роги худобину,
Хату господиня,
А знання — людину.

**

Кожний знає, що з краси
Не нап'єшся ти води;
Так же само: що красу
Я до гробу не візьму.

**

Хто у злиднях побував —
До добра втікає:
Злидні вчать ощадно жити —
Кожний добре знає.

**

Не багато треба знати
Хробака злапати,
Бо кривого зайця може
Й цуценя догнати.

**

Не кривіть, шановні гости,
Солоденькі писки
Біля повної, з дарами,
Ще й чужої миски!

**

При кожнісінській хатині
Є своя криниця,
Але всюди — що криниця,
То і інша є водиця.

**

Кричить жінка, мов шалена —
Зупинити годі;
Як ніколи розкричалась,
Мов пацятко в плоті.

**

Друг мій той, хто відчуває
Жар душі і серця стук:
Він, в бурхливім людськім морі,
Одинокий білій крук.

**

Кого дуже не свербить,
Той не потирає;
Кому ж розуму бракує —
День і ніч гуляє.

**

Люди їдуть на весілля —
Веселяться і спішать,
Але кури — лиши згадають —
Перед смертю всі тримтять.

**

Може хтось бере поважно...
І йому ніяково,
Але я беру на легко,
І мені однаково.

**

Може комусь виглядає
Річ та, як болото;
Мені ж вона вартість має:
То ж мое золото.

**

Хто для іншого, зі злоби,
Ями дві копає:
Дуже часто, необачно,
Сам до них впадає.

**

О, він корисний для всіх,
Мов на воду сітки,
Або занятій кравчині
Голочка без нитки.

**

Коріння доброї науки,
То є глибокі і гіркі,
Зате ті овочі близенькі
Та солоденькі, і смачні.

**

На світаночку коси,
Наша люба косо,
Доки сонечко не зійде,
Поки сиро й росо.

**

Кланялись тобі низенько,
Любо позичаючи;
Кланяйся ж тепер ти їм,
Рідне відбираючи.

**

Хоч і мудрий, і найкращий —
Люди кажуть: він відпад,
Тому з кращим пляном в світі,
Він не може іти влад.

**

В добрій хаті крук не кряче,
А коцюба кудкудаче,
І незgrabне помило, —
Яйко в п'ятницю знесло.

**

Не залазь у невідоме,
Бо без сліду пропадеш,
А не спробувавши леду,
Носом воду зачерпнеш.

**

Не хапай усе, що можеш —
Бери те, що понесеш,
Бо як вкусиш забагато,
То всього не проковтнеш.

**

Куди голка, туди й нитка —
Це вже так ведеться:
Один весело панує,
Інший під ним гнететься.

**

Ліпше жити і все знати,
Та не обіцяти,
Аніж потім, без обличчя,
Слово те ламати.

**

Хай вже буде і погано,
Аби лише їхати,
Аніж добрє, за візком,
Без перерви тъопати.

**

Випадки служать здібним:
Та здібність є бездушна
Аж доки не повірять в неї —
Тоді стає послушна.

**

Ліпше мати, хоч маленьку,
Та рідненьку хату,
Ніж велику і розкішну
Кумову палату.

**

Чим подальше в темний ліс,
Тим і більше лісу,
А чим більше маєш лісу,
Більше буде й хмизу.

**

Якщо ж, мила, не літала,
Бувши молодою,
Не збираїся ж ти літати
І тепер, старою!

**

Te, що літо так завзято
День і ніч збирає,
Te зимонька без вагання,
Все до дна з'їдає.

**

Краще власними ногами
Збоку коня тьюпати,
Ніж чужими, у сідлі,
Коням ребра шкрябати.

**

Всемогутні часто ловлять
Бідні нації, в біді,
Мов рибалки глупу рибу
У розбовтаній воді.

**

Більше риби налапаеш
Не прикрашеним гачком,
Але добрим, всежичливим,
Своїм власним щастячком.

**

Блаженний той, кого так рано
У полі сонце зустрічає;
Ta проклятий, хто, пробудившись,
Вікно від сонця заслоняє.

**

Смачний окраєць чорного
Хлібця в щасливім колі,
А ласоці — не є смачні
В багатстві та недолі.

**

Всі Микиту добре знають,
В нього правду не вітають:
Там ще рибу не зловили,
А вже юшку заварили.

**

Ложка дъогтю на халяві
Дуже корисна й пригожа,
Але ж вона в бочці меду,
То цілком вже не є гожа.

**

Скоро бігти — безногого
Повік не научиш,
А хто спритний, того навіть
І в мішку не влучиш.

**

Немаленька і чистенька
Нам припала хохля;
Та що з того, коли миска
Є цілком порожня.?

**

Ой кумуньо, гора впала!
Чи ти таке колись чув?
Бо комарик, необачно,
Буйно під горою чхнув.

**

Перетерпиш лише день —
А ніченька-мати
Всім закоханим, відважним
Принесе поради.

**

Чим осінні, всім так милі
Ніченьки темніші,
Тим поважні, недосяжні
Зіроньки ясніші.

**

Нога ногу підпирає,
Рука руку мие:
Коли ж менший брат сміється —
Громада радіє.

**

Не вітає хто схід сонця,
А лищ знає гуля,
Той те варта, що велика
Без палички нуля.

**

Той, хто радо, без вагання
Любить обіцяти,
Тому трудно, неймовірно
Тяжко віддавати.

**

Той, хто дійсно хоче дати,
Вам не буде обіцяти,
Бо хто часто обіцяє,
То ніколи не сповняє.

**

Хто направду хоче дати —
На нагоду не чекає,
Бо відважний, ширий чин
На нагоди завжди чхас.

**

Дехто в Бога сили просить
Інші просять ковбаси;
Ти йому про образи,
А він вам про гарбузи.

**

Той самий пиріг, і мудрі
Двічі не їдять,
Тим самим шляхом в повітрі
Двічі не летять.

**

Очі — дзеркало душі —
Сміються і плачуть,
Ta про смуток глибини
Нічого не скажуть.

**

Чесні сором із очей
Віями змивають,
А нахаби, — у Сірка
Пару позичають.

**

Є й такі, що все очима
Ласо пожирають,
А руками, мов граблями,
Беруть, загрібають.

**

Він увічі дуже добрий,
Мов невинний лис,
Поза очі ж, душу хоче
Видерти, мов біс.

**

Скажи правду дівчинонці —
Тебе проклине,
А скажи, що вона гарна —
Буде славити тебе.

**

Плачте очі, плачте кари,
Хоч би й стратив душу;
Бачили ви що купляли,
А я їсти мушу!

**

Лишень очі жах побачать —
Серце заридає,
А що зникне з очей ваших —
З думки відлітає.

**

Він щасливий, бо в гаразди
Часто попадає,
Мов та муха, що у меді
З розкоши вмирає.

**

Притиснуло горе Гриця,
Мов пасований хомут,
Бо попався у халепу,
Як до борщику когут.

**

Te, що впало у текучу
І глибоку воду,
Вже не має, і не буде
Мати повороту.

**

Місяць світить, та не гріє,
Лиш вдалі нидіє;
Так північна “братня” ласка
Нас віками гріє.

**

Добре йому все іде —
Мов із легкої руки,
І мірошник він не злий
До готової муки.

**

Мова — не половина,
Її не роздуєш;
Що прилюдно оповів,
З тим і запануєш.

**

Мовчить, немов нова стіна,
Або води набрав у рот,
А вже як скаже, то так ляпне,
Немов на праведних сексот.

**

Слухайте що старші кажуть:
Хто в товаристві мовчить,
Той товариство те, певно,
Правди і життя навчить.

**

Замовчи ти вже, нарешті,
Не кляни үсіх, глуха:
Будуть більше шанувати
Й менше матимеш гріха.

**

Не вживай свого ти писка,
Бо чие мичало б,
А, небоже, всім негоже
Нишком би мовчало б.

**

Правда є: що молоде,
Кожному те дороге,
Але знайте: що старе —
Добре поле вам зоре.

**

Милу пташку не вчимо,
Та вона літає;
Так то є, що й молоде
Розум старий має.

**

Давай без сліду нарікання,
За тим хай серце не боліє,
Бо щира жменя давача
Ніколи в світі не збідніє.

**

Як половник мій горів,
То Грицько там руки грів,
І від тої ночі всім
Став нам рідним і своїм.

**

Дотепер малий Іван,
То збирався в дранку, —
Відтепер, то став носити
Вже перепиранку.

**

О пташинко, їж сама,
Люба моя й мила,
Як такого вже добра
На Різдво зварила.

**

Тяжко віз було пропити
З вантажем усім,
Але дишло вже пустити,
То не міг Максим.

**

Якщо в домі твоїм, брате,
Запанує гріх пиття,
Не чекай у тій хатині
Ані щастя, ні пуття!

**

Що тверезий зберігає
У неп'яній голові,
Те підпитий завжди має
На маленьком язиці.

**

Шапкою пишався гриб,
Бо не мав він голови,
А чому ж то капелюхом
Завжди хвалитесь ви?

**

Не пишайся красивим, пишним,
Не хвали кирею;
Лише дурень запишався
Торбою своєю.

**

Багато в світі є біди,
Бо люд їй потурає,
А в океані тьма води,
Непитна бо вона є.

**

Всі змагаються в житті:
Люди і народи, —
А змагання зі собою
Нас веде до згоди.

**

За роботою нема
Навіть часу з'їсти,
Бо за лежанням не мав
І хвилинки сісти.

**

Скільки б не мав подостатку, —
Все те проминеться,
А як чогось і бракує,
То й без того йдеться.

**

Хрест нести — не с ганьбою,
Якщо несений тягар,
Повною впаде вагою
На сьогоднішніх татар.

**

Лиш у пана побував,
І манерам вже могила:
Голову несе високо,
Мов стара в попа кобила.

**

Слухай старших чуйним вухом,
Всіх людей питай,
Але завжди, де б не був,
Власний розум май!

**

Хто не добрий до людей,
До тварин лютує,
Той поспішно й передчасно
Похорон рихтує.

**

Він є майстром написати,
Всім наголосно читати;
А найбільшим майстром праці,
Є — з кишені витягати.

**

Попсуй-майстер обізвався:
Я до праці народився, —
Та лиш будь до чого взявся,
В клопотах вже опинився.

**

Праця кожна, досконала
Майстра свого похвалить,
А за кожним добрим майстром,
Розум мудреця сидить.

**

Все на світі має лад,
Має все і свій закон:
Маківник одні їдять —
Інші лижуть макогон.

**

Пильнуй воза й те на возі —
Не дай Боже, щось впаде,
То ніхто вже, так легенько,
Згубленого не знайде.

**

Усі пани і підпанки —
Нема кому працювати:
Нема кому йти до церкви
Правди научати.

**

Наша пані, на всі сани —
Площа величен'ка,
Але й розумом нівроку, —
Також не маленька.

**

Панством живе, панством дише,
Панство й на обід давай,
І зробився вже такий,
Що лиш з буком піdstупай.

**

Пара тіло розпарює —
До кісток вас парить,
Але кістку, і найменшу,
Без старань не зварить.

**

Хто гарячим молоком
Спарив собі руки,
Той на зимну воду дує,
З доброї науки.

**

Масну кашу ще й мастьять
Помасленим салом,
А як боки хто мастить,
То буковим палом.

**

Хто частенько віз мастить,
Той тим возом іде,
А немащений рипить, —
Ніде не поїде.

**

Чи то лях, а чи кацап —
На них має добрий храп,
Часом щастя їм бажає:
Хай чума їх не минає.

**

Найкраща троянда
Найбільше вас колить,
А близька особа
Дочиста оголить.

**

Добрі наміри корисні
Там, де всі запеклі:
Ними навіть спекулюють
І у темнім пеклі.

**

Хліб засушений в печі,
На полиці хрусти;
Натякнув про буряки,
Щоб дали капусті.

**

Не цурайся, не лякайся
Довгої науки:
Вона робить все досяжним —
Має довгі руки.

**

Він ходив як мокра курка,
Чувся, як коза у просі,
Виглядав — мов на хресті,
Допікав, як хрін у носі.

**

Помру я молодо? то й що?
Сини не будуть сиротами:
Бо там мільйони, над Дніпром,
Готові бути їм батьками.

**

Не свари малого брата,
Що він часом тебе б'є,
Бо кропива всіх січе,
А також і мед дає.

**

Доробився хлоп горбів:
І зізаду і спереду,
Бо прийшлося, ненароком,
Передати куті меду.

**

Вихвалиялись на городі
Немалі кvasниці:
Які ж добрі вони є
З медом у столиці.

**

Кожному прийшлось піznати,
Що у милої куми
Завжди краці і зграбніші,
Ще й смачніші пироги.

**

Хто уліті протанцює
Соняшну годину,
Приайдеться іти до лугу
Взимку по калині.

**

Користай із добрих днів:
Живи добре, не принадно,
Бо опинишся, мій брате,
Між бідою і ковадлом.

**

Любив ангела й на нього
Завжди око мав —
Для подружнього ж життя
Собі відьму взяв.

**

Торгував цілу годину,
Й виторгував шило
За останнє, усім знане,
Нове мотовило.

**

Міряють і вздовж, і вшир:
Чим? то незалежно!
Але тнуть лиш раз один,
І то, обережно.

**

О, він дійсно молодець,
Порівнявши до овець,
А зустрівши баранця, —
Він повівся мов вівця.

**

За чадрою золотою
Всі обличчя милі,
А без маски — купи шкури:
Без вус, постарілі.

**

Крісло видне — для відважних,
Не низької касти,
Бо низенько хто сидить,
Тим не страшно впасті.

**

Метушаться всі на світі,
І ніхто не баче,
Як безхатна сиротина
Серед ночі плаче.

**

Кожний пам'ять добру має,
Та ніхто не знає:
Лише дід, та стара баба,
Ta ціла громада.

**

Кожний свою думку має,
Та ніхто не знає:
Хто і як, коли і що
Сам собі гадає.

**

Діяльність, це безмежне право
Стрілою, вмить, а може й мляво
Робити з власністю що хочу,
Бо що те варте як не можу?

**

Несвоєчасний, дивний сміх,
Слізьми нерадості підлятий,
Не зміє він найменший гріх,
Бо щирістю не був обнятій.

**

Чи бідненько, чи багато,
Чи у замку ти живеш,
Але труну свою, брате,
І на печі не минеш.

**

Не тим любий і незгубний,
Бо вже дуже гарний,
А тим гарний і коханий,
Бо занадто любий.

**

Якщо тобі не до вподоби,
То ти не слухай і не дбай,
Але брехати в нашій хаті,
То прошу нам не заваджай!

**

Любі добре посварились,
Тому й гарно помирились:
Після того у ще кращій
Добрій згоді опинились.

**

Для дорослої людини
На либонь і може
Покладатися, в що пору,
Соромно й не гоже.

**

Від Миколи до ніколи —
Обіцянка-цянка;
На осиці рве квасниці
Премудра Маланка.

**

Часто — й добре надокучить:
Хочеться щось інше:
Тому з радістю вітають
Нове, хоч і гірше.

**

Жартома я допустив
До стола ворожку,
А вона ще й підхопила
Щонайбільшу ложку.

**

Вічного нема нічого —
Скінчиться й негода:
Завітає люба й мила,
Соняшна погода.

**

Краще жити з ворогами,
І змагатися із ними,
Ніж пошитися у дурні,
В розкошах з дурними.

**

Не журіться, що нема
Місця де присісти,
Аби було що дістати
І добре поїсти.

**

Не хвалися ти копами,
Що стоять у полі,
Але добрими друзями,
Як маеш доволі.

**

Для розумного є тяжко
Молотити язиком;
Для ледачого ще тяжче
В полі двигати плугом.

**

Млин меле — хліб буде,
Язык меле — лихо буде;
А як спільно всі намелють —
Шлях незгодонці постелять.

**

То лиши люди оздоблюють
Місце для дітей,
А не місце оздоблює
Заздрісних людей.

**

Де усміхнена й приємна,
І своя людина,
Там і хата не для свята,
А для всіх гостина.

**

Дожурився, добідився,
Що без засобів лишився:
Ані хліба там шматка,
Ані соли хоч пучка.

**

Коли чоботів нема —
Постоли взувають,
Але в пору зимову
Босі не блукають.

**

Розуму шукай в розмові
І у думній голові,
А не в довгій і розкішній,
Та у пишній бороді!

**

Добрих завжди вихваляють
За життя, як ще живуть;
За недобрих, після смерти,
Змушеного слізую проллють.

**

Скільки б, братіку, не думав —
З бульки чуда не утнеш,
І з одного вола двічі
Шкури, друже, не здереш.

**

Раз в житті тобі вдалося
Відродитися в новий жупан:
Це ж не значить, що від нині
Ти вже над панами пан.

**

Горе зорав, і засіяв
На городі смуток;
Зібрав лихо і, вкоротці,
Загубив розсудок.

**

Мається Грицько зухвало,
Мов безштанько в колючках:
Сонце гріє, Гриць дуріє,
Мов несповна в коноплях.

**

Очі чесні соромливо
З жалю душу тіпають,
А нахабні, лицемірно
Тихо перелупують.

**

Краще хата з лободи,
Хліб сухенький до води,
Ніж за повними столами
Бути в сварці із панами.

**

У безлюдному степу,
Без їжі і хати,
Можна навіть хробака
М'ясом називати.

**

Запишалася Мотроня:
Струнка та вродлива,
Мов годована на показ
Дякова кобила.

**

Без надуму пишається,
Мов чарівна пава,
Але в дійсності дурне,
Як стара халява.

**

Є на світі люди цінні,
Мов сидячий пес на сіні:
Що і сам того не гам,
І другому теж не дам.

**

Похвалитися — не гріх,
Задум свій кінчаючи;
Та великий буде сміх
З пихи починаючи.

**

Перша чарка лізе боком,
Друга — головою йде,
Третя язиком керує,
А четверта гріх несе.

**

Перший шмат усі їдять
Без балачок і усмак,
Але другий, чи там третій —
Цілковито вже не так.

**

Переможець має слушність,
Він взірцем є, люди,
То ж плекай знання і мужність,
Прикладом щоб бути!

**

Знав як позичати, друже?
Знай тепер віддати борг!
Щоб не сталося, як Петрові:
Пізно з козами на торг.

**

Дурень плаче над пером,
Добре щоб писати,
А мудрець плекає розум
Пером керувати.

**

Знайте пана по халаві,
Фахівця по праці;
Мудрих людей по мовчанці —
Дурнів по балацці.

**

Часто так уже ведеться,
Що чого в житті питаютъ,
За те певно і відважно,
Понад міру заправляють.

**

Друга пізнають в біді,
Ворога у щасті;
Сmak цукерків пізнається,
Якщо не є часті.

**

Хто розумно і відважно
У людей питає,
Той по темних катакомбах
Часто не блукає.

**

Не гордися, пам'ятай,
Що розумний спиток,
Будь-коли не може бути
І найменший збиток.

**

О кумонько моя мила,
Вашими б устами,
Та мед і пити й зайдати
Кашку з колачами.

**

Кожний знає, що де п'ють,
Там без пам'яти і ллють;
А де дерево рубають,
Там і трісочки літають.

**

Хочеш бути незалежним? —
Не кажи дай Боже!
І коли не п'ють до тебе,
Не надійсь на може!

**

Той, хто завжди і охочо
Горілочку п'є,
То не лиш свою родину,
Але й себе б'є.

**

Людина фізично простори шукає,
Замісячне царство її притягає,
Та хоч і сильне є до неба стремління,
Ta всіх переможе доземне тяжіння!

**

Так вже є на Божім світі:
Вилий трошки — ти помреши,
А не пий цілком нічого, —
Також смерти не минеш.

**

П'ють үсі: малі й великі,
І ти, якщо хочеш, пий!
Але розум незаступний,
За нізацію не пропий!

**

Довго спить, бо забуває,
Що запізно хто встає,
Тому хліба на прожиток
До нового не стає.

**

На обід Грицько прийшов,
А порожній стіл знайшов —
Пригадав: хто пізно ходить,
Той собі тим дуже шкодить.

**

Раз навчився плавати,
Того не забудеш;
Що б не пробував робити —
Ти орлом не будеш!

**

Не турбуйся, не журися,
Не плач надо мною,
Але краще схаменися
Й заплач над собою.

**

Мисли добре і розумно,
Щоб пізнати справу,
Бо тобі не оплатиться
Шкурка за віправу.

**

Ріже Ганка небелиці
І плете дурниці,
Так — неначе на січкарні,
Мов на помелиці.

**

Ти вже, брате, не мели,
І дурниці не плети:
Я чув кращих брехунів,
Не лише таких як ти.

**

Хто вже річку переплив,
Море тому сниться:
Він басейна, чи ставка
Більше не боїться.

**

Ворога свого воюй
Шаблею — й покориш,
А дружині уступи —
Тим її розбройш.

**

Від народнього коріння,
Відірвався і поплив,
Та до берега другого,
Так, сердега, й не доплив.

**

Інші люди такі впERTі,
Що ти йому плюнь у вічі,
А він далі вас впевняє,
Що то мало бути двічі.

**

ВпERTим людям серед ночі,
Te що хочуть заблищить;
Tи їм добре плюнь у вічі —
Вони кажуть, що дощить.

**

Ти, на старість, хочеш добре
Жити й панувати?
Треба змолоду, дитино,
Вміло плянувати.

**

Пнеться Гриць зарозумілий
Свого тата вчити:
Як то правильно старому
По землі ходити.

**

Пнутися уверх — не гріх,
Все живе бо пнеться;
Лише мертвє, неживе
Надолину гнеться.

**

Чи то варто за плахтою
Старій бабі пнятись,
Коли тепло і в запасці —
То пощо ж старатись?

**

Жваво, браття, до мети,
Гріх ледачим бути!
Заповільного і в небі
Підштовхують люди!

**

Славне, скоре і моторне
Недосяжним в'ється,
Бо поволі — навіть мокре
Дерево займеться.

**

Якщо маєш, друже мій,
Погано орати,
То вже краще зачинай
Коня випрягати!

**

Чомусь воно так ведеться,
Що погань сивіє,
А ніколи, на нерадість,
З часом не старіє.

**

Чи ви думали колись,
Щоб з поганої трави,
Гарне сіно, всім на диво,
Ви зібрали би змогли?

**

Поспішає він до праці
Аж під п'ятами кипить:
Мов на щибеницю злодій,
Мов замочене горить.

**

Хто з захопленням працює —
Завжди і до поту —
Запрацьовану поживу
Смачно їсть, в охоту.

**

Якщо будеш працювати
З радістю, небоже,
То тобі, на кожнім кроці,
І Бог допоможе.

**

Праця майстра величає,
Все в його руках горить,
А в ледачото з роботи
Ненависть в душі кипить.

**

Чи то варто працювати,
Коли сонечко пече? —
Кожна ж праця, це не заяць,
І до лісу не втече!

**

Хочеш бути на показі?
То працюй у кожну мить:
Працьовитий леміш завжди ж,
Мов новісінський блищить!

**

Працювати коли кличуть,
То від нього чути "ох";
Посади ж його за стіл,
То справляється за трьох.

**

Предки знані і забуті
В нашій крові мають слід:
Вони успіх наш і сила,
Вони правда, життя світ.

**

Славні предки, хоч забуті,
Та вони — душа моя:
Ними мислю у дні люті,
Ними завжди живу я.

**

Хто власний блуд не направляє,
Ту помилку він завжди має:
Та гріх той зникне мов та сновидь —
Згодися лиш піти на сповідь.

**

Добре рибі жартувати
На дні моря, чи в ставку:
Не до жартів же на леді
Й на гарячому піску.

**

Не дивуйтесь їм, люди, —
Вони поріднилися
Від того ще, як на печі
Всі накупу грілися.

**

Багато родичів, але
Немає нам притулку:
Старий сухар прийшloся їсти
В вузенькім перевулку.

**

Рідня, бо ще як наші тато
Відкритим полум'ям горіли,
То ваші дідо коло нього
Свої померзлі руки гріли.

**

А ж то добресенька рідня:
Як бульба, висівки й свиня,
Чи хитрий лис і глупі кури,
Або трава і голі мури.

**

Не втім є річ, що в хаті піч,
А втім —який там хліб пече:
Чи в хаті тій любов панує,
Чи злість гадюкою повзе?

**

Тиха річка, і великі
Греблі розмиває,
Та й струмочок, хоч маленький —
Береги змиває.

**

Винахідливий Грицько
Довго мав надію:
Й винайшов новий зашморг
На рідненьку шию.

**

Довго й тяжко працював —
Так як і ведеться,
Й заробив — ні більш, ні менш —
Сіль до оселедця.

**

Всі на Гриця нарікають,
Що за всіх гуляка:
Та ж він стільки наробив,
Що і кіт наплакав.

**

Де є більше як один,
І всі роблять те саме:
Їм не вийде те саме,
Бо не роблять як один.

**

Народився хто вівцею,
Того й стережуть:
Йому завжди місце ззаду,
Його і стрижуть.

**

Довго Мотря розмишляла:
Дати, чи забрати? —
Та раз мама породила,
Раз і помирати!

**

Якщо вівцею народився —
Вівцею, брате, і помреш,
Орлів бо стадо в загороді
Ніколи ти не розведеш.

**

Не родив мак вісім літ —
Голоду не мали;
Не зародить далі мак,
Перебудемо і так.

**

Не журися, що вродився
Не такий вродливий,
Коби лише був розумний,
Добрий і щасливий.

**

Не родися в шапочці,
Чи в довгому платячку,
А родися в довгій долі,
В глибокому щастячку.

**

Крізь сльози видно сміх життя,
Весна за осінню не плаче!
Чи дійсно світу вже нема,
Якщо сліпий його не баче?

**

Шляхами люди йдуть до горя,
Тунелями у хап катюзі,
По розум лізуть до людей,
По добре серце до матусі.

**

Про дурниці добре дбає:
Всі дозрілими зібраав,
А по розум запізнився —
Навіть ниви не зорав.

**

Де розумних козаків
Лихо зустрічає,
Там немудрих місчухів
Регіт, сміх лунає.

**

З непростою головою
І сто ніг панує,
А з дурною і одна
Пара стіп бідує.

**

Все небажане росте,
Мов з питної води йде:
Неприємне — щогодини,
А нелюдяне — щоднини.

**

Рука добра, рука мила,
Рука широго давця
Буде жити, багаті
Без зупинки і кінця.

**

Рука руку кожночасно
І охочо мие;
Злодій злодія, прилюдно,
Від закону криє.

**

Легко мудрому проблеми
Всякі розв'язати,
А найлегше — від усього
Руки умивати.

**

Є міський рух і базарний,
І, опівночі, цвінттарний;
Рух замерзлих хробаків,
І відважних козаків.

**

То немудрі лиш сваряться
За подертий міх;
Мудреці ж за содержиме,
Всім дурним на сміх.

**

Через вишкварки пісні
Посварилися на смерть,
І ніхто їх не помирить,
Чи то круть, а чи то верть.

**

За овечі, теплі шкварки
Наробили стільки сварки,
Мов сороки на тину,
За нішо вели війну.

**

Наша гарна і розумна,
На всю вулицю тямуха,
Та в голівонці своїй:
Замість розуму — макуха.

**

Наколи ви скибку втяли,
Любі кожному дівиці,
Не притулите ніколи
Вже назад, до паляниці.

**

Гарно, любо і привітно
Прибири пенька,
То і він заграє ролю
Доброго панька.

**

В позолочений убрався
Ще ѹ новісінський жупан,
І гадає, що від нині
Він уже не хлоп, а пан.

**

Убогому малощо
У житті бракує,
А захланний, то за всім
Бігає ѹ полює.

**

Чи продатися за ложку
Повну сочевиці,
Чи за тридцять срібняків —
Рівні гріховиці.

**

Робить кожного поважним
Почесних увага,
А для немічних і кволих —
Проклята зневага.

**

Не скажу я вам нічого,
Бо усім вам заськи
До моєї чарівної,
Синьої запаски.

**

Чи багатий, а чи бідний,
Усяк добрий Іванець
Дбає не за чужу торбу,
А за власний гаманець.

**

Лапай, мій маленький друже,
Лапай, Славко, і ти, Петре,
Поки славне є доступне,
Поки всім досяжне, тепле!

**

Ворог лагідний і чесний,
Поки шкоду вам плянує;
Та сокиру заким гострять,
То поліно не сумує.

**

Поневолений нарід
Пращурів не знає,
Бо у клітці навіть кріт
Світло привітає.

**

Власна стайня — і дрантива
Нам овець наплодить,
А чужа — хоч золота —
Ягнят не накотить.

**

Чи те корито золоте,
Чи з нього сонце промінює,
Чи з глини зроблене воно —
Свині однаково смакує.

**

Щастя і згода — одне, нероздільне —
В добрих родинах в повазі живе,
Тож не дивуйтесь добрим молодцям —
Згода їм щастя до хати несе.

**

Копав голкою криницю
Й докопався до водиці,
Без зупинку бо копав
Й потом ямку наповняв.

**

Той, хто родиться ледачо,
Все виконує лежачо;
З голодом свій вік живе:
Голод єсть і голод п'є.

**

Вода, це сила загадкова,
Що греблі й скелі підмиває,
Але скерована на млин —
Довкола людність звеселяє.

**

Не натягай на себе пиху
І не гордись новим вінком,
Бо з котика сміються миші,
Котрий прикрашений дзвінком.

**

В краях, де злидні владу мають,
Корови ялові блукають,
І там від сварки аж до бійки,
Всього лиш пів малої мірки.

**

Не винуй їх безпідставно:
Як вхопив вже за рукав,
То свідчи сміливо потім,
Бо він річ твою украв.

**

Раз розказував хвалько
Братові й сестричі,
Як хапав зубами місяць,
Швайкою водиці.

**

Огонь солом'яний умить
Пече, палить, та скоро гасне;
Так гнів раптовий промине,
Але пошкодить серце власне.

**

Найкращий лік це чисте серце,
Весела думка, не брудна;
Ta горе тим, чий розум світлий
Затемнить впертість барана.

**

Зумій синочка научити,
Як власний шлях в житті знайти,
Тим допоможеш в старшім віці
Триматись дальше від біди.

**

Стріне кожного зі смертю
Te життя, де вічні дні,
Bo по смерті життя плине
На тій другій стороні.

**

Не легко жити в самоті —
Забутим Богом і людьми —
Зате найменше добродійство
Зумієш оцінити ти.

**

О любі братчики і сестри,
Ви вухо заздрості заткайте
I, вмившись радістю й любов'ю,
Братерства силу привітайте.

**

Увечорі день хвали,
А ніч усхідсонця:
В той час знаєш, що вони
Принесли гостинця.

**

Мама донечку хвалить,
Тато сина вихваляє,
Але каша, помашена,
Сама себе знає.

**

Не можна Бога проклинати,
Братів молодших забувати,
Та можна зайдам голозадим
До пелени вогню давати.

**

Не тоді хвалитись треба,
Як на торг ідеться,
А хвалися тим усім,
З торгу що несеться!

**

За шахроване — цілють,
За крадене судять;
Продаючи — все хвалять,
Купуючи — гудять.

**

До згорою повних мисок
Трудолюбій маю писок,
А до тої палянці
Зуби знайду й на полиці.

**

Поет сьогодні, для сьогодні —
До завтра ледь чи доживе;
Поет, що пише все для завтра,
Ніколи в людях не помре.

**

Сімнадцятка така буйна,
Й зуміла стільки намотати,
Що потім треба тридцять років,
Щоб ту дурницю розмотати.

**

Такий лінивий, що не хоче
У спрагу, літом, нахилитись,
Щоби з чистенького струмочка
Холодної води напитись.

**

Найдурніший пан осел,
Золотом ладований,
Осягне найвищий чин
Заздрістю керований.

**

Хай вже буде нам, до греця,
Від тепер вже дещо гірше;
Щоб лише не те саме,
Аби щось — хоч трохи інше.

**

Для тих, хто вірить пропаганді,
То щира правда не існує;
Для них: чим скорше меле млин,
То тим сильніше вітер дує.

**

Не тішуся людським терпінням...
Їм співчуваю й помагаю,
Але мене щасливим робить,
Що клопотів я тих не маю.

**

Маєш власного коня —
Їдеш там, де хочеш,
А з чужого, серед дня,
Корочком зіскочеш.

**

Ну що ж, брате, світ великий —
Всім, як слід, не догодиш:
Згодиться один за бублик,
Але іншим давай книш.

**

Від часу як народився,
Спочивати не збирайся,
І без змагу потуряти
Ти собою не давайся!

**

На цім світі ми родились
Щось робити, працювати,
А на другім, вічнім світі,
Без перерви спочивати.

**

В'язень молиться до світу,
Що він баче у вікні,
А пустельник проклинає
Довгі і безхмарні дні.

**

Ще світ Божий, як повинно
На людей не світнув,
А він уже, подостатку,
На похмілля хильнув.

**

Дарування — не що інше,
А плянована підплата,
Бо даруємо не бідним,
А де родиться відплата.

**

Та черешня така близька,
Чорна і солодка,
Та дістati не під силу —
Драбина коротка.

**

Набувай знання глибоке,
Щоб не мав в житті мороки,
Бо в житті, хто мало знає,
Того світ не поважає.

**

Хто знання глибоке має,
Той і мури поломає,
А кому його бракує,
Часто розуму купує.

**

Хто уважно й обережно
Все каміння об'їжджає,
Той ночами, як і днями,
В лісі темнім не блукає.

**

Не все в руці благословенне,
Що ви отримуєте в дар,
Бо важиться, не що дають,
А дав добродій, чи скупар.

**

Хто найменшої дрібниці
У житті лякається,
Той і в ліжку, на перині,
Нешчасливо мається.

**

Не забудеш, своєчасно,
Подостатком помастити,
То і віз тобі ніколи
Не відважиться скрипіти.

**

Хто дороги, на всі боки,
Добре у знавців питає,
Той ніколи, по завулках,
Безцілево не блукає.

**

Хто подумано мовчить,
Той і чотириох навчить,
А у кого є терпець —
Буде визначний знатець.

**

Пам'ятай, що хто хапає
За нечесану чуприну.
Він не думає про ласку,
А про вигідну лозину.

**

Ви такі подібні дуже,
Як бурмило до теля,
Або до людської шиї
Міцно зсукана петля.

**

Хто не дуже показний,
Переважно той міцний,
А хто преться до болота,
Додають тому охоти.

**

Хоч покорений, насподі
І без сил лежатиму,
Все одно тобі, злодього,
Прямо в ніс плюватиму.

**

I таке було в житті,
Що співай та скач,
А тепер зійшло до того,
Що хоч сядь, та й плач.

**

Готувався до обіду
Наш рухливий старий дід,
Але вийшло, що й вечерю
Прозівав, не лиш обід.

**

Як подобалось Настусі
Покататись на санках,
То ж нехай не буде тяжко
Потягнути їх в руках.

**

Полюбив, як пес цибулю,
Або всім болючий кий,
Чи тернину в своїм оці,
Чи, не менш, патик чужий.

**

Не навіщуйте на себе
Ані срібла, ні золота,
Бо воно вас не потягне
До висот, а вниз, в болото.

**

Наколи вам, мої браття,
Досить є на юшку,
То повинно б, подостатком,
Стати й на петрушку.

**

Хоч старі, але також
Дехто щось вартує:
Віл старий, а борозну
Нам же не попсує.

**

Всечасні докази сильні,
Вживаючи гнучкі слова;
Накази ж щирі, а тверді —
Помрутъ, мов скошена трава.

**

Щоб овоч добру принести,
Рослина мусить зацвісти;
Та не усе, що зле цвіте
Недобру овоч принесе.

**

Коли одне заплаче око, —
Друге не знає як стерпіти;
Так само близька вам особа
Не всилі співчуття прикрити.

**

Щоби виросла рослина,
Ми насіння засіваем,
А без рибоньки малої,
То й велику не злапаєм.

**

Безпечно побудованих гребель
Бажають всі, що їх будують;
Та не міцний безпечний корабель,
А той, яким досвідчені керують.

**

Дощик кропить на городі,
Квіти стеляться по плоті;
Зайда в Києві панує,
А над містом смерть жириє.

**

Якщо посіяв ти нічого,
То не чекай врожаю з того,
Бо що посіяв, те й пожни,
А як стелив, то так і спи.

**

Баба Гапка похвалила
Свою доню за столом —
А їй вівця ягня навчила
Істи травку під горбом.

**

Людям добрим плуг кориться,
Ним всі раді й за столом,
А недобрим лише сниться
Сад вишневий за вікном.

**

Кар'єрист очей не має,
Вуха заткані, німий,
Чин же пишний осягає,
Бо без серця і сліпий.

**

Плела Гапка на базарі,
А Юхим на сіні,
І сплели вінок терновий
Ненці-Україні.

**

Хоч поганий і дрантивий,
Та все ж таки тин:
Можна сісти, відпочити
І сховатися за ним.

**

Уповай на свої сили —
Не чекай із неба:
Утечеш, чи не втечеш —
Пробувати треба!

**

Та Гануся така добра:
Тіло обіймає,
А тим часом, непомітно,
Душу видирає.

**

Добре тому комонцеві:
З піших він сміється,
Але й пішім легше йдеться,
Як коня ведеться.

**

Товчеться прилюдно,
Мов Марко по пеклі,
Чим клопіт дарує
І Ганці і Теклі.

**

Ми вже мали на обід:
Тепер на вечерю
Подали нам ту саму
Спалену тетерю.

**

Тоді, коли аж на долоні
Повиростає вам волосся,
Або дозріє, на дні моря,
На диво всім, вівса колосся.

**

Меч гостри ти не тоді,
Коли час вживати,
А коня годуй, коли
Час відпочивати.

**

Після корисної праці
Люди сплять спокійно;
Після плідного життя
Згадують постійно.

**

Якщо безмежна свобода
Відкриє вхід правопорядку,
То чи не знищить свободу
Безмежне прагнення порядку?

**

I старе таки про пару
Часом mrіє, снить:
Та й чортяка в старій печі
Часто розпалить.

**

Всі старі, малими бувши,
Не цінили старість,
Бо в старих роках вбачають
Смуток, а не радість.

**

Старість в кожну хату йде
І хороби всі несе,
Бо приходить не з добром,
Але з немічним горбом.

**

Він такий, що йому служать
І щастя, і горе:
З-під стоячого підошву
Без ножа відпоре.

**

Коли б кізонька, зухвало,
Так високо не стрибала,
То і ніжку свою білу
На поляні не зломала б.

**

Стрибай, кате! скачи, враже!
Як козак накаже:
І він скокнув, на сміх людям,
По саме нікуда.

**

І найкращі змагуни,
Світової слави,
Не підскочати вище пупа
Навіть після вправи.

**

Свобода не вибирає
Позолочене ярмо,
А лиш спосіб, як назавжди
Знищити й сліди його!

**

Якщо задумав позичати,
Готуйся ворога придбати,
А не позичеш, то і так
Приятеля не будеш мати.

**

Не впадайте у безсилля!
Подолайте злобне!
Бо безсилого орла
І горобчик дзъобне!

**

Перед мужніми й хороба
Від безсилля затремтить;
На відважного стрільця,
То й потрібний звір біжить.

**

Таємниця до всіх нас
В кожну пору прийде,
Але далі базару,
То ніде не піде.

**

Перед зайдою дурний
Молиться, клякає:
Чуже любить, бо свого
Дуже мало знає.

**

Там, де нас нема, то й каша
Плаває у маслі,
Люди завжди торжествують —
Свята повсякчасні.

**

Добре там, де нас нема,
Радість там лунає,
Підгодований вареник
Сам у рот скакає.

**

Зло його не зустрічало,
Й лишенка нема,
Бо панує не капуста,
Але мудра голова.

**

— Ой, ріднеський мій тату,
Підпалили діти хату!
— Не потрібно ся журити,
То не наші були діти!

**

Не журися, любий сину,
Що вода така брудна,
Коби лише на наш млин
Без перстанку текла!

**

Недруг лає? — Ви ж за нього
Господа маліте,
Бо як довго лає пес,
Значить віз наш їде.

**

Змалечку, що у колисці
Няні колисали,
То й на старість, у могилу,
Таке закопали.

**

Якщо ти не є ковалъ,
То й ковадла не поганъ,
А як взявся до роботи —
Не кажи: Нема охоти!

**

Не беруть води з криниці
Непридатним черпаком;
Не ідуть слабі гуляти
На поляні, за селом.

**

Довго думав, і придумав
Злиднів легіони:
Й поломили, потрошили
Радості закони.

**

Засиділася Горпина,
Аж посиніла їй спина;
Та й ти сиди, стара Векло,
Бо для тебе ще не смеркло!

**

Сиди, качко, на показі
Для мисливських всіх оказій,
А ти, безголовий грибе,
Сиди поки хтось не здибе!

**

Ішли баби рядна прати
Й посидали всі рядком,
Щоб про радісні новини
Побалакати ладком.

**

Ти, козаче, вибирайся,
Іди з кривдою змагайся,
А ти, безнадійний Хомо,
Залишайся з лихом дома!

**

Пішов Марко по фасолі
До своєї баби Олі:
Враз — не сіло і не вполо —
Дайте, бабо, шматок сала!

**

Яка б сила не була:
Сила силу переможе,
А де сила вже не зможе,
Спритність там вам допоможе.

**

Нема всезнайка — завжди місце
Є на доповнення знання,
А як знайдуть такого в світі,
Він скоро піде в забуття!

**

Користайте і робіть
Все начас, кохані люди,
Бо вже п'ятниці другої
В тижні більш не буде.

**

Під час тижня, любий друже,
Всяко людям трапиться:
Раз буває середа,
Іншим разом п'ятниця.

**

Для *ПОТРЕБУЮ* нема
Ні кінця, ні краю:
Вдень він служить скупарям,
Ніччу злодіянню.

**

Наколи триматимеш
Язык за зубами,
Істимеш печеню
Ta ще й з пригодами.

**

На цім світі, між людьми,
Всяко то буває:
Один смокче молоко —
Інший козу має.

**

Тягни, братику, і ти,
Духова каліко,
Поки добрий для нас Бог
Не вкорить віку!

**

Наколи в життя запрігся,
То, мій братику, тягни,
Бо на нім відпочивати
Не було й нема коли.

**

Якщо раптом хтось у морі,
В бурі, потопає,
Найгострішу в світі бритву
За вістря хапає.

**

Хто в своїй, малій головці
Подостатку має,
Той у місті, чи в селі
Першу дудку грає.

**

Де б у світі ти не був,
Не забудь співати!
Краще пан, а чим пропав —
Двічі ж не вмирати.

**

Кожний слово може мати
Інших правди научати;
Але вже чия б гарчала,
Але бабина б мовчала.

**

Так воно в житті ідеться:
Хто везе, того і б'ється;
Хто корито наповняє,
Того й пісеньку співає.

**

Погодився на чужім
Візочку сидіти,
Та не мусиш чужу мову
Покірно волити.

**

Щоб не впали у біду —
Як до крапу муха —
Причепися до розумних,
Як вош до кожуха.

**

Бідкатись нема потреби,
Як кожух придбати:
За полу вчепися добре,
Й будеш його мати!

**

У чистеньких чобітках
Вулицями бродить;
За собою, де не піде,
Босі сліди робить.

**

Щоби радісно й щасливо
Повсякчасно жити,
Треба знати: як братам
Віддано служити.

**

Щира рука всім дає
І не зубожіє,
Бо давцеві небо шле,
Й щастя доля сіє.

**

Без водиці не ростиме
І малесенька лоза;
Не дістанеш насіннячко,
Не розбивши гарбуза.

**

Великих подвигів промотор,
Наш без мотору моторист,
Немов творець мильної баньки —
Великих слів порожній зміст.

**

Батіг є створений на те,
Щоб бити наше тіло,
А словом душу непокоять,
Щоб ми жили уміло.

**

На почві зрілості громади
Не може бути вже тертя,
Бо запроторили в могилу
Вже словоблудство без життя.

**

Служити панові не легко —
Вродитися до того треба;
Та двом служити, то ще гірше —
Це те тяжке прокляття з неба.

**

Хто з'являється не впору,
Виженемо того з двору:
Почастуюмо тим чаєм,
Що ворота підпераєм.

**

Хто думає, що знає все —
Падлюкою його назви!
А хто тайтъ знання свое —
В небесну славу вознеси!

**

Спи спокійно, не чекай
Цілу ніч, до ранку,
Бо смерть близьча від зорі,
Ясного світанку.

**

Дочекаємось і ми
Для нас світлої зорі,
Що освітить шлях до слави
Й не погасне вже вгорі.

**

Чи з потрібної вам бочки,
Чи з малої голови,
Припасовані там клепки,
Без причини, не губи!

**

Чи у камінь головою,
Чи до лобу камінь:
Пролетить "заупокій"
І заключне "амінъ".

**

Не прийшлося ще нікому
З не свого добра
Славного побудувати
Власного двора.

**

Пес розумний, що не завжди
Гавкає на вітер,
А людина мудра та,
Хто є всіх любитель.

**

В вашій жмені скиба хліба —
Велика й смачненька,
А в моїй і паляниця,
Суха, мізерненська.

**

Хоч і в панській, добре вшитій,
Але чужій світі,
Холодно не лише взимку,
Але і уліті.

**

Від халепи не своєї
Не болить головка:
Нас не журить кого б'ють —
Лиса, а чи вовка.

**

До чужого, і малого,
Та скромного рота
Не приставиш навіть бідні,
Латані ворота.

**

Всі бездари, вся голота
Завжди дуже ласі
Кинутися без вагання
На чужі ковбаси.

**

Яка виросла у полі,
Улітку, пшениця,
Така взимку, в теплій хаті,
Буде паляница.

**

Яка є на господарці,
Знана всім Устина,
Така в неї, обчимхана,
Звисає хустина.

**

Яке шляхом їхало,
Таке собі здібало;
І яке було вітання,
Таке й розлучання.

**

Корисне, смачне й поживне
Часом тяжко нам нести,
А ще тяжче, при дорозі,
Нам його покинути.

**

Тяжко вибитися в світі
На посади буйні,
Але легко, серед гурту,
Пошигтися в дурні.

**

Що син робить — часто батько
Не чує й не знає,
Та за батькову ж провину —
Син відповідає.

**

Наш Коваль заощадив
Аж чотири вухналів,
А за два дні, без підковок,
Знов кобилу привели.

**

Якщо розум не вживають,
В нім безладдя зацвіте;
Бо на вживаній дорозі
Бур'янсько не росте.

**

В своїм житті шукають люди
Багатства, щастя, часом долі:
Один за голкою в соломі,
Шукає інший вітра в полі.

**

Шукаючи вчораший день,
Грицько штрикнув у небо,
І так, з розпуки, замахнув,
Що дощ шкварнув де треба.

**

Свій тягар, хоч і великий,
Та багато не тяжить;
Від чужого ж, і малого,
Все, без винятку, болить.

**

Хай вже чорний і сухий,
Але власний кусник, свій;
Він добріший, аніж білий
І свіженський книш чужий.

**

Близька є своя губа,
А чужа далека,
То ж любіть братів своїх —
Чи мороз чи спека!

**

Ім'я прекрасне *РУСИЧІ*
На *УКРАЇНЦІ* заміняв я —
Тепер небажана черга
Прийшла на рідне православ'я.

**

Чи можна жити там, де душу
В червону клітку закували,
А церкви — Храми Божества —
То вже і банками назвали?

**

Юнацький час, це порив сили —
Найкращий пуп'янок життя:
Та ѿ ви, кохані молодята,
Відійдете у забуття!

**

Що є мінливе, те міняй,
А немінливе — залишай!
Та що ж одне, а що друге?
Щоб знати — Господа питай!

**

Не старайсь багато знати,
Лише добре все пізнати,
Бо числиться: не що робиш,
Але як із ним виходиш.

**

Під час розваги, чи в біді,
Законам Божим покоряйся,
Та заповідь є головна:
Страхам ніде не піддавайся!

**

Перфуму викинь, цінуй мило
І, щоб почванитись собою,
Лише скупай себе уміло,
І то — дніпровою водою!

**
*

У веселім товаристві
Чуємось, як миші в тісті,
А в нелюбім і чужім —
Прикро на душі усім.

**

Горілку ллють, горілку п'ють,
Хоча горілка й люта:
Вона втопила більше люду,
Аніж Дніпро-Славута.

**

Сварка — лиxo, кожний вірить,
Всіх людей зігное:
Мудрий слово кляте змінить,
А дурний подвое.

**

Треба, як більмо на оці,
Або ластівці ярмо,
Чи новій автомашині
Ненаправлене спрягло.

**

Пекло праведним пасує
Так, як вільному ярмо,
А ще краще б пасувало
На короні помило.

**

Бажана діра в горшку,
Так як лисим гребінець,
Чи ті свята Великодні
Без ковбаски і яець.

**

Ще болячки бракувало
Сироті без роду,
Або темному люстерко,
Чи дощу у сльоту.

**

I в раю потульних б'ють,
Ними попихауть,
Але в пеклі люблять їх,
Там за тим шукають.

**

Всі з потульного сміються,
Та не кожний добре знає,
Що потульну голову
Навіть шабля не стинає.

**

Гриць моторний і відважний —
Вступить і в жорстокий бій;
Розпочав раз “За здоров'я!”
А кінчив — “За упокій”.

**

Не змагай, щоб початок
Легший був, коротший,
Бо чим тяжчий початок,
Тим кінець солодший!

**

Такий щасливий, що з води
Сухеньким вискочив мов куля,
І мов вареник у сметані
Пишався запахом цибулі.

**

На шибениці той щасливий,
Хто заздрить ракові в окропі,
Бо він на світ зорить згори,
Забавне відкидає в злобі.

**

З вами ми є приятелі —
Лисина і капелюх;
Ви без мене варта дулі,
Я без вас — табаки нюх.

**

Якщо маєш приятелів,
Ти шануй їх, не втрачай!
А також: ніколи в світі
Ім грошей не позичай!

**

Щоб придбати приятеля
Доброго, нового —
Не цурайся тих, що маєш, —
Тримайся старого.

**

Провинилася у Гапки
Всім догідлива діжа,
Бо, на час приходу мужа,
Не зварилася їжа.

**

Не придатний до нічого,
В господарці — як без рук;
За столом же, коло миски,
Як розіпханий пацюк.

**

Чим зухвало воювали,
Від такого ж і упав:
Пам'ятай, що як ти дбаєш,
Так на кожнім кроці й маєш.

**

Нарікаєш, що до тебе
Всі з добрим не пнуться?
Як собі гукнеш на поміч,
Так і відгукнуться.

**

Живемо немов забутий
Колос при дорозі:
Хто минає, нас щипає —
Піший, чи на возі.

**

Що від нього вимагати? —
То все що він знає,
А тому — ні більш, ні менш —
Таке і співає.

**

Якби не любий наш мороз
На ту нелюблену кропиву,
Вона би жалила үсіх
Безперебору цілу зиму.

**

Шлях від чарки аж до торби,
Це мала дорога;
І де чарка запанує, —
Гасне перемога.

**

Лиш той скруткий час мине,
Слідом сльози пожене,
Бо лише час лікує все,
Або в вічність прах несе.

**

Час-учитель недоступний,
І суворий, і приступний:
Життя робить часом з квасом,
А порою і з водою.

**

Чи не був він, позичавши,
Любий і солодкий сват?
А позичивши, зробився
Непокірний чортів брат.

**

Позичати, будь-коли,
Не є жадна штука,
Та віддати ті борги —
То пекельна мука.

**

Позичка — то знана річ —
Чуда в світі робить
І з найкращих приятелів
Ворога вам зробить.

**

Чому людці ідуть до церкви? —
Себе щоб показати!
Щоб було кому ввесь тиждень
Злобно обмовляти!

**

Кожний пнеться до посади:
І у поспіху, й без ладу:
Та не всім посада-мати
Може знатність відкривати.

**

Глупі пнуться до посади,
Та забули пригадати:
Не посади людей славлять,
Але люди ті посади.

**

Спокій тіла — це рятунок
Душеньки твоєї;
Шануй честь свою, а спокій
Ще більше від неї.

**

Сила кволих дожене,
Й на печі досягне:
Понад силу, кажуть люди,
І віл не потягне.

**

Якщо добре хочеш жити
То сій за негоди,
А врожай збирай у пору
За сонця й погоди!

**

Якщо сієш ти недбало,
То й збереш так само — мало;
Отже, дій у сфері меж:
Що посієш, те й пожнеш.

**

Скнара радісно збирає,
А калитку чорт латає;
Скнара раз заощадить,
А потрійно заплатить.

**

Не пхай палицю в колеса
Того воза, на яким
Сам ти їдеш і везеш
Славу правнукам своїм!

**

Прощаю тим я винуватцям,
Які за мене більші є,
А тим що менші — шлю подвійне
Сердечне прощення своє.

**

Не журися, іди спати —
Ранок все покаже:
Він за вечора мудріший —
Клопоти розв'яже.

**

Він показував не часто
Свою силу влади:
Лише раз — зате гаразд,
Без хвальби й паради.

**

То не штука рибу мати,
Замочивши пальці й п'яти;
Штука риби наловити,
Й ніг своїх не замочити.

**

Риба плаває поволі,
Де подобається їй,
Та належить вона тим,
Чий ставок і берег чий.

**

Індивідум у народі
Достосований природі:
Якщо донічого псар,
То такий же там і цар.

**

Де є якісний жупан,
Там і вихований пан;
А який на ринку крам,
То такий же там і пан.

**

Не чекай на щось з нічого,
Чи складного із простого;
Бо який змагався Сава,
То така була і слава.

**

Який сам, таку і взяв,
Що посіяв, те й зібрав;
Яка грушка — такий клин,
Який батько — такий син.

**

Користайте зі сьогодні,
Бо завтра не буде:
Другу п'ятницю на тижні
Не зустрінуть люди.

**

Раба можна підкупити,
Можна ним і сіль возити,
Він тому рабом і є,
Власне, що ярмо несе.

**

Інколи братерська
І проста порада,
Гірша аніж підла,
Таємнича зрада.

**

Одна рада допоможе
Вилісти з халепи,
А де дві, то дуже часто, —
Самі у потребі.

**

Майстрі до злого завжди знані,
Бо завжди про приватне дбають,
А для громади дарувати —
Закони правди заваджають.

**

Впертість впертістю побориш,
Дорогий мій сину,
Але мова гіпокрита
Зруйнүє родину.

**

На весіллі всі свати,
Мов ріднесенькі брати;
Але сват ти, чи не сват,
А мое давай назад!

**

Що цікаве — слухаеш,
Де свербить, там чухаєш,
А про що сказали зле —
Обережно нюхаєш.

**

Кінець журбі, кінець терпінню
Ти знайдеш і в чужім кутку;
Не знайдеш, брате, там кінця,
Де не було ще початку!

**

Кожний — близький, чи далекий,
Чи найдальший край —
Має місце на обичай,
Має місце на звичай.

**

Соромом ти не турбуйся,
Не журись, на Божу милість,
Він же не є дим їдкий,
І очей твоїх не вийсть!

**

Якщо сором тебе гнобить —
З ним до міха, й зав'яжи!
І нікому про ту справу
Ні словечка не кажи!

**

Якщо дуже хочеш їсти,
Мусиш, бабо, з печі злізти;
А як рибки хочеш з'їсти,
Треба до води полізти.

**

Ми б вам правдоњьку сказали,
Та коцюба в хаті, —
Говорили так хозари,
Старі та патлаті.

**

Від рослини, її овоч
Не впаде далеко:
Отож знай, що твої діти —
Як і ти, лелеко.

**

Ми дивимося на сусіда
Очима вовчими і злими,
Але на себе, прижмуривши,
Добросердечними очима.

**

На незнане, незбагненне
Ти не покладайся,
А, як хочеш бути славним,
Певного тримайся!

**

Бідний, хто за себе дбає,
Свого брата забуває, —
Часто поли відтинає,
І рукав латає.

**

Пише, мов недбала курка
Лапою, шугає,
Та глибока в тим письмі
Думка спочиває.

**

Перекупка на базарі
Всім оповідала —
Те саме, що по воді
Вилами писала.

**

Хто захоче влізти в хату,
Не питає про пораду:
Двері перед ним замкни, —
Він появиться в вікні.

**

Запишалася Мотроня,
Хоч її й не сватало;
Задзвонив дяк у свій дзвін;
А чорт у калатало.

**

Як коня сліпого маю
За шнурок водити,
То вже краще цілий вік свій
Пішки походити!

**

Якщо хочеш подостатку
Свою воду мати,
Мусиш — хочеш, чи не хочеш —
Криницю копати.

**

Хто не добрий? — Синова!
...Синову загризла.
Клята сваха синовій
У печінки влізла.

**

Він працює за всіх трьох,
А єсть за одного;
В плянуванні — хоч малий —
Дожене старого.

**

Провідництва серед кволик
Легко є діпняти:
Трухлявого бо і дуба
Легко розрубати.

**

Хоч не легко, але можна
Покорити їх дубцем;
Де дубець не допоможе,
Там зробіть те гаманцем!

**

Добре тому пузатому,
Бо заки він схудне,
То худий, або убогий,
За той час і спухне.

**

Великим бути захотів,
Тому на пліт аж залетів:
І дметься у журбі і поті,
Немов та жаба у болоті.

**

Добу відбути не хотів,
А “день і ніч” собі велів:
Тим блиснути хотів сердито
Перед знавцями наш Микита.

**

Де є добрий початок,
Й праця буде добра;
А кінець, немов вінок, —
Завершить хоробре!

**

Добра шуба, і тепленька,
А ще краща свита,
Та чомусь то сталося так, —
Не на мене шита.

**

Коротко і досить влучно
Дід на ярмарку сказав,
Але бідний, неборака,
Все як слід не зав’язав.

**

На добрий і привітний квіт
І незавидний чміль летить,
Тому то варто бути добрим,
Всіма поважаним, не злобним.

**

О, люди добрі, що є з вами?
Вам рівноправність знову снилась?
Та ж рівноправні лише ті,
Що на Сибірі опинились!

**

Така добра і привітна,
Хоч до рани прикладай,
А як трошки провинився —
Голову в заклад давай.

**

Просив позичку, то ласо
Батьком називав,
А діставши добрі гроші, —
В очі проклинов.

**

Радо будемо вітати,
Та не маємо що дати;
Попросили б вас і сісти,
Та біда — нема що їсти.

**

Хто, не звідавши дороги,
Навпростець прямує,
Той, без клопоту, ніколи
Дома не ночує.

**

Що ще з молоду Катруся
Доброго напряла,
Те на старість зі собою
На маетку мала.

**

Біль чужий не має сили,
Серце чужих не болить,
Чужий клопіт не лякає,
Ситих каша не манить.

**

Рот чужий — не своя хата,
З ним не легко жити:
Як зачне вас обмовляти —
Тяжко зачинити.

**

Рот чужий не нагодує,
А годуючи не пріє;
А чужий кожух і вліті,
Добре не зігріє.

**

Чужим волом доробився
До старої торби,
А у наймах, на чужині,
Придбав собі горби.

**

Чужа болячка не свербить,
Чужа кишенья повна;
Чужа журба, мов птах летить —
Своя ж не є моторна.

**

Чарочку хто за життя
Весело цілує,
Той чортам, у своїм серці,
Місце приготує!

**

Вони раді — і то обі —
Мов сирітоньки хороbi;
А Івась такий раденький,
Що великий, а дурненький.

**

Гриць Миколу підучав
Раки де зимують,
А навчився: як ягнята
На вовка полюють.

**

Ніхто злий вчинок не згубив,
Та легко добрі відлітать:
Один злий вчинок ти зробив,
І сто найкращих забувають.

**

Така гарна, як свиня
В дощову погоду,
Або дідько, що в болоті
Проживав без роду.

**

Не чекай печені з льоду,
Бо таке не стане,
А як стане, то тоді, як
Лъха в небо гляне.

**

Не спішися бути добрим,
Не проси заброду в двір,
Бо дозволь свині за стіл —
Вона вилізе й на стіл!

**

Біда в біді, не є бідою,
Пливак примириться з водою,
А той, бідак, хто топиться,
То й бритви жваво вхопиться.

**

Борода, мов те бадилля,
Розпаношено росла,
Але розуму ні трошки,
Дотепер, не принесла.

**

Досвід розуму підмога,
Теж до успіху дорога,
А щоб досвід той здобути,
Працювати треба, люди.

**

Мала, розумна голова
Волосся мало має,
Бо розум, силою своєю,
Коріння випихає.

**

Усе, що в власній голоє
Було, і те що є,
Повік ніхто не забере,
Бо все воно твоє.

**

Скільки б не старався
Кропиви нарвати,
Голими руками
Тяжко штуку втяті!

**

Голими руками
Жару не набрати,
Й голіруч, без болю,
Їжака злапати!

**

Тим і славна на ввесь світ
Бідна та голота, —
Не боїться ні дощу,
Hi, навіть, болота.

**

Не шукай на цвінтари
Довжника старого:
З мертвого ти візьмеш стільки,
Що і зі святого!

**

З голого ти стягнеш
Te, що зі святого,
Тобто, мірою простою, —
Менше від нічого.

**

Той, хто часом зупинився
На ворожій ниві, —
Чується як голий Франьо
У сухій кропиві.

**

Той, хто має свої пальці
Бліскучі в золоті,
Дуже часто не варт більше,
Як кілок у плоті.

**

Голова, як у вола,
А все, кажуть: замала!
Хоч і рижа, шпакувата,
Та на розум є багата!

**

Заздрість Гриця не лоскоче,
І грошей не вабить сума, —
Він волів би вже куму,
Ніж багатого там кума.

**

Так стається, що волосся
З кожним днем сивіє,
Та головка, впротивагу,
Чим далі — дуріє!

**

Наш Остап відважний хлоп,
По селі гуляє:
Вовк у лісі лиш завиє,
Він у кут тікає.

**

Заздрісний усе гребе,
Ненажеру харч манить,
Дідько в пеклі вік живе,
Вовк у темряві сидить.

**

Хто не мириться з людьми,
А з вовками хоче жити,
Хай забуде людську мову,
А навчиться вовком вити.

**

Залила вода поляни,
Затопила копи сіна:
І доходила вже майже
Горобцеві по коліна.

**

Вода м'яка, а не боїться
Твердий граніт зустріти;
Коса ж тверда, а камінець
Не всилі є вкусити.

**

Все обмис, все сполоче
Богом зіслана вода,
Та ніколи не сполоче
Лихосказані слова!

**

Верба з водою — побратими;
Одне без другого — біда;
Неписаний закон між ними:
Що де верба, там і вода.

**

Всім багатим серед ночі
Вітер на млин дує;
На млинарку, не лиш люди,
А й вода працює.

**

Кухар Заходу, чи Сходу
Не такий є добрий,
Як той голод, що всіх поб'є,
Хоч такий не модний.

**

Гордий їстиме холодне,
Хоч не дуже радо,
А до ситого не піде
Дістати пораду.

**

Зголоднілій, сірій качці
Завжди зернятка на гадці,
А неситій, білій курці
Просо і пшено на думці.

**

Дбайте люди, дбайте милі,
Голова щоб була дужа,
А про решту не журіться —
Нехай буде вам байдуже!

**

Голова — великий розум,
А дві, — то ще краще:
Та де три, або ще більше —
Панує ледащо.

**

До булави, так малої,
Легкої, незавидної,
Треба мудrosti сови, —
Не дурної голови.

**

Мудра хлопська голова,
Та не є до всього:
Нею мура не розіб'еш
Навіть і малого.

**

Всі без школи добре знають:
Що найменше коли мають
Ноги доброго спокою,
За дурною головою.

**

Голова порожня
Майже не сивіє,
Зате, дуже часто,
Рано полисіє.

**

Про волосся не гадають,
Коли вже в зашморгу,
І про зиски не питаютъ,
Хоч і серед торгу.

**

Друг нечесний, мов той одуд,
Який все кричить:
Королівське пір'я має,
Але сам смердить.

**

Молоде дівча гарненьке, —
Та посватане гарніше:
Вас до пекла заведе,
Якщо вам те найважніше!

**

Зник, немов та блискавиця,
Що стрілою рознеслася,
Але потім громовиця,
Поки втрага не знайшлася.

**

Не турбуйтесь, сусіди,
Що загине пуга:
Одну дідько забере,
По ній буде друга.

**

Іншим праця є солодка,
Декому гірка — полин,
Але хліб всі зайдають:
Батько, мати, доня й син.

**

Кожний грішник добре знає —
Таємниця крил не має,
Але, як би не тримали,
Вона з хати вилітає.

**

Чому люди на селі
Всі секрети знають?
Бо у кожної хатини
Стіни вуха мають!

**

Був усюди, знає як
Без грошей купити,
І навчився, неборак,
Роги пісам крутити.

**

Більше користі з заліза,
Хоч і не зваривши,
Ніж з пустої, злої жінки,
Добре не навчивши.

**

Вчися, сину! Вчися, доню!
Бо навчившись змолоду,
Не зазнаєш ти ніколи
В пізнім віці голоду!

**

Голова така велика,
Мов дубова бочка,
Але розуму — не цілий
Розмір огірочка.

**

Зачнім війну, щоб покінчiti
Зі всіма війнами, — навсе,
Щоб мир на землю загостив,
І війни всі перекреслив!

**

Підганяй коня вівсом,
А не добрим батогом,
То ним далі ти заїдеш,
І назад скоріш приїдеш!

**

Не все, що з вусами, кусає,
Не все, що сіре, вовком є,
Та кожний з досвіду вже знає,
Ішо згода радість принесе!

**

Задумав братію змінити? —
Та добра думка є марна,
Бо лиш зігнеться та гілляка,
Котра ще зовсім молода!

**

Година вранці варта більше,
Ніж дві увечорі години,
Тому не гний у ліжку довго —
Роби все скоро і за днини!

**

Чомусь за гожої години,
То всі куми і побратими,
А лиш тяжкий настане час, —
Ніхто не хоче знати вас.

**

Хоч і добре вам ведеться
В тиху, радісну годину, —
Пам'ятайте про негоду,
Про лиху і чорну днину!

**

Все велике, гомінке
Завжди красне людям є,
Але люди, як годиться,
І з краси тнуть небелици!

**

Радий вас вітати всіх,
Мої любі гості,
Лише шкода, що лишились
Самі голі кости.

**

Кинься вправо — там гарячо,
А наліво — там болячо:
Так ведеться тій Парасці, —
Навіть зимно і в запасці.

**

Пташенятко є маленьке,
І те має вже серденько,
А людина велич має,
І без серця помирає.

**

Добрий, праведний господар
НЕ МОЖУ не знає.
На своїй він господарці
НЕМА не тримає.

**

Влітку сани готувати,
Значить взимку панувати;
А щоб бути паном вліті, —
Готуй воза за мороза.

**

Аж від краю і до краю
Вам усім добра бажаю! —
Так кричав той шкуродер,
Що з напруги аж помер.

**

Ситим сіль і перець
Завжди вартість мають,
А голодні же за перцем
Навіть не питаютъ.

**

Чомусь так є, що неголодний
Голодного не розуміє,
І ще, на глум товаришам,
Дурні наклепи часто сіє.

**

Братчикам на допомогу
З гордістю віддайся,
А голодні де їдять,
Ти туди не пхайся!

**
*

Моя добра приятелька
Має голос, як сурмонька,
А загляньте їй у душу, —
Там нечистого думоњка.

**
*

Не прийшла ще та година,
Щоб печені голуби,
Без завади і клопоту,
Вам летіли до губи.

**
*

Не зійтись горі з горою, —
Щоб ви не робили,
А людина, щоб зійтися —
Встане і з могили.

**
*

Новина світом рознеслась,
І розбудила тишу:
Що десь, на острові однім,
Гора зродила мишу.

**
*

Зле горбатим, бо над ними
Доленька кепкує:
Не лиш крацій в світі доктор —
Смерть їх не спростує!

**
*

Боже слово прилішив
До розмови сатани,
Мов штукар, на передмісті,
Горбатого до стіни.

**
*

Під носом досить почорніло,
Немов вечірній, темний ліс,
А в голові, то пустота,
Де і бур'ян ще не підріс.

**

Лише є той відважний легінь
І першу дудку грає,
Хто на плечах не капустину,
А голову розумну має!

**

Не плач над страченим волоссям,
Що з головою відлетіло,
А те шануй і доглядай,
Що ще в живих по нас вціліло!

**

Хоч без рук, без язика —
Той жорстокий голод —
Вижене і силача,
Взимку аж на холод.

**

Голод мучить, усіх морить —
Не перебирає,
Так і борг солідних гонить,
Спокій відбирає.

**

Голод і щоденна праця, —
Корисні приправи
До обіду, чи вечері,
Будь-якої страви.

**

Не журися, доню мила,
Що синяк собі набила:
Воно все загоїться,
Док' весілля скоїться.

**

Голі голих не грабують,
Круки круків не клюють;
Безголові не панують,
Темні зрячих не ведуть!

**

Гриць по темнім лісі лазив,
За городами блукав:
Нічогісінько не бачив,
Бо замкнені очі мав.

**

Голісінський як бубон,
Як миш незряча, біла,
Чи як заголене коліно,
Або — як мати народила.

**

Чужі — білі і маленькі
Ручки можна мати,
Щоб без болю і турботи
Кропиви нарвати.

**

Ех, кумусю, кожний знає,
Що то добра свита,
Лиш, поправді, не на тебе
Модно була шита!

**

Сам він дихає і дує.
Та ніхто не чує;
Як уся громада дихне,
То аж вітер дмухне.

**

Знання — широке поле,
На ним зародить все:
Та не збереш, як поле голе,
Бо хто засіє, той і жне!

**

Мудрому дай зброю —
Він добро придає;
Дай дурному товкача —
Вікна вибиває.

**

Ось задумалось йому
Крука білого вітати;
Серед лісу, на горі,
Шупака в траві злапати.

**

Бігав Гриць зарозумілий,
Про слизьке не дбався,
Й пригадав лише тоді,
Як на лід загнався.

**

Женуться спраглі і голодні
До повної макітри,
Й шляхетні думки з голови
Женуть, мов дідько вітри.

**

Не женися дуже скоро
За тим, що велике, —
За великим поженешся,
А й маленьке зникне.

**

Захотілося злапати
Аж два зайця в один раз,
Та злапав, на глум великий,
Купу сміху і галас.

**

Зі соромуж не палає
Солом'яна хата;
Зі сорому не вилізуть
Твої оченята.

**

Де вигоди і де зиски,
Там товчуться люди,
Бо вареник на сметану
Гніватись не буде.

**

Образа вас вбиває часто,
А гостра куля — лише раз,
Тому озбройтесь спокоєм,
Щоб не боятися образ!

**

У тяжку й лиху годину
Є порада всім одна:
Не збирайтесь у гостину,
Де добродійка сумна!

**

Гість солодкий в першу днину,
Та на другий день квасний,
А на третій, без полину,
Він нестерпний і гіркий!

**

Гостя вже по пару днях
Непотрібним називають,
А як довше ще сидить,
То за двері випихають.

**

Не жүрися, любий друже,
Що гостей багато дуже:
Як не проханий ваш гість,
То й холодний борщик з'їсть.

**

Не волані вами гости,
Взимку, чи уліті,
Добре б було щоб прибули
Та аж по обіді.

**

Гість непроханий, часом,
Гірший від чортяки,
Але кращий від москвина,
Турка-злодіяки.

**

Довго лазили, блукали,
За водичкою шукали;
І знайшли таку глибоку, —
Жабеняткові по око.

**

Можна з мене посміяти,
Також можна й глузувати,
Але зуби свої гострі
Проти мене не вживати!

**

Глузував пострижений
З голеного брата,
Доки в люстрі не побачив
Вилитого ката.

**

Труднощі перемагають
Лише розумом своїм,
Небезпеку ж відганяють
Власним досвідом гірким.

**

Слову тісно, де голосять
Мудреці про Божий світ,
Та думкам зате просторо,
Бо там мудрість творить міт.

**

Завжди пнятись до переду,
Це шляхетна є прикмета,
А на задні споглянувши,
Вам дадасть ще більше лету.

**

Необачний розігнався,
В двері поспішився:
Опинився аж в куті,
В дурні де пошився.

**

На віку, мов на ланині:
Є горби і є долини;
Квіти запашні квітуть,
Й буйні терни теж ростуть!

**

На цім довгому віку,
Мов улітку, на току:
Там і топчуть, там і чхають,
Там і плачуть, і гуляють.

**

Розум людський не старіє, —
Навіть, з віком, молодіє:
Рідко віком молодий
Буде розумом старий.

**

З нього користь усі мали,
Як на лаврах спочивали:
І тепер, так як з вола:
Ні бика, ні молока.

**

Вірити чужим не треба,
Хоч були б вони і з неба:
Він вам ласо обіцяє,
Потім шкуру з вас здирає.

**

Віра ваша не потягне
Вас з слизької ями,
Та до цілі скерувала б
Іншими шляхами.

**

Псові спереду повір,
А коневі ззаду,
Те саме, що у шахрайки
Віднайти пораду.

**

З ким, мій брате, водишся,
То таким і робишся,
А з ким поведешся,
Того й наберешся!

**

Не журіться, усміхніться!
Жити радісно пора!
Вже й у нашім місті свято,
Вже й на нас черга прийшла!

**

Бандит попа не обнімає,
Баран не цюмає свиню,
Дощу без хмари не буває,
Не буде й диму без вогню!

**

Добрих люблять, цінять їх,
Ними користають;
Хто є добрий, той везе,
Того й поганяють.

**

Тепер лише малі панують,
Опеньки дубами керують:
Маленька цяця всюди є,
І слід маленького цабе!

**

Йому везе, кали він хоче,
Везе тоді, коли не хоче:
Везе із лісу, знову в ліс,
Везе немов той дідьків віз!

**

Зізовні дуб, мов великан —
Кремезний і гіллястий,
Але внутрі понищений,
Порожній і дупластий.

**

Спи! ну спи, стара Тетяно!
Ще для тебе досить рано!
Але знай, що за спання
Ти не викупиш коня!

**

Все, здається, досить близько —
Видно навіть хати,
Та не близько, коли треба
По воді чухрати!

**

Час минає дуже швидко
Там, де бавляться в піску;
Тим же вічністю здається,
Хто висить на волоску.

**

Знайдуться в кожному таборі
Недоброчинності знавці,
Та знайте, що нема отари
Без паршивенької вівці!

**

Цілий вік свій звікувати,
Це не пальцем покивати,
Або радісно і мило
На весіллі побувати.

**

Хто вчиться вік —
Знання здобуде,
Хто інших вчить —
Немудрим буде!

**

Дуже легко в довг упасті...
Аж на дно пірнути,
Та нелегко вийти з того, —
Довг той уникнути.

**

Борода росте мов ліс, —
Груди прикриває,
Але розуму, зате,
Не було й немає.

**

Чорно-біла борода
По самі коліна,
Але розуму лишилось
Всього лиш тритина.

**

Дороге, смачне вино
Лиш по бороді текло:
Оп'янило мене чисто,
Хоч і в роті не було.

**

Якщо сестри посваряться,
Треба їх мирити,
Бо боятися вовків —
В ліс нам не ходити!

**

Коли страху ти наберешся,
Що аж в очах двоїться,
То зрозумієш те зайча,
Що тіні так боїться.

**

Люди бридяться сідати,
Дехто бридиться приймати:
Бридився чумак яйцем,
Мов голодний кіт сальцем.

**

Нас з Максимом побратали —
Наши мами разом прали —
Від тоді я рідний з ним:
Він готує, а я їм.

**

Бути можемо братами —
Спір припинеться між нами,
Та кишені наші, люди,
Сестрами не можуть бути!

**

Сій, небоже, не вважай
На недобрий урожай:
Лиш не сіяне не жнуть,
А посіяне зберуть!

**

Хто бажає близькім зла,
Проклине того земля;
А хто злобно вверх плює,
Те саме і дістає!

**

Всі лізуть вгору, за чинами,
Всіма змагають володіти, —
Та чим ти вище вверх залізеш,
Тим буде дальше вниз летіти!

**

Все вмерти мусить, що на світі вже живе —
Чин добрий в пам'яті не мусить вмерти —
Ta перед смертю хто майно пороздає,
Того не пам'ятатимуть по смерті!

**

Не лиш пес брехеньку сіє,
Той що гавкає в обійсті;
Ta не гірш брехати вміє
Той, хто шепче в товаристві.

**

Лише немудрі на особу
Чекають вперто цілу добу:
Якщо вона не прийде зранку,
To вже не треба й наостанку!

**

Хліб насущний ріжуть, гублять,
Бо всі хліб щоденний люблять;
А де хліба нам бракує,
Кукурудза там панує!

**

Не дивуйтесь, люди добрі,
Що гучні людиська злобні:
Їх здалека чують люди,
Бо порожнє всюди чути.

**

Нам рідну маму не купити,
І батьківщину не зробити;
Не можна розуму докласти,
Й на лисині гусей напасті.

**

Здоровий легінь хворому не пара,
І барана одного слідує отара;
Багач маєткам вартості не знає, —
Голодний крихти хлібом називає!

**

Звільнеш хід — заїдеш далі,
Поспішиш — заїдеш в рів;
Щирі дістають медалі, —
Захлані пасуть корів!

**

Часом тиша голосніша
Ніж освічена афіша;
Мов та мовчанка грімка,
Де лиш чути шум струмка.

**

Хто смак тримає в добрім стані
На те, щоб шлунок не тужив,
Той без смаку знаходить пані,
Бо смак — не бажання душі.

**
*

Невіглас більше написав
Книжок, ніж разом прочитав,
Бо легше свинство написати,
Ніж книгу мудрого читати.

**
*

Як би ти не намагався
Мати користь із Івана,
Та не зробиш з нього більше,
Як послушника для пана.

**
*

Галка дуже радо блудить
Про велике, не марне,
Але заки все те буде —
Скільки з річки уплине?

**
*

Коли рак на скелі свисне,
Риба в лісі закує! —
Так казав мені мій тато,
Потішуючи мене.

**
*

Не варто човникам маленькім
Служити рікам і морям —
Велике плавання належить
Лише великім кораблям!

**
*

Донця люба, непоказна,
А приглянуся — така красна:
Ліва брова варта вола,
А другій ціни нема.

**
*

Не живи минулим,
В майбутнє не рвися:
Не все давнє, конче славне —
Отак ти дивися.

**

Сліпий темного провадив,
Та й зайшли в нікуда,
А нікуда завжди краще,
Ніж дурна зануда.

**

Збан велику вартість грає
Доки власне вухо має,
А як вухо увірветься,
Вартість збана розіллеться!

**

Раз хвалилося вугілля,
Що воно біліше
І за сажу найчистішу,
І за дим ясніше.

**

Як не пробував үймити,
Та не міг все зрозуміти:
В одне вухо бо ввійшло,
А крізь друге геть пішло!

**

Тиха річка непомітно
Берег підмиває,
А часом і найсильнішу
Греблю роздирає.

**

Вже не повернеться минуле,
Й хвилини щастя не спасе;
А що вода взяла з собою,
Назад ніхто не принесе!

**

Часом, брате, й так буває:
У воді як пень сидить,
Повне море плину має,
А, зі спраги, воду снить.

**

Не лежи аж доки тепле
Сонце ясне припече,
Під лежаче бо каміння
І вода не потече!

**

На весіллі, в молодої,
Роздобути вроду,
Те саме, що намагатись
Підпалити воду.

**

Свій, то може й не поможе,
Але тепле слово скаже:
У чужого ж — слово гоже,
Та тепла вам не покаже.

**

Здобуте тяжко — дорогое,
Для інших рідне і святе,
А що без клопоту приходить —
Від нас помножено відходить.

**

Провідник такий великий,
Як і ті, кого веде,
Тому з вівцями, спереду,
Весело баран іде.

**

Як з алкоголю користаеш —
Вбираєш більше, ніж він з тебе —
Ти розпрощався зі журбою,
Тебе пильнує Боже Небо!

**

Амбасадором не був,
То був чесним, правдомовним,
Та лиш перетяг екватор,
Став брехливим, віроломним.

**

Не мучтеся у пошуках народу
Богами вибраного, — першим між людьми;
Це ж землероб — чи хочеш, чи не хочеш —
Був першим з вибраних на праведній землі!

**

Добре дерево є те,
Що багато родить;
Вартісна ж є та людина,
Коло них що ходить!

**

Любий, бажаний наш гість,
Але шкода, що у піст;
Якби в інший час прийшов,
Нас би дома не знайшов.

**

Глузував наш голомозий,
Що стрижений сивий,
Бо забув, що сам він є
Білий, шулудивий.

**

Глухому кожний вибачає,
Бо він, що чує, повторяє,
А не дочувши, скаже те,
Що і сумуючім смішне.

**

Погляд хирий, мов кислиці,
На старі дівиці:
Лише гляне, або свисне,
То й сметана скисне.

**

Тисячоріччя є потрібні
Здобути часточку культури,
А скільки треба необачним
Історії звалити мури?

**

Від народження до смерти
Ходить час, а не літає.
Лізε страх — де брак відваги:
Від страху лиш смерть звільняє.

**

Бог дав кожному із нас
Як одну драбинку:
Один лізε догори,
Другий надолинку.

**

Не говори, якщо не маєш
Чогось порядного сказати,
І будуть довго люди добри
Тебе по смерти пам'ятати!

**

Ми всі нерівні поміж рівним,
Ми всі багаті за бідніших;
І хто не схоче, той не знайде
Від себе в світі щасливіших.

**

На хвилях вітру збудував
Для себе царство вітрогон,
І тішився перед богами,
Що людський ошукав закон.

**

Хоч сімдесятку вже прожив —
Не знат, як час той пролетів —
І спам'ятився, неборака,
Що стільки років загубив.

**

Бути добрим і взірцевим,
А громаду не любити —
Краще було б не родитись,
Ніж тим Господа гнівити.

**

Як має десять, то все знає,
По двадцять роках — все вивчає,
А по тридцятьці світ навчає,
По сороківці забуває.

**

Добре вино славне віком,
Добра жіночка красою:
Хто в обох їх знайде щастя, —
Піде слідом за водою!

**

Зі звірем диким можна жити,
Та пальці в пашу ти не пхай;
І можна й ворога любити,
Ta шаблю в руки не давай!

**

Ой, що буде, нехай буде,
А ти, Марку, грай!
А як світ я цей покину —
Ти мене згадай!

**

Довгий вік переживати,
Це не дощ перечекати.
Довгі роки перейти,
Це не пляцок вам спекти!

**

Добре нам усім жилося,
Та все проминуло! —
Так казатимуть майбутні
Про своє минуле.

**

Вже все було до нас близенько,
Та поплило удаль рівненько;
І побували тут коралі,
Але відправилися далі.

**

Беріть, будь ласка, і мій глек,
Щоб мав і я масницю,
А я за пекаря посплю,
Щоб мати паляницю!

**

Сіяв жито, сіяв мак —
Вродилася гречка;
Пішло лоша, пішов кінь, —
Хай іде й уздечка!

**

Бджола маленька, а з кропиви
Уміє мед збирати,
І не збирається щодня
Свое мистецтво вихваляти.

**

Гриць набрався вже боргів,
Мов овечка ріп'яхів,
Й тим хвалиться дуже радо,
Бо цікавиться ним влада.

**

Хочеш довго на цім світі
Радісно й щасливо жити?
Дбай лише про добрий лік —
Плодотворний довгий вік!

**

То хто сказав, що я є бідний, вбогий,
Не всім рівня в наземному просторі?
Як довго маю хоч одного сина —
В багатстві я купаюсь, мов у морі!

**

Мовчанка, часом, це протест,
Який багато далі чути;
А крик пустий, мов звіра рев, —
Сильний, та всім забутий.

**

Мов той солом'яний вогонь,
Дикун спалахує до бою, —
Мудрець плянує перед боєм,
І, часом , радиться з юрбою.

**

Охочо й радо би ділився
Із бублика дірою,
Якби зумів їх назбирати
У себе, під вербою.

**

Крісл на світі є багато:
Є електричні й панські є,
Та все залежить — хто присяде
Відпочивати на яке.

**

Радилися нерозумні
Жаби коло хати:
Як би соколів в Карпатах
Вчити політати?

**

Кількість, може й переможе —
Лише тимчасово, —
Але якість, то на стало,
Мов магічне слово!

**

Як би люди не кричали —
Небо не почує їх,
Бо воно лиш обсервує
Акцію людей земних.

**

Не час цінует результат,
А прагнення в негоду:
Марна робота є того,
Хто ситом носить воду!

**

Невинність — мур нерукотворний,
Невидимий, але міцний, —
Захиста миру і спокою,
Вінок небесний і земний!

**

Слаба людина, в самоті,
Неначе та каліка,
Але громада, всім на диво, —
Людина є велика!

**

Величезного потрібно
І міцного хустя,
Щоб успішно зав'язати
Чужим людям уста.

**

Цінуй літо, запасайся,
Лінощам не дайся,
Бо хто літо прогайнує,
Той узимку голодує.

**

З галасу не побудуєш
Ні добра, ні хати:
Той, хто галасом багатий, —
Глупць не може мати!

**

Навіть голому, в крапиві,
Добре поведеться,
Якщо певно, в ту хвилину,
Користь усміхнеться.

**

Кожного із нас турбуює
Все вороже, всюди:
Та не так ті вороженьки,
Як добрі люди!

**

Порада добра є лиш та,
Де слів не чути, а зате
Чин дії прикладом повитий,
А приkad правдою ұмитий.

**

Стратив руку? — не турбуйся!
Стратив ногу? — не журсись! —
Є без рук, також без ніг —
В той бік краще подивись!

**

Не турбуйся, що не маєш;
І про завтра ти не дбай:
А що буде, нехай буде —
А ти, Маркү, далі грай!

**

Граються зі всім, що хочеш,
І то дуже гоже, —
Та хто грається з вогнем —
Попектися може.

**

За погоди грім гримів,
І то так, що рака вбив;
Качка копнула вдовицю,
Грець же чортеня вхопив.

**

В коваля часу багато, —
Він же вперто клепле:
Не тому, щоб заробити,
А тому, що тепле.

**

Не лінуйся, а працюй —
Праця нагодує,
А лінь, навіть, і найкращих,
Нівечить, марнє!

**
*

Будь спокійний за поліно,
Сік з якого ллється,
Бо сирого, й серед літа,
Полум'я не йметься!

**
*

Порада добра допоможе
Придбати бажане і гоже,
Та хто потребує поради, —
То той не слухає їх радо.

**
*

Кожний вчить життя поради —
Все це легко так робити;
Вказівки зате приймати —
Тяжче ніж в клопотах жити.

**
*

Порада — мов той лік:
Її так легко всім давати,
Але не дуже то приемно
Й найкращу раду нам приймати.

**
*

У громаді, де панує
Словодумна порожнечा,
Там народиться, напевно,
Від обов'язку утеча.

**
*

Кожний в спразі привітає
І безводну хмару,
Та не кожний розпізнає
Самозвану владу.

**

Неперевершенні чинлюби
Нарід у пекло заведуть,
Та й там, змагання за посади
Підступним шляхом поведуть!

**

Слухай добре, все приймай,
Та не вір чуткам,
Але щиро й без вагання
Довіряй очам!

**

Чесноти праведні, буйні
Погребують людські клопоти,
Та горе й клопіт нам несуть
Всі підмальовані чесноти!

**

Перенасичений поет
До винайму писав поеми, —
Не славний був доки Совет
Не наказав змінити теми.

**

Найбільш заняті люди в світі,
Це є нероби й біdnі сплюхи:
Нероби мух лапають вліті,
А сплюхи куці Божі дні.

**

Артистом добрым буде той,
Хто завжди грає між юрбою,
А, опинившися на сцені, —
Звичайним, дійсним став собою!

**

Не дивуйтесь вістям —
На те вони й вісті,
Бо ніколи непорушно
Не стоять на місці.

**

Штани купують не на те,
В руках щоб їх носити,
А щоб було чим узимі
Себе, так-сяк прикрити!

**

Право сили не загине,
Доки світ існує цей:
Та чи буде право вірних,
Чи годованих свиней?

**

Хвалився Гриць, чміля бо спритно
За пострілом одним забив,
Та не згадав, що чміль у тата
На носі вигідно сидів.

**

Поки в хаті ще живе
Хоч мала надія,
В хату щастя забреде
І любов дозріє!

**

Благаю кожного, хто чує,
Писати мовою своєю,
Бо мова братня нас гуртує,
Не українська ж лиш руйнує!

**

Запросив зиму до хати?
То ж нехай лютує;
Наситив ти свій роток,
Хай тепер пискує!

**

Молять мудреці науку —
Бувшу і прийдешню:
Як би, яйко не розбивши,
Всмажити яешню?

**

Катерина зажурилась:
Ой, Грицуню, ти ж помреш!
Мене — каже Гриць сердито —
І довбнею не доб'еш!

**

Раб ночами себе кляв,
Що запізно рабом став.
Сама себе раба б'є,
Що нечисто жито жне.

**

Гриць заліз у підземелля
І забув де двері;
В паніці зачав товктися,
Риба мов в ятері.

**

Чудасії — не надії,
Ними повний цілий світ;
Старші б'ються і деруться,
А в молодших чуб болить.

**

Є неписаний закон —
Ти йому піддайся:
Де два б'ються, чи деруться —
Третій не втручайся!

**

Без господаря худоба
Розбіжиться, мій козаче,
То ж шануйте його, люди,
Бо без нього і дім плаче!

**

Не спіши ти де не треба —
Відсвяткують там без тебе;
Всі бо знають, що й без Гриця
Там освятитися водиця.

**

Без мужчини наша хата,
Це без образа кімната,
Без сокири лісоруб —
Ta без жінки, мов без рук!

**

Гордилась *ЕНКО*, — вік прожила
І прізвище ще не змінила,
А що душа до *ОВ* пристала,
Вона того й не помічала.

**

Сіль до страви є поживна,
Смак дає, всіма їстивна:
В нашім оці жах створила,
У ворожім — наша сила!

**

Лиш у маслі сир купався
І з підпеньками вітався;
Та і він попав на стіл,
Де скінчився йому пир.

**

Людей поради просвіщають:
Так само мудрих, як дурних;
Одні їх просять, щоб змудріти,
А інші — щоб хвалити їх.

**

Млин не робить? То вже певно
Там не буде млива:
Що б ви з ним там не робили —
Не чекайте дива!

**

Непомильна стара баба
Вміла добре ворожити;
Предсказала: або вмре,
Або довго буде жити.

**

Життя цінє кожний драб,
Ім'я ж міняють мов шкарпетки;
Та вік людський мине мов град,
Ім'я ж лишається нащадкам.

**

Догадався наш Хома,
Коли кузнія доторіла,
Що у нього, дотепер,
Не підкована кобила.

**

Безголовий провідник
Слухав біснувату,
Й запровадив товариство
Під дурного хату.

**

Час був славний, любий друже, —
Всі ми мали перли,
А тепер не плачмо дуже,
Що вони ся стерли!

**

Багато на світі смачного,
Та добре не завжди смачне:
Багато і в мудрім дурного,
Якщо розпізнаєш дурне.

**

Блищасть бляшки і причандалля,
Той блиск і в чоботах сидить,
Але не здуриТЬ блиск великий:
Не все бо злато, що блищаТЬ!

**

Так вже сталося тим дітям:
Вечерю варили,
А як дерева забракло —
Хату підпалили.

**

Не очікуйте тепленьких
Голубців із неба:
Дотепер що наварили,
То і їсти треба.

**

Втративши свою корову,
Текля повід пасла;
Заваривши каші повно,
Не шкодуйте масла!

**

Краще воду із криниці
Чисту попивати,
Ніж у ворога свого
Медом пирувати!

**

За морями, — кажуть гноми, —
Радісно життя цвіте:
Вскрізь є добрe, але дома,
Все таки, найкраще є!

**

Не копич собі одного —
Різнородність є для того —
Бо чого багато є,
Te беззвартісним стає!

**

Вийшов легінь на гуляння,
І без клопоту й вагання
Вбачив пана по халяви,
Недурного по мовчанні.

**

Хоч праця щира всіх щасливить,
Ta думка працею керує;
Але надмірними думками
Людина щастячко руйнуеть.

**

Марку, не бруди криницю,
Bo ще схочеться водиці! —
Марків тато так сказав,
Bo сам з досвіду вже знав.

**

Що в житті нам має бути,
То того вже не минути;
Чи то юним, чи старим,
А зустрітись треба з ним!

**

Можна бути галасливим,
Науковцем вередливим;
Рівно ж знають добрі люди —
Двічі молодим не бути!

**

Гостям двері відчиняйте,
Хлібом, сіллю їх вітайте,
Радості даруйте їм,
Бо гість в хату — Бог за ним.

**

Був конем, та з'їздився,
Був великим — став малим,
Дубом був, та став козлом, —
Був усім, а став нічим.

**

Бував на возі і під возом грався,
Був під конем і на коняці побував,
А полювати лиш тоді, дивак, зібрався,
Коли вже ліс дощенту догоряв.

**

Що було, те бачили,
Буде що — побачимо;
Про минуле забувай,
Про майбутнє лише дбай!

**

Завжди більшого мале
В кожний час вітає,
Бо до гудзика ніхто
Плащ не пришиває!

**

Ой, татуню, поможи! —
Опинився я в боргах,
Мов загублене песя,
В непривітних ріп'яхах!

**

В житті, немов на тим шляху —
Часом гладкім, часом рапатім:
Часом на нім і хорі скачуть,
А деколи і дуки плачуть.

**

Коло серця ту гадюку
Гріла, доглядала,
А за те отрути мірку
За добро дістала.

**

Скільки гада ви не грійте,
Гадом він зостане,
А зате, у сліщний час,
Серце вам зів'яне.

**

Є й такі, що за столом
Дуже пріють ївши,
А працюючи, бідаки,
Мерзнуть, не робивши.

**

Гріх вчинити, то солодка
Річ для пари молодих,
Та гірка є збиранина,
Щоб покутувати їх!

**

Гріх по вулиці блукає,
В гості часом завітає:
То ж куточка вже нема,
Де б жив нарід без гріха.

**

Час назрів журбу ховати,
Двері смутку замикати,
Лихо запихати в міх,
А до торби власний гріх!

**

Під периною, на ліжку,
До полудня спати;
Не в бою це, на коняці,
Зайду воювати.

**

Горить, як мокре взимку,
Як без оливи каганець;
Хто ж без оливи запалить,
Той буде дійсний молодець.

**

Коло тата всі відважні,
Мама вдарить — не болить:
Коло дерева сухого
Навіть мокре загорить!

**

Як Іванів тин горів,
Гриць свої там руки грів:
Відтоді вже сватом став,
Дім Іванів не минав!

**

Покажи мені, мій друже,
Що ти там намалював,
І скажу тобі я точно
Душу ти яку придбав.

**

Коли дитина намалює,
Вона пояснює свій твір,
А твір досвідченого майстра
Читає найпростіший зір.

**

Відвага двері замикає
Під час приходу всіх страхів,
А славі шпарочку лишає,
Щоб славне йшло в життя архів.

**

Щоб помити наше тіло,
Ми взяли для того мило;
Душу ж щоб придбати ясну,
Славу припильнуй прикрасну!

**

Славна хвилина у нашім житті
Варта життя багача, —
Тихо прожившого в земнім раю,
Добрих ідей партача.

**

Хто на цім світі вродився,
Хоче того він чи ні,
Тіло між рідними має,
Думку у гробі, в труні.

**

Роби по-братньому й належно,
Не сподіваючись похвали,
І тим розумних зачаруеш,
А решту поведеш без пали!

**

Краса, мов шкурка помаранчі,
Все загадкове прикриває,
Та хто відкриє загадковість,
Зім'яту шкурку викидає!

**

Кожний має повне право
Думку власну показати,
Але менше право має
Все за правду признавати.

**

Блаженний бідний, хто до злиднів
Є нехіттю і злістю плідним,
Та бідний той товстий багач,
Який боїться бути бідним!

**

Нова господиня куток доглядає,
Новий віник добре і все замітає,
Та все не є добре на нашій землі, —
Бо шкоду завдали сандалі малі.

**

Не проклинай момент нещастя,
Бо в тим моменті може є
До пізнання багато більше,
Аніж ціле життя дає!

**

Хоч і знають, що брат братом,
Інколи, то і сват сватом,
Але бринзу купуй, брате!
Не жирай на бідних, свате!

**

Ох, як добре мені знати,
Що ти братик рідний мій,
А ще краще мені буде,
Якщо юстимеш хліб свій.

**

Завжди певно і відважно
Силу Божу позивай,
Але й руки мозолисті
Ти до всього прикладай!

**

Жив собі в малій хатині
Необачний наш Іван, —
Не потрібний був ні кому,
Ані Богові, ні нам!

**

Навіть раз скупий Іван
Богові не ставив свічку,
А ще менше був охочий
Чортові купити шпичку.

**

Оковита, що випили,
Шлях до пекла стеле,
А вода, що геть поплила,
Нам мүки не змелі!

**

До сонця не прилипнеш,
Не візьмеш тіні ти,
Безодню не засипеш, —
Вchorашнє не знайти!

**

В житті я шпортаєсь чимало,
Та пам'ятаю рану ту,
Коли пошпортаєсь за камінь,
Що сам поклав я на шляху.

**

Не журися, любий брате,
Що весілля небагате:
Аби були брязкачі,
А знайдуться слухачі!

**

Не журися, бідний брате,
Зуби бо псуються,
Аби мали що кусати, —
Зуби ж нам знайдуться!

**

Обіцяють все і всі,
Користають лиши дурні;
Хто ж бо обіцяє гори,
То чекай від того горе!

**

Лиш прости ти хоч одному,
Він те зробить і другому;
Грізно крикни ти на мить —
Вся громада закричить!

**

Для більше видного ефекту,
До бійки Гриць удався:
Та зачав бити всіх своїх,
Щоби чужий боявся.

**

Боронив Давид Микиту,
Та й дістав у власну свиту;
З того знов: За власне жито
Та мене було побито!

**

Рай піznати той лиш може,
Хто у пеклі побував;
У в'язниці хто посидів, —
Вартість свободи піznав!

**

На засланні пізнається
По ӯбранні земляка,
Бо чумак же чумака
Бачить завжди здалека!

**

Погодились наші ноги
З думкою без голови —
Мусять бити злі дороги
Серед лютої зими!

**

Бачили ж ви, карі очі,
Що накупували,
Тепер їжте без вагання,
Хочби й вилізали!

**

В житті панують вказівні засади
Для всіх, хто пляму сорому вже стер:
Якщо не хочеш вищої посади, —
Не варт тієї, що вже маєш і тепер!

**

Хто без надуму дуже хоче, —
Дістане бажане охоче;
Стріляти добре хто вправляє,
До бажаного поціляє!

**

Знане всім і зрозуміле:
Що у кого що болить,
Той үперто про ту справу
Безупинно гомонить.

**

Нашій Гапці так ведеться:
Коло печі їй пече,
А присяде на ослоні, —
Журиться, що гаряче.

**

Усіх дивує — що блищить
Немов чистесеньке золото,
А спробуй зняти верхній слой,
І ти побачиш там болото.

**

Розумний перший привітає,
Дурний чекає на привіт;
Мудрець знання своє ховає,
Невіглас преться з ним у світ.

**

На старого страхопуда
Все страшне валиться,
В паніці тому зайча
І пенька боїться.

**

Не дозволяй покривдженим
В руках тримати дві сокири,
Бо знівечать же цілий світ —
Устелять землењку могили!

**

Освячуй воду на чортів!
Гостри ножі на москалів!
Хоробу вірою лікуй!
Як жити в світі? — сам міркуй!

**

Другий раз є легко красти
Після того, як раз крав;
Та не думай відшукати
Те, чого не заховав!

**

Гонор — річ то гонорова,
Ним не хвалиться діброва...
Він в палацах, де пани,
За обід ним не плати!

**

Не все красне є що рясне,
Не все миле, що родинне;
Море можна похвалити,
Але тяжко у нім жити.

**

Мудреці лиш родяться,
Робляться каліки;
Віра душу береже —
Тіло гоять ліки!

**

Сварка візьме з тебе пробу,
Ненависть жене да гробу:
Краще посварись відкрито,
Ніж носити злість закрито.

**

Часто річ мала нас гнобить,
Заваджає славне мати;
Часом те образи робить,
Що не варта пам'ятати.

**

Не лопатою, без тями,
Муж закопує себе,
Але ложкою у яму,
За столом, себе кладе!

**

Костури допомагають,
Їх хвалять пролетарі,
Та одна нога є краще
За два добрих костурів!

**

Друга вірного люби
І ніколи не губи!
Бо є легко їх згубити,
Але тяжко відновити.

**

Чи з пазухи ти випала у Бога,
Чи з-під кривенького обцаса жебрака:
Одна під сонцем стелиться дорога, —
Дорога долі молодого хробака!

**

Бандури звуки мелодійні,
Незрозумілі для товпи,
Бо створені були для Неба —
Богів щасливили вони.

**

Дещо робиться пляново:
Хто багато, а хто й мало,
Але в декого бувало, —
Ані сіло, ані впало.

**

Ти обережним будь в воді,
Не їдь на конях без вузди,
Щоб не лишитися в біді,—
Що ні сюди, ані туди.

**

Не берись судити інших
Не судивши сам себе;
Бо, лиш глянувши в люстерко, —
Не пізнаєш хто ти є!

**

Багатство, брате, річ зрадлива:
Було, нема і може бути;
Воно немов врожайна нива:
Не пооравши — жнив не буде!

**

Настя курку уплітає,
Галя губи лиже;
Хтось кислички заїдає, —
Нас оскома ріже.

**

Якщо ти вже на світ з'явився,
То знай, що з клопотами зустрівся;
Бо лиш не матиме клопоту
Той, хто в журбі не зажурився.

**

Поки я міцний, здоровий,
То здоров'я не цінью,
А тоді пізнаю вартість,
Коли тяжко захворію.

**

Смачно хочеш грушку з'їсти?
Вчись на дерево залізти!
А як хочеш рака мати, —
Мусиш до води ступати!

**

Хто в спокою вік зживає, —
Мохом легко обростає,
А де мох їх не чіпає —
Грубе сало наростає!

**

Споріднivся Макогон
З макітрою каші —
Зажурилися поважно
Всі сусіди наші.

**

Гірошиму сторіччями будували люди,
Імена тих будівничих вже давно забуто,
А хто бомбою в мglі ока зруйнував свячині,
Буде пам'ять втішатися повіки від нині!

**

Можна бігати, скакати
В гречку і у просо,
Та не вільно забігати
Там, де вас не просять!

**

Що за близька це рідня:
Гриць бабуні є сестра;
Кучерявий же Кіндрат
Дідові своєму брат.

**

Доторкни порожню бочку, —
Звуки розіллються;
Вдарь у стіл, а ножиці
Зараз відізвуться.

**

Хто без цілі вік зживає,
Про братів не дуже дбає, —
Те саме, що загубивши
Пес по ярмарку блукає.

**

На параді не пасує
Гнатись на старій козі,
Але можна перебігти
На однісінькій нозі.

**

Він із вітрами змагався,
Свої тіні доганяв
І, нарешті, батька вітрів
Без зусилля перегнав.

**

Різно між людьми буває:
Жінка плаче, хлоп гуляє;
Влодко шкоди наробив,
А Ярема потерпів.

**

Усі дотримуються слова,
Якщо про користь є там мова,
А для громади щось тепер,—
То ні тепер, ані в четвер.

**

До півночі, півгодинна
Безтурботна дрімота,
Варта більше ніж чотири
Попіvnічного спання!

**

Після бійки мій сусід
Ледве-ледве дихав,
Але й далі, не здаочись,
П'ястуками вихав.

**

Хлоп в спідниці — заяць дикий,
Два — розгардіяш земний.
Дві бабуні — торг великий,
Три, то ярмарок не злий.

**

Доробився пан Залатко,
Що не має і на латку:
Ані бідного двора,
Ані згнилого кола.

**

Близькі люди завжди в згоді,
Один другому в пригоді:
Або дуже любляться,
Або грізно чубляться.

**

Є і люди, і людиська:
Добрі, коли повна миска,
А пізнавши їхній смак, —
То ні риба, ані рак.

**

Обережним будь з водою,
Чи то вліті, чи зимою,
Бо можливо рибу з'їсти,
А також на дні засісти.

**

Ані сіре, ні рябе,
Ані риє, ні гребе;
Ані Богові то свічка,
Ані чортові то шпичка.

**

Ти до мене не горнися,
До кишені не дивися,
Бо тобі я ані сват,
Ані подруг, ані брат!

**

Та він мудрий аж дурний,
Ані рижий, ні рябий:
Нам не здатний до поради,
Ані дітям до завади.

**

Дехто вправно робить все,
Інший — ані це, ні те:
Ані швець, ані кравець,
І лихий на дуду грець.

**

Купувати за чужі
Зароблені тяжко гроші,
Кожний може на землі,
Якщо має дві підошви.

**

Наша бабця-мудрагеля
Від святих тайлі,
А, підпивши на базарі,
Дідькам оповіла.

**

При розмові нерозумній,
Мовчанка, це скарб землі:
Принесе особі думній
Радісні, веселі дні.

**

Не турбуйтесь, будь ласка,
Що новий прийшов роток:
У широкому всесвіті
І для нього є шматок!

**

Голову нам Бог дає,
Щоб добро витало;
Але в декого на те,
Щоб ярмо не впало.

**

Все, що добре Біг дає,
Хай до торби нам іде,
А непрохане і зло,
Вітер хай у світ несе!

**

Свій своїому допоможе
Гірко плакати без сліз,
Тому: свій ти, чи не свій —
До кишені нам не лізь!

**

Циган гори обіцяє,
Аж циганка охла:
Заким травка підросла,
То кобила здохла.

**

Не вір в поради шахрая,
Щоб не зайшов до тупіка:
Бо найдурніша лиш вівця
Іде на сповідь до вовка!

**

Приятелів маю сотню —
Їх не забагато,
А злодюгу лиш одного,
І то повна хата.

**

І наймудріший не заплатить,
Коли не має чим платити:
Порожня лапка не злапає,
А повна й лиса заманить!

**

Платонічне коханнячко,
Це не Юдина порада,
А докори мудреців —
Це є бажана завада.

**

Багач подвійно зиск бере,
Бідняк два рази платить,
Наївного брехня веде,
Скупий три рази тратить.

**

Не смійся з того, що ти бачиш...
Пізнай — що криється внутрі!
Бо зустрічають по одежі,
Випроваджають по умі.

**

Бліде, паршиве, непривітне,
Але колись також заквітне,
Бо і з паршивого ягня
Буває корисна вівця!

**

Тим що буде — не хвалися,
Краще в певність подивися:
Горобець малий в руках
Краще гуски в небесах!

**

Сто разів давай — приймає,
Раз не дай — все забуває:
Недотепно взятий приклад
На сто добрих тінь кидає.

**

Хто по ночах десь блукає —
Лиха дома не минає,
А хто з хати не виходить,
В того добробут не родить.

**

Злі на видне місце пнуться,
Хоч із них і всі сміються;
Думають що вони пави,
Але, в дійсності, є гави.

**

Якщо ти став вже молотком,
То грізно бий і цільно,
А як судилося ковадлом —
Відстоюй непомильно!

**

Недотепність пізнається
Після служби мудрецям.
СЛОВО ЧЕСТИ не дається
Ні безрогим, ні ослам!

**

Скажи дурному: Помолися! —
То він чоло своє поб'є;
Отож пильненько ти дивися,
Що корисне, що згубне є!

**

Не марнувати щоб часу —
Шукай аж доки не знайдеш;
Шануй хвилиночку вільну,
Бо час в кишеню не візьмеш!

**

Гріхи мої не згадуй ти,
Якщо не згодишся за них —
Непізнаних моїх, тяжких —
Покутувати ті гріхи!

**

Любить той, хто жити хоче
Для возлюблених істот:
За них дбає він охоче,
Осягнути щоб висот!

**

Слова солодкі, дуже часто,
В гірку халепу нас ведуть,
Бо найквасніший оцет знаний
З солодкого вина беруть.

**

Очі бачать, ніс нюхає,
Всі і вся працюють;
День слідкує, ніч слухає, —
Разом же мудрють.

**

Перестрашене зайча
Без вітру трясеться:
Раз попечене дитя
Вогню стережеться.

**

Нерішучість, це в'язниця,
А не біла паляниця:
Робить з нас смішні моделі,
Що ні в кут, ані за двері.

**

Ані миски, ані ложки,
Та вже й розуму ні трішки:
Все пішло... все геть відплило...
Все горілочка втопила.

**

Пригноблені чужинцем
Біду в слоту місять,
Тому ворог, як і дзвін,
Корисні, як висять!

**

Все працює, все росте,
Дідько сварки роздає,
Гріб горілка засипає,
Смерть на Соловках гуляє.

**

Голова зарозумільця
І кишеня старця
Однаково в собі мають, —
Що під нігтем польця.

**

Добра книга, то з нічого
Величне будує,
А недобра, якомога,
Придбане руйнує.

**

Княже снідання ти їж,
А княжевича обід,
Повечеряй як небіж —
Доживеш ти до сто літ!

**

Близько лікоть коло рота,
Та вкусити тяжко,
А потилиця ще ближче,
Але ж недосяжна.

**

Молодому до дівчини —
Де б не було — близько,
А до церкви, посусіству, —
Далеко і слизько.

**

Око близько коло ока,
Та не бачаться ніколи;
Друзі ж бачаться щороку,
Хоч і ділять їх простори.

**

Зажурився наш Микола
І з розпухи аж присів:
Бо у себе, на подвір'ї,
В білій день він заблудив.

**

Кинулись у бій завзятий —
Хоч би її мали дати дуба —
Бийтесь до перемоги!
Не шкодуйте свого чуба!

**

Розуму запозичати,
Що без Бога панувати,
Бо без розуму життя
Несчастливе й без пуття!

**

Одні громадами керують,
Як треба — й світом запанують,
А інші журяться на пні:
Та що громаді, то й мені...

**

Згадуй батька, люби діда,
Шануй прадіда, сусіда:
Хто батьківське пам'ятає,
Того кожний поважає!

**

Один хвалиться діточками,
А другий жінкою своею:
Та як зі ступою дурний —
Це третій носиться з донькою.

**

Нерозумні поважають
Гаманці багатих,
А москалики й ляхи
Козаків чубатих.

**

Така в світі правда є —
Сиротам обнова —
Збіжжя віють для багатих —
Бідним же половина.

**

Моральний стан людини,
Це брама до життя,
Та близняком також щоднини,
І для фізичного буття.

**

У злиднях жити дуже тяжко,
На хлопській ласці бути важко:
Лиш той докладно про те знає,
Хто дні у Бога позичає.

**

Мудрий мудрого питає,
Дурень дурня наукає:
Завжди в голові ж дурила
Вчити розуму Кирила.

**

Хто уста не відчиняє,
Туди бруд не залітає:
У відчинені ж уста
Всяка погань заліта.

**

Істи захлано й багато, —
Не ознака чесності;
Язиком тріпати часто,
Це ознака дурости.

**

Злість безжалісно і вперто
Рот наш відчиняє,
А тимчасом, непомітно,
Очі замикає.

**

На найкращій господарці,
Де є дві газдині:
Діти бідні, голодранці,
І голодні свині.

**

Позичати в пана очі,
Чи товкти на стелі,
Те що ждати допомогу
Вночі, у пустелі.

**

Повне суне і тече,
Тихо іде, не гуде,
А пусту, порожню бочку
Чути в місті і в садочку.

**

Не було би кримчаків,
Не було б і Криму,
Бо без згару, без вогню
Не буває диму.

**

Наука двері відчиняє
До мудrosti у нашім світі,
Вона ж і стежку прокладає
До згодоньки, кохані діти!

**

Небезпеці запобігти —
Лік на небезпеку:
Мов надійна парасолька
На дощ і на спеку.

**

Кожний пнеться до цілого —
Частинки не люблять:
Знають бо, що хліба крихти
Кромки не заступлять!

**

Розум прагне кожний мати:
Всі Мар'яни, всі Марічки,
Ta без поту ж кращий розум,
Te що пальма без водички.

**

За зайцями двома женеш —
З нічим у дурні попадеш;
Хто робить праці всі нараз,
Не зробить жадної гаразд!

**

Де багато обіцяють,
Там голодними блукають,
А де ллють слова масні,
Там вареники пісні.

**

Неналитий колосок
До сонечка пнеться,
І порожня голова
До неба дереться.

**

Найменша праця мусить мати
Кінець і славний початок,
Та наше ХОЧУ мусить стати
На початку... плести вінок!

**

На пляжі, в день погожий,
Ніхто за бурю не гадає;
Та чи хто бачів, серед літа,
Як білий сніг удень літає?

**

Що легесенько приходить,
Те скорісінько відходить,
А що легко нам дається —
Непомітно проминеться.

**

Свій своїому завжди рад —
Лиха не бажає,
А хто служить ворогам —
Гострий ніж тримає.

**

Кіт крикливий мишок добре не лапає,
Курка, що співає, яйця не несе;
Глупа жінка діток своїх вихваляє,
Всяке шумовиння по верху пливе.

**

Хто смак тримає в добрім стані
На те, щоб шлунок не тужив,
Той без смаку знаходить пані,
Бо смак — не бажання душі!

**

О, не журіться, бо все те,
Що журить вас, то промине;
Про що ж не думали в житті,—
В задуми скоро заведе!

**

Новий, мальований патик
Не так дошкульно липне,
А найновіший черевик,
Найбільше ногу тисне.

**

Хто заздрісно на кума гляне,
Тому на серці тяжко стане,
Бо заздрість на кумів полює,
А власника свого руйнүє!

**

Де здоров'я процвітає,
Сонечко там завжди сяє,
А де шугає хвороба,
Там намулом суне злоба.

**

Нерозумна голова —
Ногам перешкода;
Безголов'я ж люблять всі —
Така в світі мода.

**

Прости бабу на піч сісти —
Вона хоче далі лізти:
Недогода старій бабці
Ні на печі, ні на лавці.

**

Де панує ковбаса,
Там панує чарка,
А де чарочка з'явилася, —
Там з'явилася сварка.

**

Що кобила здохла, то нас не дивує:
На живе у світі має смерть прийти;
Та хто писам дав знати, то нас всіх дивує,
Як могли зариту кобилу знайти?

**

Каміння вскрізь довкола нас,
Та я обходжу їх по змозі,
А спотикаюся на тим,
Що на моїй тяжкій дорозі.

**

В житті буває такий час,
Що вся біда валить на нас:
Отож не плюй у ту криницю,
З якої люди п'ють водицю!

**

Якщо за працю вам платять,
То є обов'язок, повинність;
А як за працю ви платили —
Це вже розвага, доброчинність.

**

Свій своїому не є ворог —
Не выбере око,
А як треба, допоможе
Дістатись високо.

**

Ти не пнися на вершини,
Не розвідавши долини:
Не наївшися гіркого,
Не оцінеш медового!

**

За небаченим вмирає
Кожний той, хто вуха має:
А лиш все те він побаче,
То, з розпуки, аж заплаче.

**

Не все бачити можливо
Те, що близько тебе є;
Для прикладу: близьке вухо
Не пабачиш ти своє!

**

Хто балакає багато,
Той замало чує:
Й, не пізнавши серце батька,
Без даху ночує.

**

Так балакав Петро в Ялті,
Аж почули лемки,
Й набалакав повну торбу
І три оберемки.

**

Хто батіг з піску плете,
З вовни робить голку,
Шлях того не заведе
До багатства й толку!

**

В чужім оці добре видно
Сліди порошини,
А в своїому не помітно
Й колоди з дубини.

**

Дехто навіть має спрагу
Серед океану;
Інший же не баче лісу
Поза деревами.

**

Гриць танцює і мете,
Застеляє столик:
То ж між ложками знайшовся
Навіть ополоник.

**

Захотілось Катерині
Маєток придбати:
Дере поли, щоб діряву
Спину полатати.

**

Добре око не побаче
Те, що розум баче,
Але серце і за розум
Краще передбаче.

**

Навіть славне не пізнає
Приятель малого,
А що око запримітить —
Серце пне до того.

**

Гриць любив довгенько спати,
Вдень давати храпака,
А тому зумів придбати
Котика і пів шнурка.

**

Не вспів стати ще багатим,
Працьовитий наш Кіндрат,
А забув вже, де і як
Проживає його брат.

**

Добре бути при здоров'ю,
І мати багатство,
А ще краще, коли маєш
Своє рідне братство.

**

Який багатий би не був —
Нехай пів світу має —
Але ощадний багача
Майном перевищає!

**

Люди добрі дуже радо,
Всім тим, чим багаті —
Чи багача, чи жебрака —
Привітати раді.

**

Взимі старий дідуган
Забажав відлиги,
А улітку забажалось
Печеної криги.

**

Хто з чужого любить жити, —
Знайде шлях, як одурити;
І байдуже яка врода,
Аби була їм вигода.

**

Він є знаний, бо багатий,
Мов вареник у сметані;
А й вареники шануєм
Доки голоду нам стане.

**

Ложка бурею керує
В нашій скляночці з водою,
Так і мудрий пропагатор
Запанує над юрбою!

**

Якщо живеш ты на цім світі
Щоб світу мудрощі пізнати,
То треба мало дармувати —
А ще багато менше спати!

**

По всіх завулочках хвалько
Носився зі своїм майном:
Будови міх, коней рядно,
В кишені поле зі садком.

**

Словами гори перескоче
І океани перейде,
Чинами ж голови мороче:
Велике все йому, складне.

**

Багатство лиш дурного дме,
Калікам щастя відкриває,
А біdnість мудрих не зігне,
Від них нагоди не ховає!

**

Довго з бабою змагався,
Та, нарешті, вже й піддався:
Нехай буде з маку гречка,
Аби лиш не суперечка.

**

То не є велика штука
Стрілити на плоті крука;
Та забий — мов хробака —
Голим задом їжака!

**

Хочеш дурнів помирити? —
Спокій свій ти збережи!
Хочеш мудрість поширити? —
Більше слухай, менш кажи!

**

Ти не надійся на чуже,
А дбай про рідне, про своє!
Бо заким хтось пришле книші —
Не стане в діда і душі!

**

В житті ми всі робили блуди,
Та те пізнати досить важко, —
За когось певним легко бути,
Але за себе — дуже тяжко!

**

Зі задоволенням збирайся,
То буде подорож легкою;
І з подорожнім привітайся,
Щоб мати щастя зі собою!

**

Біdnість не є жадна вада,
А багатство не завада:
Та багаті, хворовиті
Заздрять біdnим, здоровитим.

**

Полет үгору і падіння —
В ту саму мить — то не існують;
Так, як любов і підозріння,
Себе взаїмно ліквіduють.

**

За зло братам плати добром!
Хоча і проклинають,
Бо й хмари створені теплом,
А тепле сонце заслоняють.

**

Хто пошпортає два рази
Через камінь той самий,
Мусить зносити образи,
Бо того він заслужив!

**

До покори шлях веде
Через повний шлунок наш,
То ж не словом муч його,
А вживай густий гуляш!

**

Просту науку я не можу вже забути:
До проводу ти лізь, та знай своє;
Багато згідні, ким ти хочеш бути,
Та більшість знає — ким ти дійсно є!

**

Хочеш мати праці край, —
Всі нараз не зачинай:
Хто багато зачинає,
Той нічого не кінчає!

**

Коли я чесний, добродійний,
То всі зі мною хучуть жити;
Але упертого і злого
Зумій мене ти полюбити!

**

Позбутися ти хочеш друга?
Позич йому хоча пів шага!
Бо хто охоче позичає,
То той приятелів втрачає!

**

На позиченім сидіти
І з позиченого жити:
Те що в люту хуртовину
Про тропічні квіти снити.

**

Сидор гнеться, звинно в'ється,
Всіх сердечно він вітає:
Всім дорогу радо вкаже,
Але власної не знає.

**

Для всього час є на землі —
Лиш добре придивися:
З душою в церкву поспіши,
До шинку з тілом прися!

**

Не все старе незносним є,
Часом старіше є смачніше:
Тому в старому горщику
Смачного звариш борщику.

**

Наш, людський чин народ пильнүє,
Та задум сам Господь плянүє:
За чин людина покарає,
За задум муки Бог зислає.

**

Ти довіряй лише собі,
І то, не так багато,
Бо хто багато довіряє,
Потрійно той втрачає!

**

Пси малі полошать зайців —
Немалі лапають,
А двоногі, без клопотів,
Здобич пожерають.

**

Той, хто підлим довіряє,
Розум не вживає:
Після крадіжи корови, —
Хліви замикає.

**

Є такі, що душу й тіло
Віддали б за добре діло;
Є й такі, що сам не гам,
І приятелям не дам!

**

Лях, чи мадяр, чести слово,
Мов та заздрісна корова:
Як і дастъ вам молоко,
То з рук викопне відро.

**

Придбане знання в колисці —
Горда мудрість при невістці:
Отже, знайте, добрі люди:
Маєш школу — щастя буде!

**

Добрим бути — річ похвальна —
Не до себе, а до брата:
Доброта людей підносить,
Але заздрість в прівву зносить!

**

Хто від ворога втікає —
Приятелів відкидає,
Бо хто ворога не має —
Приятели не придає!

**

Патріоти папірові
Кличуть всіх до боротьби,
Мов той дзвін, що кличе в церкву,
Але сам не хоче йти.

**

Як посіш — так і вродить,
Що відходить, те й приходить;
Сонце сіло — сонце й зійде,
Пішов осел — осел приайде!

**

Будь ти далеко, щоб бути так близько,
І не гонися, коли дуже слизько;
Щиро любися, а грішми ділיסя:
Гріш позичай, але честь не втрачай!

**

Нема на світі мудреця,
Нема на світі торгівця:
Хто б міг коровоньку продати,
А молочко і далі мати!

**

На ярмарку платять за все —
Чи то старе, а чи нове,
А як корову продають, —
Задурно молоко дають.

**

Голодному Данилові
Всі кухарі ліниві є,
Також: неситому бурмилі,
То і недобрі бджоли милі.

**

Мов з пательні до горшка —
Така доля у Грицька:
Чи поїхав, чи пішов —
Завжди лишенко знайшов.

**

Не радій, що діти-квіт
Виведені в ширший світ:
Діток рідних і сова
Всіх до тями довела.

**

Якщо під сонечком святым
Ти розумом живеш чужим, —
Не перестанеш бути тим
Забутим Господом святым!

**

Хоча каліка народився,
То світ від того не змінився,
І чисте золото багатого,
Не змінить злодія патлатого!

**

Наука, мов корова лиса,
Бо з неї користають всі:
Її долають молоді
І вчаться розуму старі.

**

Збирай поради, їж думки,
Для ворогів бувай змією!
Ділися хлібом з приятелем,
Але не думкою своєю!

**

Будь послідовним і ніколи не спіши,
Невипробуване все до себе не горни!
Не відчиняй уста, не рішивши кусати,
Як відчинив — то добре вже вкуси!

**

Не думай про швидку наживу!
Пильнуй тү — Богом дану ниву —
Бо що так скоро нам приходить,
Ще швидше геть від нас відходить!

**

Обіцянка, дійсна цянка,
А дурному радість:
Отож менше обіцяй,
Але більше про те дбай!

**

Якщо найстися не мав часу,
То нализатися не буде;
Хто мало мав часу поспати,
Про довге лежання забуде!

**

Тепер такий настав вже світ, —
Відважно яйко курку вчить,
А той, що світом ледве ходить,
Не раз старими верховодить.

**

З літака ж не висідай
Доки не присяде!
Старі чоботи тримай
Докі не назаваді!

**

Не нарікай на злі палати,
Тому, що ти живеш без того:
Не маєш добре щось сказати?
То не кажи цілком нічого!

**

Не злапавши гусака,
Не роби подушки!
Не зловивши барана,
Не гостри свого ножа!

**

Кожний знає, що ніколи
Соли пальцем не втвочеш;
Так же само, голим задом
Іжака ти не заб'єш!

**

Поспіх добрий блох лапати
Й далі від біди втікати:
Не спіши ж ти вік прожити
Й цвяхи в домовину бити!

**

Повний колос споважніло
До земельки гнеться,
Так і повна голова
До неба не пнеться!

**

Не попікши собі губи,
Ти не дутимеш на зупу.
Не зазнавши досить зла, —
Не потрапиш до добра.

**

Оподатковання, це зброя,
Яка наш край обороняє,
А хто його вживає згубно —
Ворожі орди закликає!

**

Важним є знати: що, коли сказати —
У слухачів тим викличеш повагу...
Та як сказати — більше треба знати,
Бо лиш досвідчений веде у бій ватагу.

**

Зумій корову швидко відпродати,
А молоко, смачне, надалі мати,
То буде кожний з нас надовго пам'ятати,
Що куплене задобре — легко продавати.

**

Задурно вошу може дати,
А шкуру вошачу продати;
Зуміє видерти в Микити,
Щоби Грицькові заплатити.

**

Росте відвага пишноцвітна,
Ростуть з відвагою злочинці:
Особа та лиш мудра, літна,
Хто смерть вбачає на тарілці.

**

Люди ворогують близькі і далекі,
Доки на немудрих лихо не спаде;
Та під час страхіття, як і небезпеки,
Наш найбільший ворог другом нам стає!

**

Заздрість, це тверде точило,
Захланність бо нашу гострить;
Ненаситне, повне рило
Безнастяно більше просить!

**

Хто є здібний зло пізнати,
Здібний і добро латати:
Він публічно всіх взорує,
Вади тихо анулює!

**

В малім вікні — маленький світ,
Достойним людям шлють привіт;
Багатого всі пізнають,
А мудрому пошану шлють!

**

Друже, тихо! й світ покаже
Мицій шлях, незлобний;
Мовчанка нам більш розкаже,
Ніж балак недобрий!

**

Не цурайся ти дрібного,
Не горди простого,
Бо велике все на світі,
Це сумар малого.

**

Померлі віддані землі —
Земля їх мусить прикривати;
Земля ж належить до живих —
Живі про неї мусять дбати!

**

Книга мудрости — підстава
Й запроторення душі,
А тому читай що можеш,
Та лиш корисне бери!

**

Усмішка людині хорій
Варта грубі мільйони,
А придбати є так легко:
У в'язниці, чи на троні.

**

Цивілізація — фортуна,
Наївним радість принесла,
Відкрила двері до безділля, —
До серця неміч заповзла!

**

Зробити помилку не тяжко,
І наймудріший зробить живо,
Але призватися до того,
То і порядним ледь можливо.

**

Хто бажає комусь зла —
Сам того він заслужив,
Бо бажав те все душею,
А не тілом зло чинив.

**

Добрий успіх не значить
Вартість мати всьому,
А ціну собі знайти,
Імені своїому.

**

Досвід у житті не робить
Досконалим у роботі:
Вміння помилки справляти
Вас поставить на висоти!

**

Чи бачили, щоб череда
Провадила чередником?
Ну, то чому ж тоді незгода
Між вами і провідником?

**

Сніп соломи не так легко
Потрощiti, потоптati;
Одиноку ж соломинку
І мурашка несе з хати.

**

Усмішка, це промінь світла
Благородної душі;
Здобуй її відважно, —
Загубити не спіши!

**

Не вам до вподоби
Крізь сльози сміятись,
І з юністю в парі
За вік свій ховатись?

**

Люстро щиру правду каже,
Та йому не вірять,
Коли пес дебудь забреше —
Вірити уміють!

**

Заким роздасиш всі скарби,
Втихомир запеклі сварки!
Бо не тяжко посваритись,
Але тяжко помиритись.

**

Знаряддя, то є добра річ
В руці старого фахівця,
Тому найгірша шабля та,
Якаю бавиться вівця!

**

Хто копієчки шпарує,
Той карбованці рахує;
Хто улітку не працює,
Взимку довго голодує!

**

Старці турбують перехожих, —
Для тіла милостині просять;
І ті ж самі старці до Бога,
За душу руки вверх підносять.

**

Зарозумілість не зробила
Людей земних багатими,
Але багатство породило
Зарозумільців клятими!

**

Хто багато обіцяє,
Скоро все те забиває;
Хто буває вскрізь і вся,
З того мало є добра.

**

Хай на вас кидають блато
Ті безвартісні падлюки,
Може вас і не потрафлять,
А свої забруддять руки!

**

Хто здібний гріх свій розпізнати,
Тому спасіння шлях відкритий;
А хто не хоче гріх пізнати,
У мухах буде помирати!

**

Там, де пишно брат гуляє,
А є паном Іван пізний, —
Золотий ланцюг тримає
Більше, ніж товстий залізний!

**

Неуважність пастуха
Кличе ѹ ситого вовка:
Туди лихо прилітає,
Але звідти виповзає!

**

Лиш той у гнів впадати може,
Кому життя не міле є,
А хто життям своїм дорожить,
Нехай поборює гнівне!

**

Хто мало що про себе знає,
Вперед себе він випихає:
А наколи себе пізнає, —
Своїх підлеглих вихваляє!

**

Гнів не шкодить, якщо вміло
Запануємо над ним,
Коли ж гнів нас переможе, —
В стані будемо дурнім.

**

Від нахаби охоронить
І сусідка мила;
Від чортяки Божа свічка,
А від злости — Божа сила.

**

Католицька, далека віра
Руку любові подає,
Московська ж близька, а далека —
Воскресле на цвінтар несе!

**

Якщо обидві Віри православні
Міцні мов скелі, — силою без дна:
То наша Віра чиста і блискуча —
Московська ж є шаманська і брудна!

**

Якщо сорому не мали
Перед близькими людьми, —
Перед Богом, без провини,
Станемо відважно ми!

**

Хто голосно говорить і багато, —
Сліпий побачити недоліки свої:
Сказати менше, це не є велика страта,
А ти відчуєш наміри людські.

**

Ох, що за твориво — вода,
Нас при житті усіх тримає,
А спорожнивши склянку скоро,
То кожний вартість забуває.

**

Обговорення законів
Робить злодіїв малих!
Застосовання ж їх в масі,
Робить хамів з них твердих!

**

Лише шляхетний, добрий пан
Слугою добрим може бути,
А той — хто служить двом панам —
Нікому вірно він не служить!

**

Тяжко вчитись говорити,
Тяжче мовчанку стерпіти;
Добру мудрість треба мати,
Щоб дурного відіграти!

**

Не сверли в човні діру —
Випустити воду!
Й не спішися до води,
Не пізнавши броду!

**

I неробу, і ледаря
Доля їсти гонить,
A з слабого господаря
Спокій раба робить!

**

Потроху їж — лише щоб жити,
A не живи, щоб все спожити;
Якщо ж об'ївся, до хвороби,
To пости до тринадцятої злоби!

**

Дрібничками не журися,
На голоту не дивися;
Хай не злостять кляті люди:
Коби вівця — вовна буде!

**

Непевність помилки приносить,
Aле на помилках вчимося ми:
To ж кожне зло щось добре нам приносить,
Лише навчися добре те знайти!

**

Для служби братові малому —
Господь дає нам екстра дні,
Щоб люди добрі славно жили
У довгім, радіснім житті.

**

Діямант в землі, це камінь
Доки не в руках людини;
А людина, без науки,
Є подібна до тварини.

**

Ніхто не міг аж так дійти,
Щоб незагублене знайти,
Або з порожнього мішка
Дістати вартість п'ятака.

**

В житті найменша тасмниця, —
Для кожного із нас в'язниця:
Хто радо в світ її пускає,
Той до в'язниці потрапляє!

**

Наш час ніколи не чекає,
Вода нікого не питає,
А хто обох їх не пильнує,
В біду й халепу попадає!

**

Розкішний стіл хоч раз не полюбити —
Вартує розкошів казкової палати;
Отож, не бійтесь маленького згубити,
Щоб не позбутися великого багато!

**

В уяві чесної людини
Гріхи й борги роздмухані:
Тому борги її не знають,
Гріхи її не зачепають.

**

Хто доброго не шукає,
Той знайде лихого:
Великого ж хто не прагне, —
Не варт і малого!

**

Не той мистець, хто йде в природу,
Щоб твір мистецтва завершити,
А той, хто генієм мистецтва,
Природу здібний доповнити!

**

Родина — це є муж і жінка,
Мов пора ножиць (з двох ножів):
Так довго корисні в суспільстві,
Як довго разом борять гнів.

**

Підприємцем мене зробиши,
Якщо згодишся навчати
Не своїми грішми, впору,
Без кінця оперувати.

**

Вартість речі підноситься
Згідно з попитом на неї,
А тому сухі криниці
Варті річки без водиці!

**

Сусідський злочин довговічний,
Свій власний довго не живе;
Недолік свій не помічають,
Чужий так скоро не мине!

**

Добро щоб вміло зустрічати,
То приготуйся гірше мати;
Бо легше божий світ піznати,
Аніж себе розтолкувати.

**

Життя коротке, щоб у гнів
Я міг так легко попадати,
Уста у гніві відчиняти,
На дійсність очі замикати.

**

Оріх піznати по шкарлупі,
По чинах творива творця;
Коня ж по упряжі не судять,
Не по халяві мудреця!

**

Піznати пана по халяві,
А мудреця по мудрім слові,
Та не піznати ріст любові
Й душі проміння кольорові.

**

Того ключа іржа не візьме,
Котрий працює день і ніч:
Бо працьовитих і хвороба
Не зустрічає віч-на-віч!

**

Поважаними умирають,
Які лиш праведно жили,
Й на другий світ те забирають,
Що близjnім за життя дали.

**

Все, що користь нам приносить,
Є моральним серед нас;
Не морально те чинити,
Що каліку робить з вас!

**

Життя людське таке каротке,
Немов та казка проминає;
Негоди час, турботи мить
Повз нас мов вічність проповзає.

**

Я є собою лиш тоді,
Коли ніхто мене не баче,
А з кожним зустрічним, в житті —
Я ним стаю: в боргу — тим паче!

**

Чи я є злодій, чи поет,
Чи княжий син — ніхто не знає:
А непрасовану сорочку, —
Відразу кожний помічає.

**

Навчитись хочеш істи мало,
Прилюдно і без сорому?
Перенеси свій апетит
Зі шлунку аж у голову!

**

Злість маленька, непоказна,
Хоч зубів не має,
Та життя твое коротке
Болісно втинає.

**

З добрим другом і у злиднях
Можна панувати,
А з недобрим і в багатстві
Доведеться бідувати.

**

Красу всі бачать, її знають, —
Очей для того пару мають;
Та той лиш вартість краси знає,
Хто серденьком її сприймає!

**

Щоб позбутися мишай,
Не запалюй свою хату!
Щоб успішним в житті бути,
Терпеливість треба мати!

**

Хочеш знати як літати?
Вчися перше походжати!
А як хочеш рака мати,
Мусиш у ріку ступати!

**

За соромом людське сумління
Немов теля за мамою блукає;
Так само пам'ять за брехнею —
Розплачливо зв'язку шукає.

**

Навчившись добре походжати,
Не мрій про скоролетні крила, —
Часом тупий клин може дати
Не менше ніж метка сокира!

**

Є гріхом здирати плащ
З безборонних голодранців;
Та є радістю для нас
Ошукати ошуканців.

**

Негода нашій біdnій бабці
Ані на печі, ні на лавці,
Кориться бо той вік негоді,
Мов сонечку все на городі.

**

Турботами зайняті всі:
Маленькі діти і старі;
Турбот лиш тільки той не знає,
На цвинтарі хто спочиває.

**

Якщо душевна гіркота
Не вийде поза губи,
Вона помножить серця біль.
Діставши гострі зуби.

**

Голодний шлунок не так легко
У голові переконати,
Бо він не тільки вух не має,
А й не збирається їх мати!

**

Незбагнені речі не ховай у клітці,
І таємниці не кажи сусідці!
Не йди ж ти у воду, не пізнавши броду!
На дух нарікай, а не на ту вроду!

**

Не кожне гарне є правдиве,
Не все правдиве гарним є!
Хто іншим щедро помагає,
В заплату тричі дістає!

**

Під сонцем вибраний, щасливий,
Хто любить близьких без грошей,
А з нехтуванням споглядає
На грубі гроші без людей.

**

У кожного свої боги:
І як богів тих називають,
Такими у своїм житті
Вони, без сумніву, бувають!

**

Свого щоб друга зберегти,
Добро для нього ти роби!
І не чекай на добродійства,
Приятеля бо стратиш ти!

**

До шкури барана діставшись,
Ти більше вовни не встрижеш;
І дерти з праведних податки
Не можна часто і без меж!

**

Дерево приносить овоч,
Сіє холод для дітей,
А приходить злій рубака,
Сіє смуток для людей.

**

Не муч себе турботами
Здобути золоті вінки,
Бо в золотій труні також
Живуть і брудять хробаки!

**

Лиш мудрі моляться за бідних,
У жертву все за них дають,
Бо як не буде ж у нас бідних, —
Багаті з голоду помруть!

**

Той бідний народ, де нема
Належного провідника,
Але бідніший той, де всі
Некликані провідники.

**

Ніхто не вибрав собі зло —
(Не хоче мати й не шукає),
А як вже мусить мати зло,
Тоді найменше вибирає.

**

Хто не мріє про далеке,
Не достойний близьке мати,
Бо сьогоднішнє багатство
Треба в завтрашнім шукати!

**

Краса між нами є так довго,
Доки паскудство серед нас,
А поховайте ви паскудство, —
Краса відвернеться від вас.

**

Коли пізнаємо ціну
Всьому, що добре є між нами,
Тоді збагнемо силу зла,
Яке гнило нас віками.

**

Немов годинник на стіні,
Так кожний з нас спішить в житті;
... Та запинись!.. забудь про все
Й послухай власного себе!

**

Час юнацтво загнүздає,
Лагідність чини приносить,
Смерть хвороби всі лікує,
Злість до хати клопіт просить.

**

Книжка, це чарівна сила:
Із тварини втне людину,
Також здібна є зробити
Із людини взір тварини.

**

Щоб дійсно знати як давати,
То треба бідним побувати,
Багач бо з думкою дає:
Як збільшити майно своє?

**

Якщо батько помилиться, —
Син в біді конає,
А хірургову помилку
Земля прикриває.

**

Обережність — лікар для істот земних,
Ощадність — мудрого алхеміка сліди,
Багатство — клопіт для дурних,
Зарозумілість, це заслона дурноти!

**

По-людському підступають, —
Люди їм відповідають;
А по-псячому звернися,
То такому й покорися!

**

Випитує професор учня...
Й забув, що питання давати
І дурень може без вагання...
Але на них відповідати?!

**

Найкраща в світі оборона,
Як небезпека не далека:
Це бути свідомим упору,
Що вже існує небезпека.

**

Вартість університету
Для всіх нас, це те саме,
Що для компасної голки
Пересунення вільне.

**

Тяжко жити бувши бідним,
Але легко умирати,
Бо багатство гріх приносить,
До труни що мусиши брати!

**

Живи нині, дбай сьогодні,
Завтра бо немає!
Якщо нині не придбаєш —
Ніхто не згадає!

**

Страх великі має очі,
Бійтесь його як біди!
А не те, біду що множить,
Що побільшує страхи!

**

Гриць зробив велике діло,
Потім мислив, що зробив:
Докумекав аж по тижні —
Яку кашу заварив.

**

Яке блаженство, що не раз,
Пізнавши страх несамовитий,
Сидиш на ліжку — то був сон —
І тішишся, хоч потом вкритий.

**

Говорить він, нічого не сказавши;
Веде у бій, війни не розпочавши;
Та дипломат із нього золотий,
Бо вірять в нього мудрий і дурний!

**

Випадкові дістаються
На видні й чільні висоти,
Та висотами керують
Працьовиті, без клопоту!

**

Добре — можна розпізнати
В дзеркалі біди і зла,
Бо без муки і зідхання
Не існує ж слід добра!

**

Риба в річці, океані,
І в морі гуляє,
Та числиться лише та,
Що в кіш попадає!

**

Хто Грицькові шкоду робить,
Тим він потуряє,
А хто добре йому чинить —
Славить, вихваляє!

**

Подвійно бачити я мушу,
Очей бо двоє посідаю,
А говорити пів того,
Бо лиш один язик я маю!

**

Чи знайде він великий вибір
Поміж зогнилими речами,
Коли у поспіху багач
Перевертає кавунами?

**

Лише тоді мир запанує,
Коли ніж недругів твоїх
Так само буде у пригоді,
Як ніж хірургів світових!

**

Ніхто не прагне залізяки,
Та харч лиш нею здобувають;
Вона не має вітамінів,
Та з її браку помирають!

**

Чим довше звичку він милує,
Її безкарно толерує:
Життя тяжке буває потім,
І смерть підсунеться скоріше.

**

Людина жадних цін не має,
Її і золото не купить:
Та свою вартість кожний знає,
Бо скільки варт, то те й питає.

**

Той щасливий, хто сміється,
Зло добротами покривши,
Або той, хто смерть відкинув,
Два рази шнурок зуживши.

**

Прикладна родина завжди
Зорить правдою, теплом:
І яка родина в хаті, —
Світ такий є за вікном!

**

Бандити — люди виняткові:
Жили і за життя вмирали,
По смерті пекло заповняли,
Святыми на хресті ставали!

**

Живеш ти бідно, чи розкішно, —
Не приділяй тому ваги!
А кожний день, в житті довжезнім,
Останнім днем своїм живи!

**

Хто, браття, з вас багатства має,
А біжній з них не користає, —
Марне закопане багатство;
Ще гірше, ніж зрадливе братство!

**

В дияспорі провідники навчили
Закони правди нашої знайти:
Що краще вовк нехай овечками провадить,
Аніж овечка має вовка запрягти!

**

Не те священика зробило,
Що під час служби тіло вкрило,
А те, що в нетрах — на дні серця —
Роками тіло вже сповило!

**

Для пташки муха є пожива, —
Для нас незносна і бридлива:
А як не хочеш мух лапати —
Навчися рот замкненим мати!

**

Якби старі могли робити те,
Що без науки роблять молоді,
А молоді все знали, як старі,
То світ побачив би не милі дні!

**

Найбільше ми собі бажаєм
Того, чого бракує нам,
А, насолодившись, допнявши
Ми викидаємо свиням.

**

Якщо з зайкуватим будеш
Дружити довго, друже мій,
Забудеш мовити нормально,
А він не змінить балак свій!

**

Не шукайте свого щастя
У чужій недолі!
Не числіть свої прибутки
На чужому полі!

**

Пильний себе, свою родину,
Не пнися понад міру в чин!
Напнята бо струна надміру
Не почин славить, а амінь!

**

Нове вино поступиться старому,
Весні відкриє певний шлях зима;
Не завжди добре уступає злому,
Ta добрий батько й меншим уступа!

**

Життя не є на те, щоб жити
А жити і життя любити:
Каміння й золото топтати,
І зі здоров'ям панувати!

**

Старший вік — приплив недуги,
Пристановище хворіб:
Граю вперше і востаннє,
Перед входом в темний гріб!

**

Життєвий шлях, це те саме,
Що на змаганнях перегони:
Якщо не витримав, і впав —
Розчавлять сунучі колони!

**

Незнайкам може Бог простити,
Бо так святий закон велів,
Але того карає тяжко,
Хто знати більше не хотів.

**

Та дівчина багато зробить,
Хто обіцяє рай замний,
Але від неї не дістанеш
Ані на палець, брате мій!

**

Часом жінка має більше
На своїм мізині пальці,
Ніж той муж, на цілім тілі,
Що ночує на гулянці.

**

Ми знайомимось словами —
Пізнаємося чинами:
Хто чини словами робить,
Пізнанню своєму шкодить!

**

Скажи мені: де ти ходиш?
А я скажу, ким ти будеш,
Бо де стежку протоптав,
Звідти й розуму дістав.

**

Якщо я мавпа, то чому
Старезні джунглі познікали?
Чому я пнуся до Небес?
Чому нам зорі засіяли?

**

Хто жениться лиш задля себе, —
Не задля ангелів-дітей,
Тому життя хай буде пеклом!
Душа хай радує свиней!

**

Лиш той навчився задніх пасти,
Хто не здобув собі надію;
Йому й невільниче ярмо
Не муличть дуже голу шию.

**

З малими душами, мов гноми,
Чи молоді, а чи старі:
Їх вгору пхай, але вони
І на підвищеннях малі.

**

Щоб осягнути, щось зробити, —
Переконай в тим сам себе,
А решта чину, без зусилля,
Все як по маслі потече!

**

На працю ти не нарікай! —
З роботи ще ніхто не вмер:
Ми здібні більше ще зробити,
Аніж робили дотепер!

**

Щоб жити довго з апетитом,
І апетитно світ приймати:
Лишай'го дома, йдучи в гості, —
Як гості йдуть — жени із хати!

**

Чүжий кривду вам не зробить,
Лише той, кого болить;
То ж, загнавшись у болюче,
Чекай злого в кожну мить!

**

Вартість людини не в тим,
Скільки має, чи ким є,
Але в тим: хто вже від нині, —
В якім напрямі іде.

**

Дарунки люблять всі приймати:
Мале, пожиле і старе, —
Та хто не мислить відплатити,
То той, без сумніву, краде!

**

Що забагато — відкидають,
Любов надійде — всі вітають;
Знання не мають забагато,
І жмут краси вітають радо!

**

Хто не думає за інших —
Той для себе лиш існує
І, вглибившись у задуми,
Скаже голосно: гнию я!

**

Чи врода спраглого напоє?
Чи зголоднілих нагодує?
Та все ж таки: у людськім світі
Вона і мудрими керує!

**

Поспішав Гриць на базар —
Мав зайти в палату —
А зайшов, нехочачи,
Під дурного хату.

**

Солодкий струм із уст тече, —
Красою — рівного немає,
А гада в груди запросив,
І в серці їжака тримає!

**

Життя — комедія для тих,
Хто світ нелюдяно сприймає:
В людині баче лише глину,
Або в ній Господа шукає.

**

Живи, немовби кожний день —
Останній день твого життя:
Тоді і смерть, як приятелька
Для тебе принесе пуття!

**

Якщо не думаєш скінчiti, —
За жадну справу не берися!
І, перед рухом до переду,
На задні кола подивися!

**

Несправедливість спричинити
Найбільший дурень здібний є,
Але у згоді з нею жити,
І мудрому не легко йде.

**

Чорнило в бочці — речовина,
Але той напис на папері,
Що вирвався у світ широкий,
Назад не втягнеш собі в двері!

**

Той слави частку заслужив,
Хто щастя власне не шукає;
Кvasниці в Києві хто їв,
А правнук тут оскому має!

ПОТРІБНА МАМА ТА ДИТИНА

**

У дитини, без причини
Пучка заболіла,
А у мами, тими днями,
Серце защеміло.

**

Чим дитя б не забавлялось,
І коли б то не було,
Аби лише не скигліло,
Аби лише не ревло.

**

Кожний дбав лише про себе —
Тим журилась наша мати,
Тому треба, де б не жили,
Про країну рідну дбати.

**

В мами і на кулаку
Любо спочивати,
А в свекрухи і на ліжку
Дуже твердо спати.

**

Глупа мати — глупі діти
Посідали руки гріти:
Шмаття своє попалили,
Але руки не зігріли.

**

Щастя мало хто злапає —
Воно вскрізь мандрує.
Мама дітей напихає,
Але Бог годує.

**

Материнське тепле слово
Хто до смерти пам'ятає,
Той без клопоту велике
І блаженне щастя має.

**

Не турбуйся щоб сорочка
Чиста була і біленька,
Аби була в тебе мама
Добродійна і рідненька.

**

До людей малі й велики
За порадами ідуть,
А до матері по серце,
Мов навіжені снують.

**

Серце мачухи не сіє
Радість для сирітки.
Ниє мамине серден'ко,
Без дощу мов квітки.

**

Веселку кожний прославляє щиро
І молить Бога повторити вчинок,
Але веселки в світі не бùває
Без маминих, невидимих сліозинок.

**

Що у болях і терпінню
Породила ненька,
Таке саме на старості
Прийме і земелька.

**

Серце мамине — не камінь —
Зм'якне і в зимовий час,
І на грядочці незгоди
Виросте любов для вас.

**

Як мав дітей, то їхніми сльозами
Свою гірку недолю запивав,
А виросли дітиська — разбрелися,
А я з калюжки місяць діставав.

**

Тому що при народжені
Ми біль матусі завдали —
На смертній ложі біль подвійну
Всі умираючі знайшли.

**

Навчай дитину, доки може
Ще все дитиняче сприймати,
Бо виросте й покине гоже,
І буде зайдів прославляти.

**

Чому народжене дитя
Життя сльозами зустрічає?
Чи це не наша в тим вина,
Що світ народжених лякає?

**

Щоденний мамин поцілунок,
Це не тепло холодних губ,
А жар душі, тепла джерело —
Його згасить зі смертю шлюб.

**

Зустрівши донечку ченменьку,
По тим пізнаєш її неньку;
І не дивуйся тій заслузі,
Бо доня — дзеркало матусі.

**

Все що є добре для дитини,
Батьки роками нау чають,
Чому ж тоді забуті діти
Взимі бездомними блукають?

**

Так навчала мене мама:
Сину, праці не минай! —
Будеш прикладом для інших,
Будеш славним на весь край!

**

Від цукерків милі діти
Сунуть мов по льоду;
Немов мухи зголоднілі
Від бджільного меду.

**

Від маленьких діточок
Лиш голівонька болить,
А великі діти смалять,
Що й душа від них кипить.

**

Із дитиною малою
Вибрatisя тяжко,
А з великою, крім того,
І найстись важко.

ПРАВДА

**

Все перейде, все мине:
 Навіть світло проминеться,
 Але правда, після всього,
 Божим словом не минеться!

**

Правда є: що не смачне —
 Посипають сіллю;
 Не все ж правда, що так часто
 Плещуть на весіллі!

**

Люди брешуть майже всі —
 Це є слабості людські —
 Правда ж як зечне брехати,
 То вже час втікати з хати!

**

Найстрашніша зброя в світі —
 Правда чиста як слоза:
 В ім'я правди умирають,
 Віддають своє життя!

**

Хапай хвилини за чуприну,
Моменти щастя за полу,
І без вагання йди в чужину
Ширити правди свободу!

**

Кожний знає: до воріт,
Це не є далекий світ,
Та до правдоњки своєї
Не пускає гріху пліт.

**

Там де правда помирає, —
Вмить брехенька відживає!
Топче голоси порад
І панує на свій лад!

**

Можна світом перейти
Лише голою брехнею, —
А назад мусиш, Белею,
Сам выбрехуватись нею!

**

Правда в морі не потоне,
На вугілля не згоряє,
І з дна моря, на поверхню,
Мов олива випливає!

**

Правда нам пече сумління,
Кривда кости ломить!
Але разом наймудріших
В божевільню гонять!

**

Тепер кривда має силу, —
Правдою торгує,
Та кінцеву перемогу
Правда відсвяткує!

**

Сильна правда, та й вона
Не сіяє з кожним днем;
Всі сильні керують нею,
Мов козак своїм конем.

**

Правда ясна, правда світла, —
Мов той кусник сонця,
А її шукають вдень,
Мов вночі віконця!

**

Правда кожного зігріє,
Хто добро в неправді сіє,
А хто з правою змагає —
Радості в житті не має!

**

Не турбує щиру правду —
Де притулок мати:
Як не знайде його в замку,
То у біdnій хаті.

**

Що є правда — то не гріх,
Що поважне — то не сміх!
А що втнеш, то не приточиш,
Правду злом не переможеш!

**

Не все те правда, що співають,
Чи плещуть радо на весіллі,
Чи те, що згадують по раті
У теплім, радіснім запіллі!

**

Та ж то правдоњка свята,
Свашка що сказала,
Якщо в між часі, небога,
Нам не набрехала.

**

Можеш лаятись, брехати,
Але міру треба знати,
Бо застягнеш у брехні,
Мов та сливка у багні!

**

Кожний знає що пес бреше,
Та на те він псом і є,
А як люд неправду чеше —
Тратить він ім'я своє!

**

Знай! — брехнею, любий друже,
Світ не тяжко перейти,
Та назавжди пам'ятай, що
Тяжко шлях назад знайти!

**

Він з неправдою родився,
І з брехнею одружився;
Беззаконно в світі ріс,
І на дереві повис.

**

Те, що армії не можуть
Збройно, силою підбити,
Без надуми, дуже легко
Правда може покорити!

**

В неправду скорше ти повіриш,
Якщо про неї мало знаєш,
Аніж у правду, про яку
Ти вже знання велике маєш!

**

Овеча правда: довше жити,
Але за кошт своїх братів,
Тому ховаються за інших,
Щоб їх останніми вовк їв.

**

Як добре, що життя коротке,
Що ми не маємо часу
Брехню помножити стократно,
Знеславити землю святу!

**

Брехню бороти не є тяжко,
Бо знаєш що змагаєш ти;
Та півбрехня, — то річ поважна —
Хто міг її перемогти?

**

Зло не можна розміняти
На дрібні монети,
Або правдою обняти
Брехливі сонети!

**

Не вчися з маленьку брехати —
Шануй походження своє!
Бо брехунова навіть правда
Для всіх неправдою стає!

**

Приваблива рожа
Жорстоко шпилькає,
А правда хороша
Шпильне, й не питает!

**

Словами стіл не прикривають,
Брехнею греблі не гатять!
Олиця й правда, то всі знають, —
До верху виплисти спішать.

**

Щира правда, під брехнею,
За волею тужить;
Брехунове ж щире слово
За неправду служить!

**

Марко проклятий — не завада!
Від нього не терпить громада:
Коли ж Марків тих мільйони,
Тоді валяться правди трони!

**

Правда між людьми була —
Всі її ділили,
І закони в світ несли, —
Позички ж поїли!

**

Чарівна пані раз рекла
Єдине слово... мов у сні —
Ta слово те мене веде
I дотепер у казки дні!

**

Тебе кохаю не за очі,
Не за огненні поцілунки;
За щиру правду в твоїм слові
Я шлю любови подарунки!

**

О Україно, світе правди,
Прамати славних і святих,
Я не достойний чути слово,
Що падає із уст твоїх!

**

Прошай! — єдине слово правди
Було як смерть до нас прийшла,
Але ціле життя в тим слові
Я Господеві принесла!

П Т А Х И

**

Доки тепло і приємно,
Птах співає, хоч і темно,
А лиш трохи позимніє,
То і жаба оніміє!

**

Розкричалась мов та курка
З першим, ранішнім яйцем,
Щоби стати перед світом
Неоспореним взірцем.

**

Уся братія підряд
Те весілля вихваляла,
На якому, окрім них ,
Навіть курка побувала.

**

Якщо в гаю, між птахами,
Не надибаєм співця,
То приайдеться вже нам слухать
Цвірінькання горобця.

**

Ох і підібралась
Нечувана пара:
Мов би на гілляці
Зла сова і пава.

**

З переляку півень скочив
І, в ту хвильку, проспівав, —
Та й задумався, бідака;
Чи світанку час настав?

**

Справа півняча — співати,
А чи ранок буде? — Зась!
Півняча душа, так чиста,
Серед ночі поклялась.

**

Сидить квочка під вербою
Й курят нау чає,
Що й малесенька тваринка
На них кігті має!

**

Ранні пташки веселенько
Свіжу росу п'ють,
Але пізні, турботливо,
Гіркі слізози ллють!

**

Рано пташка, у садочку,
Весело співала,
Доки кітка, волохата,
Її не спіймала.

**

У страху зайчатко в лісі,
Від пенька втікає,
І полохана пташина
На пень не сідає!

**
*

Пташинка в небі розкошує,
Немов би бавилась з собою;
Так гетьман лихом не гордуює,
А з ним живе, як рак з водою.

**
*

Крутиться, немов у колі,
Мов сорока на тину,
Або витягнений в'юнчик
Коло річки, на піску.

**
*

Не збираюся лякатись
Злонамірених людей,
Бо крук крукові ніколи
Не видзьобує очей!

**
*

Він, по суті, ані те,
Ані гомонливе се:
Бо від качура відстав,
А до пави не пристав.

**
*

Не винуйте товариство,
Що не має там що з'їсти:
Залетів ти між сичі,
То по-їхньому й кричи!

**
*

Герої де перебувають,
То там малих вже не вітають;
Бо де орли перелітають,
Там горобців не допускають!

**
*

Захотів орлом ти бути? —
Треба добре знати,
Як під хмарами літати,
А не мух лапати!

**

Не пнись, півничку, до пави,
Бо висміють люди!
Чи осідлана свіня
Може конем бути?

**

То не є така морока,
Хоч і знана на весь світ,
Що одна сорока з плоту,
А десяток іх на пліт.

**

Пізня пташка із просоння
Очі протирає,
А раненька, у садочку,
Дзьобик витирає.

**

Чи співатиме когут,
А чи тільки промурчить:
Встане день на горизонті,
Про життя нас сповістить!

**

Птахи є на те у світі,
Хробаків щоб вчити:
Як життя своє спасати,
І його прожити.

**

Зазнав радости, як курка
В панському борщу,
Або муха у росолі,
В золотім горшку.

**

Кури яйця нам несуть
І виховують курчат,
Але як на світі жити —
Яйця курку вже не вчать.

**

Скільки квочка не сиділа б
На яйці варенім,
З нього плоду не діждуться
Навіть і блаженні.

**

Кремезного, старого дуба
І слон старезний не звихне:
Хилку ж лозину й горобець,
Не пообідавши, зігне!

**

По лету сокола пізнати,
Сову по погляду її,
Бо сокіл любить панувати,
Сова тримається землі.

**

Журишся що стіл вже повний,
А запрошені ще сплять?
Аби просо зародило,
А вже пташки прилетять!

**

О, краще смакує близенька соломка,
Аніж те далеке, у полі, сінце;
І замість голубки, у синьому небі,
То краще би мати в долоні яйце.

**

Кожнісінька у лісі птиця
Лише по-своєму гніздиться,
І кожне серденько, в ту мить,
У всіх по-різному щимить!

**

Журилася сова лупата,
Що донечка була носата,
Бо очі можна прижмурити,
А з клятим носом, що зробити?

**

В світі не багато треба,
Щоб нещастя впало з неба:
Застряг гострий пазурець
І пташині вже кінець!

**

Всі недобрі, і всі злі,
Та паскудні на лиці! —
Так твердить стара сова,
Бо не зна' яка сама.

**

Сорока купатись ніколи не mrіє,
А пір'я помітно у неї біліє;
Так слово матусене, криком повите,
А діток дрібненьких і взимку зігріє.

**

Життя і біль — дві сестри нероздільні,
Одна одну доповнюють взаємно;
Тож думати, що є життя без болі, —
І для пташиночки некорисно й наївно!

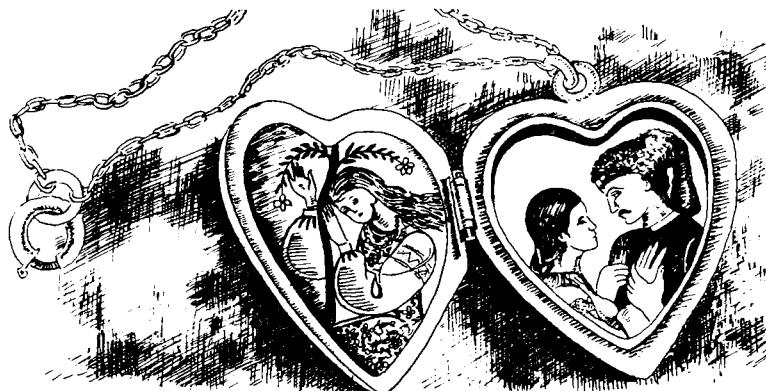
**

Новеньке і чисте, і гарне ситечко
Пошану знаходить на чистім кілочку,
А в зношенні ситі, у бруднім куточку,
То садять уперту, турботливу квочку!

**

Чи все походить від яєць?
Тим птахи голови не мулять;
Але ж існує той Творець,
Хто початком був всіх яєць.

СЕРЦЕ

**
*

Пісень багато вухо чує:
Молодій чар, глибинних слів,
Та стукіт люблячого серця —
Це є ангельський, Божий спів!

**
*

Хто має серце, — той не може
Самотним бути на землі!
А хто не має, той самотність
Відчує навіть і в товпі!

**
*

Хто має серце золоте,
Не мусить золотом хвалитись,
А де трюхляве і гниле,
Те мусить золотом прикритись!

**
*

Не посылайте розум свій
Туди, де серденько панує!
Так само й серце є в біді,
Де розум серденком керує!

**

До чисто-зоряного серця
Не прикладай дволезного ножа!
Шукай ти торби грошові, —
Твоє там серце і душа!

**

Серце зміряти не можна,
Бо воно без меж, без дна;
Воно гріє і голубить,
Ощасливлює життя!

**

Серце, мов той парашут:
Любе, корисне й пригоже
Лиш тоді, коли в потребі
Скоро відчинитись може.

**

Спробуй себе комусь дати! —
Ніхто не захоче,
А за серцем, до милої, —
В пекло йде охочо!

**

Руку блаженну, милостиву
Лиш той достойний мати може,
Хто має серце — не торбину,
А пекло жару й слово Боже!

**

Наповнив слухом своє вухо, —
Та так, що й серце заболіло
Й, душі своїй зв'язавши руки,
Воно до пекла поспішило!

**

В серце людське тяжко влісти,
Навіть Бог не міг зайти,
Бо воно з нутра замкнене, —
Стукай, брате, щоб ввійти!

**

Якщо ти вліз комусь до серця,
Не зачиняй відкритий вхід,
Бо як замкнутися серця двері,
То зникне і любови слід!

**

Стримуй серце на припоні,
Не дай йому волю,
Бо нероком, на злість тобі,
Заведе в неволю!

**

Палка друзів вам не зробить —
Серцем шлях до них мости —
А впустивши їх до серця,
По них двері зачини!

**

До серця зимнього, слабого
Дорога через шлунок йде,
А до шляхетного, твердого, —
Через поля висот веде!

**

Дорога до слави іде через серце
Своє, доброчинне, нерабське, вільне,
А гордість, зневага, любови відсутність
І славне у пропасть ганьби заведе!

**

До Неба, Господи, молюся,
Щоб силу мав я збудувати
На дні знесиленого серця
Для себе рідну, власну хату!

**

Даруй багатство, працю й час,
Дорогоцінності давай!
Ta серденъко своє хрустальне
Для вимріяніх зберігай!

**

Коли у серці запалає
Надія вічного огню,
Лишай родину, батька й неньку —
Іди шукати честь свою!

**

Мало того, що у злиднях,
Та ще й з гірким перцем,
Та живеться йому добре,
Бо він з добрим серцем!

**

Словами клятви заманула,
А піснею в полон взяла;
Та серцем зручно мою душу
Собі на службу притягла!

**

Розум — частка, воля — цілість:
Хто свій розум вихваляє —
Силу волі той лякає,
Топче людяности зрілість!

**

Любов до нас цілого світу
Погноєм буде їхніх душ,
Якщо замкнеться наше серце,
І зникне в нас любови муж!

**

За успіхи і злобне серце
Нікого в світі не винуй...
Лише себе, — тому за себе,
То лише Господа турбуй!

С Л О В О

**
*

Огонь палить лиш нашу шкуру,
А слово смажить душу,
Але огонь в одежі слова
Палить усіх, чортам хто служить.

**
*

Ох, слова твої, мій брате,
І солодкі, і ласкаві,
Та за добрими словами
Криються думки ж лукаві.

**
*

Він словами забагатий —
Пхає ніс сюди й туди —
Але чином дуже бідний,
Іншим словом — нікуди!

**
*

Одні слова — суха це гілка:
Є без окраси, без життя,
А інші чинами вагітні —
Основа сили і буття.

**

Кожне сказане прилюдно,
Злістю гострене слівце,
Відганяє приятелів,
Мов засмерджене яйце.

**

Минулий час уже ніколи
До нас не вернеться назад,
А сказане несмачно слово
Летить у масу міріяд.

**

Солодкі пуп'янки на думці,
Це ті невидимі творці,
Які слова медових рож
Породжують на язиці.

**

Слово багача всесильне, —
Для підлеглого закон,
Але мудре — хоч і бідне —
Збагатить багатий трон!

**

Звичайне слово, але тепле,
Продовжує земне буття;
Солодкий біль твого кохання
Скорочує твоє життя!

**

Хоч слово кісточок не ломить,
Але й від нього помирають,
Тому, щоб слово в світ пустити,
Душі спокою перш бажають.

**

Слова дешеві?... Є і золоті,
Так само є чортівські і святі,
Старі, беззубі, рівно ж і зубаті,
Є заялозені, так само і крилаті!

**

Звалашені слова, немов ті океани,
Та їх ніхто, ніде не помічає:
Невимовлена ж повінь слів —
Нові держави жваво воскрешає!

**

Слови скеровують у вухо, —
Вони ж у душу сильно б'ють,
Мов Єрихонськими трубами
Валять богів — брехню снують!

**

Якщо слово мудреця
Ta срібло вартує,
To мовчанка дурaka
Золотом торгує!

**

Слови — це квітки чарівні,
Ta й ті не квітнуть без коріння;
A думка, це коріння, де вони
Беруть красу висот і мариво падіння!

**

Діток буком люто порють,
Шкуру їхню орють, —
Словом ллють у душу юну
Отруту змійну!

**

Яка б лозина не була
Могутня для малих дітей:
Сильніше ж слово, що виходить
Від усвідомлених людей!

**

Ой, Ганусю, моя мила,
Моя люба золотуха,
Твоє ж гарне, тепле слово,
To лиш Богові до вуха.

**

Загоїться найбільша рана
З бігом часу, на нашім тілі;
Словесна ж рана, дуже часто,
Кінчається в сирій могилі.

**

Немов вода гірської річки,
Летить так вимовлене слово:
Ніхто його вже не зупинить, —
Такий закон твій, рідна мово!

**

Слово добрє, мудре слово —
Не порепаний пасок —
Поведе в джерело слави
Наших любих діточок!

**

Кожний з нас, коли вмирає,
Тратить точно те саме, —
А по смерті залишає
Слово міле, або зло.

**

Було одне лиш Боже слово,
І принесло у світ обнову,
А я зужив вже масу слів
І не змінив і двох ослів!

**

Гостра шабля посилає
Наше тіло в чорну землю;
Слово ж гостре й образливе,
Душу шле у пекло темне.

**

О, мово, українська мово,
Яка бездонна ти була:
Навчила поляка й москвина
І решті людям щось дала!

**

О, слово — найстрашніша зброя,
Тобі скорилася і Троя;
Хто слово батьківське не знає,
Того прийдешність проклинає!

**

Як зайдеш словом ти у книжку,
То вийдеш мудрістю із неї:
І завжди молодим цвістимеш,
Придбавши овочі-есеї!

**

Яка могутня сила слова?
Про те лебідка біла знала,
Бо перед смертю, сумовито,
Вона те слово проспівала.

**

Слова хто шле без духу України,
Тих прокленуть нещасні покоління;
Та хто дух прадідів словами прославляє,
Тому Господь вік довгий зісилає.

**

Діяспоро, чатуй кордони,
Бо словом амбасади сплять
Під звуки п'ятої колони,
Але у сні ножі святять!

**

Збагачений словами муж
В житті далеко забреде;
Немов та вичищена куля,
Тяжке пронизить, скорить зло!

СМЕРТЬ

**
*

Для всіх одна, єдина смерть:
Чи є то круть, а чи то верть,
Ще прийде час — тепер чи завтра —
З нас кожному зустріти смерть.

**
*

Коли про смерть розмова йде:
Всі робляться поважні;
Тоді юнацтва світлі дні
Стають нам недосяжні.

**
*

Одне є правою на світі,
Що наша смерть і народини
Не ждуть ніколи на додіні
І корисні для нас години.

**
*

Коли б то можна було смерть
Своїм багатством підкупити,
То завойовники-злодії
Могли б на світі вічно жити.

**

Коли смерть до нас приходить —
З нами не жартує,
Побачивши нашу силу,
Також не торгує.

**

Смерть нікого не минає,
Прізвища нас не питає;
Славних, бідних і багатих
Під землею всіх рівняє.

**

Смерть не можна оминути,
А також її відперти:
Лише той, хто не родився,
Не зустріне злой смерти.

**

Журитися нема потреби,
Що хтось уже помер тепер,
Напевно другий раз не стане
Він помирати у четвер.

**

Про смерть журитись непотрібно —
Вона й без нас дорогу знайде:
І, як лишень той час надійде,
Не стукавши до хати зайде.

**

Не смерть, не ждана і жорстока,
Забрала нашого Данила:
Його, тому ще десь з пів року,
Болячка злобна задушила.

**

Який би мудрий ти не був,
Які б багатства ти не мав:
Та прийде смерть і зникнеш ти,
Мов язиком бичок злизав.

**

Чи ти злодій, чи апостол,
Чи король, а чи крамар —
Всіх вас прийме без вагання
Ненажерливий цвінтар!

**

Смерть не думай обдурити —
Те не вдасться, брате:
Відженеш її тепер,
Вона з'явиться в четвер.

**

Смерти гетьман не боїться,
Бо йому лиш слава сниться,
А малий гурту шукає, —
Його смерть там не лякає.

**

На смерть ще зілля не знайшли,
Хоч дуже старано шукали:
Отож, чи круть, а чи то верть,
Та смерть таки козі припала.

**

Кутика нема на світі,
Смерть де б не гуляла:
Не сковашася від неї
Навіть Гоца-Драла.

**

Від хреститися від смерти
Не зуміли люди:
То ж, одної не минеш —
Другої не буде!

**

Невблагана, жорстока смерть
Під сонцем кожного лякає,
А смерть же початком життя —
Чи хтось упевнено те знає?

**

Старий, у мугах, сивий дід
У болях смерть вже прикликає,
Але, як смерть покаже тінь,
Зі жахом очі примикає.

**

Не правда є, що за померлим
Вчинили ми такий галас,
А лиш тому, що ми, в страху,
Відчули смерть так близько нас!

**

Коли вже смерть знаходиться між нами
І ми покірно молимо її, —
Життя розгульне нам іде із гадки,
Ми числимо малі гріхи свої.

**

Ми вибиралися в дорогу,
З собою брали, що могли,
Але у подорож останню,
І тіло голе не взяли!

**

Під сонцем кожний үмирає,
І вмерти — кожний не старий:
Бо якж би довго ми не жили, —
Вмирати? — кожний молодий!

**

Душею відійду у даль,
А тіло — це не сокіл-птах —
Між вами лишиться назавжди:
Отож, прийміть не перший прах!

**

Не знає смерть ні бідних, ні багатих —
Покірно всі ідуть на її зов:
З її наказу сунуть злі і добрі,
Без вибору, під двометровий схов!

**
*

Не журися, що не маєш
Повну скриню срібняків:
Смерть одну косу тримає
Для вельмож і бідняків!

**
*

Незнана смерть страхи приносить,
Їй клониться старе й мале:
Та зроблене добро ніколи
І злістна смерть не забере!

**
*

У час народин смерть приходить
Й новонародженим рече:
Я вирушаю вже до тебе,
Живи життя, бо геть втече!

**
*

Безсмерття має свою вартість
Лише у смертних, на землі,
Тим паче в бідних страхопутів,
Що не вилазять із нори.

**
*

Не смерть страшна, мій любий друже,
А її близьке відчуття:
Чи діти смерть бояться дуже?
Та ні! — бо в зародку буття!

**
*

Нема старих, що не бажали б
Ще місяць, два, чи три прожити;
Й не знайдеш молодих між нами,
Щоб смерть не знали як зустріти.

**
*

О брате, всім тим не журися,
Що не скінчив ти розпочате:
По нашій смерті час безсмертний
Закінче славне і прокляте!

**

Відкрий обійми, хай же прийде
Зненавиджена людом смерть!
І житимеш ти довгі роки
Життям ославленим ущерть!

**

Я медом жив док' не збагнув
Солодкий, щирий поцілунок,
Та поцілунок вічних днів
Лишив для смерти в подарунок.

**

Смерть прийшла, а я сміявся,
Відчинивши двері їй:
Постояла... і пізнала
Міру слабости і мрій.

**

Дорога та, що привела
Мене до мудrosti ѹ поваги,
Веде до смерти, до кінця,
Що жити додає відваги.

**

Хворіб багато, а не можуть
Малу людину подолати,
А смерть одна, і в мільйонів
Тремтять затруднені лопати.

**

Як смерть приступить до порогу,
То дерево життя стряси
І позбирай плоди учинків,
І в жерту Кіеву неси!

**

За що ми смерть не полюбили?
За що прокляття їй шлемо?
Її ж не вабить в нашім світі
І славне всесвіту майно!

**

Не зупиняйтесь з розпочатим,
На хвилях *МУШУ* йдіть вперед!
Бо — зупинившись — смерть настигне
І в забуття вас забере!

**

Хвала тобі, безсмертна смерте,
Що ти за грішми не питаєш;
Хоч любих ти від нас береш,
Але і драбів не лишаєш!

**

Безсмертна смерть лякає нас —
Страхіття бідним і панам;
Та ж смерть, що болі скоротила,
Добродійкаю стала нам.

**

Життя пізнає лише той,
Хто смерть зустрів перед собою,
А доки смерть є за горами,—
Турботи й страх є за водою.

**

Господь смерть смертю подолав
Й життя померлим дарував,
Тому життя на смерть іде,
А смерть життю ціну дає.

**

Немов вузькі і довгі тіні
В погідний день, перед заходом,
Так наші бажання і мрії
До смерти йдуть упарі з родом.

ДО УКРАЇНИ

**

Свій далекий, але близький,
Рідний, наддніпрянський край,
Виглядає, мов у казці,
Мов у мріях Божий рай.

**

До пори комар, үліті,
Людську кров відважно ссе,
І у Києві, заброма,
До пори наш хліб жує.

**

Люби мову і край рідний,
Хоч і сива борода,
Бо і пташка не паскудить
Свого рідного гнізда.

**

Люби маму-Україну,
Як себе самого,
Щоб згадали покоління,
Як свого святого.

**
*

Край любити — не пошкодить
І переборщти:
Не зіпсую кашу маслом —
Можна поліпшити.

**
*

Можу знайти рай-куточок
У чужій країні,
Та не буде тепла, щастя,
Що є в Україні.

**
*

Якщо вибрав ти дорогу
До самого Бога,
Обійшовши Україну,
Спіткає тривога!

**
*

Не пхай, враже, свого носа
До Шевченківського проса, —
Як відважишся запхати —
Будеш пляму лише мати!

**
*

О, не фільтруйте неба спад,
Отой нечистий і несиній!
Хоча в нім нечисть, бруд і чад —
Ta ж він є наш, він з України!

**
*

Нехай вітри вас не лякають,
Вдихайте кожний подих їх:
Вони ж несуть нам з України
Життя на подихах своїх!

**
*

Нехай кричить Союз Советів,
Нехай Америка горлає —
Любов горить до України,
А їхній атом догоряє.

**

Час змарнований — це ті
Найдорожчі нам хвилини,
То ж завчасу бороніть
Чисту славу Україні!

**

О, Господи, зішли мені
Хвилину радости діждати,
Щоб я містичну Україну,
Міг Україною назвати!

**

Якщо Ти, Боже, блискавку вергаєш
В мою красуню — рідну Україну,
То сповісти, куди її влучаєш,
Щитом я стану там у цю хвилину!

**

Любов до рідної землі
Годує велич батьківщини;
Журба ж, хоча і є мала,
Несе руїну для людини.

**

Гаряча кров холоне в тілі,
Коли душа його лишає,
За Україну ж кров пролита
Богнем безсмерття запалає!

**

Земле́нько чорна, українська,
Ти, мамонько-землиця!
Запхай стебло туди з ячменю, —
Там виросте пшениця.

**

Нарід і я — це одноцілість.
Душа народу і моя
Разом дістануть чашу слави,
Або їх знівечить земля.

**

Негідник я, кохана Україно,
Якщо сльозами рани твої мию,
Бо кров лиш може рани промивати,
І поколінням славу воскрешати.

**

Рабів вільний світ проклинає,
Народня воля прокляттям карає,
Та я молю всесильні Божі Сили,
Щоб я помер у рабстві батьківщини.

**

Лише ненависть у людей завзята,
До ворогів моєї батьківщини,
Любов гарячу зродить — і багато
Прославиться подвижників країни.

**

Плекаю тіло, щоб віддати
Під ноги нашій батьківщині,
І відаю душу, щоб слава
Її росла в просторі сині

**

Свята, моя ти батьківшино,
Хоч ти закована, та я
Без зброй гризтиму кайдани,
І волі дагризуся дня!

**

Україна — це мій Бог!
А нарід мій — шлях до нього,
Хто нарід не любить свій,
Той без шляху до Святого.

**

Тобі до ніг я припаду,
Й сльозами вмию твої ноги,
Бо не любив Тебе я більше,
Аніж життя свого пороги.

**

Хто повертає свої плечі
До стін Святої України,
Того зустріне дух овечий,
Душа покориться руїні!

**

День іде на зміну ночі,
Біль веселість заступає:
Все міняється, все плине, —
Україна ж не минає!

**

В житті скорочувати треба
Турботи час і мук життя,
Але не вільно коротити
Своєї нації буття!

**

Тяжко жити в чужині,
Мучитися в сірі дні,
Та ще тяжче, добрі люди,
Жити і свій край забути.

**

О, Господи, чому донині
Мене не міг Ти покарати?
Бо ж я за батьківщину рідну
Боявся в битві умирати.

**

Я є частиною невпізнано малою
Великої і милой країни,
Тому народження мій день святкую
У день народження вільної України!

**

Якщо, проживши довгий вік,
Братам добро ти не зробив,
Ім'я вживати славних предків,
Не можеш, бо не заслужив!

**

Якщо мене покинуть всі,
Закинуть на смітник чужини,
Й тоді шукатиму вночі,
Я вічну іскру України!

**

О, Україно, — ціль життя!
До смерти будь мені зорею;
Ти серед соняшного дня
Сліпиш блаженністю своєю!

**

Якщо б останній подих мій
Міг птріота нам зродити:
Вмирати я готов щодня,
Щоб Україна могла жити!

**

О, праведний, незнаний перехожий,
Чи можеш борг сплатити Україні?
У розкошах прожив я на чужині
І не віддав життя за батьківщину.

**

Вінок Канади пишноцвітний
Від Галіфаксу до Аляски,
І українська в нім засяла
Зоря, зі Синової ласки.

**

Не шукайте ворогів
За кордоном батьківщини,
Бо найбільші вороги —
Ми є, діти старовини!

**

Чому весна є тепла й мила
У нашій рідній Україні?
Бо там панує Божа сила
З часів Дажбога, аж до нині.

**

Задумав до Краю летіти? —
Збирайся без крил в летнү путь;
Не думай, як крила придбати,
Бо крила у леті ростуть!

**

Нація — народне тіло,
Де біль пальця на селі
Відчувають сумовито
У столичному дворі.

**

Молитися за Україну
Є Богові угодний чин,
А тим, хто вчитиме молитись,
Зішле спасіння Божий Син.

**

Я заздрісний усім живим,
Шляхетну має хто нагоду:
Покірно жити для братів,
І вмерти для свого народу.

**

Покинув жінку і дітей,
Щоб Україні послужити...
Карай мене, о Боже мій,
Бо іншого не міг зробити!

**

За край, за край, за рідний край
Я помирати мушу,
Але умерти не питай
За ту нечисту душу!

**

Взимі нас гріє мов матуся,
Весною щастя всім дарує:
Це та безсмертна Україна
Життям, немов пілот керує.

**

Я чую шепіт — світе, тихо!
Відчув тепло — кохання, відійди!
Це ти — глибоко в моїм серці —
Свята Україно, життя мое бери!

**

Нарід мій — монолітна сума
Живих і мертвих одиниць:
Батьки були сини Дажбога,
А ми — поклонники дівиць.

**

Якщо могутність України
Скропити кров'ю є потреба:
На полі бою кров пролити —
Молюся ревно я до Неба.

**

Не дбай ти про своє життя,
Старайся за нарід үмерти,
Бо більше й так не проживеш,
Як від народження до смерти.

**

Перш, ніж підеш визволяти
Рідну Україну,
Визволи ти сам себе,
Свою честь єдину!

**

Україна — це є я,
Її болі — моя біль;
Її життя своє дарую,
Шлю їй благо звідусіль.

**

Я народився в боротьбі,
В змаганні за нарід живу;
За Україну, без вагання,
На полі бою і помру!

**

Перш молись, щоб осягнути
Спокій, мир душевний свій,
Потім щиро помолися,
Щоб нарід наш був вільний!

**

Я в Україні землю рив, орав,
Машиною лишав на грудях карб,
Нечистим чоботом її топтав, —
А на чужині грудочка є скарб.

**

Нарід мій — сплав, мов вимріяна одність, —
Світ рознесе на поклик “Кроком руш!”;
Одне це тіло жилами покрите,
Та п'ятдесят мільйонів славних душ!

**

Не ми для неньки-України
Вінок зі слави плетемо,
А ті, що кров свою лили,
Рубаючи її ярмо.

**

Нам вдалося полюбити
Найменшого брата, —
Лиш партійцями керує
Ще злоблива рада.

**

Нарід існує не на те,
Щоб множити своїх членів,
А доказати перед світом
Шляхетні наслідки чинів!

**

Не плачте, браття, що нарід
В неволі мучиться, конає,
Зате неволя і біда —
Усіх гуртує і єднає!

**

В Апокалипсисі нічого
Пророчого не записали,
А все ж таки, понад Дніпром,
Стоянки прикладу постали.

**

Зима і літо, і весна
Приносять радості нівроку,
Але життя для України,
Це всі чотири пори року.

**

О, Господи, чому красу Трипілля
І мудрість вікову прикрив, мов mrії,
І копію на подив не лишив
Для Риму гордого і ласій Візантії?

**

О, Україно, прости нам,
Що відійшли ми на чужину
І не жалій землі святої
Прикрити нашу домовину!

**

Із дня народження нам завжди сниться
Чарівна квітка над Славутою-Дніпром:
Її сам Бог там посадив на грані,
Щоб Схід і Захід упивалися добром.

**

Ворожа шабля, — брате, кажеш ти, —
Щербите любов до України?
О, ні! Якщо до слави шлях я свій згублю,
Знайду дорогу до сирої домовини.

**

Що я у власність перебрав
Від предків, то належить їй,
Державі нашій; що ж від Бога —
Пошкандає в простір свій.

**

Якщо біда брудну стрілу
Пустила в край, що нас створив, —
Скеруй, о Боже, в мое серце,
Щоб кров'ю я її обмив!

**

Віночки слави Україні,
То вже творімо, і завзято;
Про славу ж думати для себе,
То завтра, на чортівське свято.

**

Сторіччями були ми вояками
Господніми, забувши за державу,
Зате Господь зішле нам силу,
І руку дасть побіди жваво!

**

Чарівне слово У-к-р-а-ї-н-а,
Який Бог дав ім'я тобі?:
Таке ж ім'я лиш здобувають
В тяжкій, жорстокій боротьбі.

**

Я плачу, плачу, коли бачу
Роз'яту рідну батьківщину,
Та сльози літі — не мої...
Вони належать Україні!

**

Під тягарем трагічних років
Я все ще споглядаю там —
Уверх — і мрію Україні
Служити словом і життям.

**

Не нарікай на порошинку,
Що часом в око забрела;
То може кров свята Трипілля
Нам невигоди принесла.

**

Душа моя до неба відлетіла,
По світі пам'ять порозкидана моя,
Кісткі ж мої віддайте Україні,
Щоб збагатилася удобривом земля.

**

Ім'я мое є найдорожче,
Його не купить скарб землі:
Воно ж лиш частка України...
То ж вартість уявіть її!

**

Для України, в кожний час,
Хотіли б підшивкою бути,
Щоби ніхто не бачив нас,
А всі б могли тепло відчути.

**

За Україною туга
Зродила клопоти братам,
А з мого тіла вже готує
Обід поживний хробакам.

**

Усі кохаються у зоряних ночах,
Але чому? — не кожний добре знає,
Чому захоплення промінчик на очах:
Бо зірка України там сіяє.

**

Якщо гріхом є душу рідну
За свій нарід запропастити,
То хочу бути в першій лаві,
Щоб найскоріше согрішити.

**

Коли я чую слово УКРАЇНА,
На струнко серце вмить стає.
І доки ще вона в неволі,
Життя заковане мое!

**

Забудь про золото й каміння,
Ціни свою і братню кров,
Стели дорогу Україні,
Бо їй Мітридат кінець знайшов.

**

Я так люблю свою красуню,
Яка Дніпром себе вкрасила,
Що розлюбить часу не маю,
Та, зрештою, не маю й сили.

**

Пошана їй любов, що дитині вщепили
До краю, землі і Трипілля,
Це той маховик, світового покрою,
Що буде у русі на всі покоління.

**

Москву підборкати я пнуся
Без відпочинку, до загину;
Аж як модерний Карфаген
Згорить до тла, тоді спочину!

**

О, рідний краю, вимріяна земле,
І Мона Ліза заздрість шле Тобі,
Та світ тебе ще не пізнав донині:
Душу твою і далі голубі.

**

Віддай життя для батьківщини,
Звеличивши свою родину,
Бо Бог казав любити близьких,
Але не близького дружину.

**

Нарід мій бідний, але чистий
Душою, думкою і тілом:
На нім не світять бриліанти —
Душою ж він для всіх світилом!

**

Здається нам, що всі велики
Десь там, далеко за горами:
Та їхня велич і вони
Є поряд нас, є разом з нами.

**

Померли кляси, зникли маси,
Нарід лишився гордий мій,
І вже від Каспію до лемка
Одна родина Валькірій.

**

Кохана, Богові прикраса,
Я зміг Тебе так полюбити,
Що з ямочки стопи твоєї
Є недостойний воду пити!

**

То хто сказав, що ми повинні
Трястися завжди над серцями:
Я, Україні давши серце,
Без нього вже живу роками.

**

Далеко, далеко від рідного краю,
Мов хворий орел, заглядаю
У небо блакитне, де вільність гуляє.
Не маючи шаблі, я гірко ридаю.

**

Для України я не в силі
На тацу лепту відсылати:
Моїм обов'язком для неї
Не тільки кров, а й тіло дати.

**

Життя ніколи не коротке
Щось добре братові зробити,
Та користь видобути з брата,
То треба жити, жити й жити!

**

Громаді працю віддаю,
Любов покоханій родині,
Народові посвяту шлю,
Сумар усього — Україні.

**

Як зійдеш з гордости висот
І зробиш нижчому поклін,
Себе ти зробиш необхідним
Для всіх живучих поколінь.

**

Ніколи я її не бачив,
А вже до серця забрела,
І хоч далека, за морями,
Мені безсоння принесла.

**

Світе божий, геть від мене!
Не турбуй мене, не зли!
Без вільної України
Радости вже не знайти!

**

Всевишній сотворив нам край,
Плянета щоб могла гордити
Всім творивом, що світить в ній,
Щоб кожний мріяв його снити.

**

Якщо в останній день життя,
Ви є в дванадцятій годині,
Не замикайте свої очі,
Привіт не склавши Україні!

**

Якщо я, далеко від рідних земель,
Сміюся часом без причини,
То з жалю, що плакати сліз вже нема,
Далеко від меж України.

**
*

Сторіччями той Великан
Прослав на грані двох світів,
Та час прийшов спасати світ —
І Бог у славі розбудив.

**
*

Чи ви в Нью-Йорку, чи в Сіднеї,
В Атенах чи у Аргентині:
Перед відходом з цього світу
Подайте руку Україні!

**
*

Не славно бути жебраком,
Бо жебрають лиш слабодухи,
Та жебрати для України
Піду... хоч страчу всі заслуги!

**

Україно моя мила,
Діямант ти ще сирий:
Я працюю, я шліфую,
Бережу, мов скарб святий.

**

О, рідна Мати-Придніпров'я,
Не ігноруй любов мою:
Чи винен я, що так безмежно
Тебе любив я і люблю?

**

О, Боже, сили мені дай
Розсунути кордони світу,
Шоб Ти побачив Україну
Святу, окрадену, з-під гніту.

**

Нарід мій, це не лише селяни,
І не знедолений робочий клас,
Це є святий під сонцем образ,
Праобраз всіх геройських мас.

**

На рідну землю — де б не був —
Скеровую свій дух твердий,
Бо тут відсутність України
Створила неспокій земний.

**

Можна гніватися клято
І на хліб, як і на сіль,
Але гнів до України
Зі собою не носить!

**

За Україну брата кину,
Щоб славною була вона:
Братів бо я мільйони маю, —
Вона ж у мене лише одна.

**

Чи рай міг бути в Україні?
О ні! Задобра там земля:
Бо Бог людину сотворив,
Щоб в поті вічності була.

**

Доброти твої чарували сусідів,
Краса чорнозему привабила їх,
Тепер же наспіла догідна година
Зіслати найбільше прокляття на них!

**

Життя тяжке... Просив вже смерти,
Вона ж не йшла в мої палати,
Бо, не служивши Україні,
Не міг спокійно помирати.

**

Ті перші, що в житті любив,
Повіки лишуться з тобою;
Ох, як хотів би Україну
Спалити першою любов'ю.

**

Якщо ти, брате, Карфагена
В Москві північній не вбачаєш,
То знай — гарячої любови
До України ти не маєш!

**

Не тіштесь, що Україна
Лиш пару зим прожила —
Кого Господь покликав жити,
Переживе й Мафусаїла.

**

Про Україну щось поряднє
Задумав світові сказати?
Кажи в спокою, бо не схочуть
Тобі за рацию признати!

**

Домінус вобіскум! Свята Україно!
Хай мир і блаженство колишуть тебе;
Живи, процвітай і мені дай нагоду
У жертву для тебе віддати себе!

**

Забудь про службу Україні,
Якщо вигоди любиш ти,
Бо Україні треба піт
І кров гарячу принести.

**

Ідіть і славте Україну,
І хай провадять вас не очі,
А честь і віра в перемогу,
У ясні дні і темні ночі.

**

Чому на світовій арені
Потвори перші ролі грають,
А скромну, красну Україну
Ще за кулісами тримають?

**

Туди піду я, перед смертю,
Де прадідівський дух цвіте
Й скажу безсмертній Україні:
Тобі давав все що я є!

**

Який щасливий, що без зміни
Змагатися прийшлося донині,
Та щасливішим був би в небі,
Життя віддавши Україні.

**

Для Тебе, рідна Україно,
Робитиму я все уміло,
Аж доки зуби хробака
Не спробують холодне тіло.

**

Зробіть тепер щось, бо спитають
Майбутні, славні покоління:
Були ви де, як фундаменти
Лили під славну Україну?

**

Люблю дітей своїх солодких,
Свою возлюблену дружину,
Але найбільше полюбив
Красуню світу — Україну.

**

Тоді блаженство України
Симфоніями світ счудує,
Коли охота нею жити
У нашім серці запанує!

**

За всі нещастя України
Душа моя в гріах по шию,
Але грішити далі буду,
Доки нещастя ті не змию!

**

Дай, Господи, щоб мій народ
Був знаряддям держави,
Але не глиною м'якою
В руках творців забави!

**

О, Боже, кров моя палає
На нації жертівнику,
То ж поможи й душу згубити
За Україноньку святу!

**

З ім'ям рутенця, в Манітобі,
Зі світу прадід відійшов,
А я нове ім'я в Отаві,
В архівах правди, віднайшов.

**

Давидова зірка стара і поважна,
Їй гимни співають побожні жиди,
Та тризуб є старший, і нас-українців
Хоронить від зглади, покори й біди.

**

Не Україна є для нас,
А ми прийшли для України,
Тому творім їй лиш добро
В полоні зла, в тяжкі хвилини!

**

Я харчем є для України-Мами,
Живу для неї тілом і душою,
Щоб завжди славилася, а тлінний я
Безсмертним порохом лишаюся із нею

**

Ми робимо добро для тих,
Кого душою полюбили,
Тому простори над Дніпром
Святою згодою покрили.

**

Не мусиш ненависть плекати
До клятих ворогів своїх:
Лиш полюби свій народ дуже,
І зродиши ненависть до них!

**

Водою душу не обмиєш —
Належиться в сльозах купати,
А зло до любої країни,
То лише кров'ю тамувати.

**

I в той, останній Божий день
Віддай дорожчу половину
Свого турботного життя,
Щоб прославляло Україну!

**

На біду і на нещастя
Пса не можна нацькувати,
Але любу Україну
I в Канаді можна мати!

**

Троянські коні тих лякають,
Хто завжди мріє щось дістати;
Які ж про Україну дбають,
Готові іншим коня дати.

**

Як свинопаси кинуть свою зброю
I переродяться на славних козаків,
Тоді засяє сонце в Україні —
Ми діждемось очікуваних днів!

**

Вже пів сторіччя в поті я прожив,
А днів не мав, лиш темні, чорні ночі,
Бо без зорі вільної України
I сонечко не сліпить мої очі.

**

Широкі канадські дороги
Нам люксус їзи додають,
Та де ж ті шляхи, що в далеку,
Землю наших предків ведуть?

**

Нема нічого до роботи?
Піди у поле і копай,
То може в ямі тій спочине
Твій прах, не звідавши свій край.

**

Якщо рідній батьківщині
Маєш добре щось зробити,
То роби все це сьогодні,
Щоб ти завтра міг спочити!

**

Нам треба шлях до України
Стелити, прокладати:
Та й по завершенню приайдеться
Вино кроваве хляти!

**

Не з глини зроблені, а з крові, м'яса й духу,
І люди всі подібні між собою,
Та кров, що наповнила придніпрову людність, —
Це кров Богів планетного постою!

**

Якби помилку Бог у поспіху зробив,
Й на небі пекло замість раю створив: —
Й тоді б у пекло прямував без перешкод,
Щоб Україну бачив завжди я з висот!

**

Наш православний і католик
Були і є землі стовпами,
Та Україна — світло Боже —
Це клей невидимий між нами!

ХАТА

Хат на світі є багато,
Кожна з них різиться:
Бо що кутик, і що хатка,
То і інша є там гадка.

**
*

Лиш у рідній нашій хаті
Власна сила запанує
І дух гордости і волі
Радість без зусиль розкүє!

**
*

Хоч і бідна, але рідна
Солом'яна стріха:
Принесла вона нам силу,
Наша мила втіха!

**

Дім — теплесенький куточек,
Дома радісно живуть;
Тут їдять смачний кусочек,
Що у гостях не дадуть.

**

Дома радість, дома сміх,
Дім притулком є для всіх:
Додому грішник проситься,
Додому віз сам котиться.

**

У рідній хаті можеш все робити,
Про все казкове і про дійсність мріти;
В чужій же маєш право чек писати,
Але не маєш право конто відкривати.

**

Дім збудований з каміння
Час повалить, рознесе,
Але дім з тепла й любови, —
Вічне щастя принесе!

**

Годували білим хлібом
Й колачами, турки кляті,
Та смачніший кусник хліба
Спечений у власній хаті!

**

Дім з дітьми — є теплий кут,
Там любов панує,
А кладовище без них,
Холод бо лютує!

**

Той в суспільстві донічого,
Чия хата скраю,
А ще гірше, коли каже:
Нічого не знаю!

**

Рідна хата не є рай,
Не царська палата,
Та незбагненим теплом
Кожному багата!

**

В своїй хаті можна клясти,
Плакати, співати,
А в чужій — чужі закони
Треба вихваляти!

**

На чужині кольорові
Квіти не сміються;
В рідній хаті навіть мертві
Стіни усміхнуться.

**

Кожна річ у власній хаті
Є приdatна й гожа;
Навіть чорна кочерга
Нам в біді поможе!

**

Хоч ріднесенька хатина —
Стара і похила,
Та вареників у ній
Силенная сила.

**

Чим хата багата,
Тим завжди і рада,
А що вона має,
То тим і приймає.

**

Легким життя стає сьогодні,
Якщо жилося тяжче;
Та вскрізь живеться дуже добре,
А дома є найкраще!

ЧОРТ

Кожний дідько, де б не був,
Власну думку має,
І для кожного у світі
По-іншому грає.

**

Який дідько смажений,
Чи, навіть, верений,
Такий самий, без сумніву,
Буде і печений.

**

Не пускай до хати чорта,
Бо заграє ролю лорда:
Ти пусті його до хати —
Він захоче і піч мати!

**

Чорт сильний поки не стріне
На дорозі біса;
Бо між вівцями й баран
Знає шлях до лісу.

**

Випхали чортяку з хати —
До куми заїхав,
І там вперся на своїому, —
Мов на пень заїхав.

**

З народженням чорти залазять
У наші душі так глибоко,
Що все життя часом проживши,
Не зауважить наше око.

**

Чортячий світ — де злість засяде:
Там той поїде, хто помаже;
Та часом в бурю сонце сяє —
І дідько часом правду скаже.

**

Отак то кожному здається,
Що навіть камінь засміється,
А як приглянеться — побаче,
Що часом навіть дідько плаче.

**

Братерство з чортом не поможе
Вам виграти останній бій,
Бо порив волі в нас не згасить
І найсильніший чародій!

**

Від холодної постави
Все покорене тремтить,
Їй бо навіть чорт рогатий
Без лози не догоdit!

**

Не скупися вражим зайдам
“Боже поможи!” сказати...
“Вашим лютим ворогам!” —
Не забудь також додати!

ЩАСТЯ

Щастя гублять нерозумні
І за ним полюють,
Бо найбільше в житті своїм
Його потребують.

**

Не шукай для себе щастя,
Бо ніхто не загубив:
Щастя в праці, у завзятті —
Буде так, як ти зробив!

**

Якби ви зналі, що у болі
Джерело щастя пізнають,
Ви б не молилися до долі,
А йшли б, де благодать кують.

**

Лисичка, півника згубивши,
Лепетувала про нещастя,
А півник щастя прославляв:
То що ж, у дійсності, є щастя?

**

**

То мудрість щастя породила
Й відвагою нас наділила:
Усіх, хто прагне добре жити,
Щоб двері щастю відчинити.

**

Щасливі люди, це не ті,
Що мали щастя у житті;
А ті, що мають щастя жити
Й своє нещастя покорити.

**

Шукати щастя у багатстві
Лиш може немічна людина:
Не та ж щаслива, що багата,
А та багата, що щаслива!

**

Хто не думає про щастя,
А добро громаді сіє,
Оминає того трясця,
Щастя завжди його гріє.

**

Щастя не проси для себе —
Розум принесе що треба:
То ж перш розум роздобудь,
А про інше все забудь!

**

Не сподійся нагороди
За свої палкі чини,
Щоб тяжке розчарування
Не зустрів у щастю ти,

**

Потурає хто відкладки,
В того в хаті неполадки,
А хто дбає про *ТЕПЕР* —
Знайде щастя і в четвер!

**

Щастя називай лиш те,
Що сподівано приходить,
А не те, що так ратово
Прийде й зараз же відходить.

**

Як щасливий, то й в воді
Сокира рятує,
Бо над розумом, знанням
Щастячко панує.

**

Блаженні ті, хто кожночасно
В нещастю щастя віднайдуть:
Ті слози висушать в розпуці
І правду в пекло понесуть!

**

Щоб дістатися до рожі,
Треба терні подолати,
А щоб щастячко допнити,
Треба в пеклі побувати.

**

Хто раненько, веселенько
З сонечком підводиться,
За ним щастя, невідривно,
Мов веселка водиться.

**

Чужу межу переорати,
Чи в борщ сусідові начхати, —
Вам неприємність принесе,
А вбити ката — вас спасе!

**

Не пробуй плавати в гріху,
Бо втопишся у болях,
Та побратима не суди
І щастя не шукай у долі.

ЯЗИК

Якщо, мій лагідний язичку,
Та будеш вчас мовчати,
То прийдеться нам періжки
Із маслом зайдати!

**

Язык солодкий — ошукання,
Людям мед несе,
Але, для власника наживи,
За медом і отруту шле.

**

Чого куций язичок
Без вітру намеле,
Того прикладний господар
На віз не забере.

**

Хоч язик і невеликий,
І зубів не має,
Але, часто, болючіше
За Рябка кусає.

**

Язык — чи довгий, чи короткий —
Служити має для добра:
Одним він задуми ховає,
Другим приносить купу зла!

**

Думка мудрих і дурних
В таємницю відправляє,
А язык, немов той дзвін:
Раз сказав — і люд ввесь знає!

**

Мовчи, ти гарний і рухливий
Мій, без кісток, язичку!
То будеш їсти щонеділі
Смачненьку паляничку

**

Язык на ярмарку плете,
Товар дешевий щоб продати,
А в дипломатів він на те,
Нечесну ціль щоб заховати.

**

Язык без ніг і без очей,
Знання від мудрих не бере,
А найдурнішого скитальця
У самий Київ заведе!

**

Язык без розуму, малий,
А цілим тілом володіє;
Часом лиш белькне — і кут,
А бідну губу натовчуть.

**

О, язиче, ворог мій,
Скільки лиха ти приніс:
Через тебе око сине
І червоний плаский ніс.

**

О, язиче, мій язиче,
Лихо тебе миче;
У горілці побував, —
Й небезпека кличе.

**

Малий, невидний язичок,
А стільки лиха робить:
І мудрих з розуму зведе,
А інших в розум вводить.

**

Якщо свого я язика
Та у горілці намочу,
То вам, мої миленькі люди,
Всю правдоночку святу скажу!

**

Язиком, мій любий друже,
Скільки хочеться клепай!
Але руки свої довгі,
Коло себе ти тримай!

**

Язиком, коли лиш хочеш,
День і ніч мели!
Але руки, як годиться,
В бійку не пусті!

**

Язык є завжди в повнім русі,
За чимось у погоні:
Його не втримаєш ти навіть
У хаті, наприпоні!

**

Спробуй лише язикові
Дати повну волю, —
Заведе не лиш у клопіт,
Але і в неволю.

**

Свій язик, то часом можна
Розумом припняти,
Але кумів, на базарі,
Тяжко зав'язати!

**

Багато уст потрібно, щоб словами
Утихомирити розбурхану душу;
А лиш один язик необережно ляпне —
І за спокоєм я ціле життя тужу:

**

Лагідним будь до близніх-язикатих,
Бо гордовитим не мовчать вони,
Зате богам служили завжди в мірі
І язиками честь собі плели!

**

Добрих, мудрих не турбус,
Що намеле там язик,
А дурним, по кожнім слові,
Сниться вживаний патик!

**

Її язик був щедрий і привітний,
В полон доріжку весело стелив;
Та після мук, знущань і болі серця —
До раю шлях үквітчаний відкрив!

**

Словами всі історію малюють,
А язиками кольор додають;
Та кольори незрячих не полонять,
Але слова їм радість принесуть!

**

Язик базарний намолов? —
Не страшить наймиліших!
В законодавця, що наплів —
Життя і смерть для інших!

**

Що впало з вашого простого язика,
Те на чужому вже триматися не буде!
Бо хто своє припильнувати не зумів —
Чуже він зберігати вмить забуде!

**

Язык молов, а руки сохли
У розкошах, на чужині,
З безділля розум помалів,
І пам'ять корчилась мені!

**

Душі язык хоч і не має, —
Запропастити її знає:
Хоч розум дурість і ховає,
Язык її до верху пхає.

**

Невдячний мій і впертий язичок,
Тебе терпіння мамине гострило,
Тож лагідний ти будь на схилі віку:
Слави — що брата полюбити нас учило!

**

Не мав я винахідника знання,
Язык без старання народ не полонив:
Та Бог зіслав можливість край любити,
Як ще ніхто в житті так не любив!

**

Душі язык хоч і не має, —
Запропастити її знає:
Хоч розум дурість і ховає,
Язык її до верху пхає.

ДОДАТОК

Якщо, дорогий читачу, ти спромігся перечитати цей твір, то напевно зробився кращим українцем, або більшим ненависником українства, бо на кожній сторінці я намагався викликати поляризацію людських почуттів: викресати в людині іскру гарячої любові, або змусити її зайняти позицію завзятого поборника. Чи хтось погоджується з цим, чи ні — це його право, але ми були створені такими всесильним Господом, і штучно робити зі себе інших істот — не може бути довготривалим і корисним явищем для людства. Людина з Богом родилася і з Богом мусить вік пережити в любові до Нього, а щоб була сильніша любов до Бога — треба підсилювати ненависть до чорта. Молитися до обох — душевна катастрофа!

Ви напевно зауважили, що багато афоризмів знайшлися не на своїм місці (деякі мали б бути під іншим заголовком), але обставини і кошти скоротили можливість докладного упорядкування. Переклад на англійську мову, якщо Бог допоможе мені знайти доброго друга, який допоможе довершити задум перекладу, буде упорядкований і з додатковими розділами. Блудні афоризми, які не знайшли своїх сторінок, я вміщаю тут, між реченнями.

Надходить тисячоліття хрещення України, що та-кож прискорило це видання, та тисячоліття, це лише сегмент нашої історії, а тому я охопив цім твором і передхристиянський період:

Чи тисячу років культуру творили,
Чи десять міленій культурно жили? —
Зарийтесь в багатство, що предки лишили,
І велич духову віднайдете ви!

Навіть смерть, яку всі так дуже бояться — для мене є карою, або нагородою:

Смерть, це заплата за нашу байдужість,
Тож полюбім те, де Київ стойть:
Там же джерела любови й посвяти —
Частка життя, що безсмерття таїть!

Смерть не дожене того,
Хто зі шибенеці втік:
Злідні, рабство і нещасти
Не вкорять йому вік!

В минулому ми вміли проливати кров, але не бра-
кувало і тих, які професійно проливали слізози. Але літи
слізози, для кожного модерного українця, має бути ве-
ликим соромом (в минулому соромилися лише русичі і
козаки), тому сторінки моєї книжки цілком сухі, хоч і не
пересичені люксусом.

Чи хата — будинок? Чи щастя — радість? Чи багат-
ство — душевний спокій? Я пробував дати відповідь,
але правдиву відповідь кожний знайде своїм власним
старанням і власною дорогою, якщо віднайде себе та
стане щирим і посвятним українцем:

Де славно думають, та хата
На цілий світ людна й багата;
Там слава світиться і гріє —
Вона ніколи не ржавіє!

На дні розпаленого серця
Собі я хату збудував:
Не цеглу й камінь, а доброти
Й посвяту нації вживав!

Продав Максим нову палату,
Й Рябка за гроші ті купив,
Щоб пильнував уважно хату,
Яку у мріях залишив.

Свиню пої, вівсом годуй, —
Вона ж кричить і далі лає,
Що в їхній хаті, дотепер,
В коріті тім помий немає.

На світі кожне сотворіння
Тепленьку хатку свою має,
Але не кожний в своїй хаті
Твердим господарем буває.

Розум тихо вас підносить,
Голосно кидає вділ;
Сила ж волі на поверхні
Втримає вас без вітрил!

Віра і надія хати підперають,
Про чистенький вигляд үсім серцем дбають:
Там, в нутрі, порядком день і ніч блищить,
Бо любов завзято хату чепурить.

І нарешті, хай буде слава всім тим, які, народившись в Україні, були готові віддати (а деякі і віддали) своє життя за рідну батьківщину, але більша слава тим, які родилися поза межами рідної землі (часом дітьми мішаних подруж), а готові жертвувати себе для добра свого народу. Тим вони не лише ощастили себе, але і придбали довше життя для себе, бо співмешканці-патріоти про них пам'ятають і підсвідомо тим самим скріплюють їхнє здоров'я.

Слава тим, що не бачили, а повірили!

Достойний слави вродженець країни,
Хто вік життя не жалує свого,
Та Господом є той благословенний,
Хто любить Край не бачивши його!

Автор

З М И С Т

	Ст.
Біда	13
Геройчне	16
Господь	111
Гроши	117
Доля	122
Дурний	125
Душа	131
Жінка	135
Життя	138
Журба	140
Звірі	142
Згода	157
Здоров'я	158
Злодій	159
Козак	162
Кохання	167
Лихо	173
Москаль	179
Мудрі	183
Побутові	187
Потрібна мама та дитина	401
Правда	405
Птахи	411
Серце	417
Слово	421
Смерть	426
До України	433
Хата	455
Чорт	458
Щастя	460
Язык	463

